

IPAK JE TO HEMOFARM

Izveštaj o održivom razvoju
za 2024. godinu

IPAK JE TO HEMOFARM

Izveštaj o održivom razvoju za 2024. godinu

Izveštaj o održivom razvoju kompanije Hemofarm A.D. priprema se trinaestu godinu zaredom prema svetskim smernicama Global Reporting Initiative (GRI). Ove godine izveštaj je pripremljen u skladu sa smernicama GRI, u „Core“ verziji, uz predstavljanje 105 indikatora. Procena duple materijalnosti urađena je u skladu sa principima CSRD direktive (Corporate Sustainability Directive) i realizovana je na nivou matične kompanije STADA.

Procenu usaglašenosti izveštaja za 2024. godinu sa navedenim smernicama, kao i tačnost navedenih informacija, verifikovala je nezavisna revizorska kuća Ernst & Young d.o.o. Beograd.

Izveštaj o održivom razvoju kompanija Hemofarm A.D. objavljuje godišnje i prethodni je izdat za 2023. godinu.

AUTOR I PRIREDIVAČ OVOG I PRETHODNIH IZVEŠTAJA:

dr Dušan Stojaković

Head of Sustainability, Western Balkans

KLJUČNI SARADNICI NA PROJEKTU:

Jovana Dobrosavljević, *Digital Communication Specialist i*

Nikola Vojnović, *Corporate Communications Specialist.*

KOAUTHORI IZVEŠTAJA:

predstavnici svih referentnih sektora Hemofarma u okviru matriks Tim za izveštavanje o održivom razvoju.

DIZAJN I KONCEPT:

Kreativa

Marketinška agencija, Beograd

Sva pitanja, sugestije i dijalog na temu održivog razvoja moguće je poslati putem imejla

svakodobro@hemofarm.com

U RITMU ZDRAVOG ŽIVOTA

Dragi čitaoc,

Možda je shvatanje održivog razvoja i verovanje u ovaj koncept pred nikad većim preispitivanjem. Isto tako, možda je kriza čovečanstva dostigla svoj maksimum, a empatija i razum sve su ređi sastojci koji su nam sve potrebni. Ipak, mi u Hemofarmu verujemo da uvek treba ostati dosledan odgovornosti i viziji održive budućnosti, bez obzira na prepreke koje se ukažu na putu u bolje sutra. Uveren sam da negde duboko, kao pojedinci, bez obzira na poteškoće i izazove sa kojima se nosimo, svi verujemo u suštinske vrednosti, a koje možda najbolje i najdoslednije definiše održivi razvoj.

Naš odgovor u borbi za bolje zdravlje jeste 411 Hemofarmovih proizvoda u različitim formama i dozama, koji zajedno sa svim STADA proizvodima upotpunjuju gotovo trećinu liste esencijalnih lekova Svetske zdravstvene organizacije. Ili portfolio koji pokriva 13 od 14 farmakoterapijskih grupa. Ipak, jednako važni jesu i naši saveti i preporuke za dobro zdravlje, koje vredno sakupljamo i delimo već sedmu deceniju, jer prevencija definitivno jeste „pola“ zdravlja i sigurniji put da do bolesti uopšte i ne dođe. Proučavajući ritam života i ljudskih navika, kreirali smo jedan novi brend suplemenata, sada već svima poznat – One.Two.Three, želeći da ponudimo običnom čoveku sve ono što mu praktično treba svakog dana kroz dodatke ishrani. I kroz sve to, pored mnogih naučenih lekcija, dobili smo

i jednu važnu pouku - shvatili smo da je jednako važan upravo i taj ritam, sam po sebi. Ritam je balans i ponavljanje, a to je u suštini preduslov održivosti. Odgovorno ponavljanje! Zato smo i bili inspirisani da upravo svu našu posvećenost i savete za bolje zdravlje i navike uopšte objedinimo u jednoj ključnoj poruci – da igramo „u ritmu zdravog života“. Što i jeste zbir svih naših dela, doprinosa, brojki, pokušaja, uspeha i pobeda!

Koliko god bio fenomenalan kao koncept i način, održivi razvoj ostao je delom neshvaćen i neprihvaćen. Kao ljudi, nekada negacijom i ignorisanjem pokušavamo da se odupremo potrebi da izađemo iz zone komfora i da učinimo nešto drugačije danas za bolje sutra. Isto tako je i sa biznisom. Suštinske benefite kroz dugoročnu stabilnost i održivost trenutno je nadglasao argument jednokratnih ušteda u borbi za goli egzistencijalni opstanak posrnulog globalnog društva. Ali, bolje sutra ne dolazi pravolinijski, već je to krivulja uspona i padova koja ima smisla tek onda kada nije isprekidana, već konstantna linija. Zato je priča o održivosti morala da promeni modus iz dobrovoljnog u zakonski obavezujući, jer je krajnje vreme da zaveslamo u istom ritmu i pravcu kao čovečanstvo. Inače, nastavice da se vrtimo u začaranom krugu, uvereni da već uveliko veslamo unapred.

Novo poglavlje u upravljanju održivim

razvojem donosi nova evropska (i konsekvatno svetska) legislativa, među kojom posebno mesto zauzima CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Možda će izveštavanje biti deset puta složenije nego pre, ali će zasigurno biti i motivator za mnoge kompanije da unesu suštinske promene u svoje ESG upravljanje. Za jedan deo njih, ovo će biti i crvena linija opstanka na tržištu. Zato je opet važan kolektivni poslovni duh i međusobna podrška u okviru lanca vrednosti. Saznajte na stranicama koje slede kako to čine Hemofarm i STADA grupa, a mi smo baš zato, kako bi pomogli našim zainteresovanim stranama da se još više približe održivim vrednostima, podelili ovaj izveštaj u E, S i G segmente, fokusirajući se na to kakav je naš odnos prema okruženju, društvu i odgovornom upravljanju. Istovremeno, Hemofarm ostaje posvećen doprinosu ispunjavanju ciljeva održivog razvoja jer oni su naš najbolji putokaz ka boljoj budućnosti.

Na kraju, želim da podsetim da je stvar ličnog izbora odgovoran odnos prema samom sebi, društvu i okruženju, a mi smo tu, nas 4.000 u Hemofarm grupi¹ i isto toliko naših porodica, da pomognemo u borbi za bolje zdravlje i da svi zajedno zaigramo „u ritmu zdravog života“.

Svako dobro,
Dr Ronald Seeliger
CEO, Hemofarm

¹ Od ovog izdanja Izveštaja o održivom razvoju prikaz podataka o upravljanju održivošću kompanije obuhvatiće čitavu Hemofarm grupu na teritoriji Zapadnog Balkana, odnosno poslovne operacije kompanije u Srbiji, BiH, Crnoj Gori i Rumuniji (Temišvar). Način prikaza podataka u ovom izdanju Izveštaja pratiće formu prethodnog izveštavanja kako bi bila omogućena potpuna uporedivost podataka, dok su određeni novi formati prikaza podataka mogući u narednim izdanjima.

U složenom okruženju dinamičnih promena i neizvesnosti, mi u STADA-i još više stavljamo u fokus našu svrhu da „Brinemo o zdravlju ljudi kao pouzdan partner“. To znači da nastojimo da isporučujemo naše preventivne i terapijske farmaceutske proizvode kao odgovorna kompanija, u skladu sa našom korporativnom vrednošću INTEGRITET i sa dokazanim kvalitetom i pouzdanošću. Istovremeno, naša posvećenost održivim principima i ESG praksama ostaje nepokolebljiva.

Peter Goldschmidt
CEO, STADA

ODRŽIVI RAZVOJ

zdrav razum za sigurnu budućnost

Kada je stigao u Srbiju pre gotovo dve decenije, održivi razvoj se opšte nije tako zvao, niti je njegova suština bila razumljiva većini ljudi. Delovao je kao samo još jedan novi trend, koji će proći i pre nego što kritična masa shvati njegovu poentu. Svest se budila „na mala vrata“, tek kod nekolicine vizionara. Ali, tako je valjda uvek sa velikim pričama o uspehu – tamo gde zasija prava iskra posvećenosti i suštinskog verovanja u bolje sutra, ta svetlost nikada ne utihne. Ova naša priča o uspehu u održivom razvoju već je uveliko ispričana. Međutim, pored novih nastavaka te sjajne sage, sledi nam još veći izazov – da istu takvu priču o održivom razvoju društva i čovečanstva ispričamo svi zajedno, kolektivno! Kao porodice, partneri, komšije, prijatelji, slučajni prolaznici, zajednice... Kao čovečanstvo! Jer, održiva budućnost je isključivo i jedino moguća tek kada svako od nas, kao pojedinac, da svoj doprinos. Kada puno takvih malih ili malo većih doprinosa sinergetski postanu kritična masa odgovornog razuma, oni zasigurno pobeđuju nebrigu i neodgovornost, koje nam, nažalost, danas i te kako ne manjkaju. Deluje kao da su kolektivna svest i savest počele da se bude.

Naši preci govorili su „da prvo uredimo svoje dvorište“, pre nego što drugima delimo savete. Zato hajde da vidimo šta to možemo na sopstvenom planu da unapredimo kada je održivost u pitanju, pa tek onda da pomognemo i drugima. Upravo takav pristup mi u Hemofarmu zagovaramo i pojedinačno i timski. To je vezano kako sa našim korporativnim vrednostima, tako i sa našom ključnom ulogom i svrhom, shodno branši kojom se bavimo, a koja je posvećena brizi o zdravlju ljudi.

Svako od nas, kao menadžer sopstvenog zdravlja i života uopšte bira svoj put.

Svakog dana pravimo mnogobrojne izbore. Kako one male i naizgled nebitne, tako i one krupne, suštinske. I u svakom tom izboru, mi smo generalni direktor našeg ličnog preduzeća – našeg života. Svakog dana, na naš račun legne 86.400 šansi, a one koje ne potrošimo na kraju dana se odumiraju i resetuju na nulu. Upravo je toliko sekundi u 24 časa, a to je naša idealna merna jedinica – za kredit koji nam život donira i za naše iskorišćene ili neiskorišćene prilike – do svakog novog dana. Pošto samo od nas zavisi kako ćemo sve te šanse iskoristiti, hajde da biramo i činimo pametno i odgovorno – kako prema sebi, tako i prema našim blišnjima, društvu i okruženju. Tako produžavamo lični i kolektivni rok trajanja, što i jeste suštinska održivost, a već sada je jasno da je to i vrhunski pokazatelj zdravog razuma.

Nekada nam šanse i izbori ne donose konkretne i momentalne benefite. U tome i jeste mudrost i moć izbora. Održivi razvoj nije samo „sada i ovde“, već zbir puno dobrih izbora koji se iznova i iznova ponavljaju, dok ne postanu naša „zdrava“ i svakodnevna navika. A kada smo kod zdravih navika, možemo se vraćati koliko god u prošlost i uvek ćemo se nekako suočiti sa istom suštinom problema i izazova čovečanstva koju srećemo i danas, a koja se može sažeti u samo jedno logično pitanje – kako opstati?! Ljudski je grešiti, pa smo i tom pitanju opstanka dali pogrešan pečat tokom godina – i taj opstanak je zamenjen ličnim preživljavanjem – sad i ovde. Kolektivno smo zamenili ličnim, bez želje da „pomirimo“ ta dva. I opet ću ponoviti – održivi razvoj je u svojoj najmanjoj meri sad i ovde. To je samo početak priče, iza kojeg dolazi najlepší deo – trajanje! Stabilno i dugoročno trajanje.

Kao tim, u Hemofarmu se trudimo da u svaku našu kutijicu leka ugradimo suštinske vrednosti održivog razvoja (što potvrđuju i brojke iz ovog izveštaja): da štedimo energiju i resurse, da proizvodimo više sa manje resursa i istog kvaliteta, da jednako tretiramo sve naše kolegice i kolege u timu i lancu vrednosti, da razvijamo ljudske potencijale, da zajedno učimo i rastemo... Lista naše posvećenosti je dugačka i pozivam vas da je otkrivete sami na stranicama koje slede. Ona nije nastala iz želje da se hvalimo, već da inspirišemo druge da i sami budu bolji. Ali i da dokažemo da nije svaka kutijica (leka) ista! Zato treba praviti pametne izbore i birati odgovorne brendove, jer to je način da i sami učinimo nešto dobro kao građani. Takođe, uz moć ličnih izbora, tu je i 17 ciljeva održivog razvoja i kada bi svaki čovek odabrao barem jedan taj cilj kao svoj lični i, shodno njemu, učinio nešto dobro u sredini u kojoj živi, planeta bi definitivno postala bolje mesto.

Pozivam vas da saznate više o tome kako funkcioniše naš tim u kome su žene većina, zašto je važno doniranje organa, ali i kako obezbediti neometano snabdevanje lekovima za brojna tržišta grupe u kojoj poslujemo, uz veću dostupnost farmaceutskih proizvoda i manji pritisak na sistem javnog zdravlja... I ne zaboravite – budućnost nam sudi prema ponašanju danas, zato uvek razmišljajte i delajte zdravorazumski – odgovorno i održivo! Mi u Hemofarmu to činimo već 64 godine!

Sanda Savić,
SENIOR DIREKTORKA
Korporativni poslovi i komunikacije, Hemofarm

SADRŽAJ:

• Uvodnik generalnog direktora	04
• Poruka STADA CEO-a	06
• Održivi razvoj – zdrav razum za sigurnu budućnost	08

Sekcija 1:

ODRŽIVI RAZVOJ U HEMOFARMU

• Profil kompanije u 2024. godini	14
• Upravljanje ESG-om i izveštavanje o održivom razvoju	22
• Vizija održivosti	32
• Ciljevi i obaveze održivog razvoja za STADA-u i njene afilijacije u 2025. godini	34

Sekcija 2:

POSVEĆENOST HEMOFARMA ESG-U

2.1 BRIGA O OKRUŽENJU	
• Dekarbonizacija i klimatske promene	40
• Upravljanje energijom	46
• Potrošnja resursa i otpad	48
2.2 ODNOS PREMA DRUŠTVU	
• Fer uslovi rada	52
• Bezbednost i zaštita zdravlja na radu	55
• Razvoj zaposlenih	59
• Dostupnost lekova i podrška sistemu javnog zdravlja	62
2.3 ODGOVORNO UPRAVLJANJE	
• Korporativna kultura i vrednosti	68
• Upravljanje i etičko poslovanje	70
• Odgovorna nabavka	75
• Kvalitet i bezbednost proizvoda	77
• Privatnost i bezbednost podataka	81

Sekcija 3:

OKVIR IZVEŠTAVANJA

• Principi izveštavanja	84
• GRI Indeks	86
• Izveštaj nezavisnog revizora	122

STRANA 01

ODRŽIVI RAZVOJ U HEMOFARMU

Profil kompanije u 2024. godini

O HEMOFARMU

Hemofarm^{2 3 4} je vodeća farmaceutska kompanija u regionu, kao i jedan od najvažnijih stubova razvoja čitave STADA grupe, čija je osnovna delatnost proizvodnja kvalitetnih generičkih lekova, zdravstvenih proizvoda i farmaceutskih specijalnih formi (ili specijaliteta).⁵ Prema kompaniji IQVIA, Hemofarm je lider na domaćem farmaceutskom tržištu u konkurenciji od 26 domaćih proizvođača i 34 distributera, sa učešćem od 22,6 odsto naturalno, tj. 9,7 odsto vrednosno. U finansijskoj 2024. godini, Hemofarm je generisao prodaju od preko 506 miliona evra (što

predstavlja rast od 7,09 odsto u odnosu na 2023. god). Ostvarena EBITDA u 2024. iznosi 74,5 miliona evra, što predstavlja rast od 17,10 odsto u odnosu na 2023. godine (korigovana EBITDA za efekat kursnih razlika iznosi 75,8 miliona evra i u odnosu na referentnu vrednost iz 2023. godine od 65,7 miliona EUR, beleži rast od 15,37 odsto).⁶

Prateći svoju misiju brige o zdravlju ljudi kao pouzdan partner, podržanu sa četiri osnovne vrednosti - Integrity (Integritet), Agility (Agilnost), Entrepreneurship (Preduzetništvo) i One STADA (Jedinstvena STADA) - Hemofarm nas-

toji da kontinuirano razvija i optimizuje svoj portfolio koji danas čini čak 411 pojedinačnih pakovanja skladišnih jedinica (SKU ili proizvoda u različitim formama i dozama) i pokriva skoro sve terapijske oblasti (13 od 14 po ATC klasifikaciji). Zahvaljujući podršci matične STADA grupe, kompanija iz godine u godinu beleži rast, nastojeći da dalje proširi svoje poslovanje i dodatno poboljša dostupnost farmaceutskih proizvoda.

Hemofarmov portfolio zasniva se na dva glavna poslovna segmenta:

- **Zdravstveni proizvodi široke potrošnje** obuhvataju lekove koji se izdaju bez recepta, sa regulatornim statusom leka ili medicinskog sredstva u slobodnoj prodaji (OTC), medicinsku kozmetiku, kozmetičke proizvode, vitamine, minerale i suplemente. Osim što im je osnovna svrha prevencija i olakšavanje određenih tegoba, prisustvo ovih proizvoda na tržištu kontinuirano podiže svest i poverenje u brendove kompanije Hemofarm. Takođe, oni predstavljaju važnu dopunu osnovnoj terapiji kod različitih oboljenja i podršku zdravstvenim radnicima. Iako kompanija u svom portfoliju već ima veliki broj dobro pozicioniranih i prepoznatljivih brendova sa vodećim pozicijama na njihovim relevantnim tržištima, CHC portfolio se konstantno dodatno diversifikuje. Na taj način je u segmentu CHC/OTC portfolija u 2024. godini Hemofarm zauzeo lidersku poziciju na farmaceutskom tržištu Srbije (sa udelom 9,9 odsto vrednosno).

INTEGRITY

Radite pravu stvar i kada vas niko ne posmatra!

AGILITY

Razvijajte se kroz promene i izazove!

ENTREPRENEURSHIP

Sanjajte velike snove i ostvarite ih!

ONE STADA

Oslonite se na snagu tima!

Deset najprodavanijih Hemofarmovih CHC/OTC brendova (i njihove relevantne terapijske oblasti) u 2024. bili su: Probiotic (gastrointestinalni trakt), Midol (prevencija kardiovaskularnih događaja), Buscopan (gastrointestinalni trakt), Snup (kašalj i prehlada), Hepathrombin (cirkulatorni sistem), Rinasek (kašalj i prehlada), Magnetran (vitamini i minerali), Serapinn(bol), Dulcolax (gastrointestinalni trakt), Pressing (alergije).

- **Rx lekovi su oni lekovi koji zahtevaju propisivanje, odnosno recept** pre kupovine. Recept je neophodan jer lekar procenjuje da li je lek odgovarajući za pacijenta na osnovu medicinske istorije, simptoma, prethodnih terapija i drugih faktora. Ovi lekovi mogu se naći samo u apotekama i bolnicama. Rx tržište generalno karakterišu regulisane cene, a konkurentnost se ogleda u pouzdanosti snabdevanja i optimizaciji troškova. Jedna od podela koja postoji kod Rx lekova je na originatorske i generičke. Originatorski lekovi, poznati i kao inovativni lekovi, jesu lekovi koji su prvobitno razvijeni i patentirani od strane farmaceutskih kompanija. Nakon dobijanja

dozvole ovi lekovi imaju ekskluzivno pravo na tržište tokom određenog perioda, obično 10 do 20 godina. Generički lekovi se proizvode nakon isteka patenta i ekskluzivnih prava na tržište originatorskih lekova. Oni sadrže iste aktivne sastojke, doze, oblike i načine primene kao i originatorski lekovi, ali obično se proizvode po nižim cenama jer generičke farmaceutske kompanije ne moraju ulagati u istraživanje i razvoj novog leka niti prolaziti kroz klinička ispitivanja. To rezultira smanjenjem cena lekova i poboljšanjem pristupa zdravstvenoj zaštiti tj. generički lekovi često pružaju ekonomičniju opciju za pacijente i zdravstvene sisteme. Lansiranje generičkih proizvoda u Rx segmentu, omogućavajući kompaniji da iskoristi svoje kanale distribucije i znanje o lokalnom tržištu za lansiranje novih generičkih proizvoda.

Pored generičkih lekova, koji su stub poslovanja Hemofarma u Rx segmentu, kroz proizvodni portfolio STADA grupe, kompanija se poslednjih godina razvija i u segmentu farmaceutskih specijaliteta, u kom su dominantni lekovi

iz grupe biosimilara ili biološki sličnih lekova. Za razliku od lekova sa malim molekulima, biološki lekovi sadrže aktivne supstance iz biološkog izvora i imaju veoma kompleksnu strukturu, pa je nemoguće napraviti njihovu identičnu kopiju, već govorimo o biološki sličnim lekovima Uprkos tome, biosimilar i njegov referentni lek su vrlo slični i deluju bez klinički značajnih razlika u pogledu kvaliteta, bezbednosti i efikasnosti.

Deset najprodavanijih Hemofarmovih Rx proizvoda (prema INN⁷-u i njihove relevantne terapijske oblasti) u ovom segmentu u 2024. bili su: okrelizumab (antineoplastični i imunomodulatorni agensi), bromazepam (nervni sistem), rivaroksaban (krv i krvotvorni organi), lorazepam (nervni sistem), metformin (metabolizam), amokicilin/klavulanska kiselina (antiinfektivi), natrijum hlorid (krv i krvotvorni organi), acetilsalicilna kiselina (krv i krvotvorni organi), bisoprolol (kardiovaskularni sistem), azitromicin (antiinfektivi).

² Hemofarm je osnovan 1. juna 1960. godine u Vršcu, a od 2006. deo je nemačke STADA grupe, koju su 2017. godine preuzeli investicioni fondovi Bain Capital i Cinven, u cilju daljeg rasta na globalnom tržištu.

³ Sedište kompanije nalazi se na adresi Beogradski put bb, 26300, Vršac, dok je poslovni centar smešten na lokaciji Prote Mateje 70, 11000 Beograd. Zavisna društva u inostranstvu: Hemofarm d.o.o. Banja Luka, Novaković b.b., Banja Luka, BiH, Hemomont d.o.o. Podgorica, 8. marta 55a, Podgorica, Crna Gora, STADA Hemofarm S.R.L., Calea Torontalului, km6, 300633 Timisoara, Romania; više informacija i kontakti svih kancelarija i afilijacija Hemofarm grupe dostupni su na <https://www.hemofarm.com/srb/predstavnistva>.

⁴ Lista subjekata uključenih u Hemofarmovo izveštavanje o održivom razvoju je fokusirana na poslovne operacije kompanije u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Rumuniji (laboratorija u Temišvaru), gde je uz svaki konkretan podatak jasno navedeno da li su svi pobrajani subjekti uključeni u prikazane podatke i/ili analitiku ili je bilo koji od njih isključen, uz obrazloženje razloga za eventualno isključivanje.

⁵ Hemofarm je aktivan u farmaceutskom i zdravstvenom sektoru.

⁶ U finansijskoj godini 2024., Hemofarm AD je generisao prodaju od 506.487.585,64 EUR (što predstavlja rast od 7,09% u odnosu na 2023. kada je ostvareno 472.954.566,01 EUR). Ostvarena EBITDA u 2024. iznosi 74.530.208,18 EUR, što predstavlja rast od 17,10% u odnosu na 2023. godinu.

⁷ INN je međunarodni nezaštićeni naziv leka.

2024. GODINA U BROJKAMA

Kontinuirani razvoj:

VIŠE OD
64
GODINE

rasta i razvoja provenog farmaceutskog brenda;⁸

VAŽAN PROIZVODNI ČINILAC STADA GRUPE, PRISUTAN U 31 DRŽAVI NA 4 KONTINENTA, OBUHVATAJUĆI TRŽIŠTA JUGOISTOČNE EVROPE, EVROPSKE UNIJE, BLISKOG ISTOKA, SEVERNE AFRIKE I ZND.

Portfolio:

- Generički proizvodi (lekovi na recept ili Gx), zdravstveni proizvodi široke potrošnje (farmaceutski proizvodi koji se izdaju bez recepta ili CHC), čine bogat portfolio kompanije. Struktura prodaje je sledeća: Gx 69%, CHC 31% (↑).
- Diversifikovan portfolio uključuje 411 pojedinačno pakovanje i skladišnih jedinica (SKUs) i pokriva mnoge terapeutske oblasti sa velikim brojem lidera u svojim kategorijama.
- STADA proizvodi, u okviru kojih Hemofarmov portfolio predstavlja značajan udeo, pokrivaju 20% (22% u 2023) lekova koji su navedeni na listi esencijalnih lekova Svetske zdravstvene organizacije (SZO tj. World Health Organization – WHO).⁹

Ljudi:

Sa svojim veštinama, znanjem i posvećenošću, zaposleni u Hemofarmu čine osnov uspeha kompanije.

TIM OD
3.523
ZAPOSLENIH

(3.454 u 2023) u Hemofarmu a.d. ili oko 4.621 zaposlenih na nivou Hemofarm grupe (oko 4.000 u 2023).

RAVNOTEŽA POLOVA:

55,86

procenata (♂) je udeo
ŽENA
u kompaniji, a one su većina i na rukovodećim pozicijama (oko 66%).

Proizvodnja:

Minimalno ukupno smanjenje obima proizvodnje rezultat je nastojanja da se sami procesi optimizuju a čitav sistem učini još održivijim.

7 milijardi
UKUPNO PROIZVEDENIH JEDINICA

332 miliona
PAKOVANJA GOTOVIH PROIZVODA

RAST PRODAJE I DUGOROČNE ODRŽIVOSTI:

Snažna kombinovana performansa segmenata zdravstvenih proizvoda široke potrošnje i generičkih proizvoda rezultira prijavljivanjem rasta korigovane prodaje od ukupno **7,09 odsto** u 2024, što je značajno iznad proseka tržišta. Komercijalna agilnost i stroga disciplina troškova doprineli su povećanju EBITDA-e od **17,10 odsto**.

Investicije (mil EUR) / Ukupno 47,5 (41,08 u 2023.):

NOVU PROIZVODNU OPREMU I INOVATIVNE MAŠINE

DALJI RAZVOJ INOVATIVNE TEHNOLOGIJE

REGISTRACIJE I LICENCE

Ronald Seeliger
Generalni direktor

Dejan Ivanović
Senior direktor operacija
Klastera jugoistočne Evrope (SEE)

Nikola Turkan
Senior direktor finansija (CFO)

Saša Urošević
Senior direktor Hemofarm
Banja Luka

Irina Skityaeva
Senior direktorka
Culture & People

Veljko Pešić
Senior direktor Marketinga i
prodaje za klaster Srbije, Crne
Gore, Makedonije i Albanije

Milan Smoljanović
Senior direktor korporativne
bezbednosti

Sanda Savić
Senior direktorka
korporativnih poslova
i komunikacija

Sanja Manasijevski
Senior direktorka Pravnih
poslova i komercijalnih projekata

Tamara Tomić
Senior direktorka Kvaliteta
jugoistočne Evrope (SEE)

Joan Duru Popić
Direktorka razvoja poslovanja
i licenciranja

Hemofarm a.d. je akcionarsko društvo koje posluje u okviru nemačke STADA grupe, a najviša upravljačka tela u kompaniji su generalni direktor – dr Ronald Seeliger i SMT – Senior Management Team, koji obavlja ulogu Upravnog odbora, a čine ga senior direktori i menadžeri vodećih korporativnih funkcija.¹⁰

DDr Seeliger rukovodi radom SMT-a u kreiranju, implementaciji i usaglašavanju poslovne strategije sa poslovnim aktivnostima matične centrale u Nemačkoj. SMT se kroz dinamičan

matrični organizacioni model, usaglašen sa STADA grupom, pored ostalog, zalaže i za poštovanje principa i vrednosti održivog razvoja i njihovu primenu u svim aspektima poslovanja, što potvrđuju i korporativni Principi upravljanja i Principi održivog razvoja Hemofarma, koji obuhvataju: 1) Ljudska prava i bezbednost, 2) Dostojanstven rad i častan posao, 3) Antikorupciju i usaglašenost, 4) Odgovorno poslovanje, kvalitet i održivu proizvodnju, 5) Etički marketing i komunikacije i 6) Efikasnost, integritet i životnu sredinu.¹¹

⁰⁸ Detaljna istorija kompanije i njenih proizvodnih lokacija i poslovnih centara dostupna je na <https://www.hemofarm.com/srb/nasa-istorija>.

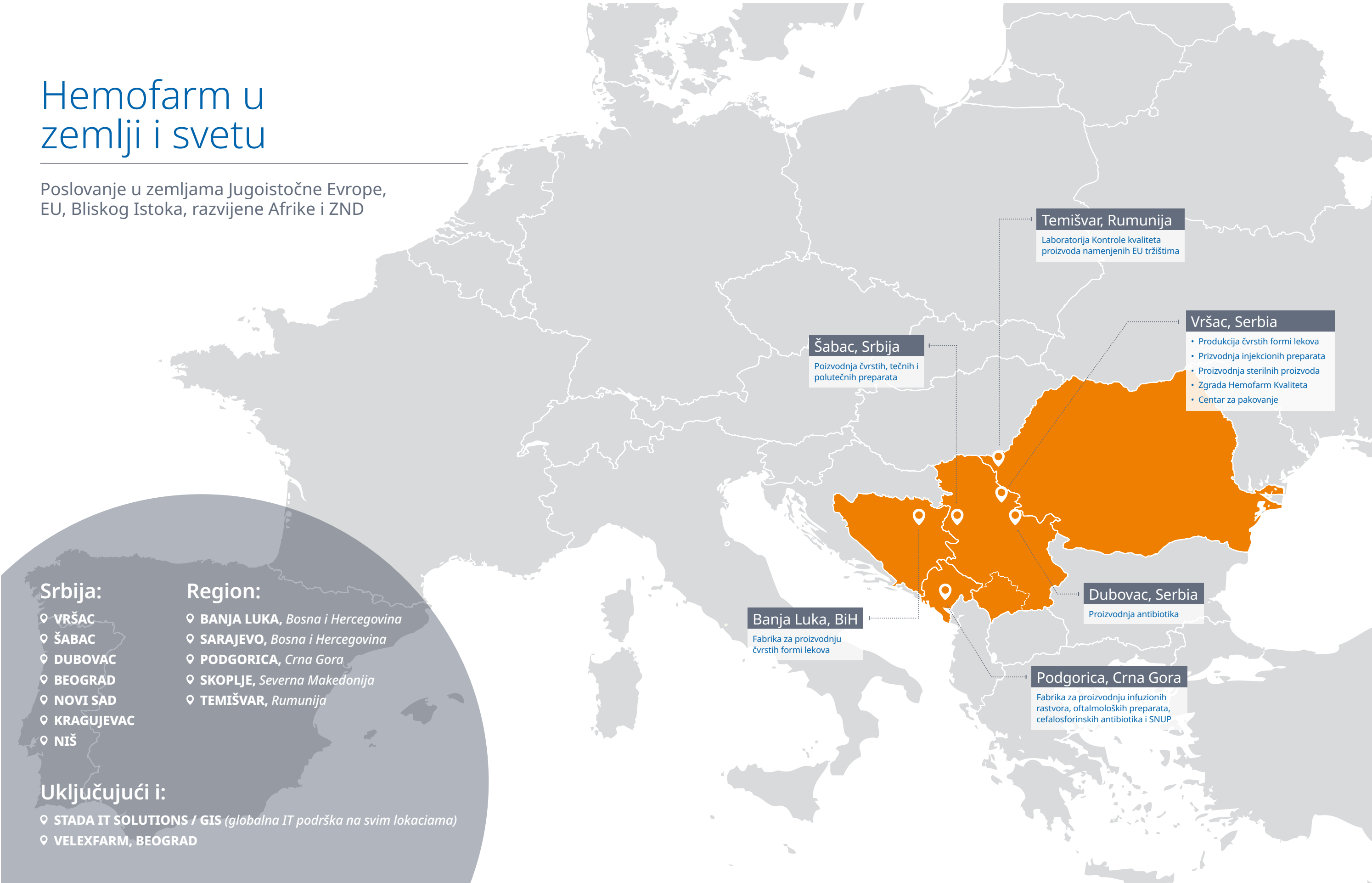
⁰⁹ Uključujući najmanje razvijene zemlje (LDCs), zemlje sa niskim prihodima (LICs), zemlje sa niskim-srednjim prihodima (LMICs) i zemlje sa višim srednjim prihodima.

¹⁰ Operacionalizacija upravljanja, uz sticanje širih uvida u sva strateška pitanja primenjena u praksi, realizuje se i kroz rad EMT – Extended Management Team-a, koji objedinjuje srednji i niži menadžment kompanije.

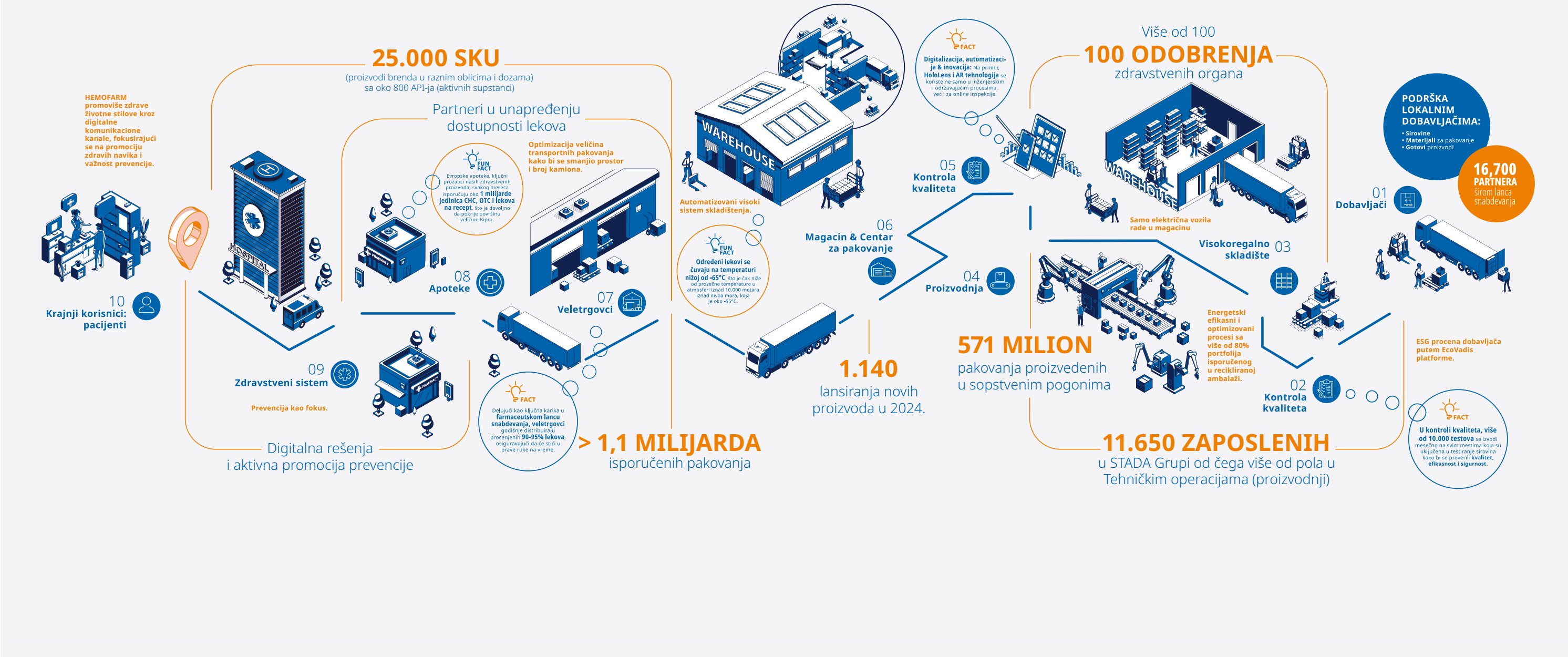
¹¹ Dostupni svim zainteresovanim stranama na korporativnom sajtu.

Hemofarm u zemlji i svetu

Poslovanje u zemljama Jugoistočne Evrope, EU, Bliskog Istoka, razvijene Afrike i ZND

Stadina proizvodnja i lanac vrednosti^{12 13}

¹² Tipovi dobavljača i partnera uključuju - indirektno, uključujući usluge i direktne uklj. organizacije ugovorne proizvodnje, aktivne farmaceutske sastojke, pomoćne supstance, ambalažu, dok broj Stadinih dobavljača i partnera širom sveta iznosi više od 16.000 (prema podacima prezentovanim u okviru multimedijalne interaktivne izložbe STADA EXPO). U 2024. godini, nije bilo nikakvih značajnih promena u Hemofarmovom lancu snabdevanja u poređenju sa 2023., uključujući otvaranja, zatvaranja i proširenja pogona, kao ni opštih promena u strukturi lanca snabdevanja.

¹³ Podaci predstavljeni na vizualu potiču sa mobilne izložbe STADA EXPO, koja prikazuje profil kompanije sa ESG performansom, koja će biti lansirana u 2023. Podaci su dopunjeni informacijama iz novog izveštaja o održivom razvoju STADA grupe za 2024.

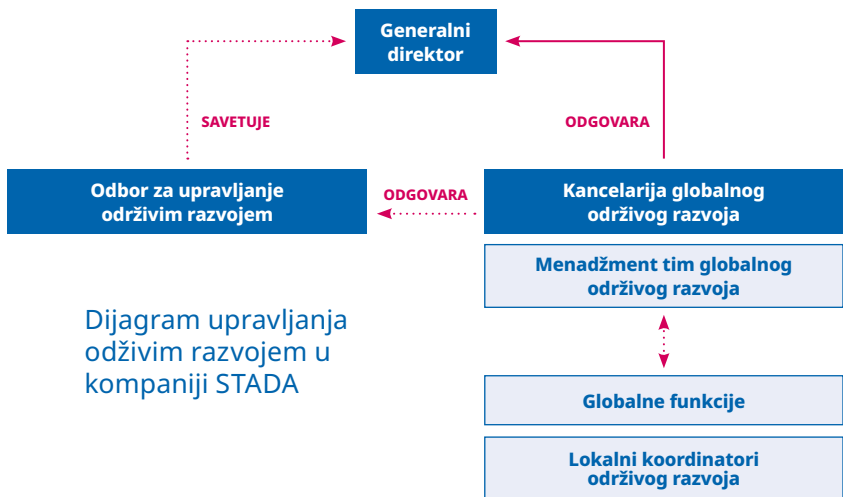
Upravljanje ESG-om i izveštavanje o održivom razvoju

STRUKTURA OVOG IZVEŠTAJA

STADA je, i u finansijskoj 2024. godini, nastavila da dosledno ulaže napore u svoj održivi razvoj zajedno sa svojim ključnim afilijacijama među kojima Hemofarm zauzima značajno mesto kao lider održivosti. Četvrti globalni izveštaj o održivom razvoju kompanije, kao i trinaesti izveštaj o održivom razvoju Hemofarma, usaglašeni su sa standardima Globalne inicijative za izveštavanje (GRI – Global Reporting Initiative), uz detaljan prikaz efekata poslovnih aktivnosti matične kompanije i njenih afilijacija na životnu sredinu, društvo i odgovorno upravljanje, i obrnuto, uz isticanje postignutog napretka.

Prethodni Izveštaji o održivom razvoju kompanija STADA i Hemofarm pratili su strukturu Ciljeva održivog razvoja (SDGs) Ujedinjenih nacija da bi prikazali doprinos obe kompanije ovim ciljevima. Napori i aktivnosti usmerene ka podršci Ciljevima održivog razvoja (SDGs) i dalje će biti u fokusu održivog razvoja kompanija STADA i Hemofarm. Međutim, u Izveštaju o održivom razvoju za 2024. godinu, reorganizovana je struktura izveštavanja prateći okvire ESG-a – i to kao tri ključne celine: odnos prema okruženju, odnos prema društvu i odgovorno korporativno upravljanje. Na taj način, omogućeno je stavljanje posebnog fokusa na vlastite poslovne aktivnosti, njihov realan otisak na društvo i okruženje, te su informacije o održivom razvoju još jasnije stavljene u kontekst korporativnog upravljanja na nivou čitave STADA grupe.

ESG struktura nudi utvrđenu i široko prepoznatu perspektivu održivog razvoja koja uključuje tri ključna na ravno- ravan način, uz mogućnost još detaljnijeg prikaza balansa i transparentnosti u izveštavanju. Svrha promene strukture izveštavanja je takođe da unapredi uporedivost sa drugim kompanijama i njihovim izveštajima o održivom raz-

voju i služi kao priprema za predstojeće uvođenje izveštavanja u skladu sa Direktivom o korporativnom izveštavanju o održivosti Evropske unije (EU CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive), koje će takođe biti zasnovano na ESG kriterijumima i pristupu proceni performansi održivosti.

UPRAVLJANJE ODRŽIVIM RAZVOJEM

STADA je uspostavila posebnu upravljačku strukturu kako bi efikasno upravljala pitanjima održivosti, pri čemu generalni direktor (CEO) snosi konačnu odgovornost za pitanja vezana za životnu sredinu, društvenu odgovornost i korporativno upravljanje (ESG). Odbor za upravljanje održivim razvojem kompanije STADA (SSC) glavni je organ koji usmerava i priprema donošenje odluka u vezi sa održivim razvojem i ESG-om, a sastoji se od sledećih članova:

- **Članovi Odbora:** Izvršni direktor finansija (CFO), izvršni direktor tehničkih operacija (CTO), izvršni direktor ljudskih resursa (CPO)
- **Članovi izvršnog odbora kompanije STADA (SEC):** Izvršni potpredsednik (EVP) globalni pravni poslovi; EVP globalne komunikacije; EVP globalni CHC, EVP Istočna Evropa; potpredsednik (VP) globalni

održivi razvoj i zdravlje, bezbednost i zaštita životne sredine (HSE)

Odbor za upravljanje održivim razvojem kompanije STADA (SSC) odgovoran je za definisanje politike održivog razvoja i strateške pravce, praćenje napretka, i donošenje strateških odluka. Odbor takođe analizira sve relevantne aspekte održivosti i njihovu potencijalnu buduću implementaciju u poslovanje. SSC se sastaje najmanje na kvartalnoj osnovi. Odluke potvrđuje SEC, a zvanično odobrava generalni direktor (CEO).

Da bi se još više pridao značaj upravljanju održivim razvojem u kompaniji STADA, funkcija "Globalni održivi razvoj" je 2024. godine dodatno proširena i ojačana. Kancelarija globalnog održivog razvoja odgovorna je za implementaciju i operacionalizaciju materijalnih pitanja ESG-a kompanije STADA kroz programe i ključne indikatore performanse. Potpredsednik globalnog održivog razvoja direktno odgovara generalnom direktoru (CEO). U kreiranju ovakve strukture, matičnoj kompaniji je veoma pomoglo desetogodišnje iskustvo Hemofarma u izveštavanju i upravljanju sopstvenom održivošću, te ekspertiza kompanije i dalje upotpunjuje sveukupnu bazu stručnih znanja na globalnom nivou.

Izvršni odbor kompanije STADA se svakog meseca fizički sastaje sa proširenim menadžment timom (SEC). ESG teme i uticaji su redovna tačka dnevnog reda. U okviru Izvršnog odbora, menadžerska odgovornost za pitanja održivosti, zdravlja, bezbednosti i zaštite životne sredine spadaju pod odgovornost izvršnog direktora tehničkih operacija (CTO). Ljudi, korporativna kultura i različitost spadaju u odgovornost izvršnog direktora ljudskih resursa (CPO).

Nadzorni odbor kompanije STADA, koji nadzire i savetuje Izvršni odbor, takođe se obaveštava o pitanjima vezanim za životnu sredinu, društvenu odgovornost i korporativno upravljanje. Nadzorni odbor od menadžmenta prima kvartalne izveštaje koji obuhvataju najnovije informacije o razvoju poslovanja, strategiji i planiranju kompanije, kao i ESG aktivnostima. Nadzorni odbor formira odbore, kao što su Revizorski odbor, Odbor predsedavajućeg, Odbor za nominacije i Odbor za usklađenost poslovanja.

Kako bi se obezbedila lokalna implementacija i koordinisale ESG teme u skladu sa strateškim pravcem, uspostavljena je Mreža održivosti po zemljama. Ova mreža je fokusirana oko Koordinatora održivog razvoja po zemljama (SCCs), koji predstavljaju posvećene lokalne predstavnike afilijacija kompanije STADA. Oni podržavaju globalni ESG program, doprinose izveštavanju o održivom razvoju i pokreću i implementiraju lokalne ESG inicijative.

STADA je formalizovala svoje obaveze putem Politike održivog razvoja i obaveza iz oblasti ESG-a. Ova Politika je dostupna svim zaposlenima kompanije STADA putem Intraneta i primenjuje se u svim afilijacijama. Uloga top menadžmenta Hemofarma u ovom procesu simulira strukturu i procese kao na globalnom nivou upravljanja održivošću i izveštavanja o održivom razvoju, ali skalirano na poslovne operacije Hemofarm grupe i u bliskoj je saradnji sa gore opisanom globalnom strukturom upravljanja održivošću STADA grupe.

ESG REJTINZI I DOSTIGNUĆA U 2024. GODINI

Kontinuirane napore STADA grupe i njenih pojedinačnih afilijacija u oblasti održivog razvoja potvrđuju i dosledna poboljšanja u eksternim rejtinzima.

EcoVadis ocenjuje korporativnu društvenu odgovornost i performanse održivosti tako što analizira ekološke, društvene i etičke prakse, pružajući sveobuhvatnu ocenu koja pomaže kompanijama da unaprede svoje napore u održivom razvoju i usklade ih u celokupnom lancu snabdevanja.

- Ostvareno poboljšanje statusa sa Srebra na Zlato 2024.
- Upan rejting porastao sa 70 na 76
- STADA spada u top 5% kompanija u celini
- STADA spada u top 2% kompanija u industriji

Sustainalytics ocenjuje kompanije na osnovu njihovih ESG performansi, fokusirajući se na to kako dobro upravljaju ESG rizicima i prilikama.¹⁴

- Poboljšanje „Ocene nizak rizik“ sa 18,4 na 18,1 u 2024. godini
- Top 6% kompanija u industriji
- Uključivanje na listu kompanija sa najboljim ESG rejtingom u industriji za 2025. godinu.

Carbon Disclosure Project

(CDP) ocenjuje transparentnost i performanse kompanija u upravljanju uticajima na životnu sredinu, posebno se fokusirajući na emisije ugljen-dioksida i strategije za borbu protiv klimatskih promena.

- Ostvareno poboljšanje sa ocene „C“ na ocenu „B“

¹⁴ Referenca: STADA Izveštaj o održivom razvoju za 2024. (dostupan na: <https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report>)

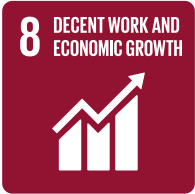
PODRŠKA ISPUNJAVANJU CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA UN

Kako bi se sagledao sveukupan otisak poslovnih operacija Hemofarma na društvo i okruženje, potrebno je sagledati na koje sve načine kompanija, zajedno sa svojim dobavljačima, te kao član Globalnog dogovora UN (UN GC),¹⁵ nastoji da da doprinos ostvarivanju ciljeva održivog razvoja UN, kao i deset principa UN GC. Time se konkretna nastojanja Hemofarma da učini društvo i okruženje boljim mesto sagledavaju i iz ugla globalne agende UN GC, sa širom implikacijom tih uticaja.¹⁶ U skladu sa trenutnim nivoom održivog razvoja kompanije, te grupacije u okviru koje posluje, kao i strateškim prioritetima, kompanija stavlja u fokus sledeće ciljeve održivog razvoja:

SDG 3: Obezbeđivanje zdravog životnog stila i podrška blagostanju za sve generacije.

Šta ovo znači za Hemofarm: Za Hemofarm lična održivost znači dobro zdravlje i blagostanje (SDG 3). Ovo se ogleda u samoj svrsi kompanije i podržano je portfolijom proizvoda i relevantnim savetima o zdravstvenoj prevenciji.

SDG 8: Promocija stabilnog, okluzivnog i održivog ekonomskog rasta, pune zaposlenosti i dostojanstvenog rada za sve.

Šta ovo znači za Hemofarm: Kompanija nastoji da ponudi fer okruženje i uslove rada, bazirane na podršci svojim zaposlenima. To omogućava ostvarivanje održivog ekonomskog rasta (SDG 8).

SDG 9: Izgradnja otporne infrastrukture uz promociju inkluzivne i održive industrijalizacije i negovanje inovacija.

Šta ovo znači za Hemofarm: Za bolje zdravlje, Hemofarm konstantno unapređuje svoj proizvodni portfolio i proizvodnu infrastrukturu (SDG 9) zajedno sa svojim zaposlenima, zainteresovanim stranama i zajednicama.

SDG 12: Obezbeđivanje održivih modela potrošnje i proizvodnje.

Šta ovo znači za Hemofarm: Ostvarenjem pozitivnih ESG uticaja, kompanija postavlja sopstvene ciljeve i obezbeđuje usklađenost sa regulatornim zahtevima, nastojeći da bude više održiva u svojim operacijama (SDG 12).

SDG 17: Osnaživanje sredstava implementacije i revitalizacija globalnog partnerstva za održivi razvoj.

Šta ovo znači za Hemofarm: kompanija vodi aktivni dijalog sa svojim zainteresovanim stranama i inicira nova partnerstva da bi ispunila ciljeve održivog rasta koje adresira Hemofarmovo poslovanje (SDG 17).

¹⁵ Od 2017. godine.

¹⁶ Da bi istakao svoju posvećenost unapređenju sveopšteg ESG uticaja, Hemofarm je tokom 2022. godine doprineo kreiranju nove globalne politike održivog razvoja na nivou STADA grupe

PROCENA DVOSTRUKE MATERIJALNOSTI (DMA) U STADA GRUPI I HEMOFARMU

STADA, zajedno sa Hemofarmom i ostalim ključnim afilijacijama, pristupa svojoj održivosti pokretanjem dijaloga sa zainteresovanim stranama (ili stejkholder dijaloga), što pomaže čitavoj grupi da razume svoje ESG napore sa svih aspekata poslovanja i uticaja, uz prikupljanje povratnih informacija od zainteresovanih strana radi poboljšanja sveukupne održivosti. Nakon tri godišnja ciklusa procene materijalnosti na nivou grupe i deset lokalnih godišnjih ciklusa na nivou Hemofarma, u skladu sa GRI, STADA je pokrenula svoj četvrti ciklus u skladu sa procenom dvostruke materijalnosti definisanom CSRD-om, s ciljem pripreme i izgradnje kapaciteta za buduće obavezno izveštavanje prema CSRD-u. Kao lokalna ekstenzija ovog procesa usledio je jedanaesti ciklus dijaloga sa stejkholderima na nivou Hemofarma.

Kroz procenu materijalnosti, STADA je imala za cilj:

- identifikovanje i ocenjivanje najvažnijih pitanja koja utiču na poslovanje i njegove zainteresovane strane, pomažući da se ostvari fokusiraju na ključna područja donošenja odluka i izveštavanja;
- angažovanje sa zainteresovanim stranama kako bi prikupili uvid u to šta se smatra važnim ili materijalnim u kontekstu poslovnih operacija i uticaja kompanije i afilijacija;
- usklađivanje organizacionih strategija sa očekivanjima zainteresovanih strana, čime se poboljšava transparentnost i odgovornost.

Sa dvostrukom materijalnošću, STADA se prvenstveno fokusirala na uticaj

nefinansijskih aspekata na kompaniju i afilijacije, te performanse i operacije kompanije (perspektiva spolja prema unutra). Sa dvostrukom materijalnošću, STADA je proširila fokus da uključi kako uticaj na organizaciju, tako i uticaj same organizacije na društvo i životnu sredinu (perspektiva unutra prema spolja). Analiza dvostruke materijalnosti sprovedena je u skladu sa Evropskim standardima izveštavanja o održivosti (ESRS – European Sustainability Reporting Standards) i odgovarajućim smernicama, a koordinisana je uz pomoć renomiranog ekspertskeg tima eksternog konsultanta.

Sama procena dvostruke materijalnosti uključivala je sledeće:

1. Razumevanje lanca vrednosti i osnovnih poslovnih aktivnosti STADA grupe koje uključuju aktivnosti uzvodno (upstream – do same kompanije) i nizvodno (downstream – od same kompanije). Lanac vrednosti je podeljen u tri glavne komponente: sopstvene operacije, uzvodne aktivnosti i nizvodne aktivnosti.

2. Kreiranje liste pitanja/tema održivosti - zasnovane na ESRS-u i dodatnim temama specifičnim za kompaniju koje bi potencijalno mogle biti materijalne za STADA-u i njene ključne afilijacije.

3./4. Definisane i preciziranje relevantnih grupa zainteresovanih strana i identifikacija potencijalnih ključnih zainteresovanih strana u samim ovim grupama, kao i lica koja bi mogla biti uključena u procenu materijalnosti.

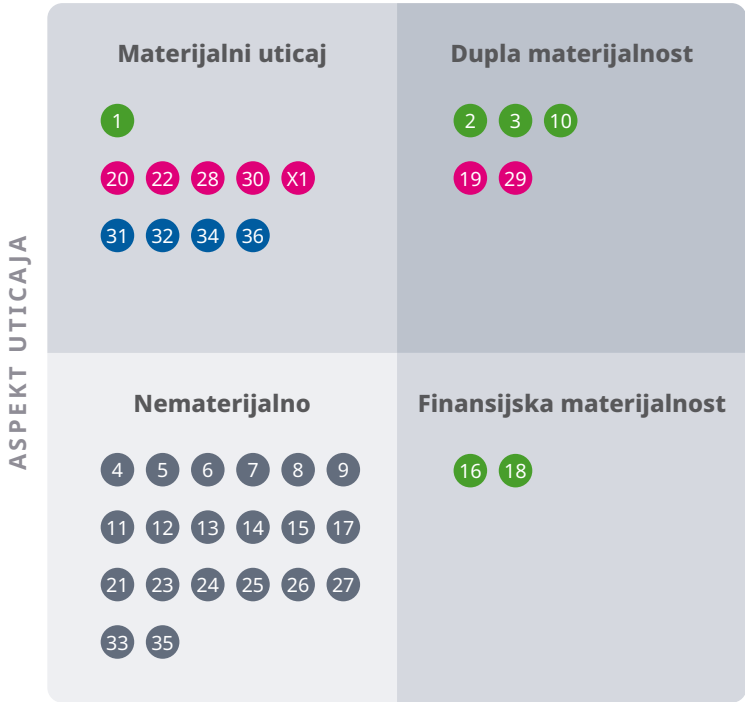
5. Kreiranje dugog spiska uticaja, rizika i prilika (IRO – impacts, risks, opportunities) - zasnovanog na listi pitanja održivosti.

6. Izabrani zainteresovani subjekti (stejkholderi) ocenili su težinu/ relevantnost uticaja na pitanja i teme održivosti - na osnovu mera, obima i izazova/ kompleksnosti otklanjanja tokom radionica. Uticaji mogu biti pozitivni ili negativni i mogu biti aktuelni (sadašnji) ili potencijalni u budućnosti. Za potencijalne uticaje, određuje se verovatnoća njihovog nastanka.

7. Procena rizika i prilika (šansi) - uzimajući u obzir rezultate materijalnosti uticaja - ispitane su zavisnosti od prirodnih, ljudskih i društvenih resursa, a tokom radionica identifikovani su rizici i prilike. Ti rizici i prilike se zatim ocenjuju koristeći uspostavljene pragove.

8. Sažetak aspekata održivosti u listi materijalnih tema i to iz unutrašnjeg i/ili spoljašnjeg pogleda/perspektive.

Kroz procenu dvostruke materijalnosti, 17 tema je prepoznato kao materijalno. Lista materijalnih tema je sledeća:

FINANSIJSKI ASPEKT

- E1 Klimatske promene**

 - 1 Prilagođavanje klimatskim promenama
 - 2 Ublažavanje klimatskih promena
 - 3 Upravljanje energijom
- E2 Zagađenje**

 - 4 Vazduh
 - 5 Voda
 - 6 Tlo
 - 7 Živi organizmi
 - 8 Supstance od (visokog) značaja
 - 9 Mikroplastika
- E3 Vodni i morski resursi**

 - 10 Voda (potrošnja, povlačenje, ispuštanje)
 - 11 Morska voda (ispuštanje, ekstrakcija)
- E4 Biodiverzitet i ekosistemi**

 - 12 Direktni uticaji na gubitak biodiverziteta
 - 13 Uticaji na stanje vrsta
 - 14 Uticaji na obim i stanje ekosistema
 - 15 Uticaji i zavisnosti od ekosistemskih usluga
- E5 Cirkularna ekonomija**

 - 16 Priliv resursa
 - 17 Odliv resursa
 - 18 Otpad
- S1 Zaposleni u kompaniji**

 - 19 Radni uslovi
 - 20 Jednakost i jednake prilike za sve
 - 21 Ostala radna prava
- S2 Zaposleni u lancu vrednosti**

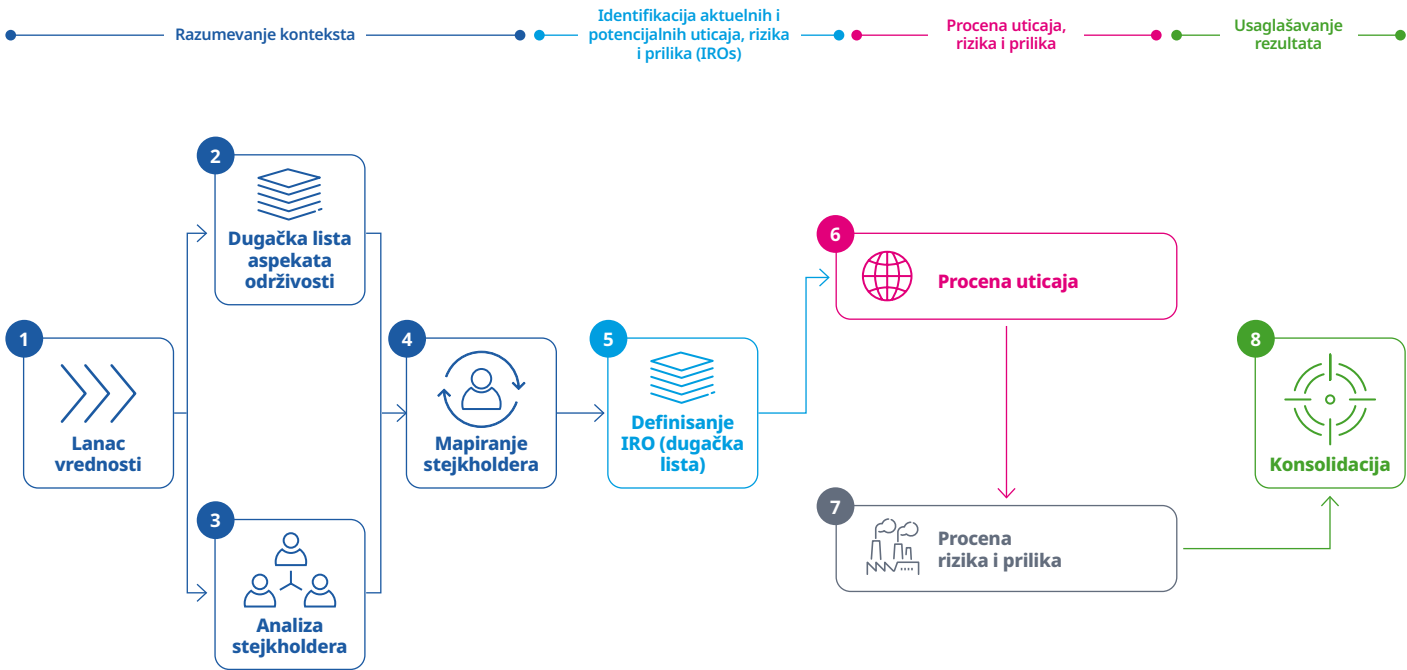
 - 22 Radni uslovi
 - 23 Jednakost i jednake prilike za sve
 - 24 Ostala radna prava
- S3 Uključene zajednice**

 - 25 Ekonomska, socijalna i kulturna prava
 - 26 Građanska i politička prava
 - 27 Prava autohtonog stanovništva
- S4 Potrošači i krajnji korisnici**

 - 28 Uticaji povezani sa informacijama
 - 29 Lična sigurnost
 - 30 Socijalna inkluzija
 - X1 Specifično za STADA/Hemofarm: CSR i podrška javnom zdravlju
- G1 Poslovno ponašanje**

 - 31 Korporativna kultura
 - 32 Zaštita uzbunjivača
 - 33 Dobrobit životinja
 - 34 Političko angažovanje i lobističke aktivnosti
 - 35 Upravljanje odnosima sa dobavljačima
 - 36 Korupcija i mito

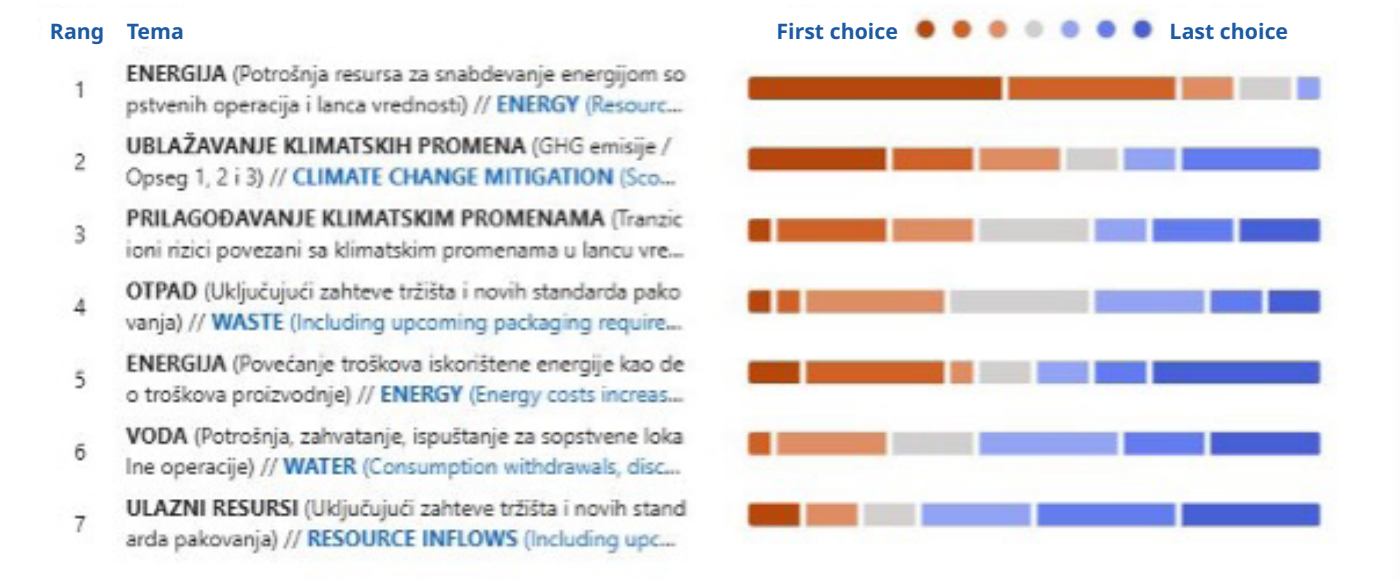
*Vizualizacija i lista tema: Zelene, roze i plave teme prepoznate su kao materijalne kroz procenu dvostruke materijalnosti (DMA). Sive teme nisu prepoznate kao materijalne.

Nakon realizovane procene dvostruke materijalnosti na nivou čitave STADA grupe, Hemofarm je dodatno adresirao svoje lokalne ključne stakeholdere (njih trideset) pozivom da po sopstvenom utisku, a iz ugla relevantnih IRO rangiraju teme u E, S i G segmentu. Ideja je bila da se stekne detaljniji uvid u mišljenja i stavove stakeholdera o ESG nastojanjima i posvećenosti Hemofarma, ali i da se stakeholderima približi proces procene dvostruke materijalnosti. Sve povratne sugestije, uvide i predloge Hemofarm će uzeti u obzir u daljem unapređivanju sopstvene održivosti, kao i održivosti STADA grupe.

REZULTATI RANGIRANJA MATERIJALNIH TEMA DEFINISANIH U DMA PROCENI, A NA OSNOVU RELEVANTNIH IRO

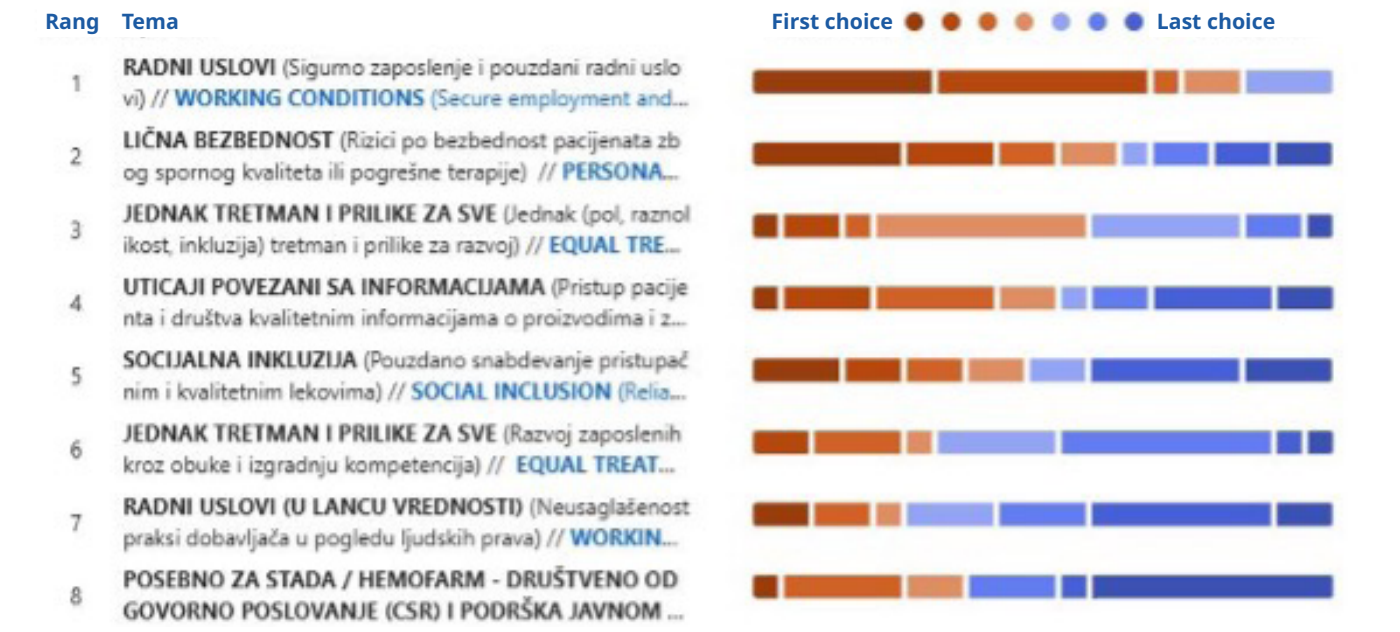
Na poziv da rangiraju teme iz „E“ segmenta po sopstvenom mišljenju a prema značaju za poslovanje Hemofarma, stakeholderi su to učinili na sledeći način (od najvažnije / „first choice“ ka manje važnoj / „last choice“).

TechOps svet – svet tehnološkog napretka, visoke ekološke svesti, društvene odgovornosti i odgovornog upravljanja - ima značajan ESG uticaj koji se ogleda ne samo u brizi o samoj kompaniji već o čitavoj zajednici u kojoj poslujemo. Samo deo te posvećenosti da svakog dana budemo bolji, ekonomičniji, održiviji i bezbedniji, potrudili smo se da prikazemo u STADA EXPO-u – informativno-edukativnoj multimedijalnoj platformi, kojom nastavljamo da inspirišemo druge, podstičući ih da prihvate ESG principe u svom radu i osveste značaj svoje uloge u izgradnji održive budućnosti.

Dejan Ivanović / Direktor operacija klastera SEE

Na poziv da rangiraju teme iz „S“ segmenta po sopstvenom mišljenju a prema značaju za poslovanje Hemofarma, stakeholderi su to učinili na sledeći način (od najvažnije / „first choice“ ka manje važnoj / „last choice“).

Na poziv da rangiraju teme iz „G“ segmenta po sopstvenom mišljenju a prema značaju za poslovanje Hemofarma, stakeholderi su to učinili na sledeći način (od najvažnije / „first choice“ ka manje važnoj / „last choice“).

UPRAVLJANJE MATERIJALNIM TEMAMA

Upravljanje materijalnim temama u STADA grupi i afilijacijama započinje analizom ishoda DMA procesa, koji identifikuje materijalne uticaje, rizike i prilike (IRO). Sve metodologije korišćene u ovoj proceni usklađene su sa ESRS standardima, što osigurava uravnotežen i transparentan pristup. Upravljanje specifičnim materijalnim temama strukturirano je oko aspekata odnosa prema okruženju i životnoj sredini (E), uticaja na društvo (S) i odgovornog upravljanja (G), a na osnovu identifikovanih IRO-a. Sledeći pregled ilustruje materijalne teme STADA grupe, Hemofarma i ostalih afilijacija, dodeljene identifikovanim IRO-ima i odgovarajućem ESRS standardu.

	TEMATSKI STANDARD (ESRS) / GRI	MATERIJALNA TEMA	IRO	Opis	Tip
E	E1 KLIMATSKE PROMENE (Poglavlje 2.1) GRI 305, 308	Prilagođavanje klimatskim promenama (#1) ¹⁷	Rizici tranzicije povezani sa klimatskim promenama u uzvodnom lancu vrednosti	Zbog klimatskih promena, postoji povećani rizik od tranzicije u lancu vrednosti, sa mogućim prekidima u lancu snabdevanja ili povećanim troškovima za dobavljače.	Rizik
	E1 KLIMATSKE PROMENE (Poglavlje 2.1) GRI 305, 308	Ublažavanje klimatskih promena (#2)	Opseg 1 & 2 i Opseg 3 emisija gasova sa efektom staklene bašte (GHG)	Kompanija emituje GHG gasove kroz svoje sopstvene operacije i lanac vrednosti. GHG emisije doprinose klimatskim promenama.	Uticaj: Aktuelni, negativan
	E1 KLIMATSKE PROMENE (Poglavlje 2.1) GRI 302	Upravljanje energijom (#3)	Potrošnja resursa za snabdevanje energijom sopstvenih operacija i lanca vrednosti	Kompanija koristi energiju za proizvodnju farmaceutskih proizvoda unutar svojih operacija, kao i preko ugovorne proizvodnje (Contract Manufacturing Organizations - CMOs) i širom lanca vrednosti.	Uticaj: Aktuelni, negativan
	E1 KLIMATSKE PROMENE (Poglavlje 2.1) GRI 302	Upravljanje energijom (#3)	Troškovi energije se povećavaju kao deo sopstvenih proizvodnih troškova.	Povećani troškovi energije (npr. usled prelaska na tržišta snabdevanja obnovljivim izvorima energije) mogli bi dovesti do viših troškova za sopstvenu proizvodnju STADA-e i/ili za dobavljače STADA-e.	Rizik
	E3 VODNI I MORSKI RESURSI (Poglavlje 2.1) GRI 303	Voda (potrošnja, povlačenje, ispuštanje) (#10)	Povlačenje vode za sopstvene lokalne operacije	Kompanija koristi vodu kao deo svojih proizvodnih procesa, čime utiče na podzemne vode.	Uticaj: Aktuelni negativan
	E5 CIRKULARNA EKONOMIJA (Poglavlje 2.1) GRI 301, 306	Priliv resursa (#16) Otpad (#18)	Dolazeći zahtevi za pakovanje i očekivanja tržišta.	Promene u regulatornim zahtevima za komponente pakovanja (npr. uvođenje shema proširene odgovornosti proizvođača (EPR) na nivou zemlje).	Rizik

	TEMATSKI STANDARD (ESRS) / GRI	MATERIJALNA TEMA	IRO	Opis	Tip
S	S1 ZAPOSLENI U KOMPANIJI (Poglavlje 2.2) GRI 2-7, 2-30, 202, 401, 402, 403, 408, 409, 410	Radni uslovi (#19)	Sigurno zapošljavanje i pouzdani radni uslovi	Kompanija teži da obezbedi sigurne i pouzdane radne uslove za sve svoje zaposlene. Kompanija stvara pozitivne uticaje pridržavanjem svojih standarda, koji u nekim od zemalja u kojima posluje značajno premašuju zakonske minimalne zahteve.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan
	S1 ZAPOSLENI U KOMPANIJI (Poglavlje 2.2) GRI 202, 404, 405, 406	Jednakost i jednake prilike za sve (#20)	Jednako (pol, raznolikost, inkluzija) tretiranje i prilike za razvoj svih zaposlenih	Kompanija osigurava da se svi zaposleni tretiraju jednako, bez obzira na starosnu dob, pol, etničku pripadnost, rasu, religiju, invaliditet, seksualnu orijentaciju ili bilo koju drugu formu individualne karakteristike. Pored toga, kompanija podržava i promoviše svoje zaposlene kroz individualne planove razvoja.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan
	S1 ZAPOSLENI U KOMPANIJI (Poglavlje 2.2) GRI 404	Jednakost i jednake prilike za sve (#20)	Razvoj ljudi kroz obuke i izgradnju kompetencija	Kompanija zahteva visoko obučene i kvalifikovane zaposlene za svoje poslovne aktivnosti u farmaceutskoj industriji. Kompanija pruža obuke i programe razvoja koji imaju potencijalne pozitivne uticaje na veštine i znanje ljudi.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan

¹⁷ Broj identifikovane materijalne teme prema prikazu i navodu iznad, a strukturirano u skladu sa ESRS.

	TEMATSKI STANDARD (ESRS) / GRI	MATERIJALNA TEMA	IRO	Opis	Tip
S	S2 ZAPOSLENI U LANCU VREDNOSTI (Poglavlje 2.3) GRI 2-6, 2-8, 204, 205, 407, 408, 409, 411, 414	Radni uslovi (u lancu vrednosti) (#22)	Neusaglašenosti dobavljača vezane za ljudska prava	Kompanija nabavlja resurse globalno, što znači da radnici u lancu snabdevanja rade u zemljama sa nižim standardima rada. Kroz svoju funkciju odgovorne nabavke, kompanija ima za cilj da obezbedi dobre radne uslove i jednako tretiranje za sve radnike u čitavom lancu vrednosti.	Uticaj: Potencijalni, negativan
	S4 POTROŠAČI I KRAJNJI KORISNICI (Poglavlja 2.2 i 2.3) GRI 413, 416, 417, 418	Uticaji povezani sa informacijama (#28)	Pristup kvalitetnim proizvodima i zdravstvenim informacijama za pacijente i društvo	Kompanija teži da pruži potrošačima i krajnjim korisnicima adekvatne i visokokvalitetne informacije o proizvodima i zdravstvenoj zaštiti. Kompanija ima čvrste kontrole i mehanizme kako bi osigurala da su informacije o proizvodima dostupne i tačne.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan
	S4 POTROŠAČI I KRAJNJI KORISNICI (Poglavlje 2.3) GRI 416, 417	Lična sigurnost (#29)	Rizici bezbednosti pacijenata usled problema sa kvalitetom ili pogrešnom terapijom	Moguće greške u procesu proizvodnje farmaceutskih proizvoda mogu rezultirati nuspojavama za potrošače i potencijalno naneti štetu ljudima. Pridržavanjem standarda Dobre Proizvodne Prakse (GMP), kompanija osigurava da se ispune kvalitetni zahtevi za sve procese proizvodnje, testiranja i odobravanja farmaceutskih proizvoda.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan
	S4 POTROŠAČI I KRAJNJI KORISNICI (Poglavlja 2.2 i 2.3) GRI 203	Socijalna inkluzija (#30)	Pouzdana isporuka pristupačnih i visokokvalitetnih lekova	Kompanija pruža pristupačne i visokokvalitetne proizvode u zemljama u kojima posluje, čime kontinuirano doprinosi javnom zdravlju.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan
	S4 POTROŠAČI I KRAJNJI KORISNICI (Poglavlje 2.2) GRI 203, 413	Specifično za STADA/Hemofarm: CSR i podrška javnom zdravlju (#X1)	Specifično za STADA/Hemofarm: CSR i podrška javnom zdravlju	Kompanija nastavlja da se angažuje u inicijativama korporativne društvene odgovornosti (CSR), poput podrške lokalnim zajednicama, zdravstvenom obrazovanju i medicinskim istraživanjima.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan

	TEMATSKI STANDARD (ESRS) / GRI	MATERIJALNA TEMA	IRO	Opis	Tip
G	G1 POSLOVNO PONAŠANJE (Poglavlje 2.3) GRI 2-15, 2-16, 2-23, 2-24, 206	Korporativna kultura (#31)	Snažna i usklađena korporativna kultura	Kompanija je uspostavila i kontinuirano jača i komunicira snažnu, usklađenu korporativnu kulturu koja je u skladu sa vrednostima STADA grupe, podstičući ljude da se izraze.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan
	G1 POSLOVNO PONAŠANJE (Poglavlje 2.3) GRI 2-9, 2-16, 2-24, 2-26, 205, 418	Zaštita uzbunjivača (#32)	Transparentnost i poslovni integritet sa zaštitom uzbunjivača	Kompanija pridaje veliku važnost transparentnosti i integritetu u svojim poslovnim odnosima. Kako bi to olakšala, kompanija je implementirala digitalni izveštajni sistem („Compliance Reporting Portal“) koji omogućava zaposlenima i partnerima u lancu snabdevanja da sigurno i lako prijave sumnjive slučajeve neusklađenosti.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan
	G1 POSLOVNO PONAŠANJE (Poglavlje 2.3) GRI 2-26, 2-27, 205	Političko angažovanje i lobističke aktivnosti (#34)	Angažovanje eksperata kroz etičko lobiranje	Kompanija aktivno učestvuje u različitim industrijskim asocijacijama, pružajući stručnost i znanje donosiocima odluka kako bi pomogla političkom sistemu da donosi informisane odluke koje poboljšavaju podršku zdravstvenoj zaštiti za pacijente.	Uticaj: Aktuelni, pozitivan
	G1 POSLOVNO PONAŠANJE (Poglavlje 2.3) GRI 2-26, 2-27, 205	Korupcija i mito (#36)	Nepravilnosti pojedinaca STADA-e u vezi sa borbom protiv mita/ korupcije	Poslovne operacije su potencijalno izložene riziku od nepravilnosti/neusaglašenosti u vezi sa korupcijom i mitom. Kompanija je implementirala procese, kontrole i mere za ublažavanje ovih rizika, uključujući Kodeks ponašanja, globalnu politiku protiv mita i korupcije, kao i internu reviziju.	Uticaj: Aktuelni, negativan

Vizija održivosti

Vodeći se sopstvenom svrhom, vizijom i vrednostima, zajedno sa procenom ključnih materijalnih pitanja i identifikovanim IRO-ima, STADA je, zajedno sa svojim afilijacijama, interno razvila sedam strateških oblasti delovanja za svoje napore ka unapređenju održivosti:

- Dekarbonizacija i klimatske promene
- Održivo pakovanje proizvoda
- Odgovorna nabavka
- Etičko poslovanje
- Jedinstvenost i jednake prilike
- Privlačenje i zadržavanje zaposlenih
- Dostupnost lekova i promocija zdravlja

DEKARBONIZACIJA I KLIMATSKE PROMENE

STADA i njene afilijacije posvećene su smanjenju sopstvenog ugljeničnog otiska. Kompanija se fokusira na optimizaciju tehničkih operacija, proizvodnje i pakovanja. Pored toga, kompanija teži povećanju odgovornosti u vezi sa ekološkim pitanjima unutar svog lanca snabdevanja. Takođe, ona nastavlja da se fokusira na ciljeve smanjenja u bliskoj budućnosti od 2020. do 2030. godine, kako za Opseg 1 i 2 emisije (apsolutno smanjenje), tako i za Opseg 3 emisije (angažovanje dobavljača).

ODRŽIVO PAKOVANJE PROIZVODA

Uloga farmaceutske ambalaže je da zaštiti proizvode i lekove, osiguravajući njihovu sigurnost i stabilnost tokom vremena, omogućavajući transport i olakšavajući korišćenje od strane potrošača. Iako je pakovanje ključno i podložno regulativnim standardima, STADA, zajedno sa svojim afilijacijama, aktivno radi na tome da osigura da su njena rešenja za pakovanje ne samo u skladu sa tim standardima, već i ekološki odgovorna.

ODGOVORNA NABAVKA

STADA, zajedno sa svojim afilijacijama, poboljšava procese odgovorne nabavke kako bi upravljala rizicima u lancu snabdevanja, sarađujući sa dobavljačima na promociji ekoloških i društvenih standarda koristeći platformu EcoVadis® za ESG procene. Kodeks ponašanja STADA grupe za poslovne partnere postavlja obavezujuće norme o ljudskim pravima, ekološkim pitanjima i etici, a pred sve njene partnere.

ETIČKO POSLOVANJE

STADA, zajedno sa svojim afilijacijama, održava strogi kodeks ponašanja i etike, koji obuhvata politike o, između ostalog, borbi protiv korupcije i mita, usklađenosti i sukobu interesa. Poštovanje ovih politika je ključno za održavanje poverenja unutar i izvan kompanije.

JEDINSTVENOST I JEDNAKE PRILIKE

U STADA-i i njenim afilijacijama, razvoj ljudi i poštovanje ljudskih prava osnovni su aspekti poslovnog modela. Kompanija je posvećena stvaranju inkluzivnog radnog okruženja koje podstiče lični i profesionalni rast, prepoznajući da raznolikost perspektiva i iskustava može dovesti do inovativnijih rešenja i boljeg donošenja odluka, uz održavanje visokih standarda ljudskih prava.

PRIVLAČENJE I ZADRŽAVANJE ZAPOSLENIH

STADA i njene afilijacije imaju osnovni interes da privuku i zadrže najbolje ljude na duži rok kako bi se razvijale kao kompanije lideri u branši. Izgradnja snažne, vešte i motivisane radne snage i nagrađivanje radnog okruženja za zadržavanje doprinosi očuvanju znanja, iskustva i angažovane kulture rasta u kojoj se pojedinačne prilike za razvoj mogu ostvariti u skladu sa ciljevima STADA-e.

DOSTUPNOST LEKOVA I PROMOCIJA ZDRAVLJA

Kao proizvođač CHC proizvoda, generičkih i specijalizovanih lekova, STADA i njene afilijacije u poziciji su da pozitivno utiču na zdravlje i blagostanje. Sa širokim spektrom pristupačnih lekova za različite zdravstvene probleme i inicijativama kompanije za širenje pristupa esencijalnim lekovima, kompanija na najbolji način potvrđuje svoju svrhu - „briga o zdravlju ljudi kao pouzdan partner“.

Ciljevi i obaveze održivog razvoja za STADA-u i njene afilijacije u 2025. godini¹⁸

Oblast programa održivosti kompanije	Obaveze i rezultati kompanije za 2024. godinu	Obaveze kompanije za 2025. godinu
DEKARBONIZACIJA I KLIMATSKE PROMENE	Obaveze za 2024. godinu: - Nastaviti sa smanjenjem emisije ugljen-dioksida u skladu sa internim targetima u Opsegu 1 i 2 do 2030. - Definisati targete za Opseg 3 Rezultati u 2024. godini: ✓ Emisija ugljen-dioksida smanjena za oko 13,5% u poređenju sa 2023. godinom, i za oko 34% u poređenju sa osnovnom godinom 2020. ✓ Postavljeni targeti za dobavljače za Opseg 3. ✓ Poslato pismo sa definisanim obavezama SBTi-u.	Obaveze za 2025. godinu: - Uspešna SBTi validacija targeta. - Nastavak smanjenja emisija CO2 u skladu sa targetima Opsega 1 i 2 do 2030. - Proširiti uključenost dobavljača u kontekstu Opsega 3, a u skladu sa SBTi targetima. - Povećati udeo utrošene električne energije iz obnovljivih izvora na više od 65% (od ukupnog utroška).
ODRŽIVI PROIZVODI I PAKOVANJE	Obaveze za 2024. godinu: - Dalji razvoj internih procesa kako bi se aspekt održivosti integrisao u proces razvoja proizvoda. Rezultati u 2024. godini: ✓ 5R strategija i procesi su dodatno razvijeni i primenjeni na dodatne proizvode i kategorije.	Commitment for 2025: - Primeniti principe reciklažnog dizajna za sve ne-medicinske nove proizvode. - Definisati Plan Transformacije Pakovanja kako bi se ostvarili PPWR zahtevi.
ODGOVORNA NABAVKA	Obaveze za 2024. godinu: - Dalja implementacija procesa „Odgovorne nabavke“. Rezultati u 2024. godini: ✓ Procesi odgovorne nabavke dalje implementirani. ✓ Procena dobavljača putem EcoVadis-a proširena na indirektno dobavljače. ✓ 80% (920) prioritizovanih dobavljača ocenjeno kroz EcoVadis rejting.	Obaveze za 2025. godinu: - Pokriti 90% (vrednosno) prioritizovanih dobavljača (kategorija direktne nabavke) sa EcoVadis procenom i rejtingom. - Povećati prosečnu EcoVadis ocenu dobavljača za +10% u poređenju sa 2024. - Dalje unapređenje unutrašnjih procesa, uključujući praćenje angažovanja dobavljača i industrije.
ETIKA POSLOVNOG PONAŠANJA	Obaveze za 2024. godinu: - Pripreme za buduće EU CSRD izveštavanje - Održavati visok stepen realizacije obuke o usklađenosti (> 95% osnovnog e-učenja) Rezultati u 2024. godini: ✓ EU CSRD gep analiza uspešno realizovana ✓ 97% stepen završetka obuke o usklađenosti (osnovno e-učenje)	Obaveze za 2025. godinu: - Nastaviti pripreme za izveštavanje u okviru EU CSRD za fiskalnu 2025. godinu. - Održavati visok stepen realizacije obuke o usklađenosti na 97% i više (e-učenje).

Oblast programa održivosti kompanije	Obaveze i rezultati kompanije za 2024. godinu	Obaveze kompanije za 2025. godinu
JEDINSTVENOST I JEDNAKA PLATA	Obaveze za 2024. godinu: - Održati udeo žena na svim upravljačkim nivoima na istom nivou. Rezultati u 2024. godini: ✓ 51% udeo žena na svim upravljačkim nivoima u 2024. godini.	Obaveze za 2025. godinu: - Osigurati da udeo žena na svim nivoima menadžmenta ostane na 50% i više. - Završiti procenu razlika u platama po polu za prioritetne zemlje.
PRIVLAČENJE I ZADRŽAVANJE ZAPOSLENIH	Obaveze za 2024. godinu: - Stopa izgubljenog vremena usled incidenata (LTI) < 0,35 u 2024. godini. - Održavati visok nivo angažovanja zaposlenih (mereno „puls anketom“ sa više od 80% stope učešća i ocenom višom od 8,0). Rezultati u 2024. godini: ✓ Sigurno radno okruženje odraženo sa LTI stopom od 0,35 u 2024. godini. ✓ Učešće u „puls anketama“ sa udelom od 90% i prosečnom ocenom 8,1.	Obaveze za 2025. godinu: - Dalje poboljšati sigurnost na radnom mestu, mereno LTI stopom < 0,3 u 2025. godini. - Održati visok nivo angažovanosti zaposlenih, mereno rezultatom zadovoljstva zaposlenih u „puls anketama“ ≥ 80% i prosečnom ocenom iznad 8,0.
DOSTUPNOST LEKOVA	Obaveze za 2024. godinu: - Identifikovati postojeće lokalne inicijative i proceniti potencijal za strateška partnerstva sa organizacijama kroz donacije. Rezultati u 2024. godini: ✓ Uspostavljeno partnerstvo sa organizacijom „Direct Relief“ radi doniranja farmaceutskih proizvoda. ✓ Pripremljena donacija onkoloških proizvoda za isporuku u 2025. godini.	Obaveze za 2025. godinu: - Definisati srednjoročni program dostupnosti lekova. - Ojačati partnerstvo sa „Direct Relief“-om radi dodatnih donacija proizvoda.

Kvalitet je činjenica. Ili postoji ili ne postoji. Ne može da bude mali, veliki, polovičan ili delimičan. Takvi su i sami standardi po kojima razvijamo i proizvodimo naše proizvode – beskompromisni, strogi, zahtevni i, u našem slučaju – ispunjeni! Mi smo oskarovci kvaliteta!

Tamara Tomić / Direktorka kvaliteta klastera SEE

¹⁸ Ciljevi i obaveze strukturirane su u 7 strateških oblasti delovanja definisanih na osnovu realizovane DMA procene, izvršene 2024. godine i stoga se ne poklapaju u potpunosti sa ESG obavezama navedenim u Izveštaju o održivosti za 2023. godinu.

SEKCIJA

POSVEĆENOST HEMOFARMA ESG-U

02

2.1

Briga o okruženju

SVAKA POTROŠNJA RESURSA, SAMO PO SEBI KAO FENOMEN, PREDSTAVLJA NEGATIVNU KATEGORIJU. SAMIM TIM, ODGOVORNOST KOMPANIJA KOJE BRINU O ODRŽIVOM RAZVOJU I OKRUŽENJU, A POSEBNO PROIZVODNIH POPUT HEMOFARMA, MNOGO JE VEĆA.

Neophodno je potrošnju resursa na pozitivan, odgovoran i održiv način pretvoriti u novu vrednost, koja u slučaju Hemofarma predstavlja zaokruženi portfolio kvalitetnih, a dostupnih farmaceutskih proizvoda, koji pomažu ljudima u prevenciji i ublažavanju zdravstvenih tegoba. Kako bi odnos prema okruženju i briga za očuvanje biodiverziteta bili na istom nivou u svim STADA afilijacijama, globalna funkcija Bezbednosti i zdravlja na radu (HSE) centralizovano upravlja svim aktivnostima u okviru STADA grupe. Ona direktno odgovara direktoru Tehničkih operacija (CTO) STADA-e, a njene aktivnosti usmerene su na kontinuirani razvoj globalnog HSE menadžment sistema STADA grupe: definisanjem globalnih i lokalnih ekoloških

ciljeva, obezbeđivanjem globalnog HSE izveštavanja, angažovanjem različitih sektora na temu ekoloških pitanja (poput strategija za smanjenje otpada i odgovornu nabavku), i podrškom lokacijama uz unapređenje njihovih ekoloških performansi. Performanse HSE-a u STADA grupi i Hemofarmu, kao i izveštavanje o rizicima, u potpunosti su integrisani u celokupan proces mesečne analize poslovnih performansi proizvodnih lokacija i podnose se direktoru Tehničkih operacija. Proizvodni pogoni su postavili lokalne HSE menadžment sisteme u cilju obezbeđenja usklađenosti sa ekološkim standardima i kontinuiranog poboljšanja ekoloških performansi sa osam lokacija sertifikovanih ISO 14001 standardima.^{19 20}

¹⁹ Na dan 31.12.2024. godine. Više informacija u GRI indeksu.

²⁰ Dodatne informacije moguće je pronaći u globalnom izveštaju STADA grupe na <https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report>

Dekarbonizacija i klimatske promene

STADA grupa je, zajedno sa svojim afilijacijama, u 2024. godini preuzela sveobuhvatnu spoljašnju procenu rizika klimatskih promena kako bi ocenila tranzicione i fizičke rizike, kao i mogućnosti povezanih sa klimatskim promenama na kompanijskim proizvodnim lokacijama, ali i neophodna prilagođavanja u cilju povećanja otpornosti i omogućavanja održivog poslovanja.

TRANZICIONI RIZICI

Tranzicioni rizici se odnose na finansijske i operativne izazove koji proizlaze iz globalnih ekonomskih promena koji streme ka budućnosti sa niskim emisijama ugljen-dioksida. Za STADA grupu, ovi rizici se procenjuju korišćenjem indikatora klimatskog scenarija u različitim vremenskim periodima, uključujući kratkoročne (do 2030), srednjoročne (do 2040), i dugoročne projekcije (do 2050. godine). Procena razmatra dva SSP scenarija.

Ukupno gledajući, STADA je izložena ograničenom riziku (najniži rezultat rizika) u kratkom roku, i niskom nivou rizika u srednjem i dugoročnom roku. Najviši rezultati rizika koji se povećavaju tokom vremena su povezani s rastom nestabilnih cena energije uzrokovanom neravnomernom tranzicijom od fosilnih goriva, što može rezultirati ograničenjem snabdevanja i povećanom potražnjom za proizvodima niskih emisija ugljen-dioksida i dekarbonizovanim kapitalnim sredstvima. S druge strane, najviši mogući rezultat koji takođe raste tokom vremena povezan je sa povećanom otpornošću na nestabilnost cena energenata i goriva, a opisuje smanjenje operativnih troškova zbog efikasnijih mera smanjenja potrošnje. Prilika za prodaju proizvoda niskih emisija ugljen-dioksida raste usled povećane potražnje na tržištu.

FIZIČKI RIZICI
Fizički rizici su povezani sa promenom intenziteta i učestalosti klimatskih događaja, kao što su šumski požari, suše, ekstremni vremenski uslovi, porast nivoa reka, i poplave. STADA procenjuje uticaje prema različitim klimatskim scenarijima usklađenim sa preporukama Radne grupe za finansijska obelodanjivanja povezana sa klimom (Task Force on Climate-related Financial Disclosures - TCFD), za vremenske perspektive do 2030. i 2050. godine, prema projekcijama emisijskih putanja od SSP1 – 2.6 do SSP5 – 8.5. Rezultati ukazuju da se za perspektivu SSP5 -8.5, za 2030. godinu, većina STADA lokacija trenutno suočava sa minimalnim ili niskim fizičkim rizicima, sa samo jednom lokacijom u gradskom okrugu Miyun u Peking, Kina, koja je identifikovana kao visokorizična zbog izloženosti požarima, nedostatku vode i sušama, kao i rečnim poplavama. Proizvodni pogon smešten u Miyunu čini samo 0,1 odsto ukupne proizvodnje STADA grupe.

Procena predviđa da bi do 2050. godine, neka mesta mogla iskusiti povećanje nivoa rizika, posebno u slučaju visokih emisija i dugoročnih scenarija (SSP5-8.5). Na primer, u Crnoj Gori se očekuje da nivo rizika pređe iz umerenog u visoki zbog poplava uzrokovanih porastom nivoa reka i ekstremnim vremenskim uslovima. Proizvodni po-

gon u Podgorici čini 6 odsto ukupne proizvodnje STADA grupe i važan je deo Hemofarma.

Ublažavanje klimatskih promena

Dekarbonizacija i klimatske promene su jedan od sedam ključnih oblasti i prioriteta za STADA grupu, koji odražavaju kompanijsku snažnu posvećenost održivom razvoju. Kao deo sveobuhvatnog pristupa kompanije održivom razvoju, i u skladu sa Pariskim sporazumom, STADA se još 2021. godine obavezala da smanji emisije gasova (Opseg/Scope 1 i 2) za -42 odsto u periodu od 2020 – 2030.

POSVEĆENOST CILJEVIMA ZASNOVANIH NA NAUČNIM PODACIMA (SBTI)²¹
U 2024. godini, STADA se formalno obavezala na Inicijativu za ciljeve zasnovane na nauci (SBTI) za kratkoročne ciljeve za Opsege 1 i 2 (Scope 1 i 2), kao i na ciljeve angažovanja dobavljača za Opseg 3 (Scope 3).²²

SBTi, osnovan 2015. godine, pomaže kompanijama u postavljanju ciljeva smanjenja emisija koji su usklađeni sa najnovijom klimatskom naukom. To je saradnja između CDP, UN Global Compact, World Resources Institute, i WWF.

Učešće STADA u SBTi naglašava njenu posvećenost postavljanju čvrstih, naukom zasnovanih ciljeva

GHG Emissions	2020	2021	2022	2023	2024
Opseg/Scope 1 [tons CO2e]	31,639.7	28,908.5	34,399.1	41,104.5	40,923.1
Opseg/Scope 2 [tons CO2e] ²³	75,032.8	62,148.1	59,746.7	41,723.3	29,853.6
Ukupno GHG emisije (Opseg/Scope 1 + 2)	106,672.5	91,056.6	94,145.8	81,827.8	70,776.7
Opseg/Scope 1 + 2 GHG emisije – kumulativna promena u odnosu na referentnu godinu 2020 [%]	-	-14.6	-11.7	-23.3	-33.7

dekarbonizacije. Kompanija, zajedno sa svojim afilijacijama, nastavlja da se fokusira na kratkoročne ciljeve za Opseg/Scope 1 i 2 (apsolutno smanjenje) i Opseg/Scope 3 emisije (angažovanje dobavljača), sa planom da se ti ciljevi i podaci o dostavljanju verifikuju od strane SBTi 2025. godine.

EMISIJE IZ OPSEGA 1, 2 I 3 (SCOPE 1, 2 & 3)
S obzirom da je HSE funkcije objedinjena u globalnu rolu, podaci o emisi-

jama biće prikazani u ovom poglavlju zbirno, za čitavu STADA grupu, kao potvrda sistemске opredeljenosti ka konstantnom unapređenju sopstvenih performansi i uticaja.

U 2024. godini, STADA je. Zajedno sa svojim afilijacijama, nastavila da smanjuje svoje ukupne emisije GHG (Opseg(Scope 1, 2) i ostaje na putu da ispuni svoj cilj apsolutnog smanjenja GHG, istovremeno kompenzujući sopstveni nutrašnji rast poslovnih operacija.

Ukupne GHG emisije su dalje smanjene sa 81,827.7 tona CO2 ekv. (2023) na 70,776.7 tona CO2 ekv. (2024), što predstavlja ukupno smanjenje od 13.5% u odnosu na 2023. godinu.

U 2024. godini, kompanija je ponovo pregledala i usavršila svoju metodologiju izračunavanja ugljeničnog otiska. To je obuhvatilo uvođenje specijalizovanog softvera za izračunavanje ugljeničnog otiska Persefoni®, koji osigurava korišćenje ažuriranih faktora

HEMOFARM INICIJATIVA

Biciklistička vožnja - ličnim primerom inspirišemo druge da brinu o svom zdravlju

Oko 30 zaposlenih Hemofarma i Hemofarm fondacije učestvovalo je u biciklističkoj vožnji duž 10 km, i tako pružilo podršku inicijativi Pokreta za metalno zdravlje: „Pokreni razgovor, promeni rutu” ukazujući na važnost očuvanja mentalnog zdravlja kroz redovnu fizičku aktivnost.

Ova simbolična vožnja, koja je organizovana povodom Svetskog dana mentalnog zdravlja koji se obeležava 10. oktobra, okupila je mnogobrojne sugrađane, odrasle i decu, sa ciljem da podstakne solidarnost i empatiju prema osobama koje se bore protiv različitih mentalnih poremećaja. Fizička aktivnost, poput šetnje ili vožnje bicikla, ne samo da doprinosi boljem

zdravlju, već pomaže smanjenju stresa i anksioznosti, zbog čega se savetuje da se 15 do 30 minuta dnevno izdvoji za ovaj vid rekreacije i opuštanja. „Posebno smo ponosni na Bojanu i Bojana, braćni par Čejčić, koji je iz Vršca krenuo na biciklima do Pančeva. Distancu od Pančeva do Beograda prešli su vozom kako bi se priključili biciklističkoj vožnji. Tog dana zajedno su savladali impresivnih 110 km i tako postali inspiracija mnogima da se aktivno bave svojim zdravljem”, rekla je Suzana Đorđević, direktorka Hemofarm fondacije. Biciklističkoj vožnji pridružile su se i zaposleni iz Šapca koji navode da su ovakve inicijative važne za podizanje svesti kod ljudi o važnosti očuvanja mentalnog zdravlja zbog čega se rado odazivaju.

„Vožnja je bila opuštena, druženje lepo uz odobravanje prolaznika što je nešto što se pamti. Nadam se da će sledeće godine biti još veći broj učesnika iz Šapca kao i sa ostalih lokacija Hemofarma”, rekao je Vladan Rakić iz sektora tehničkih operacija u Šapcu.

Biciklističku vožnju „Pokreni razgovor, promeni rutu”, organizovali su Mreža psihosocijalnih inovacija (PIN) i Ulice za bicikliste – Kritična masa, uz podršku Hemofarm fondacije. Učesnike je tokom cele rute pratila muzika sa razglasa, a od rekvizita su se mogli videti mnogobrojni baloni na kojima je bila ispisana poruka - Pokret za mentalno zdravlje.

²¹ SBTi – Science Based Target Initiative; referentni sistem za postavljanje i validaciju ciljeva. Više informacija dostupno na <https://sbti.services.com/>.
²² Više informacija i podataka, pored sadržaja prezentovanih u nastavku ovog izveštaja i u okviru GRI indeksa, STADA i njene afilijacije publikovaće u narednim izdanjima globalnog ESG izveštaja i lokalnih izdanja ESG izveštaja. Dodatno, podatke o objedinjenim emisijama iz Opsega 1, 2 i 3, moguće je pronaći na stranama 32 i 33 četvrtog godišnjeg izdanja Izveštaja o održivog razvoju STADA grupe, dostupnom na <https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report>

²³ Market-based

emisija iz uglednih baza podataka kao što su DE-FRA, IEA i AIB. Pored toga, STADA je poboljšala preciznost i obuhvat svojih internih podataka, posebno u vezi sa emisijama freona iz proizvodnje i mobilnih emisija iz službenih automobila.²⁴

Trenutno, STADA je na dobrom putu da postigne svoj definisani cilj smanjenja emisija, pošto je već postignuto smanjenje od 33.7% u odnosu na 2020. godinu.

U 2024. godini, STADA je dodatno poboljšala procese za izračunavanje svojih Opeg/Scope 3 emisija koristeći softver za kalkulisane uglejnih oit-ska Persefoni®, u skladu sa GHG Protokolom, primenjujući pristup zasnovan na potrošnji za većinu kategorija emisija iz Opseg/Scope 3 (detaljna podela Opseg/Scope 3 emisija po kategorijama emisija navedena je u GRI 305-3).

Emisije iz Opsega/Scope 3 od 947 ktCO2 rezultat su otprilike 91% (860 kton CO2) iz kategorije 1 „kupljena roba i usluge“, nakon čega sledi kategorija 3 „aktivnosti vezane za gorivo i energiju“ (31.5 kton CO2 ili ~3%) i kategorija 4 „transport i usluge – uzvodno (od kompanije spolja)“ (31 kton CO2 ili ~3%). Osamdeset najvažnijih dobavljača (vrednosno) čini oko 36% ukupnih emisija Ospega/Scope 3, što odgovara približno 350,000 tCO2.

STADA je u 2024. godini definisala i podnela na validaciju svoj cilj za Opseg/Scope 3 u skladu sa smernicama SBTi. U skladu sa tim kompanija ima za cilj da dobavljači odgovorni za 50% njenih emisija iz Opsega/Scope 3 iz kategorije „kupljena roba i usluga“ postave sopstvene ciljeve prema SBTi do 2030. Do decembra 2024. godine, dobavljači koji čine ~19% emisija iz kategorije 1 a u domenu Opsega/Scope 3 već su se obavezali na SBTi.²⁵

UPRAVLJANJE POTROŠNJOM VODE

Odgovorno upravljanje vodom danas predstavlja jedan od najvažnijih faktora održivosti. Hemofarm globalnom očuvanju vode doprinosi posredno, kroz visokooptimizovane proizvodne procese, a jedan od ciljeva kompanije u perspektivi je približavanje neutralnosti u potrošnji ovog resursa. Za razliku od prethodnih nekoliko godina, ukupna količina utrošene vode je sada smanjena za 8,2 odsto.²⁶

Hemofarm za svoje potrebe koristi vodu iz javnog vodovoda i reni-bunara. Gradska voda troši se u tehnološkim postupcima i za proizvodnju prečišćene vode (PW), vode za injekcije (WFI) i čiste pare. Takođe, voda se koristi i za proizvodnju tehničke pare i tople vode, kao i za funkcionisanje sistema za hlađenje (rashladna voda) i sanitarne potrebe. Ukupna zahvaćena količina vode iz javnog vodovoda smanjena je za 9,2 odsto, odnosno sa 510.879 kubnih metara u 2023. godini na 463.701 kubni metar u 2024. godini. Ukupna količina zahvaćene vode iz reni bunara povećana je za 7,9 odsto, odnosno sa 34.174 kubnih metara u 2023. godini na 36.862 kubna metra u 2024. godini. Hemofarm svojim zahvatanjem vode ne ugrožava nijedan od resursa vodozahvata.

PREGLED KOLIČINA UKUPNO ZAHVAĆENE VODE (U KUBNIM METRIMA) PO IZVORU

2022	VŠ (m³)	ŠA (m³)	VŠ+ŠA (m³)
GRADSKA VODA	369.525	73.612	443.137
BUN. VODA	8.626	31.042	39.668
UKUPNO VODA	378.151	104.654	482.805

2023	VŠ (m³)	ŠA (m³)	VŠ+ŠA (m³)
GRADSKA VODA	403.276	107.603	510.879
BUN. VODA	6.779	27.395	34.174
UKUPNO VODA	410.055	134.998	545.053

2024	VŠ (m³)	ŠA (m³)	VŠ+ŠA (m³)
GRADSKA VODA	365.686	98.015	463.701
BUN. VODA	5.289	31.573	36.862
UKUPNO VODA	370.975	129.588	500.563

Prilagođavanje klimatskim promenama

Kako bi se suočila sa identifikovanim rizicima, STADA, zajedno sa svojim afilijacijama nastavlja da poboljšava otpornost i koristi prilike za adekvatno prilagođavanje klimatskim promenama, uz minimalne uticaje. Tu, pre svega, spadaju povećanje energetske efikasnosti i poboljšanje otpornosti na nestabilnost cena energije i goriva. Ove mere ne samo da ublažavaju rizike, već takođe doprinose stvaranju vrednosti i operativnoj održivosti. U smislu prilagođavanja fizičkim rizicima, STADA i njene afilijacije prioritizuju poboljšanje otpornosti visokorizičnih lokacija kroz unapređenja infrastrukture i strategije upravljanja vodama. Pored toga, kontinuirano praćenje i analiza scenarija biće ključni za efikasno predviđanje i odgovor na promenljive klimatske uslove.

HEMOFARM INICIJATIVA

Sveobuhvatna briga o okruženju za dobrobit prirode i zajednice u Banjaluci

Tokom 2024. godine, sistematičan pristup očuvanju životne sredine i unapređenju odnosa prema okruženju potvrđen je i kroz niz akcija čiji su pozitivni rezultati višestruki. Samo neke od njih su:

- sadnja 350 novih sadnica u krugu fabrike – za dobrobit i čoveka i planete;
- uvođenje QR koda umesto HSE flajera – viši nivo bezbednosti i svesti uz manji uticaj na okruženje i resurse;
- obnovljena vodna dozvola – odgovoran pristup upotrebi vitalnih resursa;
- uklanjanje starog trafoa i analiza ulja iz starog trafoa na prisustvo PCBs – ustanovljeno da nema PCBs
- Waste Reduction Program Stage 1 uspešno završen; Banjaluka uz Preston (UK) izabrana kao pilot sajt za ovaj program.

²⁴ Takođe, izvršena su i ažuriranja referentnih vrednosti iz 2020. godine i godišnjih podataka o emisijama zbog promena u strukturi globalne STADA grupe u 2023. godini usled izdvajanja poslovnih aktivnosti u Rusiji, uključujući tehničke operacije i komercijalni sektor.

²⁵ Dodatnu posvećenost odgovornom upravljanju sopstvenim emisijama, te emisijama u svom lancu vrednosti, kompanija potvrđuje i članstvom i aktivizmom u okviru industrijskih asocijacija poput RHI (Responsible Health Initiative) i PSCI (Pharmaceutical Supply Chain Initiative).

²⁶ U odgovorno upravljanje potrošnjom vode spada i rekuperacija i ponovna upotreba tehničke pare. Para u Hemofarmu nigde nema kontakt sa proizvodom, te se u procesu proizvodnje tehničke pare sav kondenzat vraća u kotlarnicu na ponovnu upotrebu, čime se voda u proizvodnji kontinualno rekuperira. Takođe, toplotna energija otpadne vode parnih kotlova, koja bi se inače odbacivala kao rezultat procesa desalinizacije i uklanjanja taloga iz parnog kotla, koristi se kao izvor toplote za sanitarnu toplu vodu u Pogonu sterilnih proizvoda.

Upravljanje energijom

Prirodni gas i električna energija predstavljaju osnovne izvore energije u Hemofarmu. Energija uopšte predstavlja kritičan izvor, a njeno efikasno korišćenje jedan je od stubova kompanijske karbonske mape.

Kada se uzme u obzir potrošnje električne energije na nivou čitave STADA grupe, čak 65% ukupne potrošnje dolazi iz obnovljivih izvora koji snabdevaju proizvodne lokacije u Velikoj Britaniji, Nemačkoj, Srbiji, Rumuniji i Českoj.²⁷ Kada je u pitanju Hemofarm grupa, u proizvodnim procesima, električna energija se koristi za rad vazдушnih kom-

presora, čilera i HVAC, koji predstavljaju i najveće potrošače. Proizvodnja komprimovanog vazduha i vode za hlađenje i dalje obuhvata trećinu ukupne potrošnje električne energije za centralni proizvodni kompleks u Vršcu.

Potrošnja električne energije u 2024. godini umanjena je za 1,6 odsto u odnosu na 2023. za lokacije Vršac i Šabac (od čega je 40.097.304 kWh bila potrošnja u Vršcu, a 12.505.818 kWh u Šapcu). Na blago umanjenje potrošnje u odnosu na 2023, pored mera upravljanja potrošnjom energije, uticalo je i optimizovanje obima proizvodnje.

Prirodni gas se, kao energent, najviše troši u odeljenjima za hemijsku pripremu vode – 34,6 odsto proizvedene toplotne energije potrebno je za proizvodnju prečišćene vode, vode za injekcije i čiste pare u Vršcu. Ostali veći segmenti potrošnje prirodnog gasa su grejanje prostora i drugi tehnološki procesi.

Umanjenje utroška gasa u 2024. godini za 3,7 odsto u najvećoj meri posledica je blage zime početkom godine, ali i mera za optimizaciju utroška energije. Od februara do maja su temperature bile iznad proseka, zahvaljujući čemu je Heat Recovery sistem mogao da se iskoristi u potpunosti. Blago uvećanje potrošnje gasa je uočljivo u Šapcu, dok je u Vršcu potrošnja gasa znatno umanjena u odnosu na 2023. (-5.0%). Sve veći zahtevi za kontrolom relativne vlage u letnjem periodu su uočljivi, i predstavljaju jedan od razloga povećane potrošnje. Energetska efikasnost i racionalno upravljanje potrošnjom energije i drugih resursa među ključnim su dokazima stepena odgovornosti i održivog razvoja Hemofarma. Kompanija nastoji da, pored kratkoročnih aktivnosti, inicijativa i projekata, pomeri fokus na srednjoročne i dugoročne investicione projekte koji će obezbediti veću stabilnost i održivosti poslovanja. Neki od aktuelnih primera su:²⁸

- Pokrenut je projekat solarne elektrane u Vršcu, sa ciljem daljeg unapređenja energetske efikasnosti. Planirana je izgradnja postrojenja za iskorišćenje solarne energije kao izvora za proizvodnju električne energije, čime bi se umanjio udeo utroška električne energije iz javne distributivne mreže. Sprovedena je analiza potencijala raspoloživih površina za instalaciju nove opreme, kao i Hemofarmovih energetske potreba i mogućnosti.

Definisani su obim i lokacija „pilot“ postrojenja, i rezultati su obrađeni u okviru Konceptualne studije. Ova inicijativa je dobila najviše glasova na radionici STADA+ programa, koja je održana avgusta 2022. Nakon obavljene analize Konceptualne studije, definisani su korisnički zahtevi za projektovanje i izvođenje elektrane, nakon čega se pristupilo razgovorima sa renomiranim firmama u ovoj oblasti i ugovaranju.

- Nastavak zamene fluo cevi LED osvetljenjem – jedna od najpopularnijih mera poboljšanja energetske efikasnosti od 2019; ovim se ostvaruju i uštede u troškovima održavanja s obzirom na to da LED rasveta traje znatno duže (duplo više sati rada); aktivnosti postavke LED osvetljenja kontinuirano se sprovode na svim Hemofarmovim lokacijama.
- Tokom 2024. nastavljeno je uspešno korišćenje ranije implementiranih mera - korišćenje izolacionih „jakni“²⁹ na sistemima za distribuciju tehničke pare i kondenzata, korišćenje „otpadne toplote“ za grejanje objekata pomoću Total Heat Recovery modula³⁰ i pripremu sanitarne vode pomoću otparka kondenzata, grejanje objekata korišćenjem niskotemperaturne tople vode umesto tehničke pare, optimizacija rada pojedinih HVAC sistema u periodima kada to proizvodni uslovi dozvoljavaju.

PRIKAZ POTROŠNJE ELEKTRIČNE ENERGIJE (Pogoni u Vršcu i Šapcu)

GODINA	ELEKTRIČNA ENERGIJA, kWh	ELEKTRIČNA ENERGIJA, GJ
2022	51.380.081	184.968,29
2023	53.476.586	192.515,71
2024	52.603.122	189.371,24

PRIKAZ POTROŠNJE GASA

GODINA	GAS, m³
2022	6.685.487
2023	6.872.007
2024	6.617.732

Digitalizacija i digitalna transformacija najvernije su saveznice održivog razvoja. Ne verujete? Samo prelaskom na Cloud servise, na godišnjem nivou, smanjili smo CO₂ emisije za 99.8% ili ako to konvertujemo u vožnju automobila – umesto da smo zemaljsku kuglu obišli gotovo 15 puta, mi smo bili parkirani sve vreme, a ostvarili smo jednak učinak i funkcionalnost.

Igor Stojanović
Senior globalni IT direktor za upravljanje globalnim operacijama

²⁷ Povećanje troškova energije i rastuća nestabilnost cena energije identifikovani su u Proceni klimatskih rizika kao trenutni umereni rizik, sa mogućnošću da postane visok rizik u budućnosti, što bi moglo dovesti do povećanja ograničenja snabdevanja tokom vremena. Ovaj rizik je takođe identifikovan unutar DMA. Mere energetske efikasnosti i proizvodnja obnovljive energije na licu mesta prepoznate su kao mere za rešavanje rizika i generisanje prilika.

²⁸ Operativna izvrsnost posvećena je stvaranju kulture performansi koja osigurava usklađeno, isplativo i resursno efikasno snabdevanje proizvoda od početka do kraja. Ova metodologija se zasniva na principu povećanja aktivnosti koje dodaju vrednost i smanjenja aktivnosti koje ne dodaju vrednost stvaranjem kulture „ispravno prvi put“ i eliminacijom rasipnih aktivnosti kao što su suvišne radnje, transport, čekanje, inventar, ponovni rad, prekomerna proizvodnja i prenormiranje. Shodno tome, kompanija je kreirala SPS (STADA proizvodni sistemi), skup principa i procesa zasnovanih na finansijskim i metrikama snabdevanja performansi. SPS pruža okvir za planiranje i kontrolu svih aspekata poslovnih procesa proizvodnih lokacija od početka do kraja kako bi se poboljšala bezbednost, kvaliteta, efikasnost i produktivnost. SPS se zasniva na tri stuba: planiranje resursa, produktivno održavanje i LEAN proizvodnju. Podržava ga upravljanje performansama koje se fokusira na besprekornu izvršenje, povezano razmišljanje u upravljanju KPI i brzo, fleksibilno i efikasno donošenje odluka.

²⁹ Montažno-demontažni elementi koji doprinose umanjenju toplotnih gubitaka usled zračenja na ventilima koji rade na visokoj temperaturi, po preporuci IFC (International Finance Corporation), članice Grupe Svetske banke (World Bank Group). Projektovano smanjivanje toplotnih gubitaka na ovako izolovanim ventilima iznosi svega 11–20% u odnosu na one neizolovane.

³⁰ Čiler primarno proizvodi rashladnu energiju i u tom procesu iz radnog fluida odvodi se toplota. Ta odvedena toplotna energija („otpadna toplota“), kroz THR modul čilera, umesto da se izbacuje u atmosferu, koristi se za isporučivanje toplotne energije u vrednosti i do 130% od rashladnog kapaciteta čilera.

Potrošnja resursa i otpad

ODRŽIVI PROIZVODI

Potrošači sve više preferiraju održive proizvode i ambalažu, dok kompanije teže da zadrže svoju konkurentnost na tržištu. Farmaceutska ambalaža ima ključnu ulogu u zaštiti proizvoda i lekova, osiguravajući njihovu bezbednost i stabilnost kroz vreme, omogućavajući transport i olakšavajući upotrebu za krajnje korisnike. Ambalaža je od suštinskog značaja za sve farmaceutske proizvode i mora biti u skladu sa regulatornim standardima. Isto tako, Hemofarm je svestan potrebe za optimizacijom svog poslovanja kako bi smanjio negativan uticaj na životnu sredinu. Ovakav pristup ambalaži predstavlja izazov, ali i pruža priliku za razvoj održivih proizvoda i pakovanja. Tokom 2024. godine Hemofarm je nastavio da primenjuje svoju strategiju održivosti pakovanja zasnovanu na 5R pristupu (Remove, Reuse, Refill, Recycle, Reduce). On je ustanovljen da služi kao smernica za sve aktivnosti pakovanja u kompaniji, a posebno za nova lansiranja.

Na proizvodnom sajtu u Vršcu nastavljena je implementacija zamene troslojnih kartonskih podloški sa GRIP SHEET papirima koji imaju istu funkciju prilikom paletizacije gotovog proizvoda, uz brojne benefite (finansijska ušteda 70%; 90 % manja zapremina pri skladištenju ovog polaznog materijala; proizveden od recikliranog papira, može se više puta koristiti i reciklirati; 80 % lakši u odnosu na troslojnu kartonsku podlošku - 450g vs. 90g, i dr.). Imajući u vidu sve benefite koji su proistekli zamenom kartonskih podloški GRIP SHEET papirima, u toku je zamena i na ostalim sajtovima u Jugoistočnom klasteru STADA grupe. U cilju veće održivosti, Hemofarm je uveo i kraće kartonske L-profile (82 cm umesto 104 cm) čime je postignuta ušteda od 21 odsto manje materijala.

Uspešno je nastavljena i zamena kontaktne ambalaže (Aclar folija) koja sadrži nepoželjne PFAS (polifluoroalkil) supstance sa kompatibilnom višeslojnom folijom bez PFAS-a na velikom broju blistera za Ezetimib i Clopidogrel.³¹

K-H SMMT support & sourcing PET folije za blistere za strateške „biosimilar“ proizvode uvedene su tokom 2024. godine na proizvodnom sajtu Vršac. Odobren je lokalni proizvođač/dobavljač PET-A i PET-G folija koje su u kontekstu održivog razvoja neuporedivo bolje od PVC folija koje su se do sada koristile za sekundarno blister pakovanje. Hemofarm je i u 2024. potvrdio da ostaje posvećen naporima usmerenim na održivi razvoj i smanjenje ambalažnog otpada, a svoje poslovanje nastaviće da optimizuje i u narednim godinama nudeći korisnicima održive proizvode i rešenja.

UPRAVLJANJE OTPADOM

Hemofarm je velika kompanija iz ugla obima poslovanja, ali nije veliki zagađivač zato što farmaceutska proizvodnja spada u „belu“ industriju. Pored toga, proizvodni procesi u kompaniji maksimalno su efikasni i optimizovani ka što manjem generisanju otpada koji nastaje kako u samom procesu proizvodnje, tako i u čitavom životnom ciklusu farmaceutskog proizvoda. Otpad koji se generiše u okviru delatnosti Hemofarma moguće je klasifikovati u:

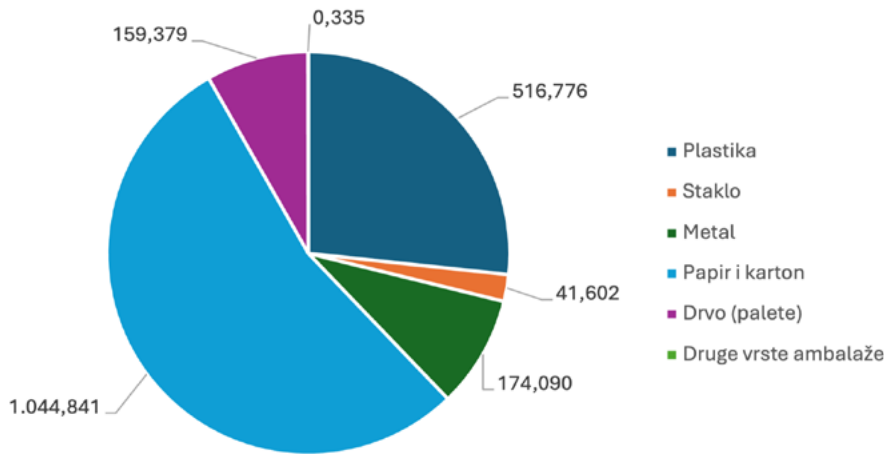
- otpad nastao izvan proizvodnih lokacija kompanije i
- industrijski otpad, koji je nastao u okviru proizvodno-poslovnih kompleksa kompanije.

Hemofarm nije u direktnom kontaktu sa krajnjim korisnicima proizvoda, u skladu

sa zakonom, te zato nije u mogućnosti da prikuplja otpadnu ambalažu od svojih proizvoda sa završenim životnim ciklusom. Zato kompanija svoje obaveze ispunjava posredno, u skladu sa nacionalnim Planom smanjenja ambalažnog otpada.³² Prema tom Planu, kompanija sarađuje sa ovlašćenim operaterima koji preuzimaju na sebe obavezu da se pomenuta ambalaža zbrine na pravilan način.³³ Hemofarm je u 2024. godini generisao ukupno 1.736,90 tona industrijskog otpada (1.680,43 t u 2023), od čega 386,17 tona opasnog otpada (392,108 t u 2023) i 1.350,73 tona neopasnog otpada (1.288,32 t u 2023). Shodno svim zakonskim odredbama koje se odnose na upravljanje otpadom, Hemofarm je angažovao operatere koji poseduju dozvole za upravljanje otpadom, izdatim od strane nadležnih organa Republike Srbije. Ukupna količina otpada koja je predata operaterima u 2024. godini iznosi 1.753,13 t (1.730,48 t u 2023). Neopasan otpad koji ima upotrebnu vrednost i koji se može reciklirati, 1.188,92 t (1.254,98 t u 2023) predat je operaterima na dalju obradu. Porast generisanog ukupnog otpada u 2024. godini nije uslovljen direktnim posledicama procesa proizvodnje, već je rezultat projekta oslobađanja skladišnih kapaciteta u vidu zbrinjavanja otpisanih proizvoda.³⁴ Uzimajući u obzir sve elemente odgovornog upravljanja otpadom i faktore performansi, Hemofarm i dalje predstavlja dobar primer velike kompanije i velikog proizvođača čiji je uticaj na prirodu i okruženje pozitivan.

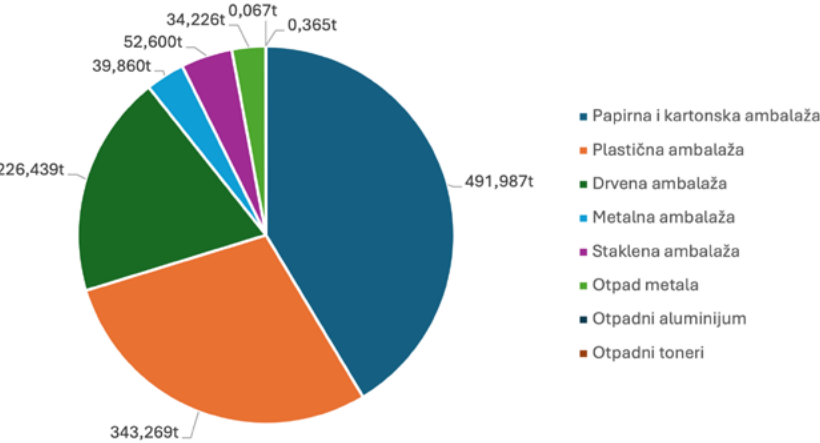
Količina ambalaže za koju je obaveza upravljanja prenet na operatera u 2024. godini

Pregled kretanja industrijskog otpada po vrsti (opasan/neopasan) za 2024. godinu

2024	GENERISANO (t)	PREDATO (t)
NEOPASAN OTPAD	1.350,73	1.359,81
OPASAN OTPAD	386,17	393,33
UKUPNO	1.736,90	1.753,13

Količine reciklabilnog neopasnog otpada predate operaterima

HEMOFARM INICIJATIVA

STADA EXPO – ESG na delu

Sledeći principe inovativnosti, Hemofarm je krajem 2023. godine predstavio STADA EXPO – prvu multimedijalnu interaktivnu postavku kroz koju pojedinac može lično da doživi način na koji Hemofarm i STADA brinu o održivoj budućnosti. Ova izložba, smeštena u četiri reciklirana transportna brodska kontejnera, pokazuje da Hemofarm i STADA nisu samo uspešne kompanije, već i odgovorni sugrađani koji se brinu o budućnosti naše planete. Premijera je bila u Vršcu, a zatim su priliku da posete STADA EXPO imali i građani regiona i Evrope (BIH, CG, Rumunija, Češka, Nemačka, UK).

Do sada, STADA EXPO je upeo da obiđe sedam zemalja i 11 gradova. Ovu inovativnu izložbu videlo je preko 20.000 ljudi, dok je istovremeno organizovano i osam mini Porodičnih dana. Zaposleni kompanije su zahvaljujući STADA EXPO uspešno prikupili 500 CV-jeva zainteresovanih kandidata za rad u našoj kompaniji, dok je o izložbi izašlo više od 500 testkova u medijima u zemlji i regionu.

Krajem 2024. godine STADA EXPO predstavljen je i studentima Beogradskog Univerziteta u Studentskom gradu, gde je održan i prvi Hemofarm ESG Festival.

³¹ Povećanje troškova energije i rastuća nestabilnost cena energije identifikovani su u Proceni klimatskih rizika kao trenutni umereni rizik, sa mogućnošću da postane visok rizik u budućnosti, što bi moglo dovesti do povećanja ograničenja snabdevanja tokom vremena. Ovaj rizik je takođe identifikovan unutar DMA. Mere energetske efikasnosti i proizvodnja obnovljive energije na licu mesta prepoznate su kao mere za rešavanje rizika i generisanje prilika.

³² Njime su utvrđeni opšti ciljevi u pogledu ponovnog iskorišćenja i reciklaže ambalažnog otpada, kao i specifični ciljevi za reciklažu papira/kartona, plastike, stakla, metala, drveta iz ambalažnog otpada.

³³ Od materijala koji mogu biti predmet recikliranja tu uglavnom spadaju pakovanja i transportna ambalaža, te uputstva o farmaceutskom proizvodu.

³⁴ Usled promene farmaceutske regulative ili prijave na sumnju u potpunu ispravnost pojedinih sirovina koje čine određene proizvode, a inicirano na evropskom ili svetskom nivou.

2.2

Odnos prema društvu

DINAMIČNA OKRUŽENJA ZAHTEVAJU I AGILNU ADAPTACIJU U SKLADU SA SVIM PROMENAMA, UKLJUČUJUĆI I BRIGU O ZDRAVLJU LJUDI. UPRAVO ZATO, STADA, ZAJEDNO SA SVOJIM AFILIJACIJAMA, PODSTIČE SVE ZAPOSLENE DA DELUJU KAO PREDUZETNICI, PROMOVIŠUĆI TAKVO PONAŠANJE U SVOJIM KORPORATIVNIM VREDNOSTIMA.

Angažovanje zaposlenih i sigurna korporativna kultura, zasnovana na pružanju podrške svakom članu tima, među glavnim su pokretačima rasta kompanije. Uz atraktivne uslove rada i pravedno i pozitivno radno okruženje, cilj kompanije jeste da privuče i zadrži najbolje zaposlene, kao i da podrži puni razvojni potencijal svih svojih članova tima.³⁵

³⁵ Dodatne informacije moguće je pronaći u globalnom izveštaju STADA grupe na <https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report>.

Fer uslovi rada

ODNOS PREMA LJUDIMA DANAS PREDSTAVLJA JEDNO OD NAJVAŽNIJIH MERILA USPEHA, KOJE RAVNOPRAVNO STOJI UZ FINANSIJSKE REZULTATE. LJUDI SU NAJDRAGOCENIJI RESURS, A ODNOS PREMA NJIMA SVEDOČI DA JE TO I SUŠTINSKI PRISTUP HEMOFARMA U BRIZI O ZAPOSLENIMA.

Hemofarmov tim³⁶ je u 2024. godini činilo 3.523 zaposlenih (3.454 u 2023.), što je porast od 2% u odnosu na prethodnu godinu.

Broj žena u kompaniji nastavio je da raste i njihov udeo sada iznosi 55,86% od ukupnog broja zaposlenih (55,24% u 2023.), a većinski su zastupljene i u menadžmentu kompanije. Tokom godine, u kompaniji je ukupno bila 203 porodilje (148 u 2023), i sve koleginice koje su se posle porodijskog odsustva vratile na posao zadržale su istu poslovnu poziciju ili bile unapređene na novu poslovnu poziciju.

³⁶ Broj zaposlenih u celokupnoj Hemofarm grupi je 4.621, od čega je 3.523 zapošljeno u Hemofarm a.d.

Hemofarmov sektor ljudskih resursa ili Culture&People³⁷ posebnu pažnju posvećuje pružanju jednakih šansi svima.³⁸ Tako broj aplikanata za neku od otvorenih pozicija i testiranih kandidata iz godine u godinu raste, dok baza potencijalnih kadrova postaje sve bogatija. Istovremeno, kompanija intenzivira i nastup na specijalizovanim sajmovima zapošljavanja, kao i promociju otvorenih pozicija na društvenim mrežama, sa posebnim fokusom na afirmativno radno okruženje svojstveno mladima i generaciji „Z“, utičući tako pozitivno i na brendiranje poslodavca (employer branding).

Rodna ravnopravnost je koncept u koji kompanija čvrsto veruje i primenjuje ga u svim segmentima poslovanja. U skladu sa tim, vrednosti za koje se zalaže Cilj 5 održivog razvoja, a koji promoviše rodnu ravnopravnost, uveliko su neraskidivi deo Hemofarmove strategije i poslovne prakse. Osim što žene predstavljaju većinu u kompaniji, Hemofarm rado ističe da su žene i muškarci jednako plaćeni za iste poslove koje obavljaju, te da se uspeh u poslu ne meri rodnim odrednicama, već upravo ekspertizom, čovečnošću i pokazanim rezultatima. Ovakav odnos prema zaposlenima kompanija

promoviše i u svom lancu vrednosti, nastojeći da motiviše svoje partnere da i sami budu bolji kao poslodavci, a da svi zajedno učine društvo boljim okruženjem. Takođe, pored jednakih uslova rada i pogodnosti za sve zaposlene, kompanija obezbeđuje i zarade koje su iznad državnog proseka i to bez obzira na poslovnu poziciju u Hemofarmu. Najniža bruto zarada u Srbiji u decembru 2024. iznosila je 64.473,61 RSD, dok je najniža ugovorena zarada u Hemofarmu u istom periodu bila 72.165,00 RSD.

Rad C&P tima i u 2024. godini obeležio je nastavak automatizacije i digitalizacije procesa kroz globalni projekat – HERO i lansiranje novih funkcionalnosti u okviru ovog sistema. U pogledu elektronskog učenja (e-learning), nastavljen je promocija korišćenja platforme za učenje jezika „GoFluent“, uz ohrabrivanje zaposlenih da iskoriste mogućnost učenja stranog jezika po želji. Nastavljena je promocija aplikacije „Kyan“, koja nudi mogućnost za poboljšanje dobrobiti zaposlenih, a kroz brigu o njihovom mentalnom i fizičkom zdravlju. Aplikacija je dostupna na lokalnom jeziku u čitavoj Hemofarm grupi, za sve zaposlene, a korišćenje je zasnovano na principu anonimnosti i poverljivosti.

POŠTOVANJE LJUDSKIH PRAVA
Kontinuirano podizanje svesti zaposlenih o sprečavanju nezakonitog ponašanja i poštovanju ljudskih prava ostaje u fokusu kompanije, te su tokom 2024. godine organizovane mnogobrojne obuke i praktične radionice kojima je prisustvovalo više stotina zaposlenih, kako u domenu usklađenosti i usaglašenosti poslovanja, tako i u delu podizanja svesti zaposlenih iz različitih pravnih oblasti: radnog prava, imovinskog prava, ugovornog prava, prava intelektualne svojine, prava zaštite konkurencije.

Pored toga, u sve veći deo ugovora o snabdevanju novim proizvodima,

STAROSNA STRUKTURA / Hemofarm AD i Hemofarm grupa

STAROSNA STRUKTURA	HEMOFARM AD UKUPNO (%)	HEMOFARM AD UKUPNO (%)	HEMOFARM GRUPA UKUPNO	HEMOFARM GRUPA UKUPNO (%)
18-19	19	0,54	26	0,56
20-24	167	4,74	232	5,02
25-29	511	14,50	702	15,19
30-34	536	15,21	693	15
35-39	440	12,49	615	13,31
40-44	499	14,16%	642	13,89
45-49	549	15,58%	695	15,04
50-54	432	12,26%	537	11,62
55-59	262	7,44%	332	7,18
60-64	108	3,07%	147	3,18
65+	0	0%	0	0

uspešno je inkorporirano deset principa Globalnog dogovora UN kojih se dobavljači pridržavaju. Ova obaveza uključuje, između ostalog, podršku i poštovanje zaštite međunarodnih ljudskih prava, obezbeđivanje da nijedna strana nije umešana u kršenje ljudskih prava, kao i obećanje da će se iskoreniti svi oblici prinudnog i dečijeg rada.

Još 2022. godine, uspostavljena je i funkcija „Odgovorne nabavke“ i, dodatno, počela je primena sistemskog EcoVadis rešenja, u vezi sa Zakonom o detaljnoj analizi lanca snabdevanja u cilju procenjivanja dobavljača u oblastima životne sredine, radnih i ljudskih prava, etike i održive nabavke. U toku 2024. godine realizovana je procena ESG performansi prioritizovanih dobavljača kroz EcoVadis platformu, što ukupno iznosi oko 920 kompanija.

Bezbednost i zaštita
zdravlja na radu

Bezbednost i zaštita zdravlja na radu i zaštita životne sredine (BZR i ŽŽS ili engleski HSE) pouzdani su sistemi putem kojih kompanija može da utiče na zaštitu i unapređenje društva i okruženja, počevši od svojih zaposlenih. Nova znanja, iskustva i teorijski koncepti iz ovih oblasti, potvrdili su svoju pravu svrhu i važnost za očuvanje poslovne i zdravstvene vitalnosti i u 2024. godini tokom realizacije svakodnevnih operativnih aktivnosti, kao i brojnih investicionih projekata u Hemofarmu. BZR je i na nivou STADA grupe jedna od prioritetnih tema na svim lokacijama na kojima grupacija posluje, a Hemofarm, kao odgovorna kompanija i stabilan partner,³⁹ nastoji da ukaže zaposlenima, ali i dobavljačima, da je bezbedna i zdrava radna sredina jedan od stubova opstanka privrede, društva i okruženja. Stoga, u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, standardi koje Hemofarm primenjuje i postojeća praksa prevazilaze obavezujuće zakonske obaveze. Napori

kompanije za uspostavljanje bezbednih i zdravih uslova rada vođeni su Sistemom upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu i zaštitom životne sredine kao i primenom zahteva Inicijative poslovno društvene odgovornosti (BSCI).⁴⁰ Bezbednost zaposlenih, poslovnih partnera, dobavljača, resursa i okruženja, kompanija postiže zahvaljujući sistemu video-nadzora, sopstvenoj službi fizičko-tehničkog obezbeđenja,⁴¹ protivpožarnim alarmima⁴² i sopstvenoj profesionalnoj vatrogasnoj jedinici.⁴³ Kompanija zapošljava stručnjake koji se bave poslovima bezbednosti i zdravlja na radu, obezbeđujući primenu propisa, obuku zaposlenih i preventivne mere za zaštitu njihovog zdravlja i bezbednosti.

Prevenција je ključna reč za bezbednost i zaštitu zdravlja na radu u Hemofarmu. U skladu sa tim, niz sinhronizovanih i povezanih aktivnosti, baziranih na najsvremenijim tehnologijama, znanjima i praćenju trendova, usmeren je prven-

POLNA STRUKTURA / HEMOFARM AD I HEMOFARM GRUPA

PRAVNI SUBJEKT / POLNA STRUKTURA	Ž	M	UKUPNO
Hemofarm AD	1.968	1.555	3.523
UKUPNO (%)	55,86%	44,14%	100%
Hemofarm grupa	2.656	1.965	4.621
UKUPNO (%)	55,90%	44,10%	100%

KVALIFIKACIONA STRUKTURA / HEMOFARM AD

KVALIFIKACIONA STRUKTURA	UKUPNO	UKUPNO (%)
Doktorat	9	0,26
Visoka stručna sprema	1.303	36,99
Viša stručna sprema	211	5,99
Srednja stručna sprema	1.975	56,06
Nekvalifikovano	25	0,71

³⁷ Sam novi naziv HR sektora svedoči o tome da se sve njegove aktivnosti usmerene na razvoj korporativne kulture i razvoj ljudi, što i jeste jedan od najnovijih trendova u pristupu unapređenju radnih praksi u svetu. U daljem tekstu ovaj sektor će biti naveden putem skraćenice C&P.

³⁸ Na ovaj način se ostvaruje doprinos smanjivanju nejednakosti u društvu (Cilj 10 održivog razvoja)

³⁹ Povodom Svetskog i Nacionalnog dana bezbednosti i zdravlja na radu, 28. aprila, kompanija je više puta nagrađivana za bezbednost i zdravlje na radu.

⁴⁰ Potvrđena je najviša ocena za usklađenost za zahtevima Inicijative za poslovno - društvenu odgovornost (BSCI)

⁴¹ Svaki član ove službe prolazi obaveznu obuku za poštovanje ljudskih prava, uz kontinuirane ponovne obuke i provere znanja.

⁴² Sve prostorije u Hemofarmu imaju sistem za dojavu, detekciju i gašenje požara, protivpožarne klapne, panik rasvetu i sl.

⁴³ Vatrogasna jedinica je na raspolaganju i Hemofarmu, i hitnim potrebama vršačke opštine i okolnih naselja.

stveno na edukaciju i sprečavanje bilo kakvog nebezbednog ponašanja ili situacije. Tokom 2024. izvršeno je 14.416 obuka (8.227 u 2023.) iz bezbednosti i zaštite zdravlja na radu, zaštite životne sredine, zaštite od požara, prevencije udesa i usklađenosti poslovanja, a svi zaposleni su prošli i testiranje opšteg znanja iz navedenih oblasti.⁴⁴ Broj obuka u ovom segmentu je veći u odnosu na 2023. za 75,23%. Dodatne obuke koje su sprovedene jesu obuke koje se odnose na rad sa aktivnim supstancama koje se ranije nisu koristile u proizvodnji, te merama zaštite pri rukovanju sa tim supstancama kao i specifične obuke za upotrebu ličnih zaštitnih sredstava, prvenstveno radi zaštite respiratornih organa. Takođe su izvršene napredne obuke za pružanje prve pomoći, bezbedno rukovanje viljuškarima i bezbedno rukovanje sudovima pod pritiskom.

Hemofarm je izvršio sertifikaciju u pogonima u Vršcu, Šapcu i Dubovcu kao i u Hemofarm AD Banja Luka i Hemomomont doo Podgorica za integrisani sistem upravljanja zaštitom životne sredine (ISO 14001) i sistem upravljanja bezbednošću i zdravljem na radu (ISO 45001), uz brojne pogodnosti, kao što su: bolja efikasnost i manji broj povreda na radu; puna posvećenost zaštititi zaposlenih, imovine i opreme za rad;

puno poštovanje zakona i unapređen kredibilitet, uz odnos sa partnerima baziran na sigurnosti i zaštiti osoblja, kupaca i dobavljača; unapređen sistem upravljanja rizicima, uz uštedu troškova kroz spremnost na reagovanje u vanrednim situacijama. Info-semafori koji prikazuju broj povreda na radu na konkretnoj lokaciji u tekućoj godini, broj dana bez povreda i datum poslednje povrede⁴⁵ jedan su od najboljih kanala za razvoj svesti zaposlenih i svih posetilaca Hemofarma o značaju bezbednosti na radu. Postavljeni su na najvidljivijim i najfrekventnijim pozicijama u proizvodnim krugovima. Njihova višegodišnja primena rezultirala je unapređenjem preventivnih mera i shvatanjem važnosti prijavljivanja svake situacije ili događaja koji mogu biti nebezbedni („near miss“)⁴⁶.

Hemofarmov Odbor za bezbednost⁴⁷ ima važnu ulogu u definisanju i sprovođenju niza aktivnosti za bezbedno i sigurno svako radno mesto, a kao najbolja veza između menadžmenta i zaposlenih, učestvuje u istragama potencijalnih incidenata, i davanju predloga i sugestija za unapređenje sistema. Rad Odbora dopunjuju i HSE grupe formirane za svaku proizvodnu i poslovnu lokaciju, čiji su članovi zaposleni iz svih organizacionih jedinica, čime je čitav kolektiv aktivno uključen

u HSE prevenciju. Koleginice i kolege koji su članovi HSE grupa predstavljaju svojevrsne „HSE ambasadore“ i dodatne edukatore u Hemofarmu. Tokom 2024. godine, u sklopu preventivnih mera, izvršeni su pregledi i ispitivanja opreme za rad i ličnu zaštitu, električnih instalacija i uslova radne sredine, i unapređena bezbednost pri rukovanju hemikalijama, koja je regulisana internim procedurama i zakonskom regulativom.⁴⁸ Edukacija svih zaposlenih predstavlja jednu od najvažnijih preventivnih mera u Hemofarmu jer osposobljava za prepoznavanje potencijalnih opasnosti i primenu mera za zaštitu od njih.

BZR vrednosti u koje veruje i koje primenjuje u svom poslovanju, a sa fokusom na prevenciju, kompanija prenosi i na svoje dobavljače. U okviru redovnih BZR provera, utvrđuje se i solventnost poslovnih partnera, ispunjenost zakonskih uslova rada, kao i stepen uvažavanja mera bezbednosti i zdravlja na radu. Zato svaki dobavljač pre otpočinjanja saradnje prilaže potvrde o plaćenom porezu, izjave o poštovanju ljudskih prava i prava zaposlenih, zatim dokaze da su radnici prijavljeni, obučeni za bezbedan i zdrav rad, da imaju odgovarajuću ličnu zaštitnu opremu uz popunjavanje Kvalifikacionog i BSCI upitnika.⁴⁹ Tek nakon pozitivno ocenjenih upitnika, potpisuje se obavezujući Aneks o bezbednosti i zdravlju na radu, zaštiti životne sredine i zaštiti od požara. Takođe, prioritizovani dobavljači bivaju ocenjeni sa aspekta ESG performansi i kroz EcoVadis platformu. Tokom 2024. u Hemofarmu je svakodnevno bio prisutan veliki broj izvođača radova, a njihova

KOMPARATIVNI PODACI*	2022		2023		2024	
BROJ ZAPOSLENIH						
Broj zaposlenih sa punim radnim vremenom	2.808	Izvođači radova:	3.455	Izvođači radova:	3.525	Izvođači radova:
Broj zaposlenih sa pola radnog vremena	0		0		0	
AKCIDENTI / NEAR MISS						
Broj akcidenata sa fatalnim ishodom ili veoma teškim posledicama (gubitak ekstremiteta) na radu u posmatranom vremenskom periodu (ne računaju se povrede na radu prilikom dolaska i odlaska sa posla)	0		1		0	
Ukupan broj povreda na radu sa izgubljenim radnim danima (ne računaju se povrede na radu prilikom dolaska i odlaska sa posla)	5		4	4	8	0
Ukupan broj incidenata bez izgubljenog vremena (sitne povrede koje su sanirane pružanjem prve pomoći i dolazak hitne pomoći- zaposleni nastavljaju sa radom posle zdravstvene intervencije)	4		5		6	0
Ukupan broj near miss (uključujući near miss, nebezbedno stanje, nebezbedan događaj, nebezbedno ponašanje)	1.612		1.993	2	2.282	0
Ukupan broj zatvorenih near miss					1.969	0
Ukupan broj pSIF (incidenti koji su mogli da dovedu do povreda sa fatalnim ishodom ili veoma teškim posledicama)	1	0	2	0	1	0
Ukupan broj izgubljenih radnih dana usled povreda na radu (ne računaju se izgubljeni radni dani usled povreda na radu prilikom dolaska i odlaska sa posla)	122		304		120	0
Ukupan broj HSE obilazaka uz učešće menadžmenta	448		490		565	0
Ukupan broj radnih sati za sve zaposlene	4.987.008		6.136.080		6.260.400	

POKAZATELJI PERFORMASI PROCESA KPI			
OSHA stopa incidenata sa izgubljenim radnim vremenom - OSHA Lost Time Case Rate	0.20	0.13	0.26
Stopa Near miss - Near Miss Rate (NMR)	64.6	65.0	72.9
Stopa zatvorenih Near Miss - Near Miss Closure Rate (NMCR)	0.0	0.0	86.3
Stopa HSE obilazaka uz učešće menadžmenta - HSE Management Walk Through Rate (WTR)	18.0	16.0	18.0

bezbednost i zaštita zdravlja bile su na prvom mestu - u centralnom fabričkom kompleksu u Vršcu i Dubovcu, bilo je angažovano 227 pravnih subjekata (183 u 2023) koji su izvodili neku vrstu radova sa oko 3.821 zaposlena (7.624 u 2023), kao i u šabačkom kompleksu njih 149 (156 u 2023) sa oko 1.575 zaposlenih (1.682 u 2023). Još od 2013. godine kada je uspostavljen proces upravljanja izvođačima u Hemofarmu,

a zahvaljujući naporima zaposlenih, mnogi izvođači su prihvatili ovu praksu u cilju poboljšanja svojih aktivnosti u oblasti HSE i počeli da je primenjuju interno, podigavši tako nivo bezbednosti u svojim kompanijama na viši nivo. Najveću nagradu za sav uloženi trud, kao i potvrdu da su složene procedure neophodne, predstavlja činjenica da nije bilo povreda na radu nijednog od radnika izvođača radova kao ni pružalaca usluga

u 2024. Indikatori performansi HSE procesa se prikazuju na 200.000 radnih sati i prosečan broj radnih dana u mesecu (18,5), a dobijeni rezultati su uporedivi sa ostalim lokacijama u STADA grupi.

Prema priloženoj tabeli,⁵⁰ jasno se vidi značajan razvoj svesti zaposlenih o suštinskom značaju preventivnog delovanja svakog pojedinca unutar kompanije:

⁴⁴ Zaposleni su učestvovali u redovnim vežbama evakuacije u slučaju vanrednih situacija u fabrikama u Vršcu i Šapcu, u skladu sa internim procedurama kompanije. Takođe, nastavljeno je stručno osposobljavanje za pružanje prve pomoći (osnovna i napredna obuka), kao i stručno osposobljavanje za bezbedno rukovanje viljuškarima i ostalim sredstvima unutrašnjeg transporta, stručno osposobljavanje za rad sa sudovima pod pritiskom, rad na visini, kao i rad u trafostanicama.

⁴⁵ U Hemofarmu je postavljena adekvatna horizontalna i vertikalna signalizacija, uz naznačene putanje kretanja pešaka i vozila, kao i brzinomer za kontrolu kretanja.

⁴⁶ Događaji ili situacije koje nisu dovele do povrede/štete, ali su mogle da ih izazovu. Zaposleni su ohrabreni da prijave svaki nebezbedan događaj ili situaciju i tako spreče povrede ili oštećenja.

⁴⁷ U skladu sa zakonskom regulativom i Pojedinačnim kolektivnim ugovorom o bezbednosti i zdravlju na radu.

⁴⁸ Na intranetu se nalazi baza hemikalija sa uputstvima za bezbedno rukovanje i ponašanje u eventualnim opasnim situacijama, dostupna svim korisnicima.

⁴⁹ Ove upitnike popunjavaju svi novi dobavljači koji su bili potencijalni poslovni partneri Hemofarma u 2023. godini. Pored toga, u skladu sa specifičnim potrebama, potencijalni izvođači radova dužni su da dostave i potvrde o obukama za bezbedan i zdrav rad, lekarska uverenja, polise osiguranja, stručne nalaze, elaborate, procedure, pravilnike...

⁵⁰ Podaci prikazani u tabeli odnose se na Hemofarm AD u Srbiji radi uporedivosti sa prethodnim izveštajima, dok su podaci i reference za ostale afilijacije Hemofarm Grupe dodati u tekstu. U narednim izveštajima o održivom razvoju biće prikazano više detalja o zdravlju i bezbednosti na radu u okviru poslovnih operacija Hemofarma u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori.

- ukupan broj povreda u 2024. u Hemofarmu (Vršac, Šabac i Dubovac) bio je osam (pet u 2023), od kojih ni jedna nije okarakterisana kao teška telesna povreda (2 u 2023); kvantitativni porast broja povreda iznosi 60% (ili 0,22% od ukupnog broja zaposlenih), uz napomenu da ovaj parametar prati i porast broja zaposlenih; istovremeno, u 2024. godini, zabeležena je jedna povreda u Hemofarmu u Banjaluci (sa 25 izgubljenih radnih dana), kao i ni jedna u Hemomontu u Podgorici.
- Ukupno prijavljenih near miss događaja je 2.282 (1.993 u 2023), čime je broj registrovanih nebezbednih događaja povećan za 14,5% u odnosu na prethodnu 2023. godinu – što nije posledica manje bezbednosti u Hemofarmu, već upravo višeg nivoa svesti zaposlenih, zahvaljujući edukaciji o ovoj važnoj temi, što je presudan aspekt prevencije; zabeleženi near miss događaji u 2024. godini u Hemofarmu u Banjaluci iznose rekordnih 540, dok u Hemomontu u Podgorici 258 – porast broja prijava, ali i procenta rešavanja prijava, potvrđuje da je porasla svest o značaju prevencije i u okviru poslovnih operacija kompanije u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori.
- Pored broja prijavljenih near miss događaja, u 2024 poseban akcenat stavljen je na broj zatvorenih

near miss događaja i na stopu zatvorenih near miss - Near Miss Closure Rate (NMCR). Tako je tokom 2024. je zatvoreno čak 86,3% svih prijavljenih near miss događaja. Ovaj visoki procenat zatvaranja near miss događaja pokazuje našu posvećenost poboljšanju sigurnosti i brizi za dobrobit naših zaposlenih kroz aktivno reagovanje na prijavljene incidente.

Iako je broj povreda u odnosu na prethodnu godinu veći, broj izgubljenih radnih dana je značajno manji. Broj izgubljenih radnih dana usled povreda na radu u 2024. iznosi 120 (304 u 2023), što je pad od 60,5%. Uz prikazane indikatore performansi procesa u cilju podizanja svesti o značaju bezbednih i zdravih uslova rada, kao i učešća svih zaposlenih, kao redovna aktivnost uveden je i stalni obilazak svake lokacije sa aspekta HSE-a uz učešće menadžmenta. Broj ovakvih obilazaka u 2024. bio je 565 (490 u 2023.), što je za 15,3% više u odnosu na 2023. Ovaj indikator na najbolji način potvrđuje odnos menadžmenta prema zaposlenima i pokazuje da je briga o zdravlju i bezbednosti zaposlenih na radnom mestu jedan od prioriteta kompanije.

U Hemofarmu je uspostavljen i proces Upravljanja HSE događajima, koji podrazumeva transparentno obaveštavanje i izveštavanje o ovim događajima, istraživanje uzroka HSE događaja, kao i deljenje lekcija, odnos-

no učenje iz HSE događaja. Pod HSE događajima podrazumevaju se oni događaji koji mogu da ugroze zdravlje i bezbednost ljudi i/ili imaju negativne uticaje na životnu sredinu.

Ciljevi upravljanja HSE događajima su da:

- **Pravovremena reakcija i ublažavanje posledica, odnosno upravljanje HSE događajima;**
- **Preventivno delovanje, odnosno primena mera koje će sprečiti ponavljanje sličnih događaja;**
- **Unapređenje sistema upravljanja HSE;**
- **Učenje i deljenje pouka iz prethodnih događaja među zaposlenima i kolegicama i kolegama iz HSE timova na različitim lokacijama.**

Kompanija, pored direktnih ulaganja,⁵¹ brinući o zdravlju svojih zaposlenih, nudi i niz dodatnih pogodnosti: osiguranje od posledica nesrećnog slučaja (svih 24 sata, i na radu i van rada, uključujući nastanak invaliditeta ili gubitak života), dobrovoljni penzioni fond,⁵² dobrovoljno zdravstveno osiguranje (namenjeno svim zaposlenima, a pokriva troškove lekova, specijalističkih pregleda, lečenja, operacija i sl.), kao i Solidarnu pomoć (finansiranje rada sportskih sekcija i rekreacije zaposlenih; pomoć zbog bolesti i bolovanja dužeg od 6 meseci; pomoć zaposlenom za rođenje i usvojenje deteta, pomoć samohranim roditeljima, pomoć zaposlenom prilikom smrti člana uže porodice, i dr). U Hemofarmu, u okviru Solidarne pomoći, već godinama funkcioniše i dobro poznata Sekcija dobrovoljnih davalaca krvi, u okviru koje je u svakom trenutku aktivno više od 500 davalaca. Pored toga i Samostalni sindikat raspolaže sredstvima za organizovanje rekreacija, sportskih sekcija i sportskih susreta zaposlenih, pružanje pomoći u kriznim situacijama, kao i za kontinuirano održavanje i unapređenje prava radnika uopšte.

Razvoj zaposlenih

Investirajući u zaposlene i njihov razvoj, Hemofarm potvrđuje zasluženi epitet najboljeg poslodavca, izdvajajući se tako na lokalnom i globalnom tržištu. Kompanija veruje da investiranje u edukaciju i razvoj talenata konsekventno rezultira daljim poboljšanjem opštih i specifičnih poslovnih performansi. Krajnji cilj je da se ispune i prevaziđu potrebe kompanije za kvalifikovanim mlađim kadrom i da se u isto vreme stvori mogućnost za popunjavanje što više rukovodećih i profesionalnih pozicija u okviru sopstvenog tima. U tu svrhu Hemofarm koristi interne programe napredovanja i ciljanog razvoja.

Individualna obuka zaposlenih je definisana i koordinirana od strane odgovarajućih odeljenja prema potrebama i u skladu sa individualnim razvojnim ciljevima. Ovo uključuje ne samo ponude za unapređenje profesionalnih kompetencija, već i leaderskih, metodoloških i društvenih veština, kao i podršku na stranom jeziku, a gde razgovori o razvoju između zaposlenih i njihovih supervizora čine osnovu za individualne razvojne planove.

Svakom zaposlenom omogućen je pristup HERO digitalnoj platformi za

učenje. Konstantno se unapređuje dostupan edukativni sadržaj, kako iz domena specifičnih ekspertskih znanja, tako i međuljudskih veština, u različitim formatima – putem vebinara, onlajn knjiga, audio knjiga, e-knjiga, podkasta i sl.

Hemofarmov tim koristi projekte kao alat za transformaciju iz postojećeg u željeno stanje, kroz izgradnju izvesne i stabilne budućnosti. U 2024. godini poseban fokus je stavljen na unapređenje veština upravljanja projektima u proizvodnji i kvalitetu. PMO⁵³ ima ulogu u upravljanju projektima, a time i u integrisanju koncepta održivosti u načinu na koji se projekti planiraju, organizuju, izvršavaju i kako se njima upravlja. Samim tim, redovan plan obuka zaposlenih u 2024. odnosio se na upravljanje projektima, uz širok spektar edukacija kako za projekte koji treba da isporuče neki novi proces ili novu vrednost, tako i za one koji se tiču kontinuiranih unapređenja unutar kompanije. Sve edukacije su realizovane po planu. Zaposleni stiču ključne veštine i znanja potrebne za uspešno upravljanje projektima, što direktno podržava ciljeve održivog razvoja kompanije.

” Interna komunikacija pruža snažnu podršku održivom poslovanju Hemofarma informisanjem i promovisanjem svih aktivnosti usmerenih na održivost. Preduslov je da dopremo do što većeg broja zaposlenih, a mi to postižemo zahvaljujući kontinuiranom razvoju internih kanala poput mobilne aplikacije @ONESTADA, intraneta Hemofarm@ONESTADA i HfTV displeja. Naravno, ključno je obezbediti koristan, razumljiv i zanimljiv sadržaj, čemu je doprinela i svojevrsna decentralizacija internog komuniciranja unutar kompanije, jer svaki zaposleni ima mogućnost da ne bude samo konzument informacija već i kreator, deleći ih s kolegicama i kolegama na gotovo svim kanalima. S tim na umu, podstičemo zaposlene da kreiraju i dele sadržaj usmeren na održivost, bilo da je reč o isključivanju računara po završetku radnog vremena ili saveta za uštedu energije i vode.

Dalibor Radić
Menadžer za internu komunikaciju

⁵¹ Ona obuhvataju: periodične lekarske preglede za određene poslovne pozicije, redovne sanitarne i oftalmološke preglede, saradnju sa medicinom rada, osposobljavanje za pružanje prve pomoći, ispitivanje uslova radne sredine, opreme za rad i sredstava i opreme lične zaštite itd.
⁵² Kompanija uplaćuje 2.000,00 dinara mesečno zaposlenima koji su u neprekidnom radnom odnosu duže od tri godine, a koji iz svojih sredstava uplaćuju najmanje 1.000,00 dinara u ovaj fond.

⁵³ Kancelarija za projektni menadžment (Project Management Office).

Obuka po PMI metodologiji (35 sati obuke) održana je za 14 koleginica i kolega, dok je u Hemofarmu ukupno 15 PMP sertifikovanih stručnjaka iz ove oblasti od 2019.

U 2024. godini, jedan od fokusa u razvoju zaposlenih bio je stavljen na osnaživanje internih resursa u cilju omogućavanja interne razmene i prenošenja znanja. Interno sertifikovani treneri, iz C&P tima, tokom 2024. godine realizovali su 36 trening susreta na kojima su pokrili više od 10 različitih tema, poput Upravljanja promenama, Upravljanja sobom u stresnim situacijama, Efektivne komunikacije, Procesa adaptacije novih lidera, Psihološke sigurnosti i Prezentacionih veština. Dodatno, u razvoju zaposlenih, kompanija se oslanja i na 32 sertifikovana interna kouča, koji mogu da maksimiziraju potencijal zaposlenih i omogućće im još širi angažman u kompaniji.

Tokom 2024. godine, na osnovu podataka iz Sistema kvaliteta Centralizovanih funkcija čak 99,8% zaposlenih uspešno je prošlo obuku i testiranje iz oblasti dobre proizvođačke prakse (GMP) koja je temelj obezbeđenja i konstantnog kvaliteta naših proizvoda. Dodatno, sprovodi se i redovan monitoring i evaluacija obučenosti zaposlenih čime se osigurava efikasna primena poslovnih procesa kompanije i ispunjava misija Hemofarma - da korisnicima dostavlja bezbedan proizvod, konstantnog kvaliteta, uz ispunjenje zahteva koji se odnose na bezbednost zaposlenih

uključenih u poslovne procese. Kada je reč o ekspertizi, 695 zaposlenih bilo je u prilici da se upozna sa evropskim i svetskim trendovima u farmaceutskoj industriji, u zavisnosti od zahteva radnog mesta (870 u 2023). Osim toga, više od 662 osobe bile su uključene u soft skills edukacije (757 u 2023). Trend kretanja broja uključenih rezultat je kontinuiranog rada na rastu i razvoju zaposlenih i čitavog kolektiva, a tako da učešće i znanje o mekim veštinama bude održivo.. Poseban značaj i uspeh razvojnih programa dolazi od činjenice da je zabeležen porast angažovanja internih resursa kao izvora znanja, na svim nivoima realizacije obuka. Dodatna potvrda Hemofarmove posvećenosti razvoju zaposlenih jeste i činjenica da je investirano oko 700.000 EUR u edukativne aktivnosti.

U poređenju sa prethodnom godinom, nešto manji broj zaposlenih, njih 355, bio je upućen na stručne edukacije u inostranstvo, a u skladu sa fokusom na interne ekspertske obuke na lokalnom nivou (375 u 2023). Važno je istaći i to da Hemofarm sa svojim C&P timom sistematično pristupa razvoju liderskih veština, o čemu govore programi za lidere na različitim nivoima: Program za lidere koji to postaju prvi put - *First time leader program* (100 učesnika), sa gostujućim predavačima iz biznisa, program za iskusne lidere - *Senior leadership program* (30 učesnika), kao i pilot program *Experienced Leader* (31 učesnik) uz izuzetne povratne informacije učesnika na sva tri programa. Tokom 2024. godine, ponovo je realizovan jedinstven

projekat u Srbiji, koji promoviše Mentorstvo za žene (*Female mentorship*) u cilju podrške ženama u njihovom karijernom razvoju i promovisanja Hemofarma kao poslodavca koji neguje ravnopravnost svih. U program je bilo uključeno 7 mentorskih parova, gde su liderke iz organizacije osnaživale eksterne mentorine.

RAZNOLIKOST, INKLUZIJA I RAVNOPRAVNOST POLOVA

Hemofarm nastoji da razvije snažan tim koji nudi jednake šanse svima, bez obzira na pol, godine, poreklo, lične afinitete i sl., zalažući se za okruženje u kojem je ključ uspeha zasnovan na rezultatima profesionalnog rada i kolegijalnih odnosa unutar tima.⁵⁴ Kao deo internacionalne STADA grupe, koja posluje u oko 50 zemalja širom sveta, kulturna raznolikost je važan deo Hemofarma. U takvom okruženju različitost se smatra jedinstvenim kvalitetom, a u autentičnosti i jedinstvenosti svakog pojedinca leži snaga kompanije. U tom pogledu, jedinstvenost se ogleda kroz ličnost, iskustvo, pol, etničku pripadnost, seksualni identitet i još mnogo toga. Kompanija podstiče svakog zaposlenog da iskoristi svoju kreativnost i jedinstvenost kroz autentične ideje i inicijative i bude nosilac promena u kompaniji koja neguje kulturu rasta (Growth Mindset). Što se tiče jednakih mogućnosti za žene i muškarce, uravnotežena zastupljenost oba pola pri popunjavanju pozicija u kompaniji izuzetno je važna. Naravno, kada su u pitanju rukovodeće pozicije, u prvom planu su uvek profesionalne i lične kvalifikacije kandidata, a ne bilo kakve druge odrednice.

Udeo žena zaposlenih na rukovodećim pozicijama⁵⁵ u Hemofarmu u 2024. godini iznosio je približno 63,69 odsto (66% u 2023). Promocija značaja poštovanja raznolikosti podržana je i kampanjom STADA grupe pod motom „Jedinstvenost počinje sa tobom” (#UniqueStartsWithU),⁵⁶ koja je podržana i u lokalnim afilijacijama.⁵⁷

ANGAŽOVANJE I ZADRŽAVANJE ZAPOSLENIH

Kroz afirmativno i atraktivno radno okruženje, Hemofarm teži da privuče i zadrži najbolje zaposlene i kadrove uopšte. Zato ne iznenađuje što kompanija nudi svojim zaposlenima širok spektar društvenih i novčanih beneficija. Kao rezultat toga, Hemofarm je i u 2024. godini potvrdio svoju poziciju „Najboljeg poslodavca” (Top Employer) u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori. Ovo priznanje koje dodeljuje Top Employers Institut ukazuje na posvećenost Hemofarma boljim uslovima rada, uz obezbeđenje odličnih politika i praksi iz oblasti razvoja i upravljanja ljudskim resursima (C&P). Planirana je re-sertifikacija za status „Top Employer” 2025.

Angažovanje zaposlenih pokretač je rasta kompanije. Zato Hemofarm i STADA grupa sprovode redovne interne ankete koje omogućavaju zaposlenima

da daju povratne informacije i osvrnu se na stanje u svom timu i čitavom kolektivu. Rezultati dvanaeste ankete za opipavanje pulsa (Global Pulse Survey), sprovedene u 2024. godini, još jednom su veoma visokim odzivom i prosečnom ocenom 8/10 pokazali kontinuiranu i snažnu privrženost zaposlenih kompaniji, potvrđujući zavidan nivo volje za rad i motivisanosti. I ovoga puta zaposleni u Hemofarmu iskoristili su priliku da otvoreno iskažu svoje mišljenje o najvažnijim temama u kompaniji i time pruže vredne povratne informacije Izvršnom odboru STADA-e (SEC) i Senior menadžment timu Hemofarma (SMT). Pozitivan trend i „speak up” okruženje potvrđuje i čak 6.341 kvalitativni komentar, koji su zaposleni rado ostavili ukazujući na dalja očekivanja i sugestije za budući rast i razvoj kompanije.

Još od 2011, Hemofarmovi zaposleni koji prolaze obuke za mentorstvo, koučing,

liderstvo i učestvuju u inicijativama za unapređenje, obučavaju se na različitim nivoima Lean & Six Sigma obuka za crni (Black) i zeleni (Green) pojas (Belt). Obuke su dizajnirane tako da unapređuju veštine u upravljanju projektima i primeni Lean Six Sigma principa kako bi se povećala efikasnost i smanjili troškovi i gubici u procesima. Primena LSS alata u osnovi je kontinualnih unapređenja svih poslovnih procesa. U 2024. godini Green Belt obuke prošlo je 16 zaposlenih, dok je dvoje uspešno sertifikovano (ASQ GB). Najveći deo polaznika dolazi iz proizvodnje, upravljanja kvalitetom i proizvodne ekspertize i tehnologije (MS&T) u skladu sa potrebama specifičnih poslovnih pozicija u ovim sektorima. U okviru obuka u 2024. fokus je stavljen i na RCPS, Root Cause Problem Solving (71 polaznik). Obuke za TPM i MRP2 sprovode lokalni lideri operativne izvrsnosti u skladu sa dinamikom i potrebama realizacije projekata koje treba da podrže. Nastavljena je i realizacija obuka za upoznavanje sa Lean Game principima za 10 zaposlenih, kao i za korišćenje alata za upravljanje projektima – MS Project Professional & MS Project Server za 32 polaznika. Navedene obuke realizovane su angažovanjem internih eksperata, što dodatno svedoči o najvišem stepenu kompetentnosti Hemofarmovog tima.

HEMOFARM INICIJATIVA

Hemofarm domaćin panel diskusije „Women in Tech”

Kako bi demistifikovali proces selekcije kandidata u IT sektoru i pomogli u boljoj pripremi za zapošljavanje, stručnjaci iz zajednice „Women in Tech” okupili su se 25. septembra u prostorijama STADA GIS Srbija na panel diskusiji.

Panelisti su pružili korisne savete o pisanju CV-a, tehničkim i bihevioralnim intervjuima, a među njima su bili stručnjaci iz različitih globalnih IT kompanija – STADA GIS, Microsoft, Camlin Group. Kada je reč o radnoj biografiji, kao prvoj dodirnoj tački između kandidata i regrutera, na

panelu je istaknuto da je najvažnije da CV bude koncizan, pregledan i jasno organizovan. Sa druge strane, kada je reč o tehničkim intervjuima, sagovornici ističu da nije neophodno da kandidat poznaje sve navedene tehnologije, već da jednu veštinu poznaje izuzetno dobro, dok za ostale ima osnovno znanje. O važnosti mekih veština, posebno komunikacije i liderstva, govorio je Igor Stojanović, senior IT direktor za upravljanje globalnim operacijama STADA GIS: „Meke veštine su ključne, jer u kompaniji ne radite sami, već postoje tim i ljudi sa kojima svakodnevno sarađujete,

i često je veština komunikacije važnija i od vašeg znanja. Zato bih izdvojio dve stvari koje vidim da danas nedostaju kandidatima: veštine komuniciranja i liderstva. Uverljivost na razgovoru, mentorstvo, proaktivnost i preuzimanje odgovornosti su veštine od neprocenljivog značaja za uspeh na poslu.”

O Women in Tech Belgrade

Women in Tech Belgrade je inicijativa koja okuplja žene na tehničkim pozicijama u IT industriji. Cilj im je da dele znanja, povezuju se i osnažuju žene u razvoju karijera u IKT tehnologijama.

⁵⁴ 25% STI šeme je posvećeno kompanijskim vrednostima, od čega 6,25% čine postignuća predstavljena kroz One STADA vrednost i doprinos međusektorskoj saradnji i izgradnji timskog duha.

⁵⁵ Menadžerima se smatraju svi zaposleni sa najmanje 1 direktne odgovornosti; niži menadžment = najmanje 1 direktni izveštaj; srednji menadžment = najmanje 1 direktni izveštaj koji takođe ima najmanje 1 direktni izveštaj; top menadžment = SMT; ukupni menadžment = zbir niskog, srednjeg i najvišeg menadžmenta.

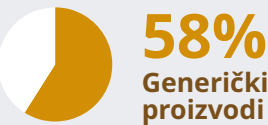
⁵⁶ Video dostupan na Stadinom YouTube kanalu: <https://www.youtube.com/watch?v=mbSVRZWl4vM>

⁵⁷ U okviru kampanje predstavljeni su različiti aspekti jedinstvenosti pojedinca: pol, jezik, seksualnu orijentaciju, itd.

FARMAKOTERAPIJSKE GRUPE
KOJE HEMOFARM POKRIVA:

- Antineoplastični i imunomodulatorni agensi
- Probavni trakt i metabolizam
- Kardiovaskularni sistem
- Nervni sistem
- Krv i krvotvorni organi
- Respiratorni sistem
- Antiinfektivni za sistemsku upotrebu
- Mišićno-skeletni sistem
- Genitalno-urinarni sistem
- Sistemski hormonski preparati
- Dermatologija
- Čulni organi
- VMS

HEMOFARMOV PORTFOLIO
U UKUPNOJ PRODAJI:

UKUPAN BROJ PROIZVODA:

Bogat portfolio broji čak

467 pojedinačnih pakovanja
skladišnih jedinica

koje pokrivaju mnoge
terapeutske oblasti.

% NA SZO LISTI
ESENCIJALNIH LEKOVA ⁵⁸

STADA proizvodi,
u okviru kojih Hemofarmov portfolio
predstavlja značajan udeo, pokrivaju

20%

lekova koji su navedeni na listi SZO ⁵⁹

Dostupnost lekova i podrška sistemu javnog zdravlja

RAZVOJ PORTFOLIJA

Fokus kompanije Hemofarm je na proizvodnji kvalitetnih, efikasnih, sigurnih i dostupnih farmaceutskih proizvoda koji podržavaju očuvanje zdravlja i promovišu zdrav način života. Ključnu ulogu u tome ima široka paleta proizvoda koju kompanija kontinuirano unapređuje, pružajući savremena i pouzdana rešenja. Svojim proizvodima Hemofarm nastoji da obuhvati različite terapeutske oblasti, nudeći ih po konkurentnim cenama. Fokus je na brzom lansiranju generičkih lekova nakon isteka patenta, uz kontinuirano optimizovanje portfolija proizvoda kako bi se adekvatno odgovorilo na promenljive zahteve dinamičnog tržišta i stvarne potrebe korisnika i zdravstvenih sistema.

Hemofarmov bogat portfolio obuhvata generičke lekove i zdravstvene proizvode široke potrošnje, a kroz poslovanje STADA grupe, i farmaceutske specijalitete.⁶⁰

Kada je reč o portfoliju Rx lekova, Hemofarm je nastavio sa trendom razvoja i u 2024. godini ušavši u oblast oftalmološke terapije sa 3 nova proizvoda.

Lansirana su dva proizvoda koja pripadaju oblasti veštačkih suza i jedan proizvod koji pripada kategoriji makularnih suplemenata. Prema podacima WHO čak 40% odrasle svetske populacije ima sindrom suvog oka. Smatra se da je ovo bolest savremenog doba jer na njen nastanak najčešće utiče prekomerna izloženost plavoj svetlosti koja dopire sa ekrana telefona, tableta, računara, a koja nas svakodnevno okružuje.

Idropin – veštačke suze u kapima; odlikuje ga visoka koncentracija aktivne supstance natrijum hijaluronata (0,4%) koja je znatno viša od većine proizvoda koji su dostupni na tržištu. Idropin ne sadrži konzervans, a rok upotrebe je šest meseci nakon otvaranja bočice. Istovremena primena sa sočivima je takođe jedna od prednosti ovog proizvoda.

Irimak – zamena za veštačke suze u obliku kapsula; aktivna komponenta je suvi ekstrakt maqui bobica koja zahvaljujući svom antioksidativnom svojstvu dovodi do povećanja produkcije suznog filma. Ono što izdvaja ovaj preparat na tržištu jeste da njegova oralna forma predstavlja novi pristup u lečenju sindroma suvog oka.

Zelux – makularni suplement u svom sastavu sadrži zeaksantin, lutein, vitamin C, E, cink i bakar i usporava razvoj senilne degeneracije makule i poremećaj vida. Mehanizam delovanja odnosi se na njegov snažan antioksidativni efekat.

U Hemofarmu se posebno ističe proširenje saradnje sa kompanijom Roche upravo u oblasti inovativne oftalmološke anti-VGF terapije. Lek Vabysmo indikovani je za lečenje odraslih pacijenata sa neovaskularnom (vlažnom) senilnom makularnom degeneracijom i oštećenjem vida uzrokovanim dijabetičkim makularnim edemom. Naime, lek Vabysmo je prvo intraokularno bispecifično antitelo jedinstveno dizajnirano da cilja Ang 2 i VEGF-A. Oboljenja mrežnjače poput dijabetičke retinopatije, dijabetičkog makularnog edema i senilne degeneracije makule predstavljaju vodeće uzročnike gubitka vida. U Srbiji, procenjuje se da više od 135.000 ljudi živi sa ovim oboljenjima.

Takođe, oblast onkološke terapije proširena je registracijom 2 nova leka, čime je poboljšana dostupnost lekova za veliki broj onkoloških pacijenata. Azacatinin je lek namenjen za

Mi u Hemofarmu proizvodimo farmaceutske proizvode za mnoga tržišta u regionu i za STADA grupu. Samim tim, naša odgovornost je još veća. Pažljivo planiramo svaki korak, pratimo, merimo, proveravamo, jer znamo da je neometano snabdevanje tržišta lekovima jedan od najjačih stubova održivosti sistema javnog zdravlja, gde god da ste.

Stevan Damjanović / Direktor kontrolinga

terapiju odraslih pacijenata kod kojih nije moguća transplantacija hematopoeznih matičnih ćelija, a koji boluju od mijelodisplastičnog sindroma (MDS), hronične mijelomonocitne leukemije (CMML) i akutne mijeloidne leukemije (AML) dok je lek pazopanib namenjen za terapiju metastatskog karcinoma bubrežnih ćelija i sarkoma mekih tkiva. U pitanju je inhibitor tirozin kinaze, što znači da deluje blokirajući aktivnost ovog enzima koji je uključen u procese rasta i razvoja kancerogenih ćelija.

U 2024. zadržan je fokus na širenju portfolija u oblasti kardiološke terapije, te su uspešno lansirana čak 4 nova brenda.

Lansirane su takozvane „male doze bisoprolola - 1,25mg i 2,5mg“ pod brendom Cor Tensec®. Savremeni je trend da se „malim dozama“ fino titrira pacijent u terapiji hronične srčane insuficijencije. „Male doze“ bisoprolola, od prošle godine, čine 40% tržišta u pakovanjima u Srbiji. Promenom statusa na listi lekova za Cor Tensec® u 2025 očekujemo još veću zastupljenost na tržištu.

Započeta je i ekstenzija i zaštita brendova Hemofarma kroz lansiranje rastućih „fiksne kombinacije dva leka u jednoj tableti ili kapsuli“. Fiksne kombinacije pojednostavljaju svakodnevno uzimanje lekova pacijentima, smanjuju broj tableta, popravljaju komplijansu, samim tim postižu bolje krajnje efekte terapije kao i duži ostanak na terapiji.

Lansirana je Prilinda Duo® - savremena fiksna kombinacija ACE inhibitora i Blokatora kalcijumskih kanala, ramipрила (Prilinda®) i amlodipina (Vazotal®), za terapiju hipertenzije.

Takođe, tržištu je premijerno ponuđena jedinstvena fiksna kombinacija za sekundarnu prevenciju kardio-vaskularnih događaja, brend Startina® - fiksna kombinacija rosuvastatina (Paravano®) i acetilsalicilne kileline (Midol®).

Kao poslednji u nizu lansiran je u 2024. i brend Paravano Duo® - fiksna kombinacija rosuvastatina (Paravano®) i ezetimiba (Jaramera®) za terapiju hiperholesterolemija i kardio-vaskularnu prevenciju.

TRŽIŠNI LIDER

Hemofarm je lider na domaćem farmaceutskom tržištu u konkurenciji od 26 domaćih proizvođača i 34 distributera, sa učešćem od **22,6% naturalno**, tj. **9.7% vrednosno**.

*prema dostupnim podacima iz 2024.

22,6%

Hemofarm je lider na domaćem farmaceutskom tržištu sa učešćem od 22.6% naturalno.

411

PROIZVODA se nalazi u našem portfoliju (različite forme i doze).

Portfolio fokusiran na najbitnije farmakoterapijske grupe, poput preparata za kardiovaskularne bolesti, antibiotike i neuro-psihijatrijske preparate.

13

Prometujemo preparate u 13 (od 14) farmakoterapijskih grupa po atc klasifikaciji.

⁵⁸ Isključujući lekove koji se distribuiraju na tržištima evropskih zemalja.

⁵⁹ Uključujući najmanje razvijene zemlje (LDC), zemlje sa niskim prihodima (LIC), zemlje sa niskim srednjim prihodima (LMIC) i zemlje sa višim srednjim prihodima.

⁶⁰ Više detalja o tri glavna segmenta Hemofarmovog portfolija dostupno je u odeljku 1 ovog izveštaja.

U 2024. godini i pored izuzetno dinamičnog tržišta CHC proizvoda i intenzivnih aktivnosti svih kompanija, Hemofarm je uspeo da ostvari rast i zadrži lidersku poziciju. Optimizacija portfolija, medijske kampanje strateških brendova, aktiviranje „sleeping beauty“ proizvoda i aktivan rad na uvođenju novog brenda Hemofarma u kategoriji vitamina i minerala, koji izašao na tržište u 2024. godini, bile su dominantne aktivnosti CHC tima u 2024. godini.

Vodeći brend CHC portfolija, Probiotic, je pored veoma jake konkurencije, zadržao prvo mesto u kategoriji probiotičkih preparata sa finansijskim udelom od 38,8%. Medijska podrška kao i organizacija stručnih skupova za lekare i farmaceute potvrdili su značaj i lidersku poziciju ovog brenda u jednom od najvećih segmenata CHC tržišta.

Snaga portfolija Hemofarma predstavljena je u ovoj godini i kroz lansiranje i građenje novog brenda One Two Three, u važnoj kategoriji CHC tržišta- vitamini i minerali. Ovaj novi brend čija su zaštitna lica Ivana Španović i Boriša

Simanić je u 2024.godini imao svoju prvu medijsku kampanju. Udruženim marketinškim i prodajnim aktivnostima, strateški postavljenom medijskom kampanjom i kontinuiranim stručnim radom sa farmaceutima i lekarima, One Two Three ide sigurnim koracima ka liderskoj poziciji u kategoriji vitamina i minerala.

DOSTUPNOST LEKOVA

Veća dostupnost kvalitetnih i efikasnih, a cenovno pristupačnih, lekova svakako je jedan od osnovnih ciljeva Hemofarma kao proizvođača farmaceutskih proizvoda. Cilj kompanije je da obezbedi pristup ključnim generičkim lekovima za sve u svim uzrastima i, shodno tome, prevenira nastanak bolesti i/ili pomogne u ublažavanju već nastalih tegoba. Pristup kvalitetnim, efikasnim, i cenovno pristupačnim lekovima, često zahteva inovativna rešenja, kao što su razvoj novih metoda isporuke ili rešavanje logističkih izazova u lancu snabdevanja.

Kao proizvođač generičkih lekova, Hemofarm nastoji, zajedno sa STADA Gru-

pom, da na različite načine omogući što lakši pristup lekovima. Pristupačne cene su jedan od ključnih načina putem kojih kompanija značajno doprinese zdravstvenom sistemu. Inicirajući partnerstva sa vladinim i nevladinim organizacijama, kao i drugim zdravstvenim ustanovama, Hemofarm dodatno radi na povećanju dostupnosti farmaceutskih proizvoda. Ova partnerstva ubrzavaju i olakšavaju implementaciju adekvatne zdravstvene zaštite posebno u onim regionima u kojima je dostupnost lekova na nivou nižem od potrebnog za neophodnu prevenciju i terapiju u skladu sa realnim potrebama stanovništva.

Obezbeđivanje pravovremene i pouzdane isporuke lekova na svim tržištima na kojima Hemofarm posluje, posebno na udaljenim i ruralnim područjima, od ključnog su značaja kako za kompaniju tako i za čitav zdravstveni sistem. Zbog toga Hemofarm iz godine u godinu ulaže u poboljšanje sektora logistike i lanca snabdevanja kako bi obezbedio da gotovi proizvodi blagovremeno i efikasno stignu do pacijenata (direktno ili indirektno preko svojih afilijacija ili partnera u lancu snabdevanja). Upravljanjem proizvodnim pogonima u oblastima sa nedostatkom usluga ili blizu njih, Hemofarm može smanjiti troškove i vreme isporuke. Lokalna proizvodnja takođe pomaže da se zakonski prebrode ograničenja uvoza ili tarife koje bi inače mogle ograničiti pristup lekovima.

Hemofarm nastavlja da ulaže u istraživanje i razvoj dodatnih generičkih alternativa za esencijalne lekove. Šireći svoj portfolio, Hemofarm nastoji da pomogne u povećanju pristupačnosti različitim vrstama medicinske pomoći. Takođe ulaže u obrazovanje zdravstvenih radnika i šire javnosti u cilju edukacije o efikasnosti i bezbednosti lekova, što doprinosi boljem razumevanju prevencije i terapije, a posebno utiče na podizanje nivoa svesti o pravilnoj i odgovornoj upotrebi farmaceutskih proizvoda.

DRUŠTVENA ODGOVORNOST (CSR)
Hemofarm kao jedna od vodećih farmaceutskih kompanija u regionu, iz godine u godinu pokazuje da je pravi primer kako korporativna društvena odgovornost (CSR) izgleda u praksi. Napori organizacije u borbi za javno zdravlje i kvalitetniji život, vođeni su upravo posvećenošću i brigom o ljudima, na šta ukazuje i sama misija kompanije. Kroz rad Hemofarm fondacije dodatno se manifestuje Hemofarmova snažna posvećenost javnom zdravstvu.

Hemofarm fondacija postoji već tri decenije, a u 2024. godini proslavila je veliki jubilej i tačno 32 godina rada. U tih 32 godina Hemofarm fondacija je sprovedla različite dobrotvorne inicijative koje se fokusiraju na zdravstvenu podršku i pomoć pacijentima (poput programa i projekata koji uključuju edukaciju o borbi protiv visokog krvnog pritiska, podizanje svesti o važnosti donacije organa, podršku mentalnom zdravlju i mnoge druge). Od podrške naučnih skupova, edukacija medicinskog osoblja i podrške udruženjima pacijenata, do pomoći opštoj populaciji tokom zdravstvenih kriza, aktivnosti Hemofarm fondacije potvrđuju posvećenost kompanije negovanju zdravijeg društva. Kroz ove akcije, Fondacija trašira model puta korporativne odgovornosti u savremenom farmaceutskom okruženju. Prepoznajući značaj podrške stručnom usavršavanju zdravstvenih radnika u oblasti savremene medicine i lečenja pacijenata, obezbeđena su sredstva za stručno usavršavanje za čak 21.445 zdravstvenih radnika kroz 67 programa kontinuirane medicinske edukacije u okviru projekata Akademije Hemofarm fondacije.

U 2023. godini, Hemofarm fondacija implementirala je 67 aktivnosti u okviru programa za zdravlje, obrazovanje i kulturu.

Najvažniji poziv u životu - Na poziv Ministarstva zdravlja Srbije i Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje, Hemofarm fondacija se vratila u kampanju „Najvažniji poziv u životu“ koja je prvo-

bitno bila pokrenuta 2016. godine pa zatim 2019. godine. U 2024. godini, osim Ministarstva zdravlja i RFZO, partner na projektu je i udruženje pacijenata koji čekaju na transplantaciju ili su transplantirani „Zajedno za novi život“. Od aprila do 31. decembra 2024. godine, u Srbiji je obavljeno ukupno 44 transplantacije organa, za 12 više nego 2023. godine, što je direktan doprinos kampanje „Najvažniji poziv u životu“.

U minut do 12 časova, u sredu, 16. oktobra 2024. godine, instalacijom 2.000 pešćanih satova na Trgu republike, koja simbolično predstavlja oko 2.000 ljudi koji se nalaze na listama za transplantaciju organa u Srbiji i koja nosi poruku da vremena više nema, nastavljena je kampanja „Najvažniji poziv u životu“. Slogan Budimo bolji ljudi. Postani donor. upotrebljen je da se još jednom alarmira javnost u cilju stvaranja društva odgovornih i solidarnih ljudi koji prihvataju donorstvo organa kao najhumaniji čin. Ponovljen je apel Srpskoj pravoslavnoj crkvi da javno podrži Nacionalni program transplantacije i pozove vernike da prihvate donorstvo organa. Akt na Trgu republike doprineo je tome da nastavak kampanje bude veoma zapažen u tradicionalnim medijima (144 medijske objave čija komercijalna vrednost je 372.494,00 evra), dok je na društvenim mrežama kampanja u oktobru dosegla 1.154.109 ljudi.

Od 1. jula 2024. godine svakodnevni rad na SOS liniji 0800 001 002, koja je ustanovljena u okviru projekta za borbu protiv depresije i stigme koja prati obolele „Nesalomivi“, preuzela je Specijalna bolnica za psihijatrijske bolesti Gornja Toponica i njeni lekari sa direktorom bolnice, dr Milanom Stanojkovićem na čelu. Linija, koja ostaje besplatna i anonimna, je građanima Srbije dostupna svakog radnog dana od 9 - 15 časova.

Koliko je „Nesalomivi“ SOS linija neophodna društvu pokazalo se u petak, 1.11.2024. kada je nadstrešnica na Železničkoj stanici u Novom Sadu pala i usmrtila 15 ljudi. Tokom vikenda

samo je jedan SOS broj organizacije Centar „SRCE“ iz Novog Sada pružao podršku uznemirenom stanovništvu. Njima se pridružilo i Društvo psihologa Srbije koje je oformilo tim za pomoć i uputilo ljude da im pišu putem email adrese projektnitim@gmail.com. Samo dve organizacije, bez jake systemske podrške, nisu uspele da odgovore na brojne poruke građana koji su tražili utehu i ohrabrenje. Nijedna državna zdravstvena ustanova, specijalizovana za psihijatrijsku pomoć, a koja ima SOS liniju, nije oglasila telefon za pomoć i podršku.

Nagrade - Četiri nagrade dobijene su na regionalnom festivalu kreativnosti „BalCannes“ u Rovinju i to Grand Prix za najbolji društveno odgovorni projekat godine, Grand Prix za najboljeg oglašivača godine i dva zlatna priznanja u kategorijama Zdravlje i farmacija i Briga o zajednici. Fondacija je dobitnik i specijalnog priznanja – „Disrupt Star“ za najbolji društveno odgovorni projekat godine na Disrupt Awards takmičenju. Sa ovim nagradama, ukupan broj osvojenih priznanja u prethodnoj deceniji iznosi više od 60. Kampanja „Brke – Zdravlje zove!“ osvojila je Disrupt nagradu za najbolju komunikaciju. Na događaju Social Media Summit u Sarajevu STADA EXPO dobio je nagradu za najbolju eko kampanju.

HEMOFARM INICIJATIVA

Brižnost kvaliteta

Krajem 2024. godine, tim Kvaliteta po drugi put organizovao je humanitarnu novogodišnju akciju prikupljanja hrane, garderobe, obuće i odeće, školskog pribora, novogodišnjih paketića za decu bez roditeljskog staranja u Beloj Crkvi. Predstavnici Kvaliteta lično su odneli poklone i družili se sa mališanima. Pored organizovanog pristupa brizi o društvu, na nivou čitave Hemofarm Grupe, ovakve ad hoc akcije takođe pomažu onima kojima je brižnost najpotrebnija.

2.3

Odgovorno upravljanje

STADA GRUPA, ZAJEDNO SA SVOJIM AFILIJACIJAMA, INICIRA AKTIVNI DIJALOG SA SVIM ZAINTERESOVANIM STRANAMA, PARTNERIMA I UDRUŽENJIMA IZ INDUSTRIJE, U CILJU STVARANJA USLOVA I POLITIČKIH I PRAVNIH OKVIRA ZA EFIKASNU I KVALITETNU ZDRAVSTVENU ZAŠTITU.

Korporativne vrednosti kompanije, detaljno opisane u Kodeksu ponašanja, formulišu jasna očekivanja i ponašanja za sve zaposlene unutar Grupe, promovišući kulturu zasnovanu na integritetu, poštovanju i odgovornosti. Kao farmaceutska kompanija, STADA podleže brojnim nacionalnim i međunarodnim regulatornim zahtevima. Stoga je važno da kompanija sprovodi usklađenost sa zakonskim zahtevima i etičkim ponašanjem.⁶¹

⁶¹ Dodatne informacije moguće je pronaći u globalnom izveštaju STADA grupe na <https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report>.

Korporativna kultura i vrednosti

Jedinstvenost i različitost zaposlenih neke su od suštinskih prednosti Hemofarmaovog tima, a u okviru internacionalne farmaceutske grupacije.

Korporativna kultura, koja je u osnovi takvog pristupa i univerzalno dostupna svim zaposlenima i na svim meridijanima, zasnovana je na četiri ključne vrednosti (Agility, Entrepreneurship, Integrity, One STADA). Svojim svakodnevnim postupcima, na poslu i van njega, zaposleni promovišu i „otelotvoruju“ vrednosti kompanije, čineći ih tako svojim ključnim orijentirima. Povezanost zaposlenih širom sveta jedan je od ključnih imperativa u Hemofarmu i STADA grupi, te je zahvaljujući integraciji Intraneta u Microsoft Teams platformu svima olakšan pristup informacijama u kompaniji. Nastavkom digitalizacije i digitalne transformacije prijava na Intranet omogućena je i putem telefona (za one koji imaju instaliranu MC Teams aplikaciju), a što je posebno korisno za zaposlene u proizvodnji. Uz OneSTADA internu mobilnu aplikaciju sve korporativne vesti, korisne informacije i kontakti dostupni su svim zaposlenima, uz mogućnost kreiranja sopstvenih sadržaja na lokalnom i globalnom fidu (local and global feed).

Održavanju dobre komunikacije i povezanosti unutar kompanije, doprinosi i interni časopis za zaposlene „One STADA News“ koji se objavljuje kvartalno, a sa prevodima na više različitih jezika i sa lokalnim verzijama garantujući adekvatnu inkluzivnost i pristupačnost. Kompanija je takođe održala više globalnih sastanaka zaposlenih, koji su se prenosili uživo na intranetu sa prevodima u realnom vremenu na osam jezika. Osim toga, na lokalnom nivou održani su interni događaji namenjeni zaposlenima, poput Dana kompanije, Kafa sa psihologom u organizaciji Hemofarm fondacije i slično.

Uspeh Hemofarma kao kompanije u osnovi je zasnovan na stručnom timu sa kulturom rasta (*Growth Mindset*) i njegovom spremnošću na brza prilagođavanja savremenim trendovima u poslovanju. Ovakva kultura se gradi i neguje u svim fazama radnog angažovanja zaposlenih, od regrutovanja, razvoja liderstva i veština zaposlenih, do nagrada i priznanja koje se dodeljuju najistaknutijim zaposlenima koji su bili najbolji ambasadori vrednosti (poput nagrada za vrednosti⁶²). Da su vrednosti utkane u sve aktivnosti potvrđuje čak i godišnji STI (*Short Term Incentive* - Kratkoročna šema stimulacija) putem kojeg se redovno prati rad zaposlenih.

Upravljanje i etičko poslovanje

Uzimajući u obzir činjenice da Hemofarm pripada multinacionalnoj farmaceutskoj grupaciji, da svoju matičnu delatnost (koja je strogo regulisana zahtevnim standardima) obavlja u više država, kao i da svoje proizvode plasira na tri kontinenta i više desetina tržišta, pravna usklađenost i usaglašenost poslovanja su među vitalnim aspektima koji omogućavaju Hemofarmu da bude lider u svojoj delatnosti.

Shodno tome, kao kompanija koja je deo internacionalne STADA grupe, Hemofarm podleže širokom spektru regulatornih okvira. Poštovanje ovih zahteva čini osnovu odgovornog, održivog i uspešnog korporativnog upravljanja – jer ponašanje suprotno pravilima ili čak pojava kršenja

zakona može trajno da naruši reputaciju i tržišnu poziciju kompanije i potencijalno dovede do značajnog finansijskog gubitka. Pored zakonskih zahteva i dodatnih propisa, regulatorni okvir u kojem kompanija posluje obuhvata odredbe njenog sistema interne kontrole i upravljanja rizicima, Principa ponašanja STADA grupe i korporativnih politika kompanije o specifičnim temama koje iz njih proizilaze. Poslujući fer i transparentno, u skladu sa zakonskim aktima, internim procedurama usaglašenosti i odredbama Kodeksa ponašanja „Medicines for Europe“, već godinama, Hemofarm na svom korporativnom vebajtu objavljuje informacije o transferima vrednosti zdravstvenim ustanovama i stručnoj javnosti i iznosu sredstava utrošenih u tu svrhu, za prethodnu godinu.

HEMOFARMOVI PRINCIPI PONAŠANJA⁶³

Hemofarmovi Principi ponašanja za zaposlene proizilaze iz Principa ponašanja STADA Grupe. Ovaj dokument kao i ostale korporativne politike ne služe isključivo samoj kompaniji, već i njenim zaposlenima posebno kao smernice za pravilno ponašanje prilikom suočavanja sa pravnim ili etičkim izazovima u svakodnevnom radu. Takođe su koncipirani tako da pomognu u sprečavanju neetičkog ili nezakonitog ponašanja kao što su akti korupcije. Principi ponašanja sadrže obavezujuće smernice za ponašanje u pogledu tema kao što su borba protiv korupcije, fer konkurencija, društveni aspekti u vezi sa tolerancijom i poštovanjem, kao i sa medijima i porezima.

Da bi se zaposleni upoznali sa sadržajem Principa ponašanja, oni dobijaju smernice od sektora za usklađenost poslovanja, na primer, u kontekstu interaktivnog e-učenja, uključujući praktične primere. Osim toga, postoji i elektronsko potvrđivanje izjave o pročitanim Principima ponašanja i obavezi postupanja u skladu sa njima za sve zaposlene širom sveta. Od 2022. godine, od svih zaposlenih na globalnom nivou se zahteva da daju dodatnu elektronsku potvrdu u pogledu potencijalno postojećih sukoba interesa.

Nastojeći da kontinuirano unapređuje svoje aktivnosti u vezi sa usklađenošću poslovanja, Hemofarm je uveo i praktičnu, obaveznu onlajn obuku o zaštiti podataka o ličnosti. Pored toga,

uveden je i sveobuhvatan digitalni sistem upravljanja obukama za zaposlene „Hero“, koji kompaniji omogućava da obezbedi stvarno pohađanje obaveznih obuka o usklađenosti poslovanja od strane zaposlenih.

UPRAVLJANJE USKLAĐENOŠĆU POSLOVANJA⁶⁴

Hemofarm je zajedno sa STADA grupom uspostavio snažan sistem upravljanja usklađenošću poslovanja radi poštovanja zakona i internih protokola, fokusirajući se na borbu protiv korupcije, zakon o zaštiti konkurencije, kontrolu izvoza, borbu protiv pranja novca i zaštitu podataka o ličnosti. U središtu ovog sistema je Kancelarija za korporativnu

⁶² Na polugodišnjoj osnovi, zaposleni sa izuzetnim rezultatima nominuju se za nagradu The Value Award za njihov integritet, agilnost, preduzetništvo i timski rad (One STADA). Pobjednici se proglašavaju na globalnom sastanku zaposlenih uz priznanje i poštovanje za njihov poslovni uspeh kao motivaciju za druge.

⁶³ Principi ponašanja zaposlenih postavljeni su na Internet stranici kompanije na linku: [Hemofarm - Poslovanje - Korporativni kodeks](#).

⁶⁴ Dodatne informacije o usklađenosti poslovanja i pristupu sprečavanju koruptivnog ponašanja, te povezanih aspekata, dostupno je u novom globalnom Izveštaju o održivom razvoju STADA grupe (od strane 62 nadalje) na <https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report>.

usklađenost sa sedištem u Bad Vilbelu. Ona ima za cilj da zaštiti finansijski položaj i reputaciju kompanije, zaštiti menadžment i zaposlene kompanije od ličnih rizika, spreči ometanje slobodne konkurencije i poveća poverenje potrošača, pacijenata, partnera i javnih vlasti u svoj integritet. Korporativna usklađenost poslovanja nudi smernice o oblastima usklađenosti poslovanja kao što su zaštita podataka o ličnosti i standardi usklađenosti farmaceutske industrije, predlaže optimizaciju procesa i često se povezuje sa drugim zainteresovanim stranama i ključnim poslovnim oblastima i sektorima.

Spoljni Ombudsman, kome se može pristupiti preko Stadine veb stranice, funkcioniše kao nezavisni medij za poverljivo prijavljivanje sumnjivih aktivnosti, prenoseći informacije Kancelariji za usklađenost poslovanja, koja zatim odlučuje o sledećem pravcu delovanja.

Globalna politika o uzbunjivanju primenjena je 2021. godine i čini važnu komponentu korporativnog sistema usklađenosti poslovanja. Njen cilj je da dodatno ojača sistem upravljanja usklađenošću poslovanja i osnaži kulturu otvorenog izražavanja mišljenja (speak-up culture) u celoj kompaniji, uključujući otvoreno obelodanjivanje nedoličnog ponašanja.

U toku 2023. godine STADA Grupa kojoj Hemofarm pripada kreirala je i Portal za prijavljivanje neusaglašenosti (Compliance Reporting Portal⁶⁵), kao bezbednu i poverljivu platformu osmišljenu da podstakne lica da podele svoju zabrinutost u pogledu usaglašenosti poslovanja. Portal za prijavljivanje neusaglašenosti nudi zaposlenima i trećim licima izvan STADA grupe jednostavan i bezbedan način da se njihov glas čuje i omogućava da se prijave potencijalne malverzacije ili kršenja Stadinih internih pravila/procesa i/ili zakona, što pomaže STADA grupi da pravovremeno i na odgovarajući način reši pitanja u korist kompanije, svojih zaposlenih, pacijenata i korisnika. Portal za prijavljivanje neusaglašenosti štiti identitet podnosioca i omogućava anonimno prijavljivanje.

Poseban značaj u kontrolisanju pravnog aspekta poslovnih operacija i zakonske usklađenosti, kao i proaktivne prevencije i smanjivanja pravnih rizika u Hemofarmu, ima i digitalni servis pod nazivom „E-sekretarica“, koji je već predstavljen u ranijim izdanjima Hemofarmovih izveštaja o održivom

razvoju, a sa čijim uspešnim korišćenjem je nastavljeno i u 2024. godini. Implementiran je koncept legal biznis partnera (Legal Business Partner), sa ciljem pružanja što efikasnije proaktivne pravne podrške biznisu i fokusiranije organizacije rada Legal-a, prilagođene poslovanju i potrebama svake organizacione jedinice.

Tim za usaglašenost poslovanja Hemofarma pruža podršku STADA povezanim društvima u toj oblasti ne samo za teritoriju Srbije i klastera Zapadnog Balkana, već i u oblasti Jugoistočne Evrope.

STADA i njeni predstavnici iz centrale i afilijacija, nude svoje stručno znanje i ekspertizu učestvujući u inicijativama širom industrije, angažujući se u nacionalnim trgovinskim udruženjima i ostvarujući interakciju na međunarodnom nivou sa vlastima i organizacijama koje olakšavaju pristup lekovima. Ovakvo delovanje podleže primeni najviših etičkih

normi ponašanja i principa objektivnosti, kako bi se obezbedilo delovanju u skladu sa osnovnim principima usaglašenosti poslovanja i primenljivim zakonskim okvirima. Takođe, STADA i Hemofarm su članice Globalnog dogovora UN u okviru kojeg nastoje da podele svoje ESG prakse i iskustva, te tako inspirišu druge kompanije i pojedince, a posebno predstavnike malih i srednjih preduzeća da i sami krenu putem održivog razvoja. Kroz godišnje objavljivanje „STADA zdravstvenog izveštaja“, kompanija doprinosi obrazovanju i dijalogu o zdravstvenim temama na osnovu reprezentativnih podataka. Izveštaj se fokusira na potrebe pacijenata i ima za cilj poboljšanje zdravstvenih usluga na njihovu korist.⁶⁶

ETIČKI MARKETING

U cilju brige kako o eksternoj tako i o internoj zajednici, kompanija svoje poslovanje neguje i gradi

uz strogo poštovanje visokih standarda etičkog, odgovornog i usklađenog ponašanja, ne tolerišući bilo kakav oblik mita i korupcije. Ovakva praksa važi na svim nivoima poslovanja, i sprovodi se kroz interne i eksterne procese i saradnje.

Farmaceutski marketing je za Hemofarm visokoetička kategorija i svaka informacija u vezi sa proizvodima, osim što je usklađena sa zakonskim okvirima, proverena je, potvrđena i podržana odgovarajućim naučnim referencama. Imajući to u vidu, usaglašenost sa važećim zakonima samo je prvi korak za Hemofarm; kompanija ide dalje tako što neguje pristupačnost, transparentnost i etičko ponašanje, istovremeno obezbeđujući da su informacije o njenim farmaceutskim proizvodima tačne, potvrđene i etički dobijene. Na ovaj način, Hemofarm i STADA grupa osigurale su kod svojih potrošača poziciju partnera od poverenja i preferiranog izbora u prevenciji i lečenju.

U skladu sa zakonskim zahtevima, kroz aktivan dijalog za svim zainteresovanim stranama, a posebno sa lekarima i farmaceutima, kompanija predstavlja terapijske prednosti, pogodne namene i pravilnu upotrebu farmaceutskih proizvoda (u pogledu njihove specifične kategorije, bilo da su proizvod koji se izdaje na recept ili bez recepta). Odgovornost leži i u podsticanju javnosti da prijave sve, pa i najmanje, potencijalne sumnje na neželjeno dejstvo leka. Hemofarm proaktivno na svom korporativnom sajtu nudi informacije o pravilnoj upotrebi lekova iz relevantnih i odobrenih kliničkih studija, zajedno sa savetima o preventivnoj nezi i razvoju zdravog načina života (tj. putem Zdravstvenog izveštaja STADA grupe, #HealthStories, itd.). Pored usaglašenosti sa zakonskim zahtevima, relevantne informacije interno proverava i Sektora za pravne poslove i usklađenost poslovanja kako bi se zaštitili interesi svih uključenih strana, od profesionalaca do pacijenata.

Hemofarmove Smernice o marketingu i prodaji, usklađene sa globalnim Smernicama STADA grupe, ažurirane su 2022. godine, te u celosti implementirane tokom 2023, i služe kao okvir za promociju farmaceutskih proizvoda u skladu sa međunarodnim zakonima i propisima⁶⁷. Svrha ovih internih smernica je da se osigura da su marketinške i prodajne prakse, usmerene na pacijente, zasnovane na pravnim i etičkim osno-

⁶⁵ Link je dostupan i eksterno na sajtu Hemofarma, u dnu stranice gde su kontakt podaci kompanije. Kad se klikne, vodi na: <https://www.compliance-reporting-portal.stada.com/>

⁶⁶ Više informacija o ekspertskom i političkom delovanju moguće je pronaći je u novom globalnom Izveštaju o održivom razvoju STADA grupe na <https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report>.
⁶⁷ Odražava sve zahteve iz Principa ponašanja „Medicines for Europe“, Udruženja evropskih farmaceutskih kompanija u oblasti biosimilara i generike, čiji je član Hemofarmova matična kuća STADA grupa.

vama, te da je interakcija sa zdravstvenim radnicima odgovarajuća i u skladu sa relevantnim zakonima i propisima. Štaviše, na ovaj način se štiti integritet cele kompanije. Integritet, kao jedna od osnovnih kompanijskih vrednosti, ključan je za sticanje poverenja u kompaniju, budući da pacijenti svoje zdravlje treba da povere upravo proizvodima jedne farmaceutske kompanije kao što je Hemofarm.

Hemofarm podržava transparentnost interakcije sa zdravstvenom zajednicom u skladu sa pomenutim Principima ponašanja kako bi se sprečilo svako neetičko i nezakonito ponašanje. Kompanija izveštava o svim prenosima vrednosti koje se vrše zdravstvenim radnicima, zdravstvenim organizacijama i organizacijama pacijenata na godišnjem nivou koji su u okviru Principa ponašanja i u skladu sa propisima o zaštiti podataka. STADA grupa, a samim tim i Hemofarm, nastoje da kontinuirano rade na poboljšanju transparentnosti u komunikaciji, počevši iznutra ka spolja. Agilnost, otvorenost, pouzdanost, i spremnost da se sasluša i razume svaka zainteresovana strana, glavni su imperativi u komunikaciji kompanije u svim aspektima poslovanja, a sektor Korporativnih poslova i komunikacija, podjednako uvažavajući i interne i eksterne potrebe za informacijama, pravovremeno pruža kvalitetne, proverene i tačne informacije jer su upravo one jedan od ključnih stubova zdravlja.

Pre svega, kompanijski Intranet se na dnevnom nivou ažurira aktuelnim informacijama, relevantnim za sve zaposlene, koji sada mogu da se pretplate na teme na osnovu ličnih preferencija i informišu shodno svojim interesovanjima. Intranet je upotpunjen i lansiranjem posebne „One STADA“ aplikacije za zaposlene, kao svojevrsne komunikacione platforme, koja na agilan i kvalitetan način ne samo da informiše zaposlene o svim aktuelnim temama, već značajno podiže i nivo interakcije svih zainteresovanih strana. Tokom godine, posebna pažnja je posvećena animiranju koleginica i kolega iz proizvodnje koji koriste svoje privatne mobilne telefone da instaliraju ovu aplikaciju i tako budu bliće pravovremenim informacijama iz kompanije, ali i iskoriste mogućnosti komunikacije na lokalnom i globalnom „social feed“-u. Pored toga, objavljena su i četiri izdanja časopisa za zaposlene „One STADA News“ na dvanaest različitih jezika, među kojima je i lokalni srpski jezik. Pored

toga, u 2024. godini održano je više globalnih sastanaka sa zaposlenima, emitovanih uživo na Intranetu uz simultane prevode na lokalne jezike kako bi se poboljšala i osigurala transparentnost. Kako na globalu, tako i na lokalnom nivou – u Srbiji i regionu - takođe je bilo mnogo internih događaja koji su uključili i informisali zaposlene o važnim aktivnostima. Sastanci sa generalnim direktorom i menadžmentom kompanije, samo su neki od njih.

U cilju preventivne zdravstvene edukacije, Hemofarm koristi svoje digitalne komunikacione platforme – korporativni veb-sajt,⁶⁸ mikro sajtove za pojedinačne proizvode, i društvene mreže - kako bi pomogao pacijentima i potrošačima u donošenju informisanih izbora u pogledu upravljanja i zaštite svog zdravlja. Dodatni vid osnaživanja domaćeg zdravstvenog sistema predstavlja i podrška medijima u vidu relevantnih stručnih informacija. Hemofarm je uvek dostupan da odgovori na sve upite koji stižu od eksterne javnosti putem javno dostupnih kontakata.⁶⁹

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Sistem upravljanja rizicima na nivou STADA grupe ima za cilj da osigura sistematsko i proaktivno upravljanje nefinansijskim i finansijskim rizicima, uključujući i ESG rizike. Sistem upravljanja rizicima kompanije zasniva se na međunarodnom standardu upravljanja rizicima COSO II Enterprise Risk Management – Integrated Framework (2004) i prilagođen je konkretnim zahtevima poslovanja Grupe. Ispunjava zakonske zahteve za sistem ranog upozoravanja u skladu sa članom 91 (2) nemačkog Zakona o poslovnim društvima (AktG) i nemačkim revizionim standardom IDW PS 340. Centrala kompanije i sve njene afilijacije povezane su sistemom upravljanja rizicima, tako da je, pored istraživanja i procene novih rizika, moguć sveobuhvatni i kontinuirani monitoring rizika. Načelno, za svaki zabeleženi rizik, procenjuju se i predstavljaju indirektni efekti rizika pored direktnih efekata na kvantitativnom nivou. Uključivanje indirektnih efekata osigurava da se nefinansijski rizici takođe beleže na način da se mogu odrediti i mapirati njihovi indirektni, finansijski merljivi efekti u sistemu upravljanja rizicima.

Sistem upravljanja rizicima podložan je godišnjim spoljnim revizijama, kao i unutrašnjim revizijama u periodičnim intervalima.⁷⁰

Odgovorna nabavka⁷¹

Imajući u vidu da poslovanje Hemofarma zavisi od sigurnosti isporuke i kvaliteta lanca snabdevanja, kao i napora kompanije u pogledu smanjivanja troškova onih koji plaćaju zdravstvenu zaštitu, kao i cenovni pritisak tržišta na kojima posluje, efikasno i fleksibilno upravljanje dobavljačima od ključne je važnosti.⁷²

Značaj Sektora nabavke Hemofarma za čitavu STADA Grupu najbolje ilustruje činjenica da upravo ovaj sektor snabdeva polaznim materijalima 6 proizvodnih sajtova za planirani učinak koji je oko 300.000.000 pakovanja svih oblika farmaceutskih proizvoda, koji se plasiraju na preko 40 EU i non-EU tržišta. U cilju svođenja „uskih grla“ u lancu snabdevanja na najmanju moguću meru i obezbeđivanja sigurnosti snabdevanja, kompanija nastoji da diversifikuje svoju bazu dobavljača – kako geografski, tako i na nivou proizvoda. Upravo zato, Hemofarmova odgovornost dodatno je zasnovana na bliskoj saradnji sa dobavljačima, a održivost se pre svega ogleda u povezanosti sa lokalnim dobavljačima na domaćem tržištu. Kao što je navedeno u odeljku Dobre proizvođačke prakse, Hemofarm redovno sprovodi GMP inspekcije kod svojih dobavljača u domenu sistema upravljanja kvalitetom, tako da može da obezbedi da njegovi proizvodi budu usklađeni sa standardima, bezbednosnim zahtevima i propisima. Ovakve inspekcije neophodne su najmanje svake tri godine za puštanje šarži, za gotove proizvode, za ugovorne laboratorije za ispitivanja, za međuproizvode i aktivne sastojke. Ukoliko je neophodno, inspekcije se takođe organizuju za nove dobavljače, u slučaju sumnje na varijacije u kvalitetu, za ambalažu, kao i za pružaoce GMP usluga. Hemofarm je nastavio sa transformisanjem svog lanca snabdevanja u 2024. godini, u cilju obezbeđivanja i poboljšanja dostupnosti farmaceutskih proizvoda. Transparentne poslovne veze sa postojećim i potencijalnim dobavljačima predstavljaju važan aspekt nabavke i pružaju podjednake šanse svima, bez obzira na teritoriju.⁷³ U pogledu vrste materijala, nabavka je u Hemofarmu 2024. godine uključivala sledeće glavne kategorije:

GRUPA MATERIJALA (2024)	DOMAĆE TRŽIŠTE (%)	INOTRŽIŠTE (%)	UKUPNO UČEŠĆE (%)
Sirovine	5	95	47
Pakovni materijali	36	64	26
Bulk i gotovi proizvodi	2	98	15
Usluge	88	12	12

Kada se posmatra nabavka sirovina koja uključuje aktivne (API) i pomoćne (EXC) sirovine, ukupna količina iznosi oko 5.450 hiljada tona (5,5 hiljada tona u 2023). Materijali za pakovanje koji su bili predmet nabavke u 2024. obuhvataju papirnu (kartonsku) ambalažu sa oko 6.900 tona, plastičnu ambalažu sa oko 3.800 tona, staklenu ambalažu sa oko 820 tona, metalnu ambalažu sa oko 670 tona, drvene palete oko 2.290 tona, što ukupno iznosi oko 20.000 tona.

PAKOVNI MATERIJALI PO TIPU U 2024

KATEGORIJA	2022 (%)	2023 (%)	2024 (%)
Sirovine	31	30	27
Staklena ambalaža	8	4	4
Papirna ambalaža	33	33	35
Metalna ambalaža	4	3	3
Plastična ambalaža	13	18	19
Drvena ambalaža	11	12	11

⁶⁸ U 2023. dodatno je osvežen dizajn i struktura sajta, prema globalnim smernicama STADA Grupe.

⁶⁹ U javno dostupne kontakte spadaju: info-linije u Vršcu i Beogradu: 013/803100; 011/3811200; veb-sajt na adresi www.hemofarm.com, imejl svakodobro@hemofarm.com, kao i zvanični Hemofarmovi nalozi na društvenim mrežama LinkedIn, Instagram, Facebook, Twitter, YouTube, TikTok

⁷⁰ Više informacija o ekspertskom i političkom delovanju moguće je pronaći je u novom globalnom Izveštaju o održivom razvoju STADA grupe na <https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report>.

⁷¹ Kompanija nastoji da ponudi kvalitetne proizvode i usluge, uz neprekidno snabdevanje tržišta lekovima.

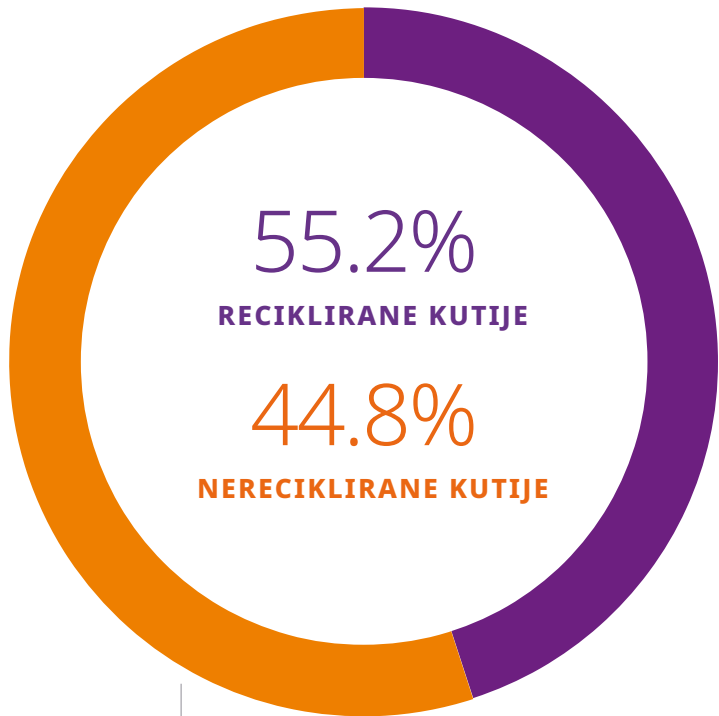
⁷² Broj pouzdanih dobavljača je ograničen, geografski smešten u određenim delovima sveta (najviše na Dalekom istoku – Indija i Kina), uz složene procedure, kao što je ona za nabavku psihoaktivnih kontrolisanih supstanci za proizvodnju sedativa i drugih lekova, koje podležu posebnim protokolima nabavke.

⁷³ Na STADA-inom veb-sajtu nalaze se opšti uslovi poslovanja i nabavke, sa naznačenim linkom do svake porudžbenice: <https://www.stada.com/terms-and-conditions>

Od ukupne količine osnovnih kutija za pakovanje gotovih proizvoda učešće recikliranih osnovnih kutija je 55,2 odsto ili 2.687,6 tona.

Hemofarm trenutno radi na EcoVadis platformi za ocenu eksterne održivosti u cilju primene EcoVadis rešenja kao osnove za ocenjivanje (95% dobavljača pakovnog materijala uspešno se registrovalo na EV platformu) i procenjivanje ESG učinka svojih dobavljača i organizacija ugovorne proizvodnje (CMO). ESG ocenjivanje zasniva se na somoocenjivanju strane koja prolazi kroz proces evaluacije od strane stručnjaka iz EcoVadis-a, na osnovu obezbeđenih dokumenata i predefinisane sofisticirane metodologije. Ovo omogućava kompaniji da kontinuirano unapređuje društvene i ekološke aspekte svog lanca vrednosti, čineći ESG otiske povoljnijim, a ESG rizike manjim.

Još jedna od ključnih odlika Hemofarmove nabavke je transparentnost, a svim dobavljačima jasno je predložen zahtevani kvalitet u skladu sa farmaceutskim standardima, kao i očekivanje da ponude proizvode i usluge po prihvatljivoj ceni, ispune planirane rokove, pruže adekvatnu podršku, servis i korisne informacije. Odgovorno upravljanje procesom nabavke, osim što omogućava Hemofarmu aktivno učešće u smanjivanju uticaja na okolinu,

podrazumeva i evaluaciju i praćenje solventnosti, poslovnosti i poštovanja prava zaposlenih od procesa procene potencijalnih dobavljača, pa do započinjanja i održavanja saradnje.

Kvalitet i bezbednost proizvoda

Hemofarm je vodeća generička farmaceutska kompanija u Srbiji i regionu, kao i najveći izvoznik lekova iz Srbije. Već 65 godina, Hemofarm obezbeđuje pouzdane lekove za širok spektar oboljenja na domaćem, evropskom i globalnom tržištu. Njegov farmaceutski portfolio obuhvata generički lekove i biosimilare, čime nastoji da ostvari pozitivan uticaj na zdravlje ljudi.

Uprkos tržišnim izazovima, globalnim krizama i pandemijama, Hemofarm konstantno unapređuje kvalitet, efikasnost i bezbednost svojih proizvoda, zbog čega je prepoznat kao pouzdan partner. Kao odgovorna farmaceutska i zdravstvena kompanija, Hemofarm na svim proizvodnim lokacijama održava i unapređuje aktivnosti za maksimalnu bezbednost svojih proizvoda i pacijenata.

Organizacija kvaliteta u Hemofarmu kontinuirano razvija unapređenja na proizvodnim lokalitetima u Vršcu, Dubovcu, Šapcu, Banja Luci i Podgorici, poboljšavajući aktivnosti na svim proizvodnim sajtovim uz centralizovanu funkciju kvaliteta. U okviru

ove funkcije, uspostavljeni su procesi za obezbeđenje usaglašenosti sa „GxP“ dobrim praksama, poput „Dobre proizvođačke prakse“, „Dobre laboratorijske prakse“ i „Dobre distributivne prakse“.

Hemofarmovi proizvodi podležu strogim zahtevima za kvalitet, bezbednost i efikasnost kroz celokupan proizvodni proces, od kliničkih studija preko proizvodnje, do procene farmaceutskog rizika. Međunarodni okviri „Dobrih Praksi“, kao regulativni zahtevi, primenjuju se u Srbiji i svim zemljama EU, i izuzetno su važni za Hemofarm.

DOBRA PROIZVOĐAČKA PRAKSA
Hemofarm je implementirao i prati važeće smernice dobre proizvođačke prakse (GMP) na svojim proizvodnim lokacijama koje podležu GMP sertifikacijama. Pridržavanje GMP osigurava kvalitet koji omogućava doslednu proizvodnju i kontrolu lekova u skladu sa standardima kvaliteta, njihovom nameravanom upotrebom i zahtevima za stavljanje proizvoda u promet. GMP obuhvata proizvodnju i kontrolu kvaliteta.

HEMOFARM INICIJATIVA

Hemofarm nagrađen „Oskarom kvaliteta“ za 2024. godinu

Hemofarm je dobitnik nacionalne nagrade za poslovnu izvrsnost - „Oskar kvaliteta“, koju dodeljuje „Fond za kulturu kvaliteta i izvrsnost“ u saradnji sa Privrednom komorom Srbije i Ministarstvom privrede Republike Srbije. Ovo prestižno priznanje, dodeljeno proizvodnim lokacijama u Vršcu, Dubovcu i Šapcu, potvrđuje doslednu primenu najviših standarda kvaliteta i održivog upravljanja u svim segmentima poslovanja.

Uz ostvareni najveći broj poena u istoriji takmičenja, u kompaniji ističu da je nagrada još jedna potvrda Hemofarmove posvećenosti poslovnoj izvrsnosti, dostupnosti terapija i kontinuiranom

unapređenju procesa u skladu sa principima održivog razvoja.

„Kao vodeći farmaceutski proizvođač u regionu, Hemofarm iznova potvrđuje svoju suštinsku posvećenost najvišim standardima poslovanja, a posebno smo ponosni kada je takav trud i eksterno prepoznat. Ovaj Oskar kvaliteta predstavlja krunu svakodnevnog truda na polju unapređenja i razvoja kvaliteta“, izjavio je generalni direktor Hemofarma Ronald Seeliger, prilikom uručjenja nagrade.

Put do priznanja „Oskar kvaliteta“ bio je sveobuhvatan i zahtevao je višemesečni angažman velikog broja zaposlenih iz različitih

sektora. Proces je obuhvatao detaljno istraživanje putem upitnika, kao i terensku proveru od strane stručne komisije na lokaciji Vršac. Ovom prilikom ocenjivali su se rezultati iz devet ključnih oblasti: liderstvo, strategija, potencijali organizacije, procesi i tehnologije, tržište i korisnici, rezultati poslovanja, zadovoljstvo zaposlenih, zadovoljstvo korisnika, kao i društvena odgovornost.

Hemofarm je ostvario 878,5 poena, što je ovu kompaniju pozicioniralo kao najbolje rangiranu organizaciju u poslednje tri decenije dodele ove nagrade. Timski rad i međusektorska saradnja bili su od presudnog značaja za ovaj sjajan rezultat, zaključeno je na dodeli nagrada.

EU GMP zahteva kvalitetne procese proizvodnje, testiranja i odobravanja lekova, aktivnih farmaceutskih sastojaka i kozmetike. U okviru GMP inspekcija, usklađenost sa standardima kvaliteta se redovno proverava u proizvodnim pogonima Hemofarma, kao i kod davaoca usluga, dobavljača i ugovornih proizvođača.

Tokom 2024. godine, ukupno 86 dana bilo je posvećeno proverama Hemofarma u okviru 40 sprovedenih inspekcija od strane 10 različitih inspekcijskih autoriteta: Državne agencije za lekove i medicinska sredstva Rumunije (EU GMP RO), Agencije za lekove i medicinska sredstva Hrvatske (Halmed), Evroazijske ekonomske unije (EAEU), GCC Gulf Cooperation Council, Libijske zdravstvene organizacije, Izraelskih regulatornih vlasti, kao i tri lokalne zdravstvene organizacije - Ministarstva zdravlja Republike Srbije, Agencije za lekove i medicinska sredstva BiH, te Instituta za lekove i medicinska sredstva Crne Gore). Pored toga, inspekcije su vršili ugovorni partneri (Galenika, Gedeon Richter, Teva, Krka, Halsa) i interne provere od strane Internal STADA auditors (interni STADA proverivači), i to sve sa pozitivnim rezultatima.

Osim inspekcija u okviru GMP, lokacije su resertifikovane za ISO 9001, ISO 14001 i ISO 45001, dok su Vršac i Podgorica resertifikovani za ISO 13485. Usaglašenost sa standardima kvaliteta Hemofarma potvrđena je kroz uspešno realizovane sve inspekcije i provere, bez kritičnih i ponavljajućih velikih neusaglašenosti. Ovo ukazuje na izgrađene i stabilne temelje sistema kvaliteta koji se konstantno održava u praksi i kontinuirano unapređuje.

Program unapređenja kulture usklađenosti (Compliance Culture Enhancement Program) uspešno je započet, uz korišćenje dostupnih adekvatnih digitalnih alata. Takođe, nastavljene su i brojne aktivnosti i angažovanje na globalnim projektima unapređenja:

- **LIMS** (Laboratory Information

Management System) – započeta je i primena sistema u proizvodnom sajtu u Podgorica, čime je uspešno završena prva faza ovog globalnog projekta. Klaster Istočne Evrope je prvi u grupi koji ima LIMS u svim svojim laboratorijama što omogućava bolju povezanost i lakšu dostupnost informacija i rezultata.

- **eQMS** (Electronic Quality Management System) – na osnovu povratnih informacija i potreba korisnika, uvedena su unapređenja u pripremi izveštaja, formatiranje materijala za obuku krajnjih korisnika, i interaktivno održavanje obuka, te procedura za kontrolu izmena i praćenja statusa pokrenutih zahteva. Veliki pomak napravljen je u i praćenju Action Items-a iz MOC (Management of Change) procesa, što je smanjilo vreme trajanja pojedinih faza. Transparentnost i dostupnost informacija olakšali su planiranje i realizaciju dnevnih aktivnosti u svim organizacionim celinama.
- **LeanLab** – u svima laboratorijama su uspostavljeni Lean principi i predmet su monitoringa u najizazovnijoj fazi – održivosti sistema (sustaine). Uspostavljene su redovne provere i sistem za prikupljanje i praćenje implementacije ideja zaposlenih. Praćenje i povećanje performansi laboratorija jedan je od indikatora uspešnosti ovog projekta. Nastavljeno je sa radionicama i aktivnostima za unapređenje automatizacije obrade podataka u cilju unapređenja efikasnosti, transparentnosti i fleksibilnosti procesa i oslobađanje kapaciteta.
- **Projekat Morača** - uspešno su prošireni kapaciteti proizvodne linije SNUP i fizičko-hemijske i mikrobiološke laboratorije u Podgorici. Velika posvećenost i angažovanje, uz organizovanost, stručnost i preduzimljivost zaposlenih na ovom proizvodnom sajtu doprineli su realizaciji projekta bez većih

zastoja u rutinskim aktivnostima.

- **Projekat Ares 1. u Vršcu** - uspešno su prošireni kapaciteti Pogona čvrstih formi i unapređen kvalitet HVAC sistema čime se stalno unapređuju uslovi okruženja i ispunjenost GMP zahteva.
- **Annex 11 GMP** - nastavljene su aktivnosti u okviru projekat za procenu usaglašenosti sa smernicama za kompjuterizovane sisteme u okviru Kvaliteta.
- **Radna grupa za sagledavanje rizika** prisustva nitrozamin nečistoća u Hemofarmovim proizvodima pratila je izmene u smernicama i nastavila je sa aktivnostima u cilju definisanja akcija za smanjenje identifikovanih rizika.
- **Rezultati periodične procene usaglašenosti** svih sajtova sa postojećim GMP smernicama i praćenje akcija i projekata za eliminaciju neusaglašenosti i umanjenje rizika u okviru Globalnog procesa Site Quality Risk Assessment (SQRA) pokazali su veliki napredak sajtova Klastera JIE. Svi sajtovi značajno su unapredili usaglašenost sa smernicama kao i kvalitet procesa i proizvoda, čime su umanjili rizike i dostigli zonu niskog rizika prema unapred definisanoj matrici (Quality Maturity Index).
- **Rekonstruisana laboratorija u Banja Luci**, čime su kapaciteti prošireni, a prostor osmišljen i opremljen tako da su tokovi ljudi i materijala unapređeni. Rekonstrukcija je trajala 7 meseci bez bitnih uticaja na performanse i sam rad laboratorije zahvaljujući iskustvu i posvećenosti zaposlenih.
- **Uveden je veliki broj metoda za testiranje novih proizvoda** u laboratorijama Hemofarma.
- **Transferisani su novi proizvodi i tehnologije** (site to site transferi kao

i transferi iz razvoja Hemofarma) u čemu je Kvalitet imao značajnu ulogu.

Nastavljena je dobra praksa održavanja radionica u okviru Klastera JIE i u okviru Kvaliteta STADA Grupe u cilju razmene znanja, informacija i iskustava. Potrebno je istaći i aktivno učešće na sledećim radionicama:

- **Istrage neusaglašenosti (Deviatin Networ Call),**
- **Rezultat izvan specifikacije u laboratorijama (OOX Workshop),**
- **Upotreba alata za utvrđivanje uzroka problema (Root Cause Problem Solving tools).**

U programu kontinuiranog unapređenja sve je veći broj implementiranih ideja i projekata koji su inicirani u toku 2024. godine, ali i u prethodnim godinama. Takođe, sve je veći broj ideja koje su usmerene ka digitalizaciji procesa i primeni novih alata. Ostvarene su i planirane uštede, te izbegnuti potencijalni dodatni troškovi kroz manje ideje zaposlenih u laboratorijama i u procesima kvaliteta. U decembru su proglašene najbolje ideje i prezentovane svim zaposlenima u Kvalitetu. U 2024. godini, prvi put su proglašeni ambasadori kvaliteta na osnovu njihovog angažovanja i unapređenja kvaliteta i usklađenosti sa regulativom. Ambasadori kvaliteta igraju ključnu ulogu u podizanju svesti o važnosti kvaliteta i pridržavanju visokih standarda u svakodnevnom poslovnim aktivnostima. Njihov doprinos je neprocenljiv u postizanju ciljeva kompanije u oblasti kvaliteta i regulative, kao i u promociji kulture kvaliteta unutar organizacije. Ovu prestižnu titulu zaslužno su ponele i kolege izvan odeljenja Kvaliteta, koji su se svojim značajnim doprinosom unapredili čitavu ovu oblast. Sagledavajući sve aktivnosti Kvaliteta u protekloj godini, evidentno je da su značajno unapređeni ključni indikatori performansi kvaliteta, ali omogućeno je i postavljanje ambicioznijih ciljeva za narednu godinu.

Inovativne i generičke farmaceutske kompanije predstavljaju povezane stubove održivog zdravstvenog sistema, sa pacijentom u njegovom središtu. Pravovremen ulazak generičkih lekova omogućava veću dostupnost i pristupačnost terapije za širi krug pacijenata, istovremeno smanjujući pritisak na zdravstvene budžete — što dalje otvara prostor za uvođenje novih, inovativnih terapija. Na kraju, najveći benefiti idu upravo pacijentima, jer se veći broj ljudi leči dostupnijom terapijom, dok se istovremeno omogućava primena inovativnog lečenja za one kojima je ono najpotrebnije. Zajedno, inovativne i generičke kompanije čine samoodrživi krug, u kojem jedne zavise od drugih kako bi se obezbedio stalan napredak ka boljim ishodima lečenja.

Joan Duru Popić
Direktorka razvoja poslovanja i licenciranja

DOBRA PRAKSA FARMAKOVIGILANCE⁷⁴

Uvažavanje potreba pacijenata, uz proaktivan odnos prema reklamacijama, spadaju u najvažnije aspekte brige o zdravlju. Farmaceutski proizvođači i nosioci dozvola za stavljanje leka u promet, uz čitav sistem javnog zdravlja, u obavezi su da kontinuirano prate, otkrivaju, analiziraju, razumeju i doprinose sprečavanju neželjene reakcije/dejstva na lekove. Ovaj važan segment rada zdravstvenog sistema i farmaceutske industrije reguliše oblast farmakovigilance. Ona deluje globalno, na svetskom nivou, kako bi se sva relevantna otkrića i bitne informacije na vreme podelile u cilju sprečavanja negativnog delovanja lekova na pacijente. Farmakovigilanca u kompaniji Hemofarm A.D. analizira prijave neželjenih dejstava lekova koje mogu pristići direktno od zdravstvenih radnika, doktora i farmaceuta, regula-

tornih tela, pacijenata, potrošača, zaposlenih u kompaniji ili identifikovanih u stručnoj literaturi ili medijima. Neželjena reakcija na lek (eng. Adverse Drug Reaction, ADR) u farmakovigilanci je definisana kao nenamerna ili neželjena štetna reakcija koja se javlja u dozama koje pacijent obično koristi za dijagnozu, lečenje ili prevenciju bolesti. Jednostavno rečeno, ovo su neželjenii medicinski problemi koji se javljaju usled upotrebe lekova. Neželjeni efekti su ključni problemi u farmakovigilanci, nauči i aktivnostima vezanim za otkrivanje, procenu, razumevanje i prevenciju neželjenih dejstava ili bilo kojih drugih mogućih problema u vezi sa lekovima. Neželjene reakcije mogu biti manje, poput osipa, ili teže poput otkazivanja organa, a u ekstremnim slučajevima mogu čak dovesti do smrti. Mogu se javiti odmah nakon primene ili im treba vremena da se razviju. Identifikovanje neželjenih reakcija i

⁷⁴ Hemofarmova odeljenja za istraživanje i razvoj, QA i QC, pored farmakovigilance, odgovorni su za verifikaciju usaglašenosti Hemofarmovih proizvoda i odsustva mogućeg negativnog uticaja.

rad na smanjenju njihove pojave je ključni deo farmakovigilance. Ovo uključuje nadzor nakon stavljanja na tržište gde se bezbednost lekova prati kod velikog broja pacijenata u „stvarnom svetu” nakon odobrenja, pored regulisanih kliničkih ispitivanja koja su sprovedena pre odobrenja leka. Ovo takođe uključuje komunikaciju o rizicima povezanih sa lekovima zdravstvenim radnicima i javnosti, kao i sprovođenje strategija za minimiziranje svakog potencijalnog rizika.

Svi zaposleni u Hemofarmu adekvatno su obučeni, u skladu sa procedurama i operativnim postupcima, za prijem prijava neželjenih dejstava. Prijavu je moguće uputiti kroz lični kontakt sa nekom od navedenih instanci, putem e-formulara na korporativnom sajtu, putem društvenih mreža i zvaničnih naloga kompanije, zatim imejla svakodobro@hemofarm.com, kao i na sve dostupne brojeve telefona. Pored toga, predstavnici Marketinga i Prodaje, budući da su najaktivniji u komunikaciji sa doktorima i farmaceutima, dodatno su na raspolaganju za sve prijave neželjenih dejstava. Po prvi put je tokom 2024-te, interno obeležena svetska Nedelja bezbednosti lekova tzv. Medsafetyweek. Obeležavanje je obuhvatilo pripremu edukativnog programa koji je uključivao kratko upoznavanje sa istorijom farmakovigilance, i farmakovigilancom STADA grupe, kao i podelu brošura, kako bi se zaposlenima pružile ključne informacije o bezbednoj upotrebi lekova. Takođe, organizovan je kviz na temu bezbednosti lekova, kroz koji su zaposleni mogli da testiraju svoja znanja. Cilj ove inicijative bio je podizanje svesti o važnosti prijavljivanja neželjenih reakcija na lek, kao i važnosti dobre i pravovremene saradnje sa sektorom farmakovigilance.

Farmakovigilanca za Hemofarm ima mnogo širi značaj i kontekst od matične države u kojoj kompanija posluje, budući da se veliki deo proizvodnog programa izvozi. Samim tim, u slučaju identifikovanja neželjenog dejstva leka, nosilac dozvole za lek postupa u skladu sa lokalnom regulativom države u kojoj se lek prometuje i standardnim operativnim procedurama za procenjivanje profila bezbednosti registrovanih preparata. U slučaju prepoznavanja potencijalnog rizika kompanija inicira evaluaciju svih raspoloživih podataka u odnosu na bezbednu primenu leka i preduzima adekvatne mere – prosleđivanje pisma zdravstvenim radnicima, povlačenje serije leka sa tržišta, izmenu uputstava za primenu leka, edukaciju kroz stručni materijal za zdravstvene radnike i pacijente, itd.

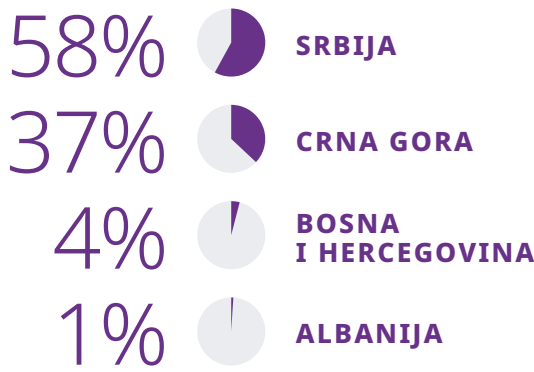
Tokom 2024. godine, sa svih tržišta na kojima je Hemofarm AD ili lokalni partner nosilac dozvole za stavljanje leka u promet, primljeno je od zdravstvenih radnika i pacijenata 140 prijava / slučajeva neželjenih dejstava (NDL) (149 u 2023). Od toga, 18 slučajeva je klasifikovano u kategoriju „ozbiljno”, a 122 slučajeva kao da „nisu ozbiljnog karaktera”. Najveći broj prijava u 2024. godini pristigao je od farmaceuta, zatim lekara, pacijenata i ostalih zdravstvenih radnika:

Prikaz broja prijava NDL prema izveštaču i ozbiljnosti NDL

IZVEŠTAČ	BROJ SPONTANIH PRIJAVA NDL	OZBILJNA NDL	NDL KOJE NIJE OZBILJNOG KARAKTERA
Farmaceuti	85	7	78
Lekari	29	5	24
Pacijenti	21	6	15
Ostali zdravstveni radnici	5	0	5
UKUPNO	140	18	122

Najviše prijava je pristiglo iz Srbije (58%), koja je i najveće lokalno tržište kompanije Hemofarm A.D:

Raspodela prijavljenih slučajeva NDL prema SEE tržištima za 2024. godinu

Dodatno, u literaturi je identifikovano 13 slučajeva neželjenih reakcija na lek.

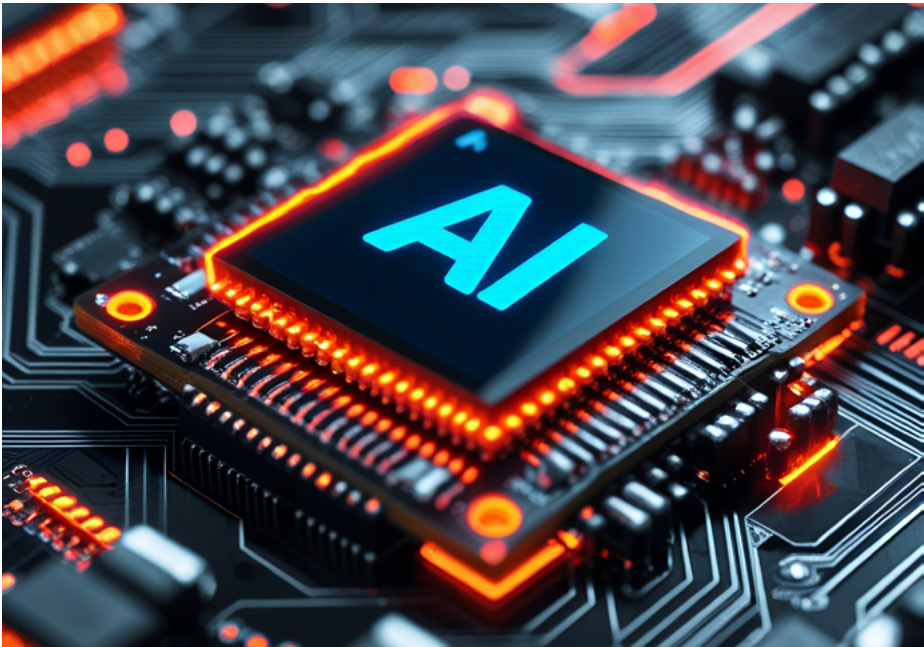
Sve zainteresovane strane (uključujući profesionalce – lekare i farmaceute, poslovne partnere u lancu snabdevanja, zaposlene, kao i pacijente) kako u Hemofarmu tako i u celoj STADA grupi, ohrabruju se da prijave svaku sumnju na neželjeno dejstvo leka.

Privatnost i bezbednost podataka

Hemofarm poštuje prava na privatnost svih zaposlenih, klijenata i drugih zainteresovanih strana, te lične podatke obrađuje samo u specifične poslovne svrhe i takve podatke osigurava od neovlašćenog pristupa.

Takođe, kompanija preduzima neophodne mere da lične podatke tretira sa poverljivošću i da ih prikuplja, obrađuje i koristi isključivo u skladu sa važećim propisima o zaštiti podataka. Uz to se posebna pažnja poklanja svim podacima farmakovigilance u skladu sa svim važećim zakonima i propisima.⁷⁵

Imovina Hemofarma je od suštinske važnosti za uspeh kompanije i zbog toga posebno zavređuje zaštitu. Imovina kompanije ne uključuje samo materijalna dobra poput mašina i zgrada, već i nematerijalna dobra kao što su patenti, know-how, žigovi, autorska prava, naučna i tehnička ekspertiza, poslovni procesi, itd. Mnoga od tih dobara su poverljiva i predstavljaju poslovne tajne kompanije koje se moraju posebno zaštititi od pristupa trećih lica. Isto važi i za informacije dobijene u poslovne svrhe od trećih lica, i one se moraju tretirati

kao poverljive i zaštititi od pristupa trećih lica. Svi zaposleni su obavezni da poverljive informacije do kojih su došli tokom svog rada koriste isključivo u svrhe svoje profesionalne aktivnosti za kompaniju, a ne u lične svrhe. Informacije, procesi i pomoćni sistemi predstavljaju značajnu vrednost za kompaniju i zaštita informacija je važna dužnost svih zaposlenih. Svaki član je u obavezi da čuva sve pov-

erljive informacije koje nisu poznate javnosti, bez potrebe za utvrđivanjem dodatnih obaveza poput označavanja takvih informacija poverljivim. Takođe, svi zaposleni su obavezni da prijave bilo kakvu situaciju koja nagoveštava moguće narušavanje zaštite ili poverljivosti osetljivih informacija koje su u vezi sa ili potencijalno mogu biti u vezi sa kompanijom.

HEMOFARM INICIJATIVA

Hemofarmove Brke i Superbrke

U novembru muškarci širom planete puštaju brkove s ciljem podizanja svesti o važnosti muškog zdravlja, borbe protiv karcinoma prostate i testisa, te očuvanja mentalnog zdravlja muškaraca. Tako je nastao i globalni pokret Movember koji su i tokom 2024. godine podržali zaposleni iz Hemofarma zajedno sa Udruženjem „Superbrke” iz Banjaluke. Novembar je mesec posvećen muškarcima, ali se ne sme zaboraviti da svaki mesec u godini jeste mesec pregleda i prevencije.

Tokom ove akcije, Hemofarmove Brke i Superbrke poslali su jasnu poruku: „Vreme ti je, pregledaj se!” Ovom društveno odgovornom kampanjom kompanija već tradicionalno iz godine u godinu ruši tabue i ukazuje na važnost prevencije i ranih pregleda kod muškaraca. „Ukoliko ste muškarac i imate potrebu za češćim mokrenjem, primetite krv u urinu, bol u slabinama, bezbolno i postepeno uvećanje testisa ili tvrdi čvor unutar testisa, a ni erektilna disfunkcija vam nije strana,

potrebno je da se javite urologu”, poručuju Brke iz Hemofarma.

Interno poznatiji kao Hemofarmove brke, projekat „Brke - Zdravlje zove i kaže da se pregledaš”, nagrađen je DISRUPT nagradom za komunikaciju u kategoriji „Zdravstvo i farmaceutska industrija”, što predstavlja treću po redu nagradu za ovaj važan projekat.

⁷⁵ Više detalja opisano je kroz SDG 9 i dobru praksu farmakovigilance.

SEKCIJA

03

OKVIR IZVEŠTAVANJA

Principi izveštavanja

MATRICA MATERIJALNOSTI

Polazna osnova za pripremu ovog Izveštaja je Stadi-
na i Hemofarmova Matrica materijalnosti sa Listom
materijalnih tema, zasnovana na proceni dvostruke
materijalnosti (DMA; predstavljenoj na početku
ovog izveštaja), koja predstavlja uporedni pregled
najvažnijih tema za poslovanje iz ugla kompanije,
s jedne, i ključnih zainteresovanih strana, s druge
strane. Teme su rangirane prema ESG uticajima,
rizicima i šansama iz perspektive spolja ka unutra
i iznutra ka spolja a posmatrano iz ugla proizvo-
dnje, distribucije i prodaje. Analizom GRI indikatora
povezani su indikatori i teme, čime Matrica ma-
terijalnosti daje osnov za buduće izveštavanje, ali
i unapređenje poslovanja. Pristup koji je učinjen u
aktuelnom ciklusu stejkholder dijaloga i DMA pro-
ceni predstavlja prelazni format od GRI ka CSRD
izveštavanju na način da prezentovani podaci budu
kompatibilni i komparativni. S obzirom na to da
Izveštaj o održivom razvoju obuhvata teme koje su
od značaja za kompaniju i zainteresovane strane,
Izveštaj može predstavljati osnov za procenu i od-
luke organa upravljanja i zainteresovanih strana.
Primena GRI smernica omogućava kompaniji da
transparentno izveštava o učinku u tri ključne
oblasti održivog poslovanja: zaštita životne sredine,
društvena odgovornost i savesno korporativno up-
ravljanje, sa predstavljenim pristupom upravljanja
koji povezuje Hemofarmov program održivosti
sa Ciljevima održivog razvoja (SDG). Pored profila
kompanije, kao i broja indikatora, izveštaj se zas-
niva na principima koji slede u nastavku.

MATERIJALNOST

Izveštaj obuhvata sve materijalne teme koje su
identifikovane kao deo Hemofarmove procene
materijalnosti, a na bazi DMA procene inicirane i
realizovane od strane matične kompanije STADA,
uz blisko uključivanje Hemofarma u svim fazama
realizacije. Pored globalno realizovane DMA pro-
cene, detaljno opisane u prvom delu ovog izveštaja
(Sekcija 1), Hemofarm je lokalno adresirao ključne
stejkholder sa pozivom da rangiraju po važnosti na
osnovu sopstvenog uticaja teme koje su kroz DMA
proces prepoznate kao materijalne. Na ovaj način
kompanija je nastavila da lokalno uključuje ključne
stejkholdere u procenu sopstvenih ESG performan-
si, istovremeno utičući na njihovo podizanje svesti
o CSRD i DMA procesima, ali i da prikuplja povratne
smernice od zainteresovanih strana o tome kako

potencijalno da nadalje unapređuje sopstvene ESG
napore ka većoj održivosti. U Izveštaj su uključene
sve teme koje se odnose na ekonomiju, ekologiju,
društvenu odgovornost i upravljanje i aktivnosti
koje imaju uticaj na Hemofarm i njegove zaintereso-
vane strane. Proces određivanja prioriternih tema
u Izveštaju za 2024. godinu podrazumevao je akti-
van dijalog za ključnim zainteresovanim stranama
putem radionica i onlajn anketa, kreirajući Matricu
materijalnosti, u skladu sa zahtevima CSRD a kom-
patibilno sa GRI smernicama, potrebama i inter-
esima svih zainteresovanih strana, kao i strateškim
prioritetima kompanije.

INKLUZIVNOST

Jedan od ciljeva ovog izveštavanja o održivom raz-
voju jeste da se, stvaranjem uslova za efikasan
dijalog sa svim zainteresovanim stranama, unap-
rede međusobni odnosi i podigne opšti nivo za-
dovoljstva poslovanjem kompanije. Osim dijaloga
sa ključnim zainteresovanim stranama, kompanija
nastoji da poštuje povratne informacije dobijene
putem kulture otvorenog izražavanja mišljenja.
Hemofarm pozdravlja sve povratne informacije od
čitalaca ovog izveštaja koje se odnose na njegov
kvalitet i sadržaj, radi poboljšanja kvaliteta budućih
izveštaja. E-mail adresa za slanje predloga, utisaka,
i bilo kakvih povratnih informacija je svakodobro@
hemofarm.com.

ODRŽIVOST

Princip održivosti poslovanja predstavlja način na
koji kompanija posmatra svoj dugoročni uticaj na
okruženje i prezentuje svoje aktivnosti na nacional-
nom, regionalnom i globalnom nivou.

POTPUNOST

U Izveštaju su izložene relevantne informacije i po-
daci u periodu od 1. januara 2024. zaključno sa 31.
decembrom 2024. Prikazani su i uporedni podaci,
gde god je to bilo moguće, za prethodne godine.
Finansijski i ekonomski pokazatelji preuzeti su iz
Hemofarmovog finansijskog izveštaja za 2024. i
STADA Godišnjeg izveštaja za 2024., a odnose se na
aktivnosti kompanije na nivou referentnog Klastera
i Grupe. Takođe, kao izvor adekvatnih referenci
korišćeno je i najnovije izdanje globalnog Izveštaja
o održivom razvoju STADA Grupe za 2024. godinu,
dostupno na <https://www.stada.com/sustainability-report>.

URAVNOTEŽENOST

Uravnoteženost zahteva predstavljanje kako pozi-
tivnih, tako i negativnih aspekata i uticaja kom-
panije na održivost, čime se pruža nepristrasna
i objektivna slika njenog učinka. Objektivna slika
rezultata kompanije tokom 2024. godine, kada je
reč o ekonomskoj, ekološkoj i društvenoj dimenziji,
zasniva se na GRI metodologiji, koja prezentuje sve
informacije od značaja, bez obzira na njihove karak-
teristike. Takođe, važno je napomenuti da je u ana-
lizu uticaja kompanije unet DMA pristup, svojstven
CSRD direktivi, što praktično znači da su analizirani
uticaji, rizici i šanse, uz zastupljenost kako onih ak-
tuelnih, tako i potencijalnih, i onih pozitivnih i onih
negativnih.

UPOREDIVOST

Uporedivost znači prikazivanje podataka na
dosledan i kontinuiran način, kako bi se pružila
mogućnost poređenja sa GRI standardima i
drugim kompanijama. Budući da je reč o trinaes-
tom izveštaju o održivom razvoju koji objavljuje
Hemofarm, moguće je poređenje sa prethodnim
izveštajem (objavljen sa osvrtnom na 2023. godinu)
kao i sa drugim izveštajima o održivom razvoju He-
mofarma, počev od 2012. (a za 2011. godinu) od
kada kompanija izveštava o sopstvenoj održivosti
(više informacija na: <https://www.hemofarm.com/srb/odrzivi-razvoj>). Takođe, radi što šire slike o
ESG naporima čitave STADA Grupe, uporedivost
je moguća i sa četiri izdanja globalnog Izveštaja o
održivom razvoju (više informacija na: <https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report>)
Budući da ovaj izveštaj predstavlja dodatak nefin-
ansijskom izveštavanju, takođe je moguće sagle-
dati poslovanje kompanije i iz ugla analize nefinan-
sijskih performansi poslovanja i upravljanja.

TAČNOST

Tačnost podrazumeva pružanje adekvatnih kvali-
tativnih i kvantitativnih informacija, kao i stalno
unapređivanje sistema za prikupljanje i analizu
podataka. Gde nije bilo moguće prikupiti izvorne
podatke, vršene su procene uz objašnjenje me-
todologije obračuna/procene.

BLAGOVREMENOST

Blagovremenost označava doslednost u učestalosti
izveštavanja i dužini perioda izveštavanja, čime se
osigurava redovna dostupnost informacijama i
mogućnost donošenja adekvatnih i pravovremenih
odluka u vezi sa kompanijom i njenim poslovan-
jem. Hemofarm izveštava o svojim ESG principima
i održivom razvoju svake godine.

JASNOĆA

Jasnoća predstavlja prezentovanje informacija na
pregledan, jednostavan i jasan način, čime se osi-
gurava pristupačnost informacijama. Dostupnost i
razumljivost informacija od i za sve zainteresovane
strane bili su glavni orijentiri kojima se težilo pri-
likom izrade Izveštaja za 2024. godinu.

POUZDANOST

Pouzdanost podrazumeva prikupljanje, beleženje,
sastavljanje, analiziranje i objavljivanje informaci-
ja na način koji se može podvrgnuti proveru i koji
potkrepljuje kvalitet i materijalnost informacije.
Revizorska kuća EY je sprovela verifikaciju ovog
izveštaja oslanjajući se na standarde i zahteve svet-
ski priznate GRI metodologije.

Dodatni prikaz ESG performansi i podataka na nivou Hemofarm Grupe*

INDIKATOR (vrednosti važe za 2024)	Banja Luka	Dubovac	Podgorica	Šabac	Temišvar	Vršac
EKOLOŠKI INCIDENTI						
Broj velikih ekoloških incidenata:	0	0	0	0	0	0
Broj ekoloških incidenata:	0	0	0	0	0	0
VODA						
Ukupna potrošnja vode [m³]	18,037.0	1,833.0	40,516.0	127,432.0	3,587.8	370,975.0
POTROŠNJA ENERGIJE [MWh]						
Fosilna goriva / prirodni gas	6,856.2	702.6	4,613.2	14,573.3	1,480.0	53,550.5
Kupljena električna energija (konvencionalna)	5,706.0	0.0	6,012.1	0.0	788.3	0.0
Kupljena električna energija (obnovljiva)	0.0	2,352.9	0.0	12,499.6	652.9	40,135.3
Kupljeno grejanje / para, itd.:	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Sopstvena proizvodnja električne energije	0.0	0.0	0.0	0.0	76.4	0.0
Ukupna potrošnja energije [MWh]	12,562.2	3,055.5	10,625.3	27,073.0	2,997.6	93,685.8
EMISIJE U VAZDUH / EMISIJE CO2 (Opseg 1)						
Ukupne emisije isparivih organskih jedinjenja (VOC) [kg]	66,099.7	20,460.5	2,840.0	107,036.5	0.0	20,254.3
Lokalni faktor konverzije CO2 za primarnu energiju [t CO2 ekv./MWh fosilnog goriva ili prirodnog gasa]						
Opseg 1 Emisije CO2 iz fosilnih goriva sagorevanjem [t CO2-ekv.]	2,056.9	140.5	1,383.9	2,914.7	303.4	10,710.1
Opseg 1 Emisije CO2 iz drugih izvora (npr. ODS) [t CO2-ekv.]	10.6	0.0	0.0	82.5	0.0	2,673.5
Ukupne emisije CO2 za Opseg 1 [t CO2 ekv.]	2,067.5	140.5	1,383.9	2,997.2	303.4	13,383.6
EMISIJE CO2 (Opseg 2)						
Lokalni faktor emisije CO2 za kupljenu električnu energiju [t CO2 ekv./MWh]						
Opseg 2 Emisije CO2 iz kupljene električne energije [t CO2-ekv.]	4,199.6	0.0	2,098.2	0.0	208.9	0.0
Opseg 2 Emisije CO2 iz drugih izvora energije (npr. para) [t CO2 ekv.]	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Ukupne emisije CO2 za Opseg 2 [t CO2 ekv.]	4,199.6	0.0	2,098.2	0.0	208.9	0.0
Ukupne emisije CO2 (Opseg 1 + Opseg 2) [t CO2 ekv.]	6,267.1	140.5	3,482.2	2,997.2	512.3	13,383.6

*S obzirom da je ovo prvi izveštaj u kome se prikazuju ESG uticaji prema lokacijama/postrojenjima komparativna analiza će biti predstavljena u narednim ESG izveštajima

INDICATOR (values valid for 2024)	Banja Luka	Dubovac	Podgorica	Šabac	Temišvar	Vršac
OTPAD [tone]						
Količina opasnog otpada spaljenog sa termičkim oporavkom	46.4	10.8	28.6	148.7	0.0	217.1
Količina opasnog otpada recikliranog materijalno	0.0	0.0	0.0	2.6	0.0	14.3
Količina opasnog otpada spaljenog bez termičkog oporavka	0.0	0.0	0.0	0.0	34.3	0.0
Količina opasnog otpada koji nije recikliran / deponovan	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Količina neopasnog otpada spaljenog sa termičkim oporavkom	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Količina neopasnog otpada recikliranog materijalno	85.3	2.0	113.0	443.9	26.4	889.7
Količina neopasnog otpada spaljenog bez termičkog oporavka	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Količina neopasnog otpada koji nije recikliran / deponovan	182.0	0.0	0.0	3.0	228.8	0.0
Ukupna količina generisanog otpada [t]	313.8	12.9	141.6	598.1	289.5	1,121.1
Pakovanja [mil. pakovanja]	45.731	7.460	42.667	39.451	0.000	241.830
Balk [konvertovano u mil. pakovanja]						
Ključni indikatori performansi (KPI)						
Potrošnja energije [MWh / mil. pakovanja]	274.7	409.6	249.0	686.2	/	387.4
Emisije Opseg 1 [t CO2 / mil. pakovanja]	45.2	18.8	32.4	76.0	/	55.3
Emisije Opseg 2 [t CO2 / mil. pakovanja]	91.8	0.0	49.2	0.0	/	0.0
Ukupne emisije CO2 [t CO2 / mil. pakovanja]	137.0	18.8	81.6	76.0		55.3
Potrošnja vode [m³ / mil. pakovanja]	394.4	245.7	949.6	3,230.1	/	1,534.0
Generisanje otpada [t / mil. pakovanja]	6.9	1.7	3.3	15.2	/	4.6
Stopa reciklaže otpada - opasni otpad	100%	100%	100%	100%	0%	100%
Stopa reciklaže otpada - neopasni otpad	32%	100%	100%	99%	10%	100%

Opšta obelodanjivanja

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
2-1 Detalji o organizaciji	
a. Prijavite pravno ime organizacije;	Odeljak 1 (Sekcija 1) ovog Izveštaja
b. Prijavite prirodu vlasništva i pravnu formu organizacije;s	Nidda Healthcare GmbH je direktni akcionar sa vlasničkim udelom od 100%. Povezane kompanije: Bain Capital Investors, LLC, Wilmington, Delaware, SAD, i Cinven (Luxco 1) S.A., Luxembourg, vrše direktnu zajedničku kontrolu nad supsidijarom Nidda Topco S.à r.l., koji indirektno kontroliše sledeće supsidijare: Nidda Midco S.à r.l., Nidda German Topco GmbH, Nidda German Midco GmbH, Nidda BondCo GmbH i Nidda Healthcare Holding GmbH, putem direktnog akcionara Nidda Healthcare GmbH koji drži glavne akcije u kompaniji STADA Arzneimittel AG. Hemofarm je afilijacija kompanije STADA.
c. Prijavite lokaciju sedišta organizacije;	Odeljak 1 ovog izveštaja
d. Prijavite zemlje u kojima posluje	Odeljak 1 ovog Izveštaja
2-2 Subjekti uključeni u izveštavanje o održivom razvoju organizacije	
a. Navedite sve subjekte uključene u izveštavanje o njenom održivom razvoju;	Odeljak 1 ovog Izveštaja i Odeljak 3 ovog Izveštaja
b. Ako organizacija ima revidirane finansijske izveštaje ili finansijske informacije podnete u javnu evidenciju, navedite razlike između liste subjekata uključenih u njeno finansijsko izveštavanje i liste uključene u izveštavanje o održivom razvoju;	Nema dodatnih subjekata koji su uključeni u izveštavanje o održivom razvoju a koji nisu uključeni u finansijsko izveštavanje. Hemofarm konsoliduje informacije iz svojih poslovnih subjekata redovnim izveštajima u različitim radnim tokovima (uključujući Tehničke operacije, C&P (HR), Pravne poslove i usklađenost poslovanja, Komunikacije, Komerцијалне poslove, itd.). Ti izveštaji se prikupljaju putem mesečnih poslovnih pregleda, kvartalnih izveštaja i konačnih godišnjih izveštaja i strukturirani su u skladu sa GRI, i uključuju spajanja, akvizicije, i otuđenja subjekata ili delova subjekata kao i korigovanja informacija u pogledu manjinskih interesa, gde je primenjivo.
c. Ako se organizacija sastoji od više subjekata, objasnite pristup koji se koristi za konsolidaciju informacija, uključujući:	
i. da li pristup uključuje korigovanje informacija za manjinske interese;	
ii. kako pristup uzima u obzir spajanja, akvizicije, i otuđenje subjekata ili delova subjekata;	
iii. da li i kako pristup pravi razliku između obelodanjivanja u ovom Standardu i u pogledu materijalnih tema.	/
2-3 Period izveštavanja, učestalost izveštavanja i kontakt osoba za izveštavanje	
a. Navedite period izveštavanja, učestalost njenog izveštavanja o održivom razvoju;	Odeljak 3 ovog Izveštaja / Poglavlje Okvir za izveštavanje
b. Navedite period izveštavanja za njeno finansijsko izveštavanje, i ako se ne poklapa sa periodom za izveštavanje o održivom razvoju, objasnite razlog	Odeljak 3 ovog Izveštaja / Poglavlje Okvir za izveštavanje
c. Prijavite datum objave izveštaja ili informacija o kojima se izveštava;	Odeljak 3 ovog Izveštaja / Poglavlje Okvir za izveštavanje
d. Navedite kontakt osobu za pitanja o izveštaju ili informacijama o kojima se izveštava.	Odeljak 1 ovog Izveštaja

⁷⁶ Izrazi „lokalan“ i „značajne poslovne lokacije“ primenjeni su na poslovanje Hemofarma u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj gori, gde kompanija poseduje svoje proizvodne komplekse, kao i uključujući EU laboratoriju u Temišvaru. Ukoliko je pregled podataka dat iz bilo kog drugog ugla, koji uključuje STADA globalni nivo izveštavanja, takvi podaci će biti adekvatno referencirani, kako čitaoci izveštaja ne bi bili dovedeni u situaciju da pogrešno shvate ili razumeju ovaj izveštaj. Izraz „menadžment“ u ovom izveštaju znači najviše, srednje i niže rukovodstvo kompanije, uključujući generalnog direktora (GM) i Hemofarmov Upravni odbor/Senior menadžment tim (SMT).

⁷⁷ Parametri koji su regulisani na nivou STADA Grupe i ne odstupaju u poslovnim praksama Hemofarma referisani su u ovom indeksu sa globalnog aspekta STADA Grupe, dok su parametri svojstveni samo Hemofarmu (uključujući i konkretne brojke) prikazani samo za Hemofarm.

2024	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	88	
------	-----------------------------	----	--

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
2-4 Ponovno iskazivanje informacija	
a. Prijavite ponovna iskazivanja informacija napravljena u odnosu na prethodne periode izveštavana i objasniti:	Ne postoji ponovno iskazivanje informacija u poređenju sa informacijama iz prethodnog izveštaja o održivom razvoju Hemofarma i Stade za 2023.
i. razloge ponovnih iskazivanja;	2024. godine, Hemofarm nije imao izmena u vlasništvu i u pogledu podataka prezentovanih u prethodnom ciklusu izveštavana (za 2023.), nije bilo značajnih naknadnih korigovanja prethodno iskazanih cifara.
ii. efekte ponovnih iskazivanja.	
2-5 Eksterna revizija	
a. Opišite njenu politiku i praksu za traženje eksternog revizora, uključujući i informaciju da li su i kako su uključeni najviši organ upravljanja i viši rukovodioci;	Hemofarmov godišnji izveštaji o održivom razvoju revidiraju se podvrgavaju eksternoј reviziji. Top menadžment Hemofarma (SMT) traži nezavisnog revizora na osnovu inputa od svog senior menadžera globalnog održivog razvoja.
b. Ako se izveštavanje o održivom razvoju organizacije podvrgava eksternoј reviziji:	
i. obezbedite link ili referencu na izveštaj(e) eksterne revizije ili izjavu(e) revizora;	Odeljak 3 ovog Izveštaja / Poglavlje Izveštaj nezavisnog revizora
ii. opišite šta podleže reviziji i na kojoj osnovi, uključujući standarde revizije koji se koriste, nivo dobijene revizije, i bilo kakva ograničenja procesa revizije;	Odeljak 3 ovog Izveštaja / Poglavlje Okvir za izveštavanje
iii. opišite odnos između organizacije i revizorske kuće.	EY je nezavisni revizor kompanije Hemofarm.
2-6 Aktivnosti, lanac vrednosti i drugi poslovni odnosi	
a. Prijavite sektor(e) u kojima je aktivna;	Odeljak 1 ovog Izveštaja / Poglavlje Profil kompanije 2024.
b. Opišite njen lanac vrednosti, uključujući:	Odeljak 1 ovog Izveštaja / Poglavlje Profil kompanije 2024.
i. aktivnosti, proizvode, usluge organizacije, i tržišta na kojima pruža usluge	Izraz „operacija“ za Hemofarm definisan je kao zemlja u kojoj kompanija ima ili svoj proizvodni pogon, lokalno predstavništvo/afilijaciju i/ili partnera koji nudi Hemofarmove proizvode.
ii. lanac snabdevanja organizacije;	Odeljak 1 ovog Izveštaja
iii. Prodajni subjekti organizacije i njihove aktivnosti;	Odeljak 1 ovog Izveštaja / Poglavlje Profil kompanije 2024.
c. Prijavite druge relevantne poslovne odnose;	/
d. Opišite značajne promene u 2-6-a, 2-6-b, i 2-6-c u poređenju sa prethodnim periodom izveštavanja.	/
2-7 Zaposleni	
a. Prijavite ukupan broj zaposlenih, i podelu ukupnog broja po polu i po regionu;	Odeljak 2 ovog Izveštaja
b. Prijavite ukupan broj:	
i. zaposleni na neodređeno vreme, i podela po polu i po regionu;	
ii. zaposleni na određeno vreme, i podela po polu i po regionu;	
iii. zaposleni sa nezagarantovanom dužinom radnog vremena, i podela po polu i po regionu;	
iv. zaposleni sa punim radnim vremenom, i podela po polu i po regionu;	
v. zaposleni sa skraćenim radnim vremenom, i podela po polu i po regionu;	

	89	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	2024
--	----	-----------------------------	------

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
c. Opišite metodologije i pretpostavke korišćene za prikupljanje podataka, uključujući da li su cifre prijavljene:	Prikupljanje podataka zasnovanih na SAP softveru koristi se za praćenje podataka i njihovo prezentovanje, po potrebi.
i. po broju zaposlenih, ekvivalentu punog radnog vremena (FTE), ili korišćenjem neke druge metodologije;	
ii. na kraju perioda izveštavanja, kao prosek celog perioda izveštavanja, ili korišćenjem neke druge metodologije;	
d. Prijavite kontekstualne informacije neophodne za razumevanje podataka prijavljenih pod 2-7-a i 2-7-b;	/
e. Opišite značajne fluktuacije u broju zaposlenih tokom perioda izveštavanja i između perioda izveštavanja.	Odeljak 2 ovog Izveštaja
2-8 Radnici koji nisu zaposleni	
a. Prijavite ukupan broj radnika koji nisu zaposleni i čiji rad kontroliše organizacija i opisati:	Odeljak 2 ovog Izveštaja
i. najčešće tipove radnika i njihov ugovorni odnos sa organizacijom;	
ii. vrstu posla koji obavljaju;	
b. Opišite metodologije i pretpostavke korišćene za prikupljanje podataka, uključujući da li se broj radnika koji nisu zaposleni prijavljuje:	Prikupljanje podataka zasnovanih na SAP softveru koristi se za praćenje podataka i njihovo prezentovanje, po potrebi.
i. po broju zaposlenih, ekvivalentu punog radnog vremena (FTE), ili korišćenjem neke druge metodologije;	
ii. na kraju perioda izveštavanja, kao prosek celog perioda izveštavanja, ili korišćenjem neke druge metodologije;	
c. Opišite značajne fluktuacije u broju radnika koji nisu zaposleni tokom perioda izveštavanja i između perioda izveštavanja.	/
2-9 Upravljačka struktura i sastav	
a. Opišite upravljačku strukturu, uključujući odbore najviših organa upravljanja	Odeljak 1 ovog Izveštaja
b. Navedite odbore najviših organa upravljanja koji su odgovorni za donošenje odluka i nadziru uticaj organizacije na ekonomiju, životnu sredinu, i ljude;	Odeljak 1 ovog Izveštaja
c. Opišite sastav najvišeg organa upravljanja i njegove odbore prema:	
i. izvršnim i neizvršnim članovima;	Odeljak 1 ovog Izveštaja
ii. nezavisnosti;	Svi članovi SMT su nezavisni.
iii. mandatu članova u organu upravljanja;	/ više detalja o članovima SMT dostupno je na korporativnom veb sajtu Hemofarma https://www.hemofarm.com/srb/menadzment
iv. broju ostalih značajnih pozicija i obavezama svakog člana, i priroda obaveza;	U 2024. godini, članovi upravnog odbora nisu imali nikakve eksterne mandate.
Dr Ronald Seeliger (GM) član je Borda guvernera AmCham Serbia. Takođe je član i odbora Saveta stranih investitora i Privredne komore Srbije.	
v. polu	Upravni odbor: Žene: 5 (45,5%; u 2023. 6 ili 50%), Muškarci 6 (54,5%; u 2023. 50%), Ukupno 11 (100%); do promene strukture u SMT došlo je prelaskom jedne od članica na globalnu funkciju a njena pozicija u SMT nije popunjena u međuvremenu.
vi. nedovoljno zastupljenim društvenim grupama;	/

2024	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	90	
------	-----------------------------	----	--

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
vii. kompetencijama relevantnima za uticaje organizacije;	Dostupno na korporativnom veb sajtu Hemofarma (reprezentovano adekvatnim ekspertskim poslovnim pozicijama koje zauzima svaki pojedinačni član SMT) https://www.hemofarm.com/srb/menadzment
viii. zastupanju akcionara.	/
2-10 Nominacija i izbor najvišeg organa upravljanja	
a. Opišite procese nominacije i izbora za najviši organ upravljanja i njegove odbore;	Članove Upravnog odbora imenuje STADA SEC, na predlog GM-a i SMT-a
b. Opišite kriterijume koji se koriste za nominaciju i izbor članova najvišeg organa upravljanja, uključujući da li i kako se sledeće uzima u obzir:	
i. stavovi zainteresovanih strana (uključujući akcionare);	/
ii. različitost;	U sastavu Upravnog odbora različitost predstavlja važan kriterijum. Samim tim, zastupljenost muškaraca i žena iznosi 54,5%:45,5%.
iii. nezavisnost;	/
iv. kompetencije relevantne za uticaje organizacije.	Dostupno na korporativnom veb sajtu Hemofarma (reprezentovano adekvatnim ekspertskim poslovnim pozicijama koje zauzima svaki pojedinačni član SMT) https://www.hemofarm.com/srb/menadzment
2-11 Predsednik najvišeg organa upravljanja	
a. Prijavite da li je predsednik najvišeg organa upravljanja takođe i viši rukovodilac u organizaciji;	Predsednik Upravnog odbora je generalni direktor (GM).
b. Ako je predsednik takođe viši rukovodilac, objasnite njihovu funkciju u upravljanju organizacijom, razloge za ovakav aranžman, i kako su sprečeni i ublaženi sukobi interesa.	Zbog dvodomnog sistema sa dva odvojena tela – Nadzorni odbor (STADA nivo) kao nadzorno telo, i Upravni odbor (Hemofarm nivo) kao telo koje upravlja i donosi odluke, takav rizik ne postoji.
2-12 Uloga najvišeg organa upravljanja u nadzoru upravljanja uticajima	
a. Opišite ulogu najvišeg organa upravljanja i viših rukovodilaca u razvoju, odobravanju i ažuriranju izjava o svrsi, vrednostima, misiji, strategije, politike, i ciljeva organizacije u vezi sa održivim razvojem;	SMT se bavi razvojem, odobravanjem i ažuriranjem izjava o svrsi, vrednostima i misiji, strategijama, politikama i dr, kao i ciljevima organizacije vezano za održivi razvoj (na osnovu inputa senior menadžera globalnog održivog razvoja na ESG teme).
b. Opišite ulogu najvišeg organa upravljanja u nadzoru detaljne analize organizacije i ostalih procesa za identifikaciju i upravljanje uticajima organizacije na ekonomiju, životnu sredinu i ljude, uključujući:	
i. da li i kako najviši organ upravljanja sarađuje sa zainteresovanim stranama radi podrške ovim procesima;	Na nastancima SMT, članovi redovno razmatraju uticaje organizacije prijavljene od strane odgovornog člana Upravnog odbora, direktora Tehničkih operacija (CTO) na temu zaštite životne sredine, zdravlja i bezbednosti, i direktorke Ljudskih resursa (C&P – Chief People Officer / CPO) na temu ljudskih prava.
ii. kako najviši organ upravljanja razmatra ishode ovih procesa;	Članovi SMT prihvatili su globalnu „Politiku održivog razvoja i obaveze u pogledu ESG-a“ objavljene na Intranet-u. Ova politika i obaveze najvišeg organa upravljanja takođe uključuje rezultate analize materijalnosti u pogledu ESG-a (uključujući učešće zainteresovanih strana).
c. Opišite ulogu najvišeg organa upravljanja u preispitivanju efikasnosti procesa organizacije kako je opisano u 2-12-b, i prijavite učestalost ovog preispitivanja.	Regulatorni okvir u kojem kompanija posluje obuhvata odredbe njenog Sistema unutrašnjih kontrola i upravljanja rizicima, STADA Kodeks ponašanja i grupne korporativne politike o specifičnim temama proizašlim iz njega. Kako bi osigurala usklađenost sa važećim zakonima i unutrašnjim pravilima, STADA je implementirala sveobuhvatan Sistem upravljanja usklađenošću koji obuhvata glavne oblasti borbe protiv korupcije, zakona o konkurenciji, kontrole izvoza i sankcija, sprečavanja pranja novca i zaštite podataka. Izvršni i nadzorni odbor STADA-e redovno razmatra izveštaje ovih Sistema unutrašnjih kontrola na sastancima barem jednom godišnje i, ako je potrebno, prilagođava procese. Pitanja vezana za ESG (ekološke, društvene i upravljačke aspekte) su takođe uključena u temu. Više detalja može se pronaći u Stadinom Izveštaju o održivom razvoju za 2024, dostupnom na: https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report .

2024	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	91	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	2024
------	-----------------------------	----	-----------------------------	------

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
2-13 Delegiranje odgovornosti za upravljanje uticajima	
a. Opišite kako najviši organ upravljanja delegira odgovornost za upravljanje uticajima organizacije na ekonomiju, životnu sredinu i ljude, uključujući:	
i. da li je imenovala neke više rukovodioce kao odgovorne za upravljanje uticajima;	U okviru Upravnog odbora, odgovornost menadžmenta po pitanju održivog razvoja, zdravlja, bezbednosti i životne sredine spada u oblast odgovornosti direktora tehničkih operacija. Ljudski resursi, korporativna kultura i različitost spadaju u oblast odgovornosti direktora za ljudske resurse. SMT je glavno telo koje nadzire upravljanje u pogledu Održivog razvoja / ESG-a, uključujući neke od ključnih članova (iz ESG ugla) - direktor finansija (CFO), direktor tehničkih operacija (CTO), direktorka ljudskih resursa / C&P (CPO), zajedno sa GM-om.
ii. da li je delegirala odgovornost za upravljanje uticajima na ostale zaposlene;	U zavisnosti od teme, relevantna funkcija (kojom upravlja član SMT-a) preuzima vodstvo u razvoju odgovarajućih programa i inicijativa koje se bave i unapređuju aspekte održivosti u okviru svoje oblasti odgovornosti (npr. direktor tehničkih operacija (CTO) putem HSE funkcije za klimatske promene i zdravlje i bezbednost na radu; direktor ljudskih resursa / C&P (CPO) putem C&P funkcije za različitost i obuke).
b. Opišite proces i učestalost za više rukovodioce ili druge zaposlene izveštavanja ka najvišem organu upravljanja o upravljanju uticaja organizacije na ekonomiju, životnu sredinu, i ljude.	/
2-14 Uloga najvišeg organa upravljanja u izveštavanju o održivom razvoju	
a. Prijavite da li je najviši organ upravljanja odgovoran za preispitivanje i odobravanje prijavljenih informacija, uključujući materijalne teme organizacije, i ako jeste, opišite proces preispitivanja i odobravanja informacija;	SMT je odgovoran za preispitivanje i odobravanje prijavljenih informacija. Ovaj organ potvrđuje politiku održivog razvoja, materijalne teme i aspekte održivog razvoja.
b. Ukoliko najviši organ upravljanja nije odgovoran za preispitivanje i odobravanje prijavljenih informacija, uključujući materijalne teme organizacije, objasnite koji je razlog za to.	/
2-15 Sukob interesa	
a. Opišite procese kojima najviši organ upravljanja obezbeđuje sprečavanje i ublažavanje sukoba interesa;	2022. godine, uvedena je elektronska potvrda za sve zaposlene, uključujući članove SMT-a, kojom se potvrđuje da su pročitali Principe ponašanja i postupaju u skladu sa njima. Od 2022. godine, od svih zaposlenih, uključujući članove SMT-a, zahteva se da podnesu dodatnu elektronsku potvrdu vezano za potencijalno postojeći sukob interesa. U budućnosti će svi zaposleni ove izjave morati da podnose na godišnjem nivou.
b. Prijavite da li se sukobi interesa obelodanjuju zainteresovanim stranama, uključujući, najmanje, sukobe interesa koji se odnose na:	Nikakvi veliki /nerazrešeni sukobi interesa nisu obelodanjeni u 2024.
i. članstvo u različitim odborima;	
ii. zajedničko akcionarstvo sa dobavljačima i drugim zainteresovanom stranama;	
iii. postojanje kontrolnih akcionara;	
iv. povezane strane, njihove odnose, transakcije, i neizmirena dugovanja.	
2-16 Saopštavanje kritičnih problema	
a. Opišite da li i kako se kritični problemi saopštavaju najvišim organima upravljanja;	Mesečna preispitivanja poslovanja (MBRs) svih članova SMT-a sa generalnim direktorom (i nadležnim globalnim STADA funkcijama), kao i sastanci SMT-a, koriste se za saopštavanje svih kritičnih problema i postupanje u skladu sa zaključcima i predloženim merama. Ad-hoc saopštenja se primenjuju u slučaju kritičnih problema.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
b. Prijavite ukupan broj i prirodu kritičnih problema koji su saopštavani najvišim organima upravljanja tokom perioda izveštavanja.	Intenzivna, informativna komunikacija je bila stalna tema u internim kanalima vezano za rat u Ukrajini, probleme sa snabdevanjem na globalnom nivou i rast inflacije. U brojnim saopštenjima za zaposlene i u svim nacionalnim područjima, STADA CEO Peter Goldschmidt kao i GM Hemofarma, dr Ronald Seeliger saop-štavali su informacije o trenutnim dešavanjima.
2-17 Kolektivno znanja najvišeg organa upravljanja	
a. Prijavite mere preduzete radi unapređenje kolektivnog znanja, veština, i iskustva najvišeg organa upravljanja vezano za održivi razvoj.	Mesečna preispitivanja poslovanja (MBRs) svih članova SMT-a i nadležnih direktora sa generalnim direktorom (GM), kao i sastanci SMT-a, koriste se za unapređenje kolektivnog znanja, veština i iskustva, najvišeg organa upravljanja vezano za održivi razvoj.
2-18 Procena performanse najvišeg organa upravljanja	
a. Opišite procese evaluacije performanse najvišeg organa upravljanja u nadzo-ru upravljanja uticajima organizacije na ekonomiju, životnu sredinu, i ljude;	Nadzorni odbor dobija izveštaje Upravnog odbora o planiranoj poslovnoj politici i drugim fundamentalnim pitanjima korporativnog planiranja (posebno planiranja u oblasti finansija, investicija i ljudskih resursa), profitabilnosti Kom-panije, pravcu poslovanja (posebno u pogledu prodaje i situacije u Kompaniji) i transakcijama koje bi mogle biti od materijalnog značaja za profitabilnost ili likvidnost Kompanije. Nadzorni odbor obezbeđuje bude na odgovarajući način informisan, putem kontinuiranog izveštavanja od strane Upravnog odbora, i ako je neophodno, iskoristiće svoje pravo da zahteva izveštaje od Upravnog odbora o temama koje utiču na kompaniju. ESG aspekti su deo navedenih izveštaja. Na sastancima Nadzornog odbora, Odbor direktno razmenjuje informacije sa članovima Upravnog odbora takođe i o uticajima organizacije na ekonomiju, životnu sredinu i ljude. Članovi Upravnog odbora imaju ciljeve naknade vezano za ESG, koje procenjuje Nadzorni odbor.
b. Prijavite da li su procene nezavisne ili ne, i učestalost procena;	Procene su interne (nisu nezavisne).
Pogledati takođe 2-18.a.	
c. Opišite mere preduzete kao odgovor na procene, uključujući promene u sastavu najvišeg organa upravljanja i organizacione prakse	Odeljak 1 ovog Izveštaja / Poglavlje Profil kompanije 2024.
2-19 Politika naknada	
a. Opišite politike naknada za članove najvišeg organa upravljanja i senior rukovodioce, uključujući:	Svi raspoloživi podaci su predstavljeni u STADA Izveštaju o održivom razvoju za 2024. godinu, a u skladu sa dostupnim i primenljivim korporativnim politikama; sadržaj je dostupan na sledećem linku: https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report . Takođe na politike za naknada utiču i specifičnosti određene zemlje a samim tim i kolektivni ugovori. Dodatni podaci trenutno nisu javno raspoloživi u skladu sa primenljivim korpo-rativnim procedurama i pravilima.
i. fiksnu zaradu i varijabilnu zaradu;	
ii. bonus pri zapošljavanju ili stimulacije za zapošljavanje;	
iii. plaćanja pri prekidu radnog odnosa;	
iv. povraćaje;	
v. penzije;	Usklađivanje obaveza iz planova beneficija i penzionih planova na nivou Grupe je u toku i uslovi specifični za zemlju neće biti posebno istaknuti u ovom izveštaju. Ova tema će biti detaljnije predstavljena u narednim izveštajima.
b. Opišite kako se politike nadoknada za članove najvišeg organa upravljanja i senior rukovodioce odnose na njihove ciljeve i učinak u odnosu na upravljanje uticajima organizacije na privredu, životnu sredinu i ljude	Svi raspoloživi podaci su predstavljeni u STADA Izveštaju o održivom razvoju za 2024. godinu, a sadržaj je dostupan na sledećem linku: https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report . Takođe na politike za naknada utiču i specifičnosti određene zemlje a samim tim i kolektivni ugovori. Dodatni podaci trenutno nisu javno raspoloživi u skladu sa primenljivim korpo-rativnim procedurama i pravilima.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
2-20 Proces utvrđivanja naknade	
a. Opišite proces osmišljavanja politika naknada i utvrđivanja iznosa naknada, uključujući:	Svi raspoloživi podaci su predstavljeni u STADA Izveštaju o održivom razvoju za 2024. godinu, a sadržaj je dostupan na sledećem linku: https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report .
i. da li članovi nezavisnog najvišeg tela upravljanja ili nezavisni odbor za naknade nadgledaju proces utvrđivanja visine naknada;	Dodatni podaci trenutno nisu javno raspoloživi u skladu sa primenljivim korporativnim procedurama i pravilima.
ii. kako se traži mišljenje i kako se uzimaju u obzir gledišta zainteresovanih strana (uključujući akcionare) po pitanju naknada;	Nadzorni odbor STADA rukovodi ovim procesom.
iii. da li su konsultanti za naknade uključeni u proces utvrđivanja visine naknada i ako je tako, da li su oni nezavisni od organizacije, njenog najvišeg tela upravljanja i senior rukovodilaca;	
b. Prijavite rezultate glasanja zainteresovanih strana (uključujući akcionare) po pitanju politika i predloga naknada ako je primenljivo.	Članovi Upravnog odbora imaju ciljeve naknade koji su povezani sa ESG.
ii. kako se traži mišljenje i kako se uzimaju u obzir gledišta zainteresovanih strana (uključujući akcionare) po pitanju naknada;	
iii. da li su konsultanti za naknade uključeni u proces utvrđivanja visine naknada i ako je tako, da li su oni nezavisni od organizacije, njenog najvišeg tela upravljanja i senior rukovodilaca;	/
b. Prijavite rezultate glasanja zainteresovanih strana (uključujući akcionare) po pitanju politika i predloga naknada ako je primenljivo.	/ Nije primenljivo
2-21 Godišnji odnos ukupne nadoknade	
a. Prijavite odnos ukupne godišnje naknade za najplaćenijeg pojedinca u organizaciji i srednje godišnje ukupne naknade za sve zaposlene (isključujući najplaćenijeg pojedinca);	Svi raspoloživi podaci su predstavljeni u STADA Izveštaju o održivom razvoju za 2024. godinu, a sadržaj je dostupan na sledećem linku: https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report . Dodatni podaci trenutno nisu javno raspoloživi u skladu sa primenljivim korporativnim procedurama i pravilima. Hemofarm je ograničen internim pravilima na otkrivanje više detalja o politikama naknada. U skladu sa lokalnim podacima sa značajnih lokacija poslovanja, standardne zarade na početnim nivoima u Hemofarmu su iznad pravila minimalne zarade za sve zaposlene, bez varijacija po pitanju pola.
b. Prijavite odnos procenta povećanja godišnje ukupne naknade za najplaćenijeg pojedinca u organizaciji i srednjeg procenta povećanja godišnje ukupne naknade za sve zaposlene (isključujući najplaćenijeg pojedinca);	
c. Prijavite kontekstualne informacije neophodne da bi se razumeli podaci i kako su podaci sakupljeni.	
2-22 Izjava o strategiji održivog razvoja	
a. Prijavite izjavu najvišeg upravljačkog tela ili rukovodioca najvišeg ranga u organizaciji o važnosti održivog razvoja za organizaciju i njenu strategiju za doprinos održivom razvoju.	Deo 1 ovog Izveštaja / Uvodnik generalnog direktora

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
2-23 Obaveze vezano za politiku	
a. Opišite obaveze politike za odgovorno poslovno ponašanje, uključujući:	Globalne politike, koje su dostupne internoj javnosti svih nivoa putem korporativnog intraneta (i koje se promovišu interno), definišu sva ponašanja, pravila i mehanizme vezano za ovu specifičnu i druge povezane teme.
i. autoritativne međuvladine instrumente na koje se pozivaju obaveze;	
ii. da li obaveze definišu sprovođenje detaljne analize;	
iii. da li obaveze definišu primenu principa predostrožnosti;	Princip predostrožnosti je u fazi revizije kako bi se uskladio sa globalnim upravljanjem rizicima u Hemofarmu i biće uključen u upravljanje održivim razvojem i izveštavanje o održivosti u okviru predstojećih ciklusa izveštavanja
iv. da li obaveze definišu poštovanje ljudskih prava;	Politika obaveza održivosti i ESG definiše poštovanje ljudskih prava sa snažnom posvećenošću ovoj važnoj temi.
b. Opišite specifičnu obavezu politike za poštovanje ljudskih prava, uključujući:	Hemofarm poštuje i promovise ljudska prava u skladu sa vodećim principima UN o poslovanju i ljudskim pravima i Univerzalnom deklaracijom o ljudskim pravima.
i. međunarodno priznata ljudska prava koje obaveza pokriva;	
ii. kategorije zainteresovanih strana, uključujući grupe koje su u riziku ili ranjive grupe, kojima organizacija posvećuje posebnu pažnju u svojoj obavezi;	Od svih učesnika u lancu snabdevanja i zainteresovanih strana se očekuje da dele isti pristup kao Hemofarm po pitanju poštovanja ljudskih prava.
c. Navedite linkove ka obavezama politike ako su javno raspoložive, ili ako obaveze politike nisu javno dostupne, objasnite zašto je to tako;	Kako Hemofarm planira da lansiraj nov deo posvećen održivosti sa više sadržaja u okviru svog zvaničnog veb sajta, ova politika još uvek nije javno dostupna, osim odabranih klauzula koje su podeljene direktno sa dobavljačima i zainteresovanim stranama kao i integrisane u ESG procenu dobavljača u okviru EcoVadis platforme
d. Prijavite nivo na kome je svaka od obaveza politike odobrena u okviru organizacije, uključujući da li je to najviši nivo;	Ovu politiku su potpisali predstavnici STADA SEC-a, kao i Stadin generalni direktor.
e. Prijavite obim u kome se obaveze politike primenjuju na aktivnosti organizacije i njene poslovne odnose;	Politika obuhvata sve Stadine aktivnosti i operacije, te tako i sve aktivnosti i operacije Hemofarma.
f. Opišite kako se obaveze politike komuniciraju radnicima, poslovnim partnerima i drugim relevantnim stranama.	Politika je objavljena putem članka na Intranetu, koji je na raspolaganju svim zaposlenima i postavljen je u delu Globalne politike (takođe raspoloživ svim zaposlenima putem Intraneta). Ona je takođe predstavljena i na sastancima višeg rukovodstva.
2-24 Implementacija obaveza politike	
a. Opišite kako implementirate svaku od svojih obaveza politike odgovornog poslovanja kroz svoje aktivnosti i poslovne odnose, uključujući:	Obaveze politike su integrisane u kreiranje korporativne kulture koja stavlja jedan od svojih fokusa na ESG, što se aktivno komunicira putem internih i eksternih kanala komunikacije.
i. kako alokira odgovornost da implementira obaveze kroz različite nivoe u okviru organizacije;	Odgovornost se alokira putem STADA SEC i/ili Hemofarm SMT-a.
ii. kako integriše obaveze u organizacione strategije, operativne politike i operativne postupke;	Obaveze su integrisane u organizacione strategije, operativne politike i postupke od vrha nadole – od SEC/SMT ka radnim grupama i funkcionalnim celinama kompanije. Obaveze se takođe adresiraju putem implementacije planirane analize rizika, planiranog procesa upravljanja rizikom, uspostavljanja određenih preventivnih mera, planiranih obuka i radionica.
iii. kako implementira svoje obaveze sa i putem svojih poslovnih odnosa;	Obaveze i njihovi zahtevi se transparentno komuniciraju u svim STADA i Hemofarm afilijacijama, te lancu isporuke, sa očekivanjima da svi dele iste ESG vrednosti. EcoVadis platforma se koristi za procenu dobavljača.
iv. obuke koje organizacija obezbeđuje za primenu obaveza.	Redovne obuke organizuju se putem odgovornih radnih grupa (odnosno ESG obuka putem SAP HERO platforme za učenje).

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
2-25 Procesi za popravku negativnih uticaja	
a. Opišite svoje obaveze da obezbedi ili sarađuje u sanaciji negativnih uticaja za koje organizacija identifikuje da ih je izazvala ili da im je doprinela;	U skladu sa svojom svrhom i svojom Politikom održivosti, Hemofarm je posvećen prevenciji i ublažavanju svih ozbiljnih negativnih uticaja. Hemofarmov pristup identifikovanju i upravljanju uticaja održivosti opisan je u ovom Izveštaju o održivom razvoju. Takođe, Kodeks ponašanja pruža informacije o ombudsmanu kome se upućuju žalbe od svih zainteresovanih strana, uz kontakt detalji na www.stada.com Više detalja se takođe može naći u STADA Izveštaju o održivom razvoju za 2024. godinu, a sadržaj je dostupan na sledećem linku: https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report .
Više detalja se takođe može naći u STADA Izveštaju o održivom razvoju za 2024. godinu, a sadržaj je dostupan na sledećem linku: https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report .	
b. Opišite njen pristup identifikovanju i adresiranju pritužbi, uključujući žalbene mehanizme koje je organizacija uspostavila ili u kojima učestvuje;	
c. Opišite druge procese pomoću kojih organizacija obezbeđuje ili sarađuje u sanaciji negativnih uticaja za koje identifikuje da ih je izazvala ili da im je doprinela;	
d. Opišite kako su zainteresovane strane koje su nameravani korisnici mehanizama žalbi uključene u dizajn, reviziju, funkcionisanje i unapređenje ovih mehanizama;	
e. Opišite kako organizacija prati delotvornost žalbenih mehanizama i drugih procesa popravke i prijavite primere njihove efikasnosti, uključujući povratne reakcije zainteresovanih strana.	
2-26 Mehanizmi za traženje saveta i izražavanje zabrinutosti	
a. Opišite mehanizme za pojedince kako da:	
i. traže savet o primeni politika i praksi organizacije za odgovorno poslovno ponašanje;	Nadležno odeljenje daje smernice u vezi sa sprovođenjem svojih politika pojedincima koji traže savet.
ii. izraze zabrinutost vezano za poslovno ponašanje organizacije.	Postoji nekoliko načina koji su na raspolaganju pojedincima koji žele da izraze zabrinutost vezano za poslovno ponašanje organizacije, uključujući Sektor usklađenosti poslovanja, Sektor ljudskih resursa (C&P), njihove relevantne menadžere, ombudsmana i dr. Relevantne informacije i kontakt detalji su objavljeni na intranetu i internet sajtovima.
2-27 Usklađenost sa zakonima i propisima	
a. Navedi ukupan broj značajnih slučajeva neusklađenosti sa zakonima i propisima tokom izveštajnog perioda, kao i razvrstavanje ovog ukupnog broja po:	U 2024. godini, celokupno poslovanje kompanije Hemofarm bilo je u skladu sa važećim zakonima. Stoga, nisu zabeležene/nisu nastale nikakve materijalne žalbe, kazne ili nenovčane sankcije vezano za neusklađenost sa zakonima ili propisima.
i. slučajevima za koje su izrečene novčane kazne;	
ii. slučajevi za koje su izrečene nenovčane sankcije;	
b. Navedi ukupan broj i novčanu vrednost kazni za slučajeve neusklađenosti sa zakonima i propisima koje su plaćene tokom izveštajnog perioda i razvrstavanje ovog ukupnog iznosa po:	/
i. kaznama za slučajeve neusklađenosti sa zakonima i propisima do kojih je došlo u tekućem izveštajnom periodu;	
ii. kaznama za slučajeve neusklađenosti sa zakonima i propisima do kojih je došlo u prethodnim izveštajnim periodima;	
c. Opišite ozbiljne slučajeve neusklađenosti;	Nema materijalnih slučajeva neusklađenosti.
d. Opišite kako su ozbiljni slučajevi neusklađenosti utvrđeni.	Materijalni slučaj neusklađenosti se utvrđuje kao slučaj koji ima efekat na nivou cele grupe ili slučaj u oblastima velikog rizika po pitanju usklađenosti (npr. borba protiv mita, korupcije, kontrola izvoza, propisi o sankcijama, antimonopol i antimonopolska politika, pranje novca, itd.)

2024	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	96	
------	-----------------------------	----	--

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
2-28 Članstva u udruženjima	
a. Prijavite industrijske asocijacije, druga udruženja članstva i nacionalne ili međunarodne organizacije za zastupanje u kojima učestvuje u značajnoj ulozi	Ekspteri Hemofarma nastoje da svoje znanje ponude u okviru aktivnosti kompanije u sledećim asocijacijama u Srbiji: AmCham - Američka privredna komora, AHK - Nemačko-srpska privredna komora, FIC – Savet stranih investitora, SAM – Srpska asocijacija menadžera i dr.
Hemofarm je član Globalnog dogovora Ujedinjenih nacija.	
2-29 Pristup angažmana zainteresovanih strana	
a. Opišite pristup angažmana zainteresovanih strana, uključujući:	
i. kategorije zainteresovanih strana koje su angažovane i kako su identifikovane;	Interne i eksterne zainteresovane strane su uključene u Hemofarmov proces angažovanja zainteresovanih strana. Poglavlje 1 ovog Izveštaja
ii. svrhu angažmana zainteresovanih strana;	Hemofarm traži povratnu reakciju od svojih zainteresovanih strana vezano za dvostruku materijalnost i njene ESG uticaje
iii. kako organizacija nastoji da obezbedi smislen angažman zainteresovanih strana.	Hemofarm priprema svoj dijalog sa zainteresovanim stranama poštujući principe transparentnosti, objektivnosti i kontinuiteta, u skladu sa GRI standardima i zahtevima izveštavanja.
2-30 Kolektivni ugovori	
a. Navedite procenat ukupnih zaposlenih koji su obuhvaćeni kolektivnim ugovorima;	STADA nastavlja da izražava jasnu posvećenost slobodi udruživanja kao i pravo radnika da se udružuju u sindikate. Približno 50% zaposlenih u grupi su obuhvaćeni kolektivnim ugovorom (CBA). Tu spada i Hemofarm, koji ima zaključen kolektivni ugovor sa samostalnim sindikatom koji zastupa zaposlene. Kolektivni ugovor je rezultat ekstenzivnog procesa pregovaranja između strana koji obezbeđuje fer uslove rada za različite teme kao što su zarade, radno vreme i drugi uslovi i odredbe radnog odnosa.
b. Za zaposlene koji nisu obuhvaćeni kolektivnim ugovorima, navedite da li organizacija utvrđuje njihove uslove rada i uslove radnog odnosa na osnovu kolektivnih ugovora koji obuhvataju njene druge zaposlene na osnovu kolektivnih ugovora iz drugih organizacija.	Hemofarm nastoji da ponudi iste uslove rada i zaposlenima koji nisu obuhvaćeni kolektivnim ugovorom (čak i u oblastima/zemljama) gde to nije obavezno u skladu sa zakonom.

Materijalne teme

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
3-1 Proces utvrđivanja materijalnih tema	
a. Opisati proces koji se sledi da bi se utvrdile materijalne teme, uključujući:	Potencijalne ESG teme su bile identifikovane putem procene svih poslovnih operacija Hemofarma i njenih potencijalnih ESG uticaja na proizvodnju/prodaju.
i. kako je identifikovala stvarne i potencijalne, negativne i pozitivne uticaje na ekonomiju, životnu sredinu i ljude, uključujući uticaje na njihova ljudska prava, u svim njenim aktivnostima i poslovnim odnosima;	SMT, na osnovu inputa iz relevantnih radih grupa/sektora, napravio je zbirku potencijalnih pozitivnih/negativnih ESG uticaja, zajedno sa verovatnoćom da će se desiti. Listu je potvrdio STADA SEC kako bi bila ponuđena zainteresovanim stranama. Poseban fokus je stavljen na poštovanje ljudskih prava, što je rezultiralo kreiranjem nove ESG politike koja je u primeni od druge polovine 2023. godine.
ii. kako je napravila prioritete po pitanju uticaja za izveštavanje na osnovu njihovog značaja;	Uticaji dvostruke materijalnosti i procena tema rezultirali su kreiranjem liste prioritetnih tema po uticajima kao baza za izveštavanje.
b. Navedite zainteresovane strane i stručnjake čiji su stavovi poslužili za proces određivanja njenih materijalnih tema.	Poglavlje 1 ovog Izveštaja / Poglavlje Dijalog sa zainteresovanim stranama i procena materijalnosti

	97	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	2024
--	----	-----------------------------	------

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
3-2 Lista materijalnih tema	
a. Navesti materijalne teme;	Poglavlje ovog Izveštaja / Poglavlje Dijalog sa zainteresovanim stranama i procena materijalnosti
b. Prijaviti izmene u listi materijalnih tema u poređenju sa prethodnim izveštajnim periodom.	Poglavlje 1 ovog Izveštaja / Poglavlje Dijalog sa zainteresovanim stranama i procena materijalnosti
3-3 Upravljanje materijalnim temama	
a. Opišite stvarne i potencijalne, negativne i pozitivne uticaje na privredu, životnu sredinu i ljude, uključujući uticaje na njihova ljudska prava;	Poglavlje 1 ovog Izveštaja / Poglavlje Dijalog sa zainteresovanim stranama i procena materijalnosti
b. Prijavite da li je organizacija uključena u negativne uticaje kroz svoje aktivnosti ili kao rezultat svojih poslovnih odnosa i opišite aktivnosti ili poslovne odnose;	Hemofarm nije povezan sa negativnim uticajima putem svojih aktivnosti ili kao rezultat svojih poslovnih odnosa.
c. Opisati njene politike ili posvećenost u vezi sa materijalnom temom;	Hemofarmova politika održivosti definiše posvećenost kompanije upravljanju materijalnim temama i objavljena je na www.stada.com ; u Q3 2022, STADA je započela reviziju svoje Politike održivosti za 2021. definisanjem svoje jasne posvećenosti ESG-u. Ova revidirana Politika održivosti i Posvećenost ESG-u formalno su prihvaćeni u drugoj polovini 2023., nakon svih neophodnih usklađivanja sa različitim radnim tokovima i vlasnicima ESG tema među internim zainteresovanim stranama.
d. Opišite mere koje su preduzete da bi se upravljalo temama i povezanim uticajima, uključujući:	
i. mere za sprečavanje ili ublažavanje potencijalnih negativnih uticaja;	Članovi STADA SEC i Hemofarm SMT odgovorni za specifične materijalne teme zaduženi su za lociranje, definisanje, razumevanje i sprečavanje potencijalnih negativnih uticaja uz stratešku podršku čitavog STADA SEC, i operativnu podršku putem svih adekvatnih funkcionalnih odeljenja.
ii. mere za adresiranje stvarnih negativnih uticaja, uključujući mere obezbeđenja ili saradnje u njihovom saniranju;	
iii. mere za upravljanje stvarnim i potencijalnim pozitivnim uticajima;	
e. Navedite sledeće informacije o praćenju efikasnosti preduzetih mera:	
i. procesi koji se koriste za praćenje efikasnosti mera;	Mesečne revizije poslovanja, redovni sastanci STADA SSC / Hemofarm SMT i ažuriranja SEC-u / SMT-u kao i izveštaja o održivom razvoju koriste se za praćenje napretka u održivosti.
ii. ciljevi, targeti i indikatori koji se koriste da bi se procenio napredak;	ESG Izgledi, sa posebnim ključnim indikatorima performanse radnih tokova (u skladu sa SDG) služe kao nacrt za procenu napretka.
Sakupljanje naučenih lekcija je rezultiralo iniciranjem i ustanovljenjem nove Politike održivosti i ESG posvećenosti.	
iii. delotvornost mera, uključujući napredak ka ciljevima i targetima;	
iv. naučene lekcije i kako su inkorporirane u operativne politike i procedure organizacije;	
f. Opisati kako se angažman sa zainteresovanim stranama odnosio na preduzete mere (3-3-d) i kako je izvešteno da li su mere bile efikasne (3-3-e).	Procena dvostruke materijalnosti je ponudila zainteresovanim stranama pregled tekućeg Hemofarmovog napretka u održivom razvoju, dok izveštavanje o održivosti i redovno ažurirani sadržaj na veb sajtu i intranetu nude adekvatan nivo transparentnosti svih preduzetih mera.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
GRI 201: Ekonomske performanse 2016	
201-1 Direktna ekonomska vrednost koja je generisana i distribuirana: a. Direktna ekonomska vrednost generisana i distribuirana (EVG&D) na obračunskoj osnovi, uključujući osnovne komponente za globalne operacije organizacije kao što je navedeno u nastavku. Ako su podaci prikazani na gotovinskoj osnovi, dodatno navedite obrazloženje ove odluke na izveštavanje o sledećim osnovnim komponentama: i. Direktna ekonomska generisana vrednost: prihodi; Distribuirana ekonomska vrednost: troškovi poslovanja, zarade i beneficije zaposlenih, plaćanja provajderima kapitala, plaćanja vladi od strane zemlje i investicije zajednice; ii. Zadržana ekonomska vrednost: 'direktna generisana ekonomska vrednost' manje 'distribuirana ekonomska vrednost'. b. Gde je to značajno, prijaviti EVG&D posebno po zemljama, regionima ili tržištima, ka oi kriterijume koji su korišćeni za definisanje značaja.	U finansijskoj 2024. godini, Hemofarm je generisao prodaju od preko 506 miliona evra (što predstavlja rast od 7,09 odsto u odnosu na 2023. god). Ostvarena EBITDA u 2024. iznosi 74,5 miliona evra, što predstavlja rast od 17,10 odsto u odnosu na 2023. godine (korigovana EBITDA za efekat kursnih razlika iznosi 75,8 miliona evra i u odnosu na referentnu vrednost iz 2023. godine od 65,7 miliona EUR, beleži rast od 15,37 odsto). Više informacija o finansijskim performansama Grupe i afilijacija prezentovano je u okviru STADA finansijskih izveštaja za 2024. i prethodne godine (Financial Reports): https://www.stada.com/investor-relations/financial-publications/financial-reports
201-2 Finansijske implikacije i drugi rizici i mogućnosti usled klimatskih promena: Rizici i mogućnosti koje predstavljaju klimatske promene koje imaju potencijal da generišu suštinske promene u operacijama, prihodima ili rashodima, uključujući: i. opis rizika ili mogućnosti i njena klasifikacija bilo kao fizička, regulatorna ili druga; ii. opis uticaja koji se povezuje sa rizikom ili mogućnošću; iii. finansijske implikacije rizika ili mogućnosti pre nego što se preduzme mera; iv. metode koje se koriste da upravljaju rizikom ili mogućnošću; v. troškovi mera preduzetih da se upravlja rizikom ili mogućnošću. Klimatske promene ne utiču značajno na operacije kompanije, niti kompanija značajno doprinosi klimatskim promenama vršenjem svojih aktivnosti. Hemofarm planira da ponovo proceni aspekte klimatskog prilagođavanja na svoje poslovanje u 2025.	U 2024. godini nije zabeležen nijedan slučaj krizne situacije koja je nanela štetu kompaniji ili okruženju i lokalnim zajednicama. Klimatske promene ne utiču značajno na operacije kompanije, niti kompanija značajno doprinosi klimatskim promenama vršenjem svojih aktivnosti. Hemofarm planira da ponovo proceni aspekte klimatskog prilagođavanja na svoje poslovanje u 2025.
201-3 Definisane obaveze plana beneficija i drugi penzionci planovi a. Ako su obaveze plana ispunjene opštim resursima organizacije, procenjena vrednost tih obaveza. b. Ako postoji odvojeni fond za plaćanje obaveza penzionog plana: i. obim do kojeg je procenjeno da će obaveze šeme biti pokrivene sredstvima koja su izdvojena da bi se one ispunile; ii. osnova po kojoj se došlo do te procene; iii. kada je izvršena procena. c. Ako fond koji je osnovan za plaćanje penzionih obaveza nije u potpunosti pokriven, objasnite strategiju, ako postoji, koju je usvojio poslodavac da bi se radilo na potpunom pokrću, i vremenski okvir, ako postoji, do kojeg se poslodavac nada da će postići punu pokrivenost. d. Procenat plate koji doprinosi zaposleni ili poslodavac. e. Nivo učešća u penzionim planovima, kao što je učešće u obaveznim ili dobrovoljnim šemama, regionalne šeme ili šeme koje su specifične za zemlju ili one sa finansijskim uticajem.	Usklađivanje obaveza iz planova beneficija i penzionih planova na nivou Grupe je u toku i uslovi specifični za zemlju neće biti posebno istaknuti u ovom izveštaju. Ova tema će biti detaljnije predstavljena u narednim izveštajima.
201-4 Finansijska pomoć dobijena od vlade a. Ukupna novčana vrednost finansijske pomoći koju je organizacija dobila od bilo koje vlade tokom izveštajnog perioda, uključujući: i. poreske olakšice i poreski krediti; ii. subvencije; iii. investicioni grantovi, grantovi za istraživanje i razvoj i druge relevantne vrste grantova; iv. nagrade; v. olakšice u pogledu tantijema; vi. finansijska pomoć izvoznih kreditnih agencija (ECAs); vii. finansijske stimulacije; viii. druge primljene finansijske beneficije ili koje se primaju od bilo koje vlade za bilo koju operaciju. b. Informacije u 201-4-a po zemljama. c. Da li je, i u kojoj meri prisutna bilo koja vlada u akcionarskoj strukturi.	Još uvek nije uspostavljeno globalno praćenje podataka širom Grupe o ovoj temi.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE									
GRI 202: Prisustvo na tržištu 2016										
202-1 Odnosi standardne početne plate prema polu u poređenju sa lokalnom minimalnom zaradom a. Kada značajan deo zaposlenih prima nadoknadu na osnovu plata koje podležu pravilima o minimalnoj plati, navedite relevantan odnos početne plate prema polu na značajnim lokacijama poslovanja u odnosu na minimalne zarade. b. Kada značajan deo drugih radnika (isključujući zaposlene) koji vrše aktivnosti organizacije dobija nadokandu na osnovu zarada koje podležu pravilima o minimalnoj zaradi, opišite mere koje su preduzete da bi se utvrdilo da li su ovi radnici plaćeni iznad minimalne zarade. c. Da li lokalna minimalna zarada ne postoji ili varira na značajnim lokacijama poslovanja, po pitanju pola. U okolnostima u kojima različiti minimum mogu da se koriste kao referenca, prijaviti koja minimalna zarada se koristi. d. Definicija koja se koristi za 'značajne lokacije poslovanja'.	Standardni početni nivoi plata u Hemofarmu su iznad zakonskog propisa o minimalnim platama za sve zaposlene, bez rodni h varijacija.									
202-2 Proporcija senior rukovodilaca koji su angažovani iz lokalne zajednice a. Procenat senior rukovodilaca u značajnim lokacijama poslovanja koji su angažovani iz lokalne zajednice. b. Definicija koja se koristi za 'senior rukovodstvo'. c. Organizacijina geografska definicija 'lokalnog'. d. Definicija koja se koristi za 'značajane lokacije poslovanja'.	„Viši nivo rukovodstva” (ekvivalentno senior rukovodstvu) uključuje sve članove SMT, koji su ujedno i članovi STADA Globalnog liderskog tima, koji se sastoji od 11 članova. <table><tr><td>Ukupno SMT članova</td><td>11</td><td>%</td></tr><tr><td>Angažovano iz iste zemlje</td><td>8</td><td>72,7% (75% u 2023)</td></tr><tr><td>Angažovano iz druge zemlje</td><td>3</td><td>27,3% (25% u 2023)</td></tr></table>	Ukupno SMT članova	11	%	Angažovano iz iste zemlje	8	72,7% (75% u 2023)	Angažovano iz druge zemlje	3	27,3% (25% u 2023)
Ukupno SMT članova	11	%								
Angažovano iz iste zemlje	8	72,7% (75% u 2023)								
Angažovano iz druge zemlje	3	27,3% (25% u 2023)								
GRI 203: Indirektni ekonomski uticaji 2016										
203-1 Investicije u infrastrukturu i podržane usluge a. Obim razvoja značajnih infrastrukturnih investicija i podržanih usluga. b. trenutni ili očekivani uticaji na zajednice i lokalnu ekonomiju, uključujući pozitivne i negativne uticaje gde je relevantno c. da li su ove investicije i usluge komercijalne, u naturi ili pro bono angažmani.	Odeljak 1 ovog Izveštaja i Odeljak 2 ovog Izveštaja. Više podataka je raspoloživo u okviru izveštaja o održivom razvoju STADA Grupe i njenim finansijskim izveštajima, dostupnim na https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report i https://www.stada.com/investor-relations/financial-publications/financial-reports, kao i u vidu opštih podataka na www.stada.com									
203-2 Značajni indirektni ekonomski uticaji a. Primeri značajnih identifikovanih indirektnih ekonomskih uticaja organizacije, uključujući pozitivne i negativne uticaje. b. Značaj indirektnih ekonomskih uticaja u kontekstu spoljnih merila i prioriteta zainteresovanih strana, kao što su nacionalni i međunarodni standardi, protokoli i politički program.	Od svog osnivanja 1993. godine do kraja 2024., Hemofarm fondacija (HFF), sproveda je blizu 2.500 aktivnosti i podržala blizu 3.850 mladih ljudi, budućih lidera u oblasti zdravlja, farmacije i tehnologije. HFF je investirala oko 14 miliona EUR u programe za zdravlje, edukaciju i kulturu što pravi razliku u društvu i razlikuje Hemofarm kompaniju od drugih kompanija u farmaceutskoj industriji. Tokom proteklih deset godina, HFF je nagrađena više od 60 puta za svoj rad na globalnom, evropskom, regionalnom i nacionalnom nivou. Više od 200 izuzetnih pojedinaca, stručnjaka iz oblasti zdravstva, obrazovanja, društvene odgovornosti, održivog razvoja, filantropije i kulture pisalo je blogove za HFF o najaktuelnijim temama iz ovih oblasti. Više detalja se može naći na https://www.fondacijahemofarm.org.rs/eng U 2024. godini HFF je nagrađena sa 5 nagrada za kampanju o doniranju i transplantaciji organa „Najvažniji poziv u životu” i jednim priznanjem za direktorku fondacije Suzanu Đorđević. Četiri nagrade dobijene su na regionalnom festivalu kreativnosti „BalCannes” u Rovinju i to Grand Prix za najbolji društveno odgovorni projekat godine, Grand Prix za najboljeg oglašivača godine i dva zlatna priznanja u kategorijama Zdravlje i farmacija i Briga o zajednici. HFF je dobitnik i specijalnog priznanja – „Disrupt Star” za najbolji društveno odgovorni projekat u 2023. na Disrupt Awards takmičenju. Sa ovim nagradama, broj priznanja koji smo dobili u prethodnih 10 godina prelazi više od 60. Suzana Đorđević, direktorka Hemofarm fondacije je dobila priznanja PRO PR Globe People Achievement Awards za 2024. godinu za doprinos industriji komunikacija na globalnom, regionalnom i lokalnom nivou.									

2024	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	100	
------	-----------------------------	-----	--

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
GRI 204: Prakse nabavke 2016	
204-1 Proporcija utroška na lokalne dobavljače a. Procenat budžeta za nabavke koji se koristi za značajne lokacije poslovanja koji se troši na dobavljače koji su lokalni za tu operaciju (kao što je procenat proizvoda i usluga kupljenih lokalno) b. Organizacijina geografska definicija 'lokalnog'. c. Definicija koja se koristi za 'značajne lokacije poslovanja'.	Odeljak 2 ovog Izveštaja
GRI 205: Borba protiv korupcije 2016	
205-1 Operacije procenjene za rizike vezano za korupciju a. Ukupan broj i procenat operacija koje su procenjene za rizike vezano za korupciju b. Značajni rizici vezano za korupciju identifikovani kroz procenu rizika. b. Nisu identifikovani nikakvu značajni rizici (nula slučajeva) vezano za korupciju u Hemofarmu u 2024.	a. Sve operacije (100%) su u obimu STADA sistema upravljanja usklađenošću (uključujući STADA Kodeks ponašanja, globalnu Politiku borbe protiv mita i korupcije i shodno internim revizijama). Politika uzbunjivanja omogućava zaposlenima da podnesu svaku sumnju na slučaj korupcije.
205-2 Komunikacija i obuka o politikama i procedurama borbe protiv korupcije a. Ukupan broj i procenat članova upravljačkog tela kojima su saopštene organizacijine politike i procedure borbe protiv korupcije, podeljeno po regionima. b. Ukupan broj i procenat zaposlenih kojima su saopštene organizacijine politike i procedure borbe protiv korupcije, podeljeno po kategoriji zaposlenog i regionu. c. Ukupan broj i procenat poslovnih partnera kojima su saopštene organizacijine politike i procedure borbe protiv korupcije podeljeno po tipu poslovnog partnera i regionu. Opisati ako su organizacijine politike i procedure borbe protiv korupcije komunicirane bilo kojim drugim licima ili organizacijama. D. Ukupan broj i procenat članova upravljačkog tela koji su prošli kroz obuku o borbi protiv korupcije, podeljeno po regionima. e. Ukupan broj i procenat zaposlenih koji su prošli kroz obuku o borbi protiv korupcije, podeljeno po kategoriji zaposlenog i regionu. Svi zaposleni su prijavljeni za e-učenje na temu usklađenosti koje obuhvata temu borbe protiv korupcije. Trenutno je ukupna stopa učešća preko 98%.	Globalna politika borbe protiv mita i korupcije zajedno sa drugim globalnim politikama i Kodeksom ponašanja prezentovani su svim zaposlenima i na raspolaganju su im preko Intraneta.
205-3 Potvrđeni slučajevi korupcije i preduzete mere a. Ukupan broj i priroda potvrđenih slučajeva korupcije. b. Ukupan broj potvrđenih slučajeva u kojima su zaposleni bili otpušteni ili im je izrečena disciplinska mera zbog korupcije. c. Ukupan broj potvrđenih slučajeva kada su ugovori sa poslovnim partnerima bili raskinuti ili nisu bili obnovljeni zbog kršenja vezano za korupciju. d. Javni pravni slučajevi vezano za korupciju koji su pokrenuti protiv organizacije ili njenih zaposlenih tokom izveštajnog perioda i ishodi takvih slučajeva.	U 2024. godini nije bilo potvrđenih slučajeva korupcije.
GRI 206: Antikonkurentsko ponašanje 2016	
206-1 Pravne radnje za antikonkurentsko ponašanje, antimonopolske i monopolske prakse a. Broj pravnih radnji koje su u toku ili završene tokom perioda izveštavanja u vezi sa antikonkurentnim ponašanjem i kršenjem antimonopolskog zakonodavstva u kojima je organizacija identifikovana kao učesnik. b. Glavni ishodi završenih pravnih radnji, uključujući bilo koje odluke ili presude.	/ STADA sistem upravljanja usklađenošću prati i prevenira pojavu bilo kog oblika antikonkurentskog ponašanja, antimonopolskih praksi u poslovanju Grupe. Kodeksom ponašanja, STADA, zajedno sa svojim afilijacijama poput Hemofarma, zalaže se za slobodnu, fer i neiskrivljenu konkurenciju. Kompanija očekuje od svojih zaposlenih da se u poslovanju ponašaju u skladu sa antimonopolskim zakonima i uvek moraju da budu svesni i da se pridržavaju važećih zakona i propisa i da se pridržavaju principa fer konkurencije. Politika uzbunjivanja omogućava zaposlenima da podnesu svaku sumnju na slučaj relevantan za aspekte podnošenja.

	101	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	2024
--	-----	-----------------------------	------

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
GRI 207: Porez 2019	
207-1 Pristup porezu Opis pristupa porezu, uključujući: i. da li organizacija ima poresku strategiju i ako je tako, link ka ovoj strategiji ako je javno dostupna; ii. upravljačko telo ili pozicija na rukovodećem nivou u okviru organizacije koje formalno revidira i odobrava poresku strategiju kao i učestalost ovog revidiranja; iii. pristup regulatornoj usklađenosti; iv. kako je pristup porezu povezan sa poslovanjem i strategijama organizacije vezano za održivi razvoj.	Svi podaci o ekonomskoj performansi, uključujući porez, prezentovani su u okviru izveštaja o održivom razvoju STADA Grupe i njenim finansijskim izveštajima, dostupnim na https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report i https://www.stada.com/investor-relations/financial-publications/financial-reports , kao i u vidu opštih podataka na www.stada.com .
207-2 Poresko upravljanje, kontrola i upravljanje rizikom a. Opis poreskog upravljanja i okvira kontrole, uključujući: i. organ upravljanja ili položaj na izvršnom nivou u organizaciji koji je odgovoran za usklađenost sa poreskom strategijom; ii. kako je pristup porezu ugrađen u organizaciju; iii. pristup poreskim rizicima, uključujući kako su rizici identifikovani, kako se njima upravlja i kako se prate; iv. kako se procenjuje usklađenost sa poreskim upravljanjem i kontrolnim okvirom. b. Opis mehanizama izražavanja zabrinutosti o poslovnom ponašanju organizacije i integriteta organizacije vezano za porez. c. Opis procesa obezbeđenja za otkrivanja poreza, uključujući ako je merodavno, link ili reference ka eksternim izveštajima obezbeđenja ili izjavama obezbeđenja.	
207-3 Angažovanje zainteresovanih strana i upravljanje problemima vezanim za porez Opis pristupa angažmanu zainteresovanih strana i upravljanju pitanja zainteresovanih strana koja predstavljaju zabrinutos vezano za porez, uključujući: i. pristup angažmanu sa poreskim vlastima; ii.pristup zagovaranju javnih politika o porezu; iii. procesi za prikupljanje i razmatranje stavova i zabrinutosti zainteresovanih strana, uključujući spoljne zainteresovane strane	
207-4 Izveštavanje po zemljama a. Sve poreske jurisdikcije u kojima su entiteti uključeni u revidirane konsolidovane finansijske izveštaje organizacije ili u finansijske informacije podnete u javnoj evidenciji, su rezidentne za poreske svrhe. b. Za svaku poresku jurisdikciju koja je prijavljena u Otkrivanju 207-4-a i. Imena rezidentnih subjekata; ii. Primarne aktivnosti organizacije; iii. Broj zaposlenih i osnov za izračunavanje ovog broja; iv. Prihodi od prodaje treće strane; v. Prihodi od transakcija unutar grupe sa drugim poreskim jurisdikcijama; vi. Dobit/gubitak pre poreza; vii. Materijalna imovina osim gotovine i gotovinskih ekvivalenata; viii. Porez na dobit preduzeća plaćen na gotovinskoj osnovi; ix. Porez na dobit preduzeća obračunat na dobit/gubitak; x. Razlozi za razliku između poreza na dobit pravnih lica obračunatog na dobit/gubitak i poreskog duga ako se na dobit/gubitak pre oporezivanja primenjuje zakonska poreska stopa. c. Vremenski period koji je pokriven informacijama koje su prijavljene u Obelodanjanju 207-4.	
GRI 301: Materijali	
301-1: Materijali koji se koriste po težini ili zapremini Ukupna težina ili zapremina materijala koji se koriste za proizvodnju i pakovanje primarnih proizvoda i usluga organizacije tokom izveštajnog perioda po: i. neobnovljivim materijalima koji se koriste; ii. obnovljivim materijalima koji se koriste.	Odeljak 2 ovog Izveštaja
301-2: Korišćeni reciklirani ulazni materijali	Hemofarm koristi reciklirani karton za sekundarno i transportno pakovanje svojih proizvoda. Količine recikliranih ulaznih materijala korišćenih u 2024. godini prikazane su u Odeljku 2 ovog Izveštaja.
Procenat recikliranih ulaznih materijala koji se koriste za proizvodnju primarnih proizvoda i usluga organizacije.	

2024	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	102	
------	-----------------------------	-----	--

OBELODANJIVANJE	REFERENCE																												
301-3: Ponovo upotrebljeni proizvodi i materijali za njihovo pakovanje a. Procenat ponovo upotrebljenih proizvoda i materijala za njihovo pakovanje za svaku kategoriju proizvoda. b. Kako su prikupljeni podaci za ovo obelodanjanje.	S obzirom na to da farmaceutska proizvodnja podrazumeva stvaranje proizvoda koji imaju veliki uticaj na zdravlje ljudi, ova vrsta ponovne upotrebe proizvoda trenutno nije moguća, u skladu sa zakonima i propisima same industrije.																												
GRI 302: Energija																													
302-1: Potrošnja energije unutar organizacije a. Ukupna potrošnja goriva unutar organizacije iz neobnovljivih izvora, u džulima ili kilo i mega džulima, uključujući vrste goriva koje se koriste. b. Ukupna potrošnja goriva unutar organizacije iz obnovljivih izvora, u džulima ili kilo i mega džulima, uključujući vrste goriva koje se koriste. c. U džulima, vat satima ili kilo i mega džulima, ukupno: i. potrošnja električne energije ii. potrošnja grejanja iii. potrošnja hlađenja iv. potrošnja pare d. U džulima, vat satima ili kilo i mega džulima, ukupno: i. prodata električna energija ii. prodato grejanje iii. prodato hlađenje iv. prodata para e. Ukupna potrošnja energije unutar organizacije, u džulima ili kilo i mega džulima. f. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun. g. Izvor korišćenih faktora konverzije.	a. /b. /c: Prikazano u Odeljku 2 ovog Izveštaja Takođe, ukupna potrošnja energije po tipu goriva unutar STADA Grupe iznosi:*																												
	<table><tr><th>Po tipu (MWh)</th><th>2022</th><th>2023</th><th>2024</th></tr><tr><td>Fosilna goriva</td><td>103,524</td><td>104,023</td><td>107,679</td></tr><tr><td>Mobilna sagorevanja</td><td>27,507</td><td>38,395</td><td>52,782</td></tr><tr><td>Para/centralno grejanje</td><td>31,525</td><td>33,557</td><td>41,524</td></tr><tr><td>Električna energija – neobnovljiva</td><td>81,374</td><td>59,187</td><td>46,500</td></tr><tr><td>Električna energija – obnovljiva</td><td>38,678</td><td>64,514</td><td>85,401</td></tr><tr><td>Ukupna potrošnja energije</td><td>282,608</td><td>299,678</td><td>333,888</td></tr></table> * Podaci iz 2023. i ranije o poslovanju u Rusiji u Obninsku i Nizhny Novgorodu, koji od 2023. više nisu podružnice STADA Grupe, isključeni su retroaktivno. Podaci preuzeti iz matične kompanije STADA (referenca: https://www.stada.com/sustainability/sustainability-report) a./b. Ukupna potrošnja energije iz proizvodnih lokacija, čistih kancelarijskih lokacija i službenih automobila; c. Hemofarm prikuplja potrošnju energije za fosilne izvore (uključujući prikupljenu paru) koja se uglavnom koristi za grejanje i električnu energiju; c iii./iv. Ne postoji poseban nadzor energije za hlađenje i paru jer je potrošnja pokrivena bilo u potrošnji fosilnih goriva i/ili električne energije; d. Hemofarm ne prodaje energiju; f. Podaci o potrošnji energije zasnivaju se na očitavanjima brojila i primenljivoj grejnoj vrednosti. Izvor grejne vrednosti je Protokol o gasovima sa efektom staklene bašte.	Po tipu (MWh)	2022	2023	2024	Fosilna goriva	103,524	104,023	107,679	Mobilna sagorevanja	27,507	38,395	52,782	Para/centralno grejanje	31,525	33,557	41,524	Električna energija – neobnovljiva	81,374	59,187	46,500	Električna energija – obnovljiva	38,678	64,514	85,401	Ukupna potrošnja energije	282,608	299,678	333,888
Po tipu (MWh)	2022	2023	2024																										
Fosilna goriva	103,524	104,023	107,679																										
Mobilna sagorevanja	27,507	38,395	52,782																										
Para/centralno grejanje	31,525	33,557	41,524																										
Električna energija – neobnovljiva	81,374	59,187	46,500																										
Električna energija – obnovljiva	38,678	64,514	85,401																										
Ukupna potrošnja energije	282,608	299,678	333,888																										
302-2: Potrošnja energije van organizacije a. Potrošnja energije van organizacije, u džulima ili kilo I mega džulima. b. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun. c. Izvor korišćenih faktora konverzije.	Nije primenljivo jer su Hemofarmovi proizvodi farmaceutski proizvodi i ne troše energiju.																												
302-3: Energetski intenzitet a. Odnos energetskog intenziteta za organizaciju. b. Metrika specifična za organizaciju (imenilac) izabrana za izračunavanje odnosa. c. Vrste energije uključene u odnos intenziteta; bilo da je to gorivo, struja, grejanje, hlađenje, para ili sve. d. Bilo da odnos koristi potrošnju energije unutar organizacije, van nje ili oboje. Potrošnja energije u MWh po 1 mil pakovanja (interna proizvodnja)* Potrošnja energije u MWh / prodaja u hiljadama EUR b. po 1 mil pakovanja: Potrošnja energije iz STADA Grupe po 1 mil proizvedenih pakovanja proizvoda iz interne proizvodnje; po neto prihodu: Potrošnja energije iz STADA grupe po neto prihodu STADA grupe, (neto prihod koji je rezultat interno i eksterno proizvedenih i prodatih proizvoda) c. energija uključuje sve vrste goriva kako je prikazano u GRI 302-1 d. koeficijent energetskog intenziteta se zasniva na potrošnji energije Stade	a. Odnos energetskog intenziteta je sledeći <table><tr><th></th><th>2022</th><th>2023</th><th>2024</th></tr><tr><td>Potrošnja energije u MWh po 1 mil pakovanja (interna proizvodnja)*</td><td>510.5</td><td>492.2</td><td>584.5</td></tr><tr><td>Potrošnja energije u MWh / prodaja u hiljadama EUR</td><td>85,7</td><td>80,2</td><td>82,3</td></tr></table> b. po 1 mil pakovanja: Potrošnja energije iz STADA Grupe po 1 mil proizvedenih pakovanja proizvoda iz interne proizvodnje; po neto prihodu: Potrošnja energije iz STADA grupe po neto prihodu STADA grupe, (neto prihod koji je rezultat interno i eksterno proizvedenih i prodatih proizvoda) c. energija uključuje sve vrste goriva kako je prikazano u GRI 302-1 d. koeficijent energetskog intenziteta se zasniva na potrošnji energije Stade		2022	2023	2024	Potrošnja energije u MWh po 1 mil pakovanja (interna proizvodnja)*	510.5	492.2	584.5	Potrošnja energije u MWh / prodaja u hiljadama EUR	85,7	80,2	82,3																
	2022	2023	2024																										
Potrošnja energije u MWh po 1 mil pakovanja (interna proizvodnja)*	510.5	492.2	584.5																										
Potrošnja energije u MWh / prodaja u hiljadama EUR	85,7	80,2	82,3																										

	103	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	2024
--	-----	-----------------------------	------

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
302-4: Smanjenje potrošnje energije a. Iznos smanjenja potrošnje energije postignut kao direktan rezultat inicijativa za očuvanje i efikasnost, u džulima ili kilo i mega džulima. b. Vrste energije uključene u smanjenja; bilo da je to gorivo, struja, grejanje, hlađenje, para ili sve. c. Osnova za izračunavanje smanjenja potrošnje energije, kao što je početna godina ili početne vrednosti, uključujući obrazloženje za njen izbor. d. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun.	a. Smanjenje energije kao rezultat projekata energetske efikasnosti prati se isključivo interno. b. Mogućnosti smanjenja potrošnje energije se u načelu odnose na sve vrste energije, uključujući električnu energiju, fosilna goriva i druge. c./ d. Potencijal smanjenja energije se procenjuje kao deo proračuna poslovnog slučaja.
302-5: Smanjenje energetskih potreba proizvoda i usluga a. Smanjenje energetskih potreba prodatih proizvoda i usluga ostvareno tokom izveštajnog perioda, u džulima ili kilo i mega džulima. b. Osnova za izračunavanje smanjenja potrošnje energije, kao što je početna godina ili početne vrednosti, uključujući obrazloženje za njen izbor. c. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun.	/ Nije relevantno za Hemofarmov portfolio proizvoda
GRI 303: Voda i otpadne vode	
303-1: Interakcije sa vodom kao zajedničkim resursom a. Opis načina na koji organizacija stupa u interakciju sa vodom, uključujući kako i gde se voda povlači, troši i ispušta, kao i uticaje koji su u vezi sa vodom prouzrokovani ili doprineli, ili direktno povezani sa aktivnostima, proizvodima ili uslugama organizacije poslovnim odnosom (npr. uticaji izazvani oticanjem). b. Opis pristupa koji se koristi za identifikaciju uticaja koji se odnose na vodu, uključujući obim procena, njihov vremenski okvir i sve korišćene alate ili metodologije. c. Opis načina na koji se rešavaju uticaji koji se odnose na vodu, uključujući i način kako organizacija radi sa zainteresovanim stranama na upravljanju vodom kao zajedničkim resursom i kako se angažuje sa dobavljačima ili kupcima sa značajnim uticajima na vodu. d. Objašnjenje procesa za postavljanje bilo kakvih ciljeva i zadataka u vezi sa vodom koji su deo pristupa upravljanja organizacije i kako se oni odnose na javnu politiku i lokalni kontekst svake oblasti sa nestašicom vode.	a. Efikasna upotreba vode je neophodna za Hemofarm. Voda se koristi na proizvodnim lokacijama za proizvodnju (uključujući čišćenje) i prateće pomoćne procese. Voda se crpi iz izvora trećih strana (opštinskih snabdevača vodom), a bunari podzemnih voda rade na našim lokacijama u Vršcu i Šapcu. Potrošnja vode je prikazan u Odeljku 2 ovog izveštaja. b. Voda sa proizvodnih lokacija se ispušta kao indirektan ispust u javnu kanalizacionu mrežu i podleže zahtevima dozvole za ispuštanje. Hemofarm poseduje sopstvene primarne prečištače otpadnih voda. Uticaj na lokalnu nestašicu vode se procenjuje godišnje korišćenjem WRI Atlasa rizika od vode u akvaduktu. c)/ d) Potrošnja vode se izveštava kvartalno za mesečne podatke o potrošnji i procenjuje se na licu mesta i na globalnom nivou kako bi se razumeli trendovi i pokrenule mere prema potrebi. Redovni sastanci za pregled poslovanja upravljanja se koriste za rešavanje relevantnih uticaja vezanih za vodu i njihovo usklađivanje sa zahtevima zainteresovanih strana i javnim politikama.
303-2: Upravljanje uticajima koji se odnose na ispuštanje vode Opis svih minimalnih standarda postavljenih za kvalitet ispuštanja otpadnih voda i kako su ovi minimalni standardi određeni, uključujući: i. kako su standardi za objekte koji rade na lokacijama bez lokalnih zahteva za pražnjenje bili utvrđeni; ii. sve interno razvijene standarde ili smernice za kvalitet vode; iii. bilo koji sektorski specifični standard uzet u obzir; iv. da li je uzet u obzir profil prijemnog vodnog tela.	i. Upravljanje otpadnim vodama je deo HSE MS standarda i procesa na Hemofarm lokacijama kako bi se ispunili važeći regulatorni zahtevi. Otpadne vode se ispuštaju sa svih lokacija kao indirektno ispuštanje u javnu kanalizacionu mrežu koje podležu lokalnoj dozvoli za ispuštanje (uključujući fizičke i hemijske granične parametre kao i zahteve praćenja). Na nekim lokacijama takođe koristimo postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda pre ispuštanja u opštinsku kanalizaciju i naknadnog tretmana u postrojenju za prečišćavanje gradskih otpadnih voda. ii. Ispuštanje otpadnih voda podleže zahtevima dozvola koje definišu našu internu specifikaciju i stoga ne postoje specifični interno razvijeni standardi ili smernice za kvalitet vode. iii. Hemofarm je počeo da ocenjuje primenu AMR IA standarda za proizvodnju antibiotika i planira da proceni relevantne interne proizvodne lokacije u 2025. iv. Hemofarm nije razmatrao profil prijemnog vodnog tela pošto se ispuštanje vrši u opštinsku kanalizaciju (indirektno ispuštanje) i podleže graničnim vrednostima ispuštanja koje je odredio operater prijemnog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
303-3: Povlačenje vode a. Ukupno povlačenje vode iz svih oblasti u megalitrima, i podela ovog ukupnog iznosa prema sledećim izvorima, ako je primenjivo: i. Površinske vode; ii. Podzemne vode; iii. Morska voda; iv. Proizvedena voda; v. Voda treće strane. b. Ukupno povlačenje vode iz svih oblasti sa nestašicom vode u megalitrima, i podela ovog ukupnog iznosa prema sledećim izvorima, ako je primenjivo: i. Površinske vode; ii. Podzemne vode; iii. Morska voda; iv. Proizvedena voda; v. Voda treće strane, i pregled ovog ukupnog iznosa prema izvorima povlačenja navedenim u i-iv. c. Pregled ukupnog povlačenja vode iz svakog od izvora navedenih u Objavama 303-3-a i 303-3-b u megalitrima prema sledećim kategorijama: i. Slatka voda (≤1.000 mg/l ukupne rastvorenih čvrstih materija); ii. Ostala voda (>1.000 mg/l ukupno rastvorenih čvrstih materija). d. Sve kontekstualne informacije neophodne za razumevanje načina na koji su podaci sastavljeni, kao što su korišćeni standardi, metodologije i pretpostavke. b./c. Informacije nisu u potpunosti dostupne jer nije poznat konačni izvor i lokacija povlačenja vode od opštinskog snabdevača. 2 lokacije sa sopstvenim bunarima za podzemne vode nisu locirane u oblasti sa visokom nestašicom vode. d. Podaci se zasnivaju na očitanjima vodomera	a. Prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja.
303-4 Ispuštanje vode a. Ukupan ispust vode u sve oblasti u megalitrima, i analiza ovog ukupnog iznosa prema sledećem vrstama odredišta, ako je primenjivo: i. Površinske vode; ii. Podzemne vode; iii. Morska voda; iv. Voda trećih strana i količina ovog ukupnog iznosa poslata na korišćenje drugim organizacijama, ako je primenljivo. b. Analiza ukupnog ispuštanja vode u sve oblasti u megalitrima po sledećim kategorijama: i. Slatka voda (≤1.000 mg/l ukupno rastvorenih čvrstih materija); ii. Ostala voda (>1.000 mg/l ukupno rastvorenih čvrstih materija). c. Ukupan ispust vode u sva područja sa nestašicom vode u megalitrima, i podela ovog ukupnog iznosa po sledećim kategorijama: i. Slatka voda (≤1.000 mg/l ukupno rastvorenih čvrstih materija); ii. Ostala voda (>1.000 mg/l ukupno rastvorenih čvrstih materija). d. Prioritetne supstance koje izazivaju zabrinutost za koje se prečišćava ispust, uključujući: i. kako su definisane prioritetne supstance koje izazivaju zabrinutost i bilo koji međunarodni standard, autoritativna lista ili kriterijum koji se koristi; ii. pristup za postavljanje granica ispuštanja prioritetnih supstanci koje izazivaju zabrinutost; iii. broj incidenata nepoštovanja ograničenja ispuštanja. e. Sve kontekstualne informacije neophodne za razumevanje načina na koji su podaci sastavljeni, kao što su korišćeni standardi, metodologije i pretpostavke. d: i., ii.: Granice ispuštanja su definisane od strane lokalnih vlasti kao deo naših dozvola za indirektno ispuštanje; e. / 303-5 Potrošnja vode a. Ukupna potrošnja vode iz svih oblasti u megalitrima. b. Ukupna potrošnja vode iz svih oblasti sa nestašicom vode u megalitrima. c. Promena u skladištenju vode u megalitrima, ako je utvrđeno da skladište vode ima značajan uticaj vezan za vodu. d. Sve kontekstualne informacije neophodne da bi se razumelo kako su podaci sastavljeni, kao što su korišćeni standardi, metodologije i pretpostavke, uključujući da li su informacije izračunate, procenjene, modelovane ili dobijene iz direktnih merenja, kao i pristup koji je za to preduzet, kao što je npr. korišćenje bilo kojih faktora specifičnih za sektor.	a./b. Voda sa proizvodnih lokacija Hemofarma se ispušta u opštinsku kanalizaciju i na većini lokacija nije potrebno stalno merenje količina ispuštanja. Prijavljeno ispuštanje vode se stoga zasniva na zahvatu vode koja se koristi za proizvodne, sanitarne i pomoćne procese. Količina prikupljenih atmosferskih voda ispuštenih u opštinsku kanalizaciju; nesakupljena kišnica (npr. sa krovnih površina) koja je prodrla u površinsko tlo ili ulaz vode u proizvode se ne prati i ne razmatra u prijavljenim podacima. d: i., ii.: Granice ispuštanja su definisane od strane lokalnih vlasti kao deo naših dozvola za indirektno ispuštanje; e. /

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
303-5 Potrošnja vode a. Ukupna potrošnja vode iz svih oblasti u megalitrima. b. Ukupna potrošnja vode iz svih oblasti sa nestašicom vode u megalitrima. c. Promena u skladištenju vode u megalitrima, ako je utvrđeno da skladište vode ima značajan uticaj vezan za vodu. d. Sve kontekstualne informacije neophodne da bi se razumelo kako su podaci sastavljeni, kao što su korišćeni standardi, metodologije i pretpostavke, uključujući da li su informacije izračunate, procenjene, modelovane ili dobijene iz direktnih merenja, kao i pristup koji je za to preduzet, kao što je npr. korišćenje bilo kojih faktora specifičnih za sektor.	Prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja
GRI 304: Biodiverzitet	
304-1: Operativne lokacije koje su u vlasništvu, zakupljene, kojima se upravlja u zaštićenim područjima ili u blizini, i područja visoke vrednosti biodiverziteta izvan zaštićenih područja Za svaku operativnu lokaciju u vlasništvu, zakupu, upravljanju ili u blizini zaštićenih područja i područja visoke vrednosti biodiverziteta izvan zaštićenih područja, sledeće informacije: i. Geografska lokacija; ii. Podpovršinsko i podzemno zemljište koje može biti u vlasništvu, zakupu ili pod upravljanjem organizacije; iii. Položaj u odnosu na zaštićeno područje (u području, pored ili koje sadrži de-love zaštićenog područja) ili područje visoke vrednosti biodiverziteta izvan zaštićenih područja; iv. Vrsta posla (kancelarija, manufaktura ili proizvodnja, ili ekstrakcija); v. Veličina operativne lokacije u km2 (ili druga jedinica, ako je potrebno); vi. Vrednost biodiverziteta koju karakteriše atribut zaštićenog područja ili područja visoke vrednosti biodiverziteta van zaštićenog područja (kopneni, slatkovodni ili morski ekosistem); vii. Vrednost biodiverziteta koju karakteriše lista zaštićenog statusa (kao što su IUCN kategorije upravljanja zaštićenim područjima, Ramsarska konvencija, nacionalno zakonodavstvo).	Na osnovu interne evaluacije (npr. korišćenjem aplikacije EEA GIS Map) nijedna od Hemofarmovih proizvodnih lokacija se ne nalazi u zaštićenim područjima ili u blizini zaštićenih područja i područja visoke vrednosti biodiverziteta izvan zaštićenih područja.
304-2: Značajni uticaji aktivnosti, proizvoda i usluga na biodiverzitet a. Priroda značajnih direktnih i indirektnih uticaja na biodiverzitet u odnosu na jedno ili više od sledećeg: i. Izgradnja ili korišćenje proizvodnih pogona, rudnika i transportne infras-trukture; ii. Zagađenje (unošenje materija koje se prirodno ne javljaju u staništu iz tačkastih i netačkastih izvora); iii. Unošenje invazivnih vrsta, štetočina i patogena; iv. Redukcija vrsta; v. Konverzija staništa; vi. Promene u ekološkim procesima izvan prirodnog opsega varijacija (kao što je salinitet ili promene nivoa podzemnih voda). b. Značajni direktni i indirektni pozitivni i negativni uticaji koji se odnose na sledeće: i. Zahvaćene vrste; ii. Obim pogođenih područja; iii. Trajanje uticaja; iv. Reverzibilnost ili nepovratnost uticaja.	Poslovanje Hemofarma nema značajan negativan uticaj na životnu sredinu ili biodiverzitet oko proizvodnih pogona ili poslovnih prostora kompanije gde se obavlja osnovna delatnost. S tim u vezi, na lokacijama na kojima Hemofarm posluje nema zaštićenih staništa, područja visoke biodiverzitetske vrednosti van zaštićenih područja ili ugroženih životinjskih i biljnih vrsta pod posebnom zaštitom.
304-3 Staništa zaštićena ili obnovljena a. Veličina i lokacija svih zaštićenih ili obnovljenih područja staništa i da li su uspeh mere obnove odobrili ili odobravaju nezavisni spoljni stručnjaci. b. Da li postoje partnerstva sa trećim stranama za zaštitu ili obnovu područja staništa koja se razlikuju od onih u kojima je organizacija nadgledala i sprovodila mere obnove ili zašтите. c. Status svake oblasti na osnovu njenog stanja na kraju izveštajnog perioda. d. Korišćeni standardi, metodologije i pretpostavke.	

OBELODANJIVANJE	REFERENCE																		
304-3: Vrste na IUCN Crvenoj listi i vrste na nacionalnoj listi očuvanja sa staništima u područjima pogođenim poslovnim delovanjem Ukupan broj vrsta na IUCN Crvenoj listi i vrsta na nacionalnoj listi očuvanja sa staništima u oblastima na koje rad organizacije utiče, prema stepenu rizika od izumiranja: i. Kritično ugrožene ii. Ugrožene iii. Ranjive iv. Skoro ugrožene v. Najmanja briga	Ne postoje vrste na Crvenoj listi IUCN-a i vrste na nacionalnoj listi očuvanja sa staništima u područjima pogođenim poslovnim delovanjem Hemofarma.																		
GRI 305: Emisije																			
305-1 Direkte emisije gasova sa efektom staklene bašte (GHG) (Opseg 1): a. Ukupne direktne (Opseg 1) emisije GHG u metričkim tonama ekvivalenta CO2. b. Gasovi uključeni u proračun; bilo da je CO2, CH4, N2O, HFC, PFC, SF6, NF3 ili sve. c. Biogene emisije CO2 u metričkim tonama CO2 ekvivalenta. d. Početna godina za obračun, ako je primenjivo, uključujući: i. obrazloženje izbora; ii. emisije u početnoj godini; iii. kontekst za sve značajne promene u emisijama koje su izazvale preračunavanje emisija početne godine. e. Izvor faktora emisije i korišćenih stopa potencijala globalnog zagrevanja (GWP), ili referenca na izvor GWP. f. Pristup konsolidacije za emisije; da li udeo u kapitalu, finansijska kontrola ili operativna kontrola. g. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun. GHG emisije	Ospeg 1 [t CO2e] <table><tr><th>GHG emisije</th><th>2020.</th><th>2021.</th><th>2022.</th><th>2023.</th><th>2024.</th></tr><tr><td>Ospeg 1 [t CO2e]</td><td>31.639,7</td><td>28.908,5</td><td>34.399,1</td><td>40.104,5</td><td>40.923,1</td></tr></table> *Podaci iz prethodnih godina su retroaktivno prilagođeni prema GHG protokolu. Ovo je posledica povlačenja Stadinih poslovnih aktivnosti iz Rusije i Bredburija (Velika Britanija), kao i primene izmenjenih i unapređenih metoda obračuna. b) Svi gasovi u skladu sa GHG protokolom su uključeni. c) Nije primenljivo jer nema direktnih biogenih CO2 emisija. d) Početna godina je 2020 (i), izveštavanje na nivou cele grupe počelo je 2020. godine, (ii) 2020. godina, (iii) nije izvršena rekalkulacija početne godine. e) Izvori su faktori emisije iz AIB Residual Mix i IEA za kupljenu električnu energiju, kao i UK DEFRA – faktori konverzije za kupljenu paru/grejanje. f) Konsolidovani pristup zasnovan na „operativnoj kontroli“. g) GHG protokol kao osnovni standard; proizvodni pogoni: na osnovu praćene potrošnje primarne energije; kancelarije: na osnovu izmerene potrošnje primarne energije (ukoliko je dostupna) ili procene na osnovu površine prostora i prosečnog faktora potrošnje energije.	GHG emisije	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	Ospeg 1 [t CO2e]	31.639,7	28.908,5	34.399,1	40.104,5	40.923,1						
GHG emisije	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.														
Ospeg 1 [t CO2e]	31.639,7	28.908,5	34.399,1	40.104,5	40.923,1														
305-2 Indirektne emisije GHG (Opseg 2) a. Ukupna indirektna energija zasnovana na lokaciji (Opseg 2) GHG emisije u metričkim tonama CO2 ekvivalenta. b. Ako je primenjivo, ukupne tržišno zasnovane indirektne emisije GHG (Opseg 2) u metričkim tonama ekvivalenta CO2. c. Ako je dostupno, gasovi uključeni u proračun; bilo da je CO2, CH4, N2O, HFCs, PFCs, SF6, NF3, ili sve. d. Početna godina za obračun, ako je primenjivo, uključujući: i. obrazloženje izbora; ii. emisije u početnoj godini; iii. kontekst za sve značajne promene u emisijama koje su izazvale preračunavanje emisija početne godine. e. Izvor faktora emisije i korišćenih stopa potencijala globalnog zagrevanja (GWP), ili referenca na izvor GWP. f. Konsolidovani pristup za emisije; da li udeo u kapitalu, finansijska kontrola ili operativna kontrola. g. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun.	a. Ukupne GHG emisije iz Opsega 2 u okviru STADA Grupe od početnih vrednosti 2020. do 2022. godine iznose: * <table><tr><th>GHG emisije</th><th>2020.</th><th>2021.</th><th>2022.</th><th>2023.</th><th>2024.</th></tr><tr><td>Ospeg 2 [t CO2e] (location-based)</td><td></td><td>71.377,4</td><td>75.844,2</td><td>72.737,9</td><td>79.412,6</td></tr><tr><td>Ospeg 2 [t CO2e] (market-based)</td><td>75.032,8</td><td>62.148,1</td><td>59.746,7</td><td>41.723,2</td><td>29.853,6</td></tr></table> *Podaci iz prethodnih godina su retroaktivno prilagođeni prema GHG protokolu. Ovo je posledica povlačenja Stadinih poslovnih aktivnosti iz Rusije i Bredburija (Velika Britanija), kao i primene izmenjenih i unapređenih metoda obračuna. b) Svi gasovi u skladu sa GHG protokolom su uključeni. c) Nije primenljivo jer nema direktnih biogenih CO2 emisija. d) Početna godina je 2020 (i), izveštavanje na nivou cele grupe počelo je 2020. godine, (ii) 75,039 t CO2e, (iii) nije izvršena rekalkulacija početne godine. e) Izvori su faktori emisije iz AIB Residual Mix i IEA za kupljenu električnu energiju, kao i UK DEFRA – faktori konverzije za kupljenu paru/grejanje. f) Konsolidovani pristup zasnovan na „operativnoj kontroli“. g) GHG protokol kao osnovni standard; proizvodni pogoni: na osnovu praćene potrošnje primarne energije; kancelarije: na osnovu izmerene potrošnje primarne energije (ukoliko je dostupna) ili procene na osnovu površine prostora i prosečnog faktora potrošnje energije	GHG emisije	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	Ospeg 2 [t CO2e] (location-based)		71.377,4	75.844,2	72.737,9	79.412,6	Ospeg 2 [t CO2e] (market-based)	75.032,8	62.148,1	59.746,7	41.723,2	29.853,6
GHG emisije	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.														
Ospeg 2 [t CO2e] (location-based)		71.377,4	75.844,2	72.737,9	79.412,6														
Ospeg 2 [t CO2e] (market-based)	75.032,8	62.148,1	59.746,7	41.723,2	29.853,6														

OBELODANJIVANJE	REFERENCE																																								
305-3 Ostale indirektne emisije GHG (Opseg 3) a. Ukupne ostale indirektne (Opseg 3) emisije GHG u metričkim tonama ekvivalenta CO2. b. Ako je dostupno, gasovi uključeni u proračun; bilo da je CO2, CH4, N2O, HFCs, PFCs, SF6, NF3, ili sve. c. Biogene emisije CO2 u metričkim tonama CO2 ekvivalenta. d. Ostale indirektne (Opseg 3) kategorije i aktivnosti GHG emisija uključene u proračun. e. Početna godina za obračun, ako je primjenjivo, uključujući: i. obrazloženje izbora; ii. emisije u baznoj godini; iii. kontekst za sve značajne promene u emisijama koje su izazvale preračunavanje emisija početne godine. f. Izvor faktora emisije i korišćenih stopa potencijala globalnog zagrevanja (GWP), ili referenca na izvor GWP. g. Konsolidovani pristup za emisije; da li udeo u kapitalu, finansijska kontrola ili operativna kontrola. h. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun.	STADA koristi računarski softver Persefoni za obračun emisija iz Opsega 3 (Scope 3) i po prvi put je izračunala emisije iz opsega 3 za fiskalnu 2023. godinu. <table><tr><th>GHG emisije</th><th>2023</th><th>2024</th></tr><tr><td>Bruto emisije iz opsega 3 [tone CO2]</td><td>816.423</td><td>722.316</td></tr></table> b. Raspodela emisija po GHG (tCO2e) <table><tr><td>CO2</td><td>796.671</td></tr><tr><td>CH4</td><td>89.532</td></tr><tr><td>N2O</td><td>20.207</td></tr><tr><td>HFCs</td><td>62.803</td></tr><tr><td>PFCs</td><td>2.944</td></tr><tr><td>SF4</td><td>48.392</td></tr><tr><td>NF3</td><td>0</td></tr><tr><td>Nespecificirano</td><td>8.831</td></tr></table> c. Nije primenljivo jer nema direktnih biogenih CO2 emisija. d. Ostale GHG emisije Opsega 3 prema kategoriji materijala: <table><tr><th></th><th>2023</th><th>2024</th></tr><tr><td>Kategorija 1</td><td>718,416</td><td>640,221</td></tr><tr><td>Kategorija 2</td><td>18,444</td><td>10,765</td></tr><tr><td>Kategorija 3</td><td>31,606</td><td>34,440</td></tr><tr><td>Kategorija 4</td><td>41,617</td><td>35,163</td></tr><tr><td>Drugo (uklj. kat. 5, 6, 7, 9)</td><td>6,340</td><td>1.727</td></tr></table> e. Osnovna godina za obračun je 2023. i. Strateška odluka kao deo Stadine posvećenosti održivom razvoju i ESG ciljevima ii. vidi gore iii. nije primenljivo f. Korišćeni GWP (globalni potencijal zagrevanja) potiče iz AR5. g. Pristup zasnovan na „operativnoj kontroli“. h. Metodologija se zasniva na GHG protokolu, a primenjeni obračuni su u skladu sa tim standardom. Konkretno metodologije se razlikuju u zavisnosti od izvora emisija i dostupnih podataka, npr. Exiobase – Monetarni model verzija 3.8.2 koristi se za obračune zasnovane na troškovima i prihodima (kategorije 1, 2 i 4), IEA 2023 i UK DEFRA se koriste za aktivnosti povezane sa gorivom i energijom, kao i za otpad (kategorije 3 i 5).	GHG emisije	2023	2024	Bruto emisije iz opsega 3 [tone CO2]	816.423	722.316	CO2	796.671	CH4	89.532	N2O	20.207	HFCs	62.803	PFCs	2.944	SF4	48.392	NF3	0	Nespecificirano	8.831		2023	2024	Kategorija 1	718,416	640,221	Kategorija 2	18,444	10,765	Kategorija 3	31,606	34,440	Kategorija 4	41,617	35,163	Drugo (uklj. kat. 5, 6, 7, 9)	6,340	1.727
GHG emisije	2023	2024																																							
Bruto emisije iz opsega 3 [tone CO2]	816.423	722.316																																							
CO2	796.671																																								
CH4	89.532																																								
N2O	20.207																																								
HFCs	62.803																																								
PFCs	2.944																																								
SF4	48.392																																								
NF3	0																																								
Nespecificirano	8.831																																								
	2023	2024																																							
Kategorija 1	718,416	640,221																																							
Kategorija 2	18,444	10,765																																							
Kategorija 3	31,606	34,440																																							
Kategorija 4	41,617	35,163																																							
Drugo (uklj. kat. 5, 6, 7, 9)	6,340	1.727																																							

OBELODANJIVANJE	REFERENCE																		
305-4 Intezitet GHG emisija a. Odnos intenziteta emisije GHG za organizaciju. b. Metrika specifična za organizaciju (imenilac) Izabrana za izračunavanje odnosa. c. Vrste emisija GHG uključenih u odnos intenziteta; bilo direktno (Opseg 1), energetski indirektno (Opseg 2) i/ili drugi indirektni (Opseg 3). d. Gasovi uključeni u proračun; bilo da je CO2, CH4, N2O, HFCs, PFCs, SF6, NF3, ili sve.	a. Intenzitet emisija GHG (Opseg 1 i 2) za STADA-u je sledeći: <table><tr><th>GHG Emisije (Opseg 1 i 2)*</th><th>2022</th><th>2023</th><th>2024</th></tr><tr><td>T CO2/mil. pakovanja</td><td>170,1</td><td>134,4</td><td>123,9</td></tr><tr><td>T CO2 /mil€ prihoda</td><td>28,5</td><td>23,5</td><td>17,4</td></tr></table> *Podaci iz prethodnih godina su retroaktivno prilagođeni prema GHG protokolu. Ovo je posledica povlačenja Stadinih poslovnih aktivnosti iz Rusije i Bredburija (Velika Britanija), kao i primene izmenjenih i unapređenih metoda obračuna. b. Prema milionu pakovanja: Emisije gasova sa efektom staklene bašte (GHG) iz obima 1 i 2 za STADA grupu po 1 milionu proizvedenih pakovanja proizvoda iz interne proizvodnje; po neto prihodu: Emisije iz opsega 1 i 2 za STADA grupu po neto prihodu STADA grupe (neto prihod koji proizilazi iz interno i eksterno proizvedenih i prodatih proizvoda). c. Obuhvata emisije iz opsega 1 i opsega 2, kako je prikazano u GRI standardima 305-1 i 305-2. d. Gase obuhvaćene u skladu sa GHG protokolom.	GHG Emisije (Opseg 1 i 2)*	2022	2023	2024	T CO2/mil. pakovanja	170,1	134,4	123,9	T CO2 /mil€ prihoda	28,5	23,5	17,4						
GHG Emisije (Opseg 1 i 2)*	2022	2023	2024																
T CO2/mil. pakovanja	170,1	134,4	123,9																
T CO2 /mil€ prihoda	28,5	23,5	17,4																
305-5 Smanjenje GHG emisija a. Emisije GHG smanjene kao direktan rezultat inicijativa za smanjenje, u metričkim tonama CO2 ekvivalenta. b. Gasovi uključeni u proračun; bilo da je CO2, CH4, N2O, HFCs, PFCs, SF6, NF3, ili sve. c. Početna godina ili početne vrednosti, uključujući obrazloženje za izbor. d. Opsezi u kojima je došlo do smanjenja; bilo direktno (Opseg 1), energetski indirektno (Opseg 2) i/ili drugi indirektni (Opseg 3). e. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun.	Smanjenje emisija gasova staklene bašte STADA-e iz Opsega 1 i 2 od početnih vrednosti 2020. do 2024. godine je sledeće: <table><tr><th>GHG Emisije</th><th>2020.</th><th>2021.</th><th>2022.</th><th>2023.</th><th>2024.</th></tr><tr><td>Total GHG emisije (Opseg 1 + 2)</td><td>106.672,5</td><td>91.056,6</td><td>94.145,8</td><td>81.827,7</td><td>70.776,7</td></tr><tr><td>Kumu-lativna promena emisija GHG iz Opsega 1 i 2 u odnosu na osnovnu 2020. godinu [%]</td><td>-</td><td>-14.6%</td><td>-11.7%</td><td>-23.3%</td><td>-33.7%</td></tr></table> STADA se 2021. godine obavezala da će smanjiti svoje emisije iz Opsega 1 i 2 u skladu sa ciljem ograničavanja globalnog zagrevanja na 1,5°C i postavila cilj smanjenja sopstvenih apsolutnih GHG emisija (Opseg 1 i 2) za 42 % u periodu od 2020. do 2030. godine. Tokom poslednje četiri godine, STADA je ostvarila apsolutno smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte od 33,7 odsto. Učešće STADA grupe u inicijativi SBTi (Science Based Targets initiative) potvrđuje njenu posvećenost postavljanju čvrstih, naučno zasnovanih ciljeva za dekarbonizaciju. Kompanija radi na kratkoročnim ciljevima za Opseg 1 i 2 (apsolutno smanjenje) i Opseg 3 (angažovanje dobavljača), a ovi ciljevi i podaci za podnošenje biće planirani za validaciju od strane SBTi u 2025. godini. b. CO2 gasovi uključeni su na osnovu potrošnje fosilnih goriva; HFC gasovi. c. Osnovna godina je 2020, kada je STADA definisala svoj cilj za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte. d. Emisije iz Opsega 1 i 2 se izveštavaju zajedno. e. GHG protokol kao osnovni standard; pretpostavke i procene se primenjuju kada podaci iz merenja nisu dostupni (npr. emisije GHG nastale prosečnom potrošnjom goriva i pređenom kilometražom službenih vozila; potrošnja energije u kancelarijama kada nisu dostupni mereni podaci).	GHG Emisije	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	Total GHG emisije (Opseg 1 + 2)	106.672,5	91.056,6	94.145,8	81.827,7	70.776,7	Kumu-lativna promena emisija GHG iz Opsega 1 i 2 u odnosu na osnovnu 2020. godinu [%]	-	-14.6%	-11.7%	-23.3%	-33.7%
GHG Emisije	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.														
Total GHG emisije (Opseg 1 + 2)	106.672,5	91.056,6	94.145,8	81.827,7	70.776,7														
Kumu-lativna promena emisija GHG iz Opsega 1 i 2 u odnosu na osnovnu 2020. godinu [%]	-	-14.6%	-11.7%	-23.3%	-33.7%														

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
305-6 Emisije supstanci koje oštećuju ozonski omotač (ODS) a. Proizvodnja, uvoz i izvoz ODS u metričkim tonama ekvivalenta CFC-11 (trihlo-rofluorometan). b. Supstance uključene u proračun. c. Izvor korišćenih faktora emisije. d. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun.	STADA nije uključena u proizvodnju ODS, ali koristi ODS u svojim rashladnim jedinicama koje su uglavnom potrebne za HVAC, hlađenje proizvodne opreme i kancelarija. Oprema podleže redovnom pregledu u skladu sa zakonom. Gubici ODS se prijavljuju i uključuju u izveštaje o GHG.
305-7 Oksidi azota (NOX), oksidi sumpora (SOX) i druge značajne emisije u vazduh a. Značajne emisije u vazduh, u kilogramima ili tonama, za svako od sledećeg: i. NOx ii. SOx iii. Trajni organski zagađivači (POP) iv. Isparljiva organska jedinjenja (VOC) v. Opasni zagađivači vazduha (HAP) vi. Čestice (PM) vii. Druge standardne kategorije emisija u vazduh identifikovane u relevantnim propisima b. Izvor korišćenih faktora emisije. c. Korišćeni standardi, metodologije, pretpostavke i/ili alati za proračun.	STADA je NOx, SOx i drugi zagađivači vazduha sagorevanjem prirodnog gasa koji je naše glavno fosilno gorivo koje koristimo. Lokacije podležu redovnom praćenju emisije prateći primenljive granične vrednosti koncentracije. Apsolutne emisije u vazduh u kilogramima se stoga ne prate i ne mogu se dobiti.
GRI 306: Otpad	
306-1: Stvaranje otpada i značajni uticaji na otpad Za značajne stvarne i potencijalne uticaje organizacije na otpad, opis: i. inputa, aktivnosti i ishoda koji dovode ili bi mogli dovesti do ovih uticaja; ii. da li se ovi uticaji odnose na otpad koji nastaje u sopstvenim aktivnostima organizacije ili na otpad koji nastaje uzvodno ili nizvodno u njenom lancu vrednosti. ii. Podaci o stvaranju otpada odnose se na sopstvene aktivnosti Hemofarma.	i. Otpad potiče iz proizvodnje (glavni inputi su sirovine, materijal za pako-vanje) i kancelarijskih delatnosti. Tokovi otpada su odvojeni za reciklažu ili odlaganje na osnovu lokalnih regulatornih zahteva i lokalnih tržišnih opcija za reciklažu. Proizvodi uključuju uglavnom plastiku, papir/karton, opšti otpad, laboratorijski otpad i drugi. ii. Podaci o stvaranju otpada odnose se na sopstvene aktivnosti Hemofarma.
306-2 Upravljanje značajnim uticajima u vezi sa otpadom a. Mere, uključujući mere cirkularnosti, preduzete da bi se sprečilo stvaranje otpada u sopstvenim aktivnostima organizacije i uzvodno i nizvodno u njenom lancu vrednosti, i da bi se upravljalo značajnim uticajima nastalog otpada. b. Ako otpadom koji proizvede organizacija u sopstvenim aktivnostima upravlja treća strana, opis procesa koji se koriste da bi se utvrdilo da li treća strana upra-vlja otpadom u skladu sa ugovornim ili zakonskim obavezama. c. Procesi koji se koriste za prikupljanje i praćenje podataka u vezi sa otpadom. b. Otpadom dalje rukuju treće strane kompanije za upravljanje otpadom koje su predmet procesa interne kontrole (npr. sertifikovane kompanije za upravljanje otpadom; posete lokaciji). c. Otpad se odvaja i prikuplja na licu mesta prema definisanim internim proces-ima. Podaci o otpadu se prate od strane namenskog osoblja (npr. evidencija o otpadu) i evidentiraju se za lokalne svrhe i prijavljuju se globalnoj funkciji.	a. Upravljanje otpadom je sastavni deo procesa, programa i ciljeva upravljanja životnom sredinom Hemofarmovih lokacija. Upravljanje otpadom se zasniva na principu kontinuiranog smanjenja i izbegavanja otpada, povećanja odnosa između reciklaže i deponovanja i konačno da se obezbedi ekološki bezbedno i usklađeno odlaganje preko sertifikovanih kompanija za upravljanje otpadom. b. Otpadom dalje rukuju treće strane kompanije za upravljanje otpadom koje su predmet procesa interne kontrole (npr. sertifikovane kompanije za upravljanje otpadom; posete lokaciji). c. Otpad se odvaja i prikuplja na licu mesta prema definisanim internim proces-ima. Podaci o otpadu se prate od strane namenskog osoblja (npr. evidencija o otpadu) i evidentiraju se za lokalne svrhe i prijavljuju se globalnoj funkciji.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
306-3 Generisani otpad a. Ukupna težina generisanog otpada u metričkim tonama i podela po sastavu otpada. b. Kontekstualne informacije neophodne za razumevanje podataka i načina na koji su podaci sastavljeni. 306-4 Otpad preusmeren sa odlaganja a. Ukupna težina otpada koji je preusmeren sa odlaganja u metričkim tonama, i analiza ove ukupne količine prema sastavu otpada. b. Ukupna težina opasnog otpada preusmerenog sa odlaganja u metričkim tonama i analiza ovog ukupnog iznosa prema sledećim operacijama oporavka: i. Priprema za ponovnu upotrebu; ii. Reciklaža; iii. Druge operacije oporavka. c. Ukupna težina neopasnog otpada preusmerenog sa odlaganja u metričkim tonama, i analiza ovog ukupnog iznosa prema sledećim operacijama oporavka: i. Priprema za ponovnu upotrebu; ii. Reciklaža; iii. Druge operacije oporavka. d. Za svaku operaciju oporavka navedenu u obelodanjivanju 306-4-b i 306-4-c, pregled ukupne težine u metričkim tonama opasnog otpada i neopasnog otpa-da koji je preusmeren sa odlaganja: i. na lokaciji; ii. van lokacije. e. Kontekstualne informacije neophodne za razumevanje podataka i načina na koji su podaci sastavljeni. 306-5 Otpad usmeren na odlaganje a. Ukupna težina otpada usmerenog na odlaganje u metričkim tonama i analiza ove ukupne količine prema sastavu otpada. b. Ukupna težina opasnog otpada usmerenog na odlaganje u metričkim tonama i analiza ove ukupne količine prema sledećim operacijama odlaganja: i. Spaljivanje (sa povratom energije); ii. Spaljivanje (bez povrata energije); iii. Deponovanje; iv. Ostale operacije odlaganja. c. Ukupna težina neopasnog otpada usmerenog na odlaganje u metričkim tona-ma i analiza ove ukupne količine prema sledećim operacijama odlaganja: i. Spaljivanje (sa povratom energije); ii. Spaljivanje (bez povrata energije); iii. Deponovanje; iv. Ostale operacije odlaganja. d. Za svaku operaciju odlaganja navedenu u obelodanjivanju 306-5-b i 306-5-c, analiza ukupne težine u metričkim tonama opasnog otpada i neopasnog otpada usmerenog na odlaganje: i. na lokaciji; ii. van lokacije. e. Kontekstualne informacije neophodne za razumevanje podataka i načina na koji su podaci sastavljeni. Prikazano u Odeljku 2 ovog Izveštaja 306-3 b: Prijavljeni generisani otpad uključuje otpad sa Hemofarmovih proizvodnih lokacija. Otpad nastao iz samostalnih kancelarijskih lokacija nije uključen. Podaci o otpadu se izveštavaju i konsoliduju na nivou lokacije u skladu sa važećim zakonskim zahtevima i izveštavaju i konsoliduju na globalnom nivou. 306-4 b/c: Pregled prema operaciji oporavka nije dostupan d) Obrada otpada se ne vrši na licu mesta e) Podaci o otpadu se izveštavaju i konsoliduju na nivou lokacije u skladu sa važećim zakonskim zahtevima i izveštavaju i konsoliduju na globalnom nivou. 306-5 b ii./iii.: Podela podataka nije dostupna jer interno izveštavanje ne pravi razliku u odnosu na to c) Pregled prema operaciji oporavka nije dostupan d) Ne vrši se odlaganje otpada na licu mesta e) Podaci o otpadu se izveštavaju i konsoliduju na nivou lokacije u skladu sa važećim zakonskim zahtevima i izveštavaju i konsoliduju na globalnom nivou.	306.3 a; 306.4; 306.5 Prikazano u Odeljku 2 ovog Izveštaja 306-3 b: Prijavljeni generisani otpad uključuje otpad sa Hemofarmovih proizvodnih lokacija. Otpad nastao iz samostalnih kancelarijskih lokacija nije uključen. Podaci o otpadu se izveštavaju i konsoliduju na nivou lokacije u skladu sa važećim zakonskim zahtevima i izveštavaju i konsoliduju na globalnom nivou. 306-4 b/c: Pregled prema operaciji oporavka nije dostupan d) Obrada otpada se ne vrši na licu mesta e) Podaci o otpadu se izveštavaju i konsoliduju na nivou lokacije u skladu sa važećim zakonskim zahtevima i izveštavaju i konsoliduju na globalnom nivou. 306-5 b ii./iii.: Podela podataka nije dostupna jer interno izveštavanje ne pravi razliku u odnosu na to c) Pregled prema operaciji oporavka nije dostupan d) Ne vrši se odlaganje otpada na licu mesta e) Podaci o otpadu se izveštavaju i konsoliduju na nivou lokacije u skladu sa važećim zakonskim zahtevima i izveštavaju i konsoliduju na globalnom nivou.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE																									
GRI 308: Ekološka procena dobavljača																										
308-1: Novi dobavljači koji su provereni prema ekološkim kriterijumima Procenat novih dobavljača koji su provereni primenom ekoloških kriterijuma.	U 2022. godini, STADA je počela da uspostavlja svoj program Odgovorne nabavke (RP program) i odlučila je da se udruži sa kompanijom EcoVadis kako bi procenila ESG rizik i učinak svojih dobavljača. Stadin program odgovorne nabavke vodi Funkcija globalne nabavke, uključujući i članove iz Globalnih odeljenja Zdravlja i bezbednosti na radu, Pravne službe i Lanca snabdevanja. Počevši od 2023. godine, STADA je definisala svoje kategorije kritičnih dobavljača i trenutno je u procesu njihove evaluacije preko EcoVadisa. Do 31. decembra 2024. već je procenjeno 920 dobavljača u EcoVadis prema ekološkim i društvenim kriterijumima. U 2024. godini nisu zabeleženi značajni negativni uticaji na životnu sredinu u lancu snabdevanja prema Stadinim saznanjima.																									
308-2: Negativni uticaji na životnu sredinu u lancu snabdevanja i preduzete mere a. Broj dobavljača koji su procenjeni prema uticaju na životnu sredinu. b. Broj dobavljača identifikovanih da imaju značajne stvarne i potencijalne negativne uticaje na životnu sredinu. c. Značajni stvarni i potencijalni negativni uticaji na životnu sredinu su identifikovani u lancu snabdevanja. d. Procenat dobavljača identifikovanih da imaju značajne stvarne i potencijalne negativne uticaje na životnu sredinu sa kojima su dogovorena poboljšanja kao rezultat procene. e. Procenat dobavljača identifikovanih da imaju značajne stvarne i potencijalne negativne uticaje na životnu sredinu sa kojima su odnosi okončani kao rezultat procene i zašto.																										
GRI 401: Zapošljavanje 2016																										
401-1 Zapošljavanje novih radnika i fluktuacija zaposlenih a. Ukupan broj i stopa novozaposlenih u toku perioda izveštavanja, po starosnoj grupi, polu i regionu. b. Ukupan broj i stopa fluktuacije zaposlenih u izveštajnom periodu, po starosnoj grupi, polu i regionu. Fluktuacija zaposlenih u 2024. godini: Prikupljanje podataka u skladu sa starosnom, polnom i geolokacijskom klasifikacijom postoji, dok se izveštavanje na nivou Grupe po navedenim parametrima još uvek ne vrši.	STADA nudi svojim zaposlenima naknadu orijentisanu kako prema učinku tako i prema potražnji i tržištu. Fluktuacija zaposlenih u 2024. godini: <table><tr><th>12/2024</th><th>09/2024</th><th>06/2024</th><th>03/2024</th><th>Avg HC 2024</th></tr><tr><td>12,291</td><td>12,339</td><td>12,237</td><td>12,254</td><td>12,280</td></tr><tr><td colspan="4">Total Hires in 2024</td><td>2,021</td></tr><tr><td colspan="4">Total Leavers in 2024</td><td>1,833</td></tr><tr><td colspan="4">Fluctuation in 2024</td><td>14,8% (12,4% in 2023)</td></tr></table> Prikupljanje podataka u skladu sa starosnom, polnom i geolokacijskom klasifikacijom postoji, dok se izveštavanje na nivou Grupe po navedenim parametrima još uvek ne vrši.	12/2024	09/2024	06/2024	03/2024	Avg HC 2024	12,291	12,339	12,237	12,254	12,280	Total Hires in 2024				2,021	Total Leavers in 2024				1,833	Fluctuation in 2024				14,8% (12,4% in 2023)
12/2024	09/2024	06/2024	03/2024	Avg HC 2024																						
12,291	12,339	12,237	12,254	12,280																						
Total Hires in 2024				2,021																						
Total Leavers in 2024				1,833																						
Fluctuation in 2024				14,8% (12,4% in 2023)																						
401-2 Beneficije koje se daju zaposlenima za stalno a koje se ne daju zaposlenima na određeno ili sa skraćenim radnim vremenom a. Beneficije koje su standard za zaposlene za stalno u organizaciji ali se ne daju zaposlenima na određeno ili sa skraćenim radnim vremenom, prema značajnim lokacijama poslovanja. One obuhvataju, kao minimum: i. Životno osiguranje; ii. zdravstvenu negu; iii. osiguranje za slučaj invaliditeta; iv. roditeljsko odsustvo; v. penziono osiguranje; vi. vlasništvo nad akcijama; vii. ostalo. b. definicija koja se koristi za „značajne lokacije poslovanja“ Prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja.	Isti benefiti se nude kako zaposlenima na određeno, tako i zaposlenima za stalno. Prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja.																									
401-3 Roditeljsko odsustvo a. Ukupan broj zaposlenih koji su imali pravo na roditeljsko odsustvo, prema polu. b. Ukupan broj zaposlenih koji su koristili roditeljsko odsustvo, prema polu. c. Ukupan broj zaposlenih koji su se vratili na posao u periodu izveštavanja nakon roditeljskog odsustva, prema polu. d. Ukupan broj zaposlenih koji su se vratili na posao posle kraja roditeljskog odsustva koji su i dalje bili zaposleni 12 meseci nakon povratka na posao, prema polu. e. Povratak na posao i stope zadržavanja zaposlenih koji su koristili roditeljsko odsustvo, prema polu.	U skladu sa nacionalnim propisima, zaposleni imaju priliku da koriste roditeljsko odsustvo. Prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja. Napomene: 1) Stopa povratka je odnos između ukupnog broja zaposlenih koji su se vratili na posao nakon roditeljskog odsustva i ukupnog broja zaposlenih čiji je povratak na posao nakon roditeljskog odsustva dogovoren. 2) To obuhvata davanje otkaza od strane zaposlenih, otkazivanje zaposlenja od strane poslodavca sporazume o otpremnini i davanje otkaza nakon isteka ugovora.																									

OBELODANJIVANJE	REFERENCE															
GRI 402: Radno-upravljački odnosi 2016																
402-1 Minimalni rokovi za obaveštavanje kod promena u poslovanju a. Minimalni broj nedelja koji predstavlja rok koji se tipično daje zaposlenima i njihovim predstavnicima pre sprovođenja značajnih poslovnih promena koje bi mogle na njih znatno da utiču. b. Za organizacije sa kolektivnim ugovorima, navesti da li su rok za obaveštavanje i odredbe za konsultacije i pregovore navedeni u kolektivnim ugovorima.	Definisani period za obaveštavanje (minimalni period za obaveštavanje) kod prihvatanja bilo kakve promene unutar ugovora, opsega posla, radnog mesta, naknade i drugih faktora rada se definiše zakonom u svim zemljama u kojima Hemofarm posluje. U Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori to je 8 dana i nudi se zaposlenima preko onlajn alata SAP Success Factors uz obaveštavanje referentnim imejлом. Minimalni rok za obaveštavanje se definiše u Kolektivnom ugovoru. Sve promene naknada se prate kroz tokove odobrenja u SAP Success Factors, uključujući ljudske resurse i princip odobravanja jedan na jedan kako bi se osigurala potpuna usklađenost sa standardima revizije. Zainteresovane strane, a takođe i akcionari, uključeni su u prakse nagrađivanja putem upravljanja globalnim odobravanjem.															
GRI 403: Zdravlje i bezbednost na radu																
403-1: Sistem upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu a. Izjava o tome da li je implementiran sistem upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu, uključujući da li je: i. sistem implementiran zbog zakonskih zahteva i ako je tako, spisak zahteva; ii. sistem implementiran na osnovu upravljanja prepoznatim rizikom i/ili standarda/smernica sistema upravljanja i ako je tako, spisak standarda/smernica. b. Opis opsega radnika, aktivnosti i mesta rada pokrivenih sistemom upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu, i objašnjenje da li i, ako je tako, zašto neki radnici, aktivnosti ili mesta rada nisu obuhvaćeni.	Prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja. <table><tr><th>Lokacija</th><th>ISO 45001</th><th>ISO 14001</th></tr><tr><td>Vršac/Dubovac, Srbija</td><td>X</td><td>X</td></tr><tr><td>Šabac, Srbija</td><td>X</td><td>X</td></tr><tr><td>Podgorica, CG</td><td>X</td><td>X</td></tr><tr><td>Banja Luka, BIH</td><td>X</td><td>X</td></tr></table>	Lokacija	ISO 45001	ISO 14001	Vršac/Dubovac, Srbija	X	X	Šabac, Srbija	X	X	Podgorica, CG	X	X	Banja Luka, BIH	X	X
Lokacija	ISO 45001	ISO 14001														
Vršac/Dubovac, Srbija	X	X														
Šabac, Srbija	X	X														
Podgorica, CG	X	X														
Banja Luka, BIH	X	X														
403-2: Identifikacija opasnosti, procena rizika i istraga incidenata a. Opis procesa koji se koriste za identifikaciju opasnosti u vezi sa radom i procenu rizika na rutinskoj i nerutinskoj osnovi, kao i za primenu hijerarhije kontrola kako bi se eliminisale opasnosti i minimizirali rizici, uključujući: i. kako organizacija obezbeđuje kvalitet ovih procesa, uključujući i kompetentnost lica koja ih sprovode; ii. kako se rezultati ovih procesa koriste za evaluaciju i kontinuirano unapređenje sistema upravljanja zaštitom zdravlja i bezbednošću na radu. b. Opis procesa za radnike da prijave opasnosti u vezi sa radom i opasne situacije, i objašnjenje kako su radnici zaštićeni od odmazde. c. Opis politike i procesa za radnike da se sklone iz radnih situacija za koje veruju da bi mogle da izazovu povrede ili da ugroze zdravlje i objašnjenje kako su radnici zaštićeni od odmazde. d. Opis procesa koji se koriste za istragu incidenata u vezi sa radom, uključujući procese za identifikaciju opasnosti i procenu rizika u vezi sa incidentima, za određivanje korektivnih mera koristeći hijerarhiju kontrola i za određivanje potrebnih poboljšanja u sistemu upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu.	a. Stadini globalni procesi H&S na nivou lokacije i H&S procesi procene i upravljanja rizikom određuju svoje smernice i zahteve na osnovu hijerarhije kontrole rizika, kako bi se osiguralo da a) rizici i uticaji njenog poslovanja i spoljnih rizika po ljude, životnu sredinu, opremu, poslovanje i imovinu budu identifikovani, procenjeni i shvaćeni; b) odgovarajuće kontrole su odabrane za eliminaciju ili smanjenje rizika i uticaja na životnu sredinu; c) izdavanje bezbednih radnih dozvola za određene aktivnosti visokog rizika; d) kontrole se kontinuirano prate kako bi se osigurala njihova efikasnost a rizik se ponovo procenjuje kao odgovor na incidente ili bilo kakvo pogoršanje kontrola; i e) rizici i kontrole se komuniciraju širom naše organizacije b. STADA podstiče i promoviše kulturu bezbednosti u kojoj svi vode računa o opasnostima i pomaže da se one reše i izbegnu postupajući ispravno. STADA neguje kulturu bez krivice i aktivno podstiče zaposlene da prijave nebezbedne radnje i nesigurne uslove putem svog near-miss programa. To se prijavljuje i istražuju primenom odgovarajućih mera, kako bi se kontinuirano nastojala smanjiti verovatnoća štete u Stadinim radnim okruženjima i zaštitili njeni zaposleni. Svaki zaposleni takođe ima mogućnost da prijavi bilo kakve probleme preko STADA ombudsmana. c. Stadini globalni H&S procesi i procesi na nivou lokacije definišu odgovornosti linijskog menadžmenta kako bi se osigurala usklađenost, pokazalo aktivno liderstvo i promovisala proaktivna HSE kultura i da zaposleni podržavaju pozitivnu H&S kulturu i da budu odgovorni za sopstvenu i bezbednost drugih kolega i prijavljuju svaku H&S neusklađenost, incident ili near-miss situaciju. Svaki zaposleni takođe ima mogućnost da prijavi bilo kakve probleme preko STADA ombudsmana. Tamo gde zaposleni brinu za bezbednost, ohrabrujemo ih da zaustave posao i prijave linijskom rukovodiocu koji može da sprovede neophodnu istragu kako bi se procenila situacija i preduzele sve potrebne mere obezbeđivanja da je radno okruženje bezbedno za nastavak rada. d. Performansa vezano za zdravlje i bezbednost na radu u Stadi se usmerava putem internih procesa koji definišu zahteve za klasifikaciju, evidentiranje i istragu nezgoda. Kada se nesreće dogode, naše istrage se fokusiraju na razumevanje uzročnih faktora, identifikaciju osnovnog uzroka i identifikaciju korektivnih i preventivnih mera za sprečavanje ponovne pojave. STADA deli informacije i lekcije naučene iz istraga incidenata na svim svojim operativnim lokacijama preko HSE globalne zajednice. STADA prijavljuje posledične indikatore (kao što je stopa incidenata izgubljenog vremena) i vodeće indikatore (kao što je stopa prijavljivanja near-miss situacija). Kompanija analizira podatke kako bi identifikovala i pokrenula oblasti za poboljšanje na lokaciji ili na globalnom nivou, pri čemu svaka lokacija ima odvojene pojedinačne ciljeve. Dodatno: prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja.															

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
403-3: Službe zdravlja na radu Opis funkcija službi zdravlja na radu koje doprinose identifikaciji i eliminisanju opasnosti i minimiziranju rizika i objašnjenje kako organizacija obezbeđuje kvalitet ovih službi i olakšava pristup radnika istim.	Podršku zdravlju na radu pružaju spoljni profesionalni kompanijski lekari / zdravstveni radnici. Usluge koje pružamo našim zaposlenima uključuju obavezni medicinski nadzor, savete o povratku na posao i – u zavisnosti od lokalne organizacije – različite dobrovoljne zdravstvene preglede ili konsultantske usluge. Tamo gde je to relevantno zbog povezanih opasnosti, kompanijski lekari su uključeni u proces procene rizika na radnom mestu.
403-4: Učešće zaposlenih, konsultovanje i komunikacija o zdravlju i bezbednosti na radu a. Opis procesa učešća i konsultovanja zaposlenih u razvoju, implementaciji i evaluaciji sistema upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu, kao i za obezbeđivanje pristupa i prenošenje zaposlenima relevantnih informacija o zdravlju i bezbednosti na radu. b. Tamo gde postoje formalne zajedničke komisije rukovodstva i zaposlenih za zdravlje i bezbednost na radu, opis njihovih odgovornosti, koliko često se sastaju, ovlašćenje za donošenje odluka, i da li i, ako je tako, zašto neki radnici nisu zastupljeni u ovim komisijama. Redovnom komunikacijom, obukom i aktivnostima na nivou lokacije (npr, ILO Svetski dan bezbednosti i zdravlja na radu) osiguravamo angažovanje i svest zaposlenih.	a. Aktivno učešće zaposlenih je krucijalan element da omogući bezbedno i zdravo radno okruženje. Komunikacija o bezbednosti je u potpunosti uključena u naš proces sastanaka po nivoima na proizvodnoj lokaciji što obezbeđuje strukturisanu dnevnu komunikaciju o H&S u proizvodnom pogonu. b. Postoje komisije za zdravlje i bezbednost kako se zahteva zakonom i njima se upravlja lokalno. Ove komisije tipično uključuju predstavnike sindikata/radničkih saveta, predstavnike menadžmenta, stručnjake za H&S i kompanijskog doktora.
403-5: Obuka radnika o zdravlju i bezbednosti na radu Opis bilo koje obuke o zdravlju i bezbednosti na radu koja se pruža radnicima, uključujući generičku obuku, kao i obuku o specifičnim opasnostima u vezi sa radom, opasnim aktivnostima ili opasnim situacijama.	Obuka o zdravlju i bezbednosti na radu se pruža kao sastavni deo Stadinog i Hemofarmovog sistema upravljanja HSE na nivou lokacije (npr. sertifikovan po ISO 45001) i zasniva se na matrici obuke/proceni potreba. Obuke obuhvataju opštu uvodnu obuku za novozaposlene, obuku o specifičnim opasnostima u vezi sa radom i merama prevencije i eksterne obuke za specifične funkcije kako se zahteva zakonom.
403-6 Promovisanje zdravlja zaposlenih a. Objašnjenje kako organizacija olakšava pristup radnika medicinskim i zdravstvenim uslugama koje nisu vezane za profesiju, kao i obim pristupa koji se pruža. b. Opis svih dobrovoljnih usluga i programa promocije zdravlja koji se nude radnicima za rešavanje velikih zdravstvenih rizika koji nisu povezani sa radom, uključujući specifične zdravstvene rizike koji su pomenuti, i kako organizacija olakšava pristup radnika ovim uslugama i programima.	a./b. Hemofarm na lokalnom nivou nudi različite programe koji se bave opštim zdravstvenim aspektima. To uključuje lokalne zdravstvene aktivnosti (npr. tokom dana zdravlja), dobrovoljne ponude za blagostanje (npr. fitnes centri/sportske aplikacije i globalne inicijative kao što je „Zdravstveni izazov“.
403-7 Prevencija i umanjenje uticaja zdravlja i bezbednosti na radu direktno u vezi sa poslovnim odnosima Opis pristupa organizacije sprečavanju ili ublažavanju značajnih negativnih uticaja na zdravlje i bezbednost na radu koji su direktno povezani sa njenim poslovanjem, proizvodima ili uslugama preko njenih poslovnih odnosa, i povezane opasnosti i rizici.	Nisu identifikovani značajni negativni uticaji na zdravlje i bezbednost na radu koji su direktno povezani sa Hemofarmovim poslovanjem, proizvodima ili uslugama u sklopu njegovih poslovnih odnosa, kao ni povezane opasnosti i rizici
403-8 Radnici pokriveni sistemom upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu a. Ako je organizacija implementirala sistem upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu na osnovu zakonskih zahteva i/ili priznaje standarde/smernice: i. broj i procenat svih zaposlenih i radnika koji nisu zaposleni ali čiji rad i/ili radno mesto kontroliše organizacija, koji su pokriveni takvim sistemom; ii. broj i procenat svih zaposlenih i radnika koji nisu zaposleni ali čiji rad i/ili mesto rada kontroliše organizacija, koji su pokriveni takvim sistemom koji je interno proveren; iii. broj i procenat svih zaposlenih i radnika koji nisu zaposleni ali čiji rad i/ili mesto rada kontroliše organizacija, koji su pokriveni takvim sistemom koji je proverila ili sertifikovala eksterna strana. b. Da li su i, ako je tako, zašto su neki radnici isključeni iz ovog obelodanjivanja, uključujući i vrste radnika koji su isključeni. c. Sve kontekstualne informacije neophodne za razumevanje načina na koji su podaci prikupljeni, kao što su bilo koji korišćeni standardi, metodologije i pretpostavke.	Svi zaposleni (100%) kao i svi radnici koji pružaju usluge Hemofarmu na lokacijama kompanije (100%) su pokriveni sistemom upravljanja zdravljem i bezbednošću na radu.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
403-9: Povrede na radu a. Za sve zaposlene: i. Broj i stopa smrtnih slučajeva kao posledica povrede na radu; ii. Broj i stopa povreda na radu sa velikim posledicama (bez smrtnih slučajeva); iii. Broj i stopa registrovanih povreda na radu; iv. Glavne vrste povreda na radu; v. Broj odrađenih sati. b. Za sve radnike koji nisu zaposleni, ali čiji rad i/ili radno mesto kontroliše organizacija: i. Broj i stopa smrtnih slučajeva kao posledica povrede na radu; ii. Broj i stopa povreda na radu sa velikim posledicama (bez smrtnih slučajeva); iii. Broj i stopa registrovanih povreda na radu; iv. Glavne vrste povreda na radu; v. Broj odrađenih sati. c. Opasnosti u vezi sa radom koje predstavljaju rizik od povreda sa velikim posledicama, uključujući: i. kako su ove opasnosti utvrđene; ii. koje od ovih opasnosti su izazvale ili doprinele povredama sa velikim posledicama tokom perioda izveštavanja; iii. preduzete radnje ili radnje u toku, radi eliminisanja ove opasnosti i minimiziranja rizika korišćenjem hijerarhije kontrola. d. Sve radnje preduzete ili u toku kako bi se eliminisale druge opasnosti vezane za posao i minimizirali rizici koristeći hijerarhiju kontrola. e. Da li su stope izračunate na osnovu 200.000 ili 1.000.000 radnih sati. f. Da li su i, ako je tako, zašto su neki radnici isključeni iz ovog obelodanjivanja, uključujući i vrste radnika koji su isključeni. g. Sve kontekstualne informacije neophodne da bi se razumelo kako su podaci prikupljeni, kao što su svi korišćeni standardi, metodologije i pretpostavke.	Prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja.
403-10: Loše zdravlje u vezi sa radom a. Za sve zaposlene: i. Broj smrtnih slučajeva kao posledica lošeg zdravlja na radu; ii. Broj evidentiranih slučajeva lošeg zdravlja u vezi sa radom; iii. Glavne vrste lošeg zdravlja u vezi sa radom. b. Za sve radnike koji nisu zaposleni, ali čiji rad i/ili radno mesto kontroliše organizacija: i. Broj smrtnih slučajeva kao posledica lošeg zdravlja na radu; ii. Broj evidentiranih slučajeva lošeg zdravlja u vezi sa radom; iii. Glavne vrste lošeg zdravlja u vezi sa radom. c. Opasnosti u vezi sa radom koje predstavljaju rizik od pogoršanja zdravlja, uključujući: i. kako su ove opasnosti utvrđene; ii. koje su od ovih opasnosti izazvale ili doprinele slučajevima pogoršanog zdravlja tokom perioda izveštavanja; iii. preduzete radnje ili radnje u toku, radi eliminisanja ove opasnosti i minimiziranja rizika korišćenjem hijerarhije kontrola. d. Da li su i, ako je tako, zašto su neki radnici isključeni iz ovog obelodanjivanja, uključujući i vrste radnika koji su isključeni. e. Sve kontekstualne informacije neophodne da bi se razumelo kako su podaci prikupljeni, kao što su bilo koji korišćeni standardi, metodologije i pretpostavke.	a. U 2024. godini nije zabeležen nijedan slučaj priznatih profesionalnih bolesti u vezi sa radom. b. Podaci nisu dostupni. c. Opasnosti u vezi sa radom koje predstavljaju rizik od lošeg zdravlja uglavnom se procenjuju kroz procenu rizika na radnom mestu. d/e. Nije primenljivo.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
GRI 404: Obuke i edukacija 2016	
404-1 Prosečan broj časova obuke godišnje po zaposlenom a. Prosečan broj časova obuke koje su zaposleni u organizaciji prošli tokom perioda izveštavanja, po: i. polu; ii. kategoriji zaposlenih. i. polna struktura nije referentan kriterijum za realizaciju obuke, već potrebna ekspertiza i plan razvoja zaposlenih i. sve kategorije zaposlenih su učestvovale u obukama	LMS sistem podataka se koristi za sabiranje podataka o prosečnom broju časova obuke po zaposlenom, što je u 2024. godini iznosilo 5 sata po zaposlenom.
404-2 Programi za unapređenje veština zaposlenih i programi pomoći u tranziciji a. Vrsta i obim realizovanih programa i pružena pomoć za unapređenje veština zaposlenih. b. Programi pomoći u tranziciji koji se obezbeđuju da bi se olakšala kontinuirana zapošljivost i upravljanje završecima karijere koji su rezultat penzionisanja ili prestanka radnog odnosa. STADA je razvila sopstveni pristup učenju koji se sastoji od 3 glavna stuba: učen-je na poslu (70%), društveno učenje (20%) i formalno učenje.	Obuku zaposlenih definišu i koordiniraju odgovarajuća odeljenja prema potrebama i u skladu sa individualnim razvojnim planovima (IDP) koji se nude svim zaposlenima. Skoro jedan od dva zaposlena je imao IDP dokumentovan u sistemu upravljanja zaposlenima SAP Success Factors u 2024. Održano je neko-liko programa razvoja talenata (za sve lidere i za visoke potencijale), a provere talenata u organizaciji (OTR) su sprovedene dva puta tokom godine.
404-3 Procenat zaposlenih koji dobijaju redovne ocene učinka i razvoja karijere Procenat ukupnog broja zaposlenih prema polu i kategoriji zaposlenih koji su dobili redovnu ocenu performanse i razvoja karijere tokom perioda izveštavanja.	100% - Svi zaposleni u STADA grupi su dobili povratne informacije.
GRI 405: Različitosti i jednake mogućnosti 2016	
405-1 Različitosti organa upravljanja i zaposlenih	
a. Procenat pojedinaca u organima upravljanja organizacije u svakoj od sledećih kategorija različitosti:	
i. Pol	Upravni odbor: Žene: 45,5%, Muškarci 54,5%, Ukupno 100%
ii. Starosna grupa: ispod 30 godina starosti, 30-50 godina starosti, preko 50 godina starosti;	/
iii. Drugi indikatori različitosti gde je relevantno (kao što su manjine ili ranjive grupe).	/
b. procenat zaposlenih po kategoriji zaposlenih u svakoj od sledećih kategorija različitosti:	Kalkulacije zasnovane na broju zaposlenih on HC
i. Pol	/
ii. Starosna grupa: ispod 30 godina starosti, 30-50 godina starosti, preko 50 godina starosti;	Prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja.
iii. Drugi pokazatelji različitosti gde je to relevantno (kao što su manjinske ili ranjive grupe).	/
88 nacija je zastupljeno u Stadinom timu	
405-2 Odnos osnovne zarade i naknade između žena i muškaraca	
a. Odnos osnovne zarade i naknade između žena i muškaraca za svaku kategori-ju zaposlenih, prema značajnim lokacijama poslovanja.	
b. Definicija koja se koristi za „značajne lokacije poslovanja“.	/
Standardne zarade na početnom nivou u Hemofarmu su iznad zakonski prop-isanih minimalnih zarada za sve zaposlene, bez razlike u odnosu na pol (uključu-jući odnos osnovne zarade i naknade između žena i muškaraca)..	

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
GRI 406: Nediskriminacija 2016	
406-1 Incidenti diskriminacije i preduzete korektivne mere a. Ukupan broj incidenata diskriminacije u toku perioda izveštavanja. b. Status incidenata i preduzete mere u odnosu na: i. Incident razmotren od strane organizacije; ii. Planovi za otklanjanje su implementirani; iii. Planovi za otklanjanje koji su primenjeni, sa rezultatima analiziranim tokom rutinskih internih procesa revizije upravljanja; iv. Incident više nije predmet mere.	STADA je usklađena sa postojećim propisima i stoga je posvećena principu jednakog postupanja i procesuiranja kršenja Nemačkog zakona o nediskriminaciji (AGG; zahvaljujući lokaciji svog sedišta, odnosno odgovarajućih lokalnih kom-plementarnih zakonima kada su u pitanju ostala zavisna društva) uz disciplinske posledice. U cilju promovisanja zaštite od diskriminacije na radnom mestu, zaposleni pri otpočinjanju rada u kompaniji dobijaju uputstva o važećoj politici nediskriminacije, a interna kancelarija za prigovore služi i kao mesto za kontakt. Tokom ovog perioda izveštavanja, u STADA-i nije zabeležen ni jedan incident diskriminacije, niti su preduzimate korektivne mere. U skladu sa Politikom uzbunjivača, zaposleni u STADA-i mogu da prijave potencijalne slučajeve kršenja njihovih prava. U toku godine 2024. ni jedan takav slučaj uzbunjivanja nije prijavljen.
GRI 407: Sloboda udruživanja i kolektivnog pregovaranja 2016	
407-1 Poslovi i dobavljači kod kojih pravo slobode udruživanja i kolektivnog pregovaranja može da bude izloženo riziku a. Poslovi i dobavljači kod kojih prava radnika na slobodu udruživanja i kolek-tivno pregovaranje mogu da budu prekršena odnosno pod znatnim rizikom u pogledu: i. vrste posla (kao što je proizvodni pogon) i dobavljača; ii. zemalja odnosno geografskih regija gde se smatra da poslovi i dobavljači predstavljaju rizik. b. Mera koje je preduzela organizacija tokom perioda izveštavanja sa namerom da podrži prava na slobodu udruživanja i kolektivnog pregovaranja.	/ Još uvek nije ustanovljeno globalno praćenje podataka na nivou Grupe.
GRI 408: Dečja radna snaga 2016	
408-1 Poslovi i dobavljači koji predstavljaju znatan rizik od incidenata koji se tiču upotrebe dečje radne snage a. Poslovi i dobavljači koji predstavljaju znatan rizik od incidenata koji se tiču: i. dečje radne snage; ii. mladih radnika koji su izloženi opasnom radu. b. Poslovi i dobavljači koji predstavljaju znatan rizik od incidenata koji se tiču upotrebe dečje radne snage u smislu: i. vrste posla (kao što je proizvodni pogon) i dobavljača; ii. zemalja odnosno geografskih regija gde se smatra da poslovi i dobavljači predstavljaju rizik. c. Mera koje je preduzela organizacija tokom perioda izveštavanja sa namerom da doprinese efikasnom ukidanju korišćenja dečje radne snage.	Neki značajan rizik ovog tipa nije identifikovan u STADA-inom poslovanju. U 2022. godini, STADA je počela da uspostavlja svoj program Odgovorne nabavke (RP program) i odlučila da uspostavi partnerstvo sa kompanijom EcoVadis kako bi ocenila ESG rizike i učinak njenih dobavljača (već je evaluirano sa ESG aspekta preko ove platforme 920 dobavljača). U 2024. godini nije ustanovljeno globalno praćenje podataka na nivou Grupe. Do sada kompanija nije dobila ni jedan izveštaj o slučajevima zapošljavanja maloletnih lica, niti o slučajevima kršenja radničkih prava njenih zaposlenih po bilo kom osnovu.
GRI 409: Prisilan ili obavezan rad 2016	
409-1 Poslovi i dobavljači koji predstavljaju znatan rizik od incidenata koji se tiču prisilnog ili obaveznog rada a. Poslovi i dobavljači koji predstavljaju znatan rizik od incidenata koji se tiču prisilnog ili obaveznog rada, u smislu: i. vrste posla (kao što je proizvodni pogon) i dobavljača; ii. zemalja odnosno geografskih regija gde se smatra da poslovi i dobavljači predstavljaju rizik. b. Mera koje je preduzela organizacija tokom perioda izveštavanja sa namerom da doprinese eliminaciji svih oblika prisilnog ili obaveznog rada.	Neki značajan rizik ovog tipa nije identifikovan u STADA-inom poslovanju. U 2022. godini, STADA je počela da uspostavlja svoj program Odgovorne nabavke (RP program) i odlučila da uspostavi partnerstvo sa kompanijom EcoVadis kako bi ocenila ESG rizike i učinak njenih dobavljača (već je evaluirano sa ESG aspekta preko ove platforme 920 dobavljača).. U 2024. godini nije ustanovljeno globalno praćenje podataka na nivou Grupe. U 2024. godini, kompanija nije dobijala izveštaje o značajnim rizicima od pojave incidenta koji bi uključivali prisilan ili obavezan rad.
GRI 410: Bezbednosna praksa 2016	
410-1 Zaposleni koji rade na poslovima bezbednosti obučeni su u skladu sa politikama odnosno procedurama poštovanja ljudskih prava a. Procenat zaposlenih koji rade na poslovima bezbednosti koji su prošli formalnu obuku vezano za politike organizacije u poštovanja ljudskih prava ili specifične procedure i njihovu primenu u bezbednosti. b. Da li se zahtevi obuke takođe odnose i na treća lica, organizacije koje obez-beđuju zaposlene koji rade na poslovima bezbednosti.	Zaposleni koji rade na poslovima bezbednosti (bilo da su zaposleni u kompaniji, ili angažovani preko trećih lica) u obavezi su da poštuju Kodeks ponašanja kom-panije, koji važi za sve zaposlene ponaosob, i njene etičke principe.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
GRI 411: Prava domaćeg stanovništva 2016	
411-1 Incidenti koji uključuju kršenje prava domaćeg stanovništva a. Ukupan broj identifikovanih incidenata koji uključuju kršenja prava domaćeg stanovništva u toku perioda izveštavanja. b. Status incidenata i preduzetih mera u pogledu sledećeg: i. Incident je razmotrila organizacija; ii. Planovi za otklanjanje su implementirani; iii. Planovi za otklanjanje koji su implementirani, sa rezultatima analiziranim tokom rutinskih internih procesa revizije upravljanja; iv. Incident više nije predmet mere.	Hemofarm ne vrši nikakav negativan uticaj na domaće stanovništvo u zajednica-ma u kojima obavlja svoje aktivnosti.
GRI 413: Lokalne zajednice 2016	
413-1 Poslovi uz angažman lokalne zajednice, ocenjivanje uticaja i programi razvoja	
Procenat poslova na kojima je angažovana lokalna zajednica, procene uticaja, i/ili programi razvoja, uključujući upotrebu:	STADA je angažovana u lokalnim zajednicama, uključujući procene uticaja i programe razvoja, preko Fondacije Hemofarm, njenog zavisnog društva u Srbiji (koje pokriva Srbiju, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru), kao i preko ad hoc inicijativa u različitim zavisnim društvima. Budući da jedino Hemofarm Fondacija ima formalne programe angažovanja u lokalnim zajednicama, Fondacija će ovde biti razmatrana kao jedini izvor podataka. U poređenju sa brojem zaposlenih u zemljama u kojima je Fondacija aktivna, u odnosu na ukupan broj zaposlenih u STADA-i, procenat ukupnih aktivnosti uz angažovanje lokalnih zajednica, procene uticaja i programa razvoja iznosi 28%. Kada je u pitanju Hemofarm taj procenat je 100%.
i. Procene društvenog uticaja, uključujući i procene uticaja polova, zasnovane na procesima participacije;	Hemofarm Fondacija svoje aktivnosti je usmerila na 3 glavna programa - Program za zdravlje, Program za obrazovanje, i Program za kulturu. Budući da rodna ravnoteža predstavlja važan ESG KPI za STADU, Fondacija nastoji da ostvari puno poštovanje rodne ravnoteže u svim svojim programima. Takođe, Fondacija procenjuje i potrebe ranjivih grupa, uključujući i rodne uticaje, npr. unutar populacije LGBTIQ+.
ii. Procene uticaja na životnu sredinu i tekući monitoring;	U skladu sa procenom uticaja klimatskih promena na životnu sredinu u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, Hemofarm Fondacija pokrenula je kontinuirano pošumljavanje ugroženih područja, gde je do sada posađeno stotine sadnica drveća u cilju očuvanja lokalnih ekosistema, sa posebnim fokusom na sprečavanje erozije zemljišta usled poplava.
iii. javno objavljivanje rezultata procene uticaja na životnu sredinu i društvenog uticaja;	Redovni izveštaji o aktivnostima javno su dostupni na: https://www.fondacija-hemofarm.org.rs/eng/ko-smo-mi/izvestaji-o-radu
iv. programi za razvoj lokalne zajednice zasnovani na potrebama lokalne zajednice;	Glavni programi Fondacije navedeni su u tački „i“, a jedan od primera u okviru Programa za zdravlje je i projekat „Na kafi sa psihologom“. Kako bi ukazala na važnost mentalnog zdravlja i podstakla javnost da zatraži pomoć od stručnjaka, Hemofarm Fondacija je pokrenula ovaj projekat, sa ciljem da utiče na svest javnosti da o mentalnom zdravlju treba voditi računa isto onako kao i o fizičkom zdravlju, kao i da poremećaji mentalnog zdravlja ne predstavljaju ličnu slabost, već zdravstveni problem za koji postoji odgovarajuće rešenje ukoliko se stručna pomoć zatraži na vreme. Projekat „Na kafi sa psihologom“ zamišljen je kao serijal besplatnih sesija sa psiholozima, na kojima će svi zainteresovani moći da steknu uvid u određena psihološka stanja, kao i da dobiju savet kome da se obrate za podršku. Razgovori na ovim tribinama predstavljaju priliku da se otvoreno govori o mentalnom zdravlju sa stručnjacima – psiholozima i psihijatrima, kao i predstavnicima relevantnih institucija i javnim ličnostima koje se lično hvatale u koštac sa ovakvim problemima u svom životu. Projekat „Na kafi sa psihologom“ sprovodi se u saradnji sa Institutom za psihologiju Filozofskog fakulteta u Beogradu i uz partnerstvo sa Art komunom Dorćol Platz. U toku sprovođenja ovog projekta, organizovani su razgovori na temu borbe sa depresijom, stresom na poslu, na temu karijera i porodica, kako se nositi sa bolešću, kako prihvatiti činjenicu da ne možete da zatrudnite, razvod, zavisnost, kako obuzdati decu u korišćenju elektronskih uređaja. Inicijativa za pokretanje ovog projekta potekla je od lekara i medijskih profesionalaca, koji su zastupljeni u Upravnom odboru Fondacije (https://www.fondacija-hemofarm.org.rs/eng/ko-smo-mi/nas-tim), a podstaknuta je važnim društvenim problemima izazvanih problemima mentalnog zdravlja. Više primera o razvojnim programima zajednice pronađite na: https://www.fondacijahemofarm.org.rs/eng/sta-radimo

2024	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	118	
------	-----------------------------	-----	--

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
v. Planovi za angažman zainteresovanih strana zasnovani na mapiranju zainteresovanih strana;	Više od 200 izvanrednih pojedinaca, stručnjaka na polju zdravlja, obrazovanja, društvene odgovornosti, održivog razvoja, filantropije i kulture pisalo je blogove za Hemofarm Fondaciju na većinu aktuelnih tema iz ovih oblasti. Sadržaj je dostupan na: https://www.fondacijahemofarm.org.rs/eng/blog
vi. proširene komisije za konsultaciju sa lokalnim zajednicama i procesi koji uključuju osetljive grupe;	Hemofarm Fondacija je osnivač i član Srpskog filantropskog foruma član Evropske filantropske asocijacije, koja okuplja 10.000 profitnih i neprofitnih fondacija iz 30 evropskih zemalja. Ove institucije između ostalog rade procenjivanje potreba ranjivih društvenih grupa, kao što su migranti, LGBTIQ+ i drugi. Između ostalog, prikupljana je humanitarna pomoć za NURDOR (Nacionalno udruženje roditelja dece obolele od raka u Srbiji), Svратиšte za decu bez roditelja, Svратиšte za odrasle i starije osobe, i drugo.
vii. radnički saveti, komisije za BZR i druga predstavnička tela koja će se baviti uticajima;	Sva zvanična tela zaposlenih STADA-e u zemljama gde je aktivna Hemofarm Fondacija podstiču se da učestvuju u procesima društvenog partnerstva za dobrobit zajednice. Jedan od takvih primera bilo je prikupljanje stvari za donaciju Ukrajini, nakon što je počeo rat u toj zemlji
viii. formalni žalbeni postupci lokalne zajednice.	Čitava javnost u krajevima gde je Fondacija aktivna pozvana je da ukaže na ključna pitanja od društvenog značaja, uključujući žalbe i prigovore, adresirane na kontakte koji su javno dostupni. Fondacija aktivno razmatra sve vrste eksterno inicirane komunikacije i, u skladu sa zaključcima, predlaže dalje aktivnosti, obračunjući se institucijama od javnog značaja, koje mogu da se uključe u rešavanje lokalnih društvenih problema. Kontakti su navedeni i dostupni na veb-sajtu Fondacije: https://www.fondacijahemofarm.org.rs/eng
413-2 Poslovi sa značajnim stvarnim i potencijalnim negativnim uticajem na lokalne zajednice Poslovi sa značajnim stvarnim i potencijalnim negativnim uticajem na lokalne zajednice, uključujući: i. lociranje poslova; ii. značajne stvarne i potencijalne negativne uticaje poslova.	U zemljama i regionima gde Hemofarm posluje nisu zabeleženi slučajevi kriznih situacija, niti značajni stvarni i potencijalni uticaji na lokalne zajednice u 2024. godini.

GRI 414: Provera dobavljača u pogledu društvene odgovornosti	
414-1: Novi dobavljači koji su analizirani uz pomoć društvenih kriterijuma Procenat novih dobavljača koji su analizirani uz pomoć društvenih kriterijuma.	U 2022. godini, STADA je počela da uspostavlja svoj Program odgovorne nabavke (RP program) i odlučila da uspostavi partnerstvo sa kompanijom EcoVadis kako bi ocenila ESG rizike i učinak njenih dobavljača. Ovim programom rukovodi Globalna funkcija nabavke, uključujući i članove iz Globalnog BZR, Pravnih poslova i Lanca nabavke. Počevši od 2023. godine, STADA je definisala svoje kritične kategorije dobavljača i trenutno je u procesu njihovog ocenjivanja uz pomoć EcoVadisa. Do 31. decembra 2024, EcoVadis je ocenio već 920 dobavljača po društvenim kriterijumima i kriterijumima zaštite životne sredine.
414-2: Negativni društveni uticaji u lancu snabdevanja i preduzete mere a. Broj dobavljača za koje je izvršena procena vezano za društvene uticaje. b. Broj dobavljača kod kojih su identifikovani značajni stvarni i potencijalni negativni društveni uticaji. c. Značajni stvarni i potencijalni negativni društveni uticaji identifikovani u lancu nabavke. d. Procenat dobavljača kod kojih su identifikovani značajni stvarni i potencijalni negativni društveni uticaji, a sa kojima su dogovorena poboljšanja, kao rezultat procene. e. Procenat dobavljača kod kojih su identifikovani značajni stvarni i potencijalni negativni društveni uticaji, sa kojima su prekinuti odnosi kao rezultat procene, kao i razlozi za to.	Za 2024. godinu nije bilo ustanovljeno globalno praćenje podataka na nivou cele Grupe.
GRI 415: Javna politika 2016	
415-1 Politički doprinosi a. Ukupna monetarna vrednost novčanih i priloga u naturi, koji su dati direktno ili indirektno, po organizaciji i po zemlji i primaoci/uživaoci. b. Ukoliko je primenjivo, na koji način je procenjena monetarna vrednost priloga u naturi.	U 2024. godini, kao ni u prethodnim ciklusima izveštavanja, Hemofarm nije primao niti davao bilo kakvu vrstu donacija – ni novčanu, ni u naturi, političkim strankama, politički aktivnim licima, niti političkim i državnim institucijama.

	119	IZVEŠTAJ O ODRŽIVOM RAZVOJU	2024
--	-----	-----------------------------	------

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
GRI 416: Zdravlje i bezbednost potrošača 2016	
416-1 Procena zdravstvenih i bezbednosnih uticaja kategorija proizvoda i usluga	
Procentan značajnih kategorija proizvoda i usluga čiji zdravstveni i bezbednosni uticaji su ocenjivani u cilju poboljšanja.	Zdravstveni i bezbednosni uticaji svih proizvoda (100%) obavezno se prate u okviru farmakovigilanse (zahtevi farmaceutske industrije). Neželjena reakcija na lek (ADR) definiše se u farmakovigilansi kao nenameravana ili neželjena štetna reakcija koja se javlja pri dozama koje pacijenti normalno koriste, za dijagnozu, lečenje, ili prevenciju bolesti. Jednostavno rečeno, to su neželjeni medicinski problemi koji se javljaju usled upotrebe lekova. ADR predstavljaju ključnu brigu u farmakovigilansi, nauci i aktivnostima vezanim za otkrivanje, ocenjivanje, razumevanje i prevenciju neželjenih dejstava i svih drugih problema vezano za lekove. Neželjene reakcije mogu da budu manje, kao što je osip, ili ozbiljnije, kao što je otkazivanje nekog organa, a u ekstremnim slučajevima čak mogu da dovedu i do smrtnog ishoda. Do njih može da dođe odmah nakon uzimanja, ili može da prođe neko vreme pre nego što se oni razviju. Identifikovanje neželjenih dejstava i rad na smanjivanju njihovih pojava predstavlja ključni deo farmakovigilanse. Ovo uključuje i post-marketingški nadzor, gde se prati bezbednost upotrebe lekova kod velikog broja pacijenata, u „životnom“ okruženju nakon odobravanja puštanja na tržište, uz regulisana klinička ispitivanja koja se obavljaju pre nego što se lek odobri. Ovo takođe uključuje i prenošenje informacija medicinskim radnicima o rizicima vezanim za upotrebu lekova i javnosti, kao i primenu strategija u cilju svođenja potencijalnog rizika na najmanju moguću meru. Prikazano u Odeljku 2 ovog izveštaja.
416-2 Incidenti neusaglašenosti u pogledu zdravstvenih i bezbednosnih uticaja proizvoda i usluga a. Ukupan broj incidenata neusaglašenosti sa propisima i/ili dobrovoljno prihvaćenim kodeksima vezano za zdravstvene i bezbednosne uticaje proizvoda i usluga u toku perioda izveštavanja, kao što sledi: i. incidenti neusaglašenosti sa propisima koji su rezultirali novčanim ili drugim kaznama; ii. incidenti neusaglašenosti sa propisima koji su rezultirali upozorenjem; iii. incidenti neusaglašenosti sa dobrovoljno prihvaćenim kodeksima. b. Ukoliko organizacija nije identifikovala ni jednu neusaglašenost sa propisima i/ili dobrovoljno prihvaćenim kodeksima, dovoljna je kratka izjava o toj činjenici.	Hemofarmov sistem kvaliteta i farmakovigilanse prati i prevenira pojavu incidenata neusaglašenosti sa propisima i/ili dobrovoljno prihvaćenim kodeksima vezano za zdravlje i bezbednost naših proizvoda Tokom 2024. godine, nije bilo slučajeva neusaglašenosti proizvoda sa propisima, koji bi rezultirali novčanom ili nekom drugom kaznom, ili upozorenjem.
GRI 417: Marketing i označavanje 2016	
417-1 Zahtevi za informacije o proizvodu i označavanje proizvoda a. Da li procedure organizacije koje se tiču informacija o proizvodu i uslugama i označavanju proizvoda zahtevaju sve od sledećih vrsta informacija: i. Poreklo nabavke komponenti proizvoda ili usluga; ii. Sadržaj, posebno što se tiče supstanci koje mogu da proizvedu uticaj na životnu sredinu ili društvo; iii. Bezbedna upotreba proizvoda ili usluge; iv. Odlaganje proizvoda i uticaji na životnu sredinu ili društvo; v. Ostalo (objasniti). b. Procenta značajnih kategorija proizvoda ili usluga koje pokrivaju takve procedure odnosno čija se usaglašenost ocenjuje uz pomoć takvih procedura.	Označavanje se definiše kao pisani, štampani ili grafički materijal na bilo kom artiklu ili pakovanju, koji pruža odgovarajuće i neophodne informacije o proizvodu. Svrha označavanja lekova je jasna i nedvosmislena identifikacija leka i uslova za njegovu bezbednu upotrebu, propisano strogim i zahtevnim pravnim propisima i farmaceutskim standardima. Hemofarm na svojim proizvodima primenjuje obavezne informacije kako bi ispunila standarde bezbednosti proizvoda.
417-2 Incidenti neusaglašenosti koji se odnose na informacije o proizvodu i uslugama i označavanje proizvoda a. Ukupan broj incidenata neusaglašenosti sa propisima i/ili dobrovoljno prihvaćenim kodeksima vezano za informacije o proizvodu i uslugama i označavanje proizvoda, kao što sledi: i. incidenti neusaglašenosti sa propisima koji su rezultirali novčanim ili drugim kaznama; ii. incidenti neusaglašenosti sa propisima koji su rezultirali upozorenjem; iii. incidenti neusaglašenosti sa dobrovoljno prihvaćenim kodeksima. b. Ukoliko organizacija nije identifikovala ni jednu neusaglašenost sa propisima i/ili dobrovoljno prihvaćenim kodeksima, dovoljna je kratka izjava o toj činjenici.	b. Hemofarmov sistem upravljanja kvalitetom i farmakovigilansom prati i sprečava pojavu incidenata neusaglašenosti sa propisima i/ili dobrovoljno prihvaćenim kodeksima koji se odnose na informacije o proizvodima i uslugama i označavanje proizvoda. Tokom 2024. godine, nije bilo značajnih slučajeva neusaglašenosti Hemofarmovih proizvoda sa propisima vezanim za informacije o proizvodima i uslugama i označavanje proizvoda koji bi rezultirali novčanom ili nekom drugom kaznom, ili upozorenjem.

OBELODANJIVANJE	REFERENCE
417-3 Incidenti neusaglašenosti vezano za marketing komunikacije a. Ukupan broj incidenata neusaglašenosti sa propisima i/ili dobrovoljno prihvaćenim kodeksima vezano za marketing komunikacije, uključujući reklamiranje, promociju i sponzorstvo, kao što sledi: i. incidenti neusaglašenosti sa propisima koji su rezultirali novčanim ili drugim kaznama; ii. incidenti neusaglašenosti sa propisima koji su rezultirali upozorenjem; iii. incidenti neusaglašenosti sa dobrovoljno prihvaćenim kodeksima. b. Ukoliko organizacija nije identifikovala ni jednu neusaglašenost sa propisima i/ili dobrovoljno prihvaćenim kodeksima, dovoljna je kratka izjava o toj činjenici.	/ Tokom 2024. godine, nije bilo značajnih incidenata neusaglašenosti sa propisima i/ili dobrovoljno prihvaćenim kodeksima koji se odnose na marketing komunikacije u Hemofarmu, uključujući reklamiranje, promociju i sponzorstvo.
GRI 418: Privatnost potrošača 2016	
418-1 Utemeljene žalbe u vezi sa kršenjem privatnosti korisnika i gubitkom podataka o klijentima a. Ukupan broj primljenih utemeljenih žalbi vezano za kršenje privatnosti korisnika, kategorizovano kako sledi: i. žalbe dobijene od spoljnih strana i potkrepljene od strane organizacije; ii. žalbe regulatornih organa. b. Ukupan broj identifikovanih curenja, krađe ili gubitaka podataka klijenata. c. Ako organizacija nije identifikovala ni jednu utemeljenu žalbu, dovoljna je kratka izjava o toj činjenici.	a. Nije bilo utemeljenih značajnih žalbi vezano za kršenje privatnosti klijenata od strane spoljnih strana, organizacija, ili regulatornih organa. b. U 2024. godini, nije bilo curenja, krađe, niti gubitaka podataka o klijentima.

Ernst & Young d.o.o. Beograd
Vladimira Popovića 8a
11070 Beograd – Novi Beograd
Srbija

Matični broj: 17155270
PIB: 101824091
Tekući račun: 265111031000860680
Tel: +381 11 2095 800
ey.com/rs

**IZVEŠTAJ NEZAVISNOG PRAKTIČARA
RUKOVODSTVU HEMOFARM AD VRŠAC**

Obim angažovanja

Angažovali smo od strane rukovodstva HEMOFARM AD VRŠAC da izvršimo angažovanje ograničenog uveravanja, kako je definisano u Međunarodnim standardima o angažovanjima uveravanja, u daljem tekstu angažovanje, da izvestimo o kvalitativnim i kvantitativnim obelodanjivanjima („Predmet ispitivanja“) sadržanim u Izveštaju o održivom poslovanju Hemofarm AD Vršac za period od 1. januara 2024. do 31. decembra 2024. godine („Izveštaj“).

Kriterijumi koje primenjuje Hemofarm AD Vršac

U pripremi kvalitativnih i kvantitativnih obelodanjivanja sadržanih u Izveštaju o održivom poslovanju, rukovodstvo Hemofarm AD Vršac je primenilo zahteve koji su postavljeni u Standardima izveštavanja o održivosti Globalne inicijative za izveštavanje („GRI standardi“) („Kriterijumi“).

Odgovornost rukovodstva Hemofarm AD Vršac

Rukovodstvo Društva je odgovorno za izbor Kriterijuma, kao i za prezentovanje Izveštaja o održivom poslovanju u skladu sa tim Kriterijumima, u svim materijalnim aspektima. Ova odgovornost uključuje uspostavljanje i održavanje sistema internih kontrola, održavanje adekvatne evidencije i pravljenje procena koje su relevantne za pripremu predmeta ispitivanja, na način da ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, bilo zbog prevare ili greške.

Odgovornost praktičara

Naša odgovornost je da iznesemo zaključak o prezentaciji predmeta ispitivanja na osnovu dokaza koje smo pribavili.

Sproveli smo angažovanje u skladu sa *Međunarodnim standardima za angažovanja uveravanja osim revizije ili pregleda istorijskih finansijskih informacija (ISAE 3000 (izmenjen))*. Ovi propisi nalažu da planiramo i izvršimo svoje angažovanje kako bismo izrazili zaključak o tome da li smo svesni bilo kakvih materijalnih modifikacija koje je potrebno izvršiti na predmetu ispitivanja kako bi ono bilo u skladu sa Kriterijumima, i da izdamo Izveštaj. Priroda, vreme i obim odabranih procedura su predmet našeg prosuđivanja, uključujući procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza, bilo zbog prevare ili greške.

Verujemo da su pribavljeni dokazi dovoljni i odgovarajući da obezbede osnovu za naš zaključak sa ograničenim uveravanjem.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Naša nezavisnost i upravljanje kvalitetom

Zadržali smo svoju nezavisnost i potvrđujemo da smo ispunili zahteve Etičkog kodeksa za profesionalne računovode koji je izdao Odbor za međunarodne etičke standarde za računovode i da imamo potrebne kompetencije i iskustvo za obavljanje ovog angažovanja uveravanja.

EY takođe primenjuje Međunarodni standard upravljanja kvalitetom 1, *Upravljanje kvalitetom za firme koje vrše revizije ili preglede finansijskih izveštaja, ili druga angažovanja uveravanja ili srodnih usluga*, koji zahtevaju da dizajniramo, implementiramo i primenjujemo sistem upravljanja kvalitetom koji uključuje politike ili procedure u vezi sa usklađenošću sa etičkim zahtevima, profesionalnim standardima i važećim zakonskim i regulatornim zahtevima.

Opis sprovedenih procedura

Procedure koje se sprovode u okviru angažovanja sa ograničenim uveravanjem razlikuju se po prirodi i vremenu, i manje su po obimu, u odnosu na angažovanje sa razumnim uveravanjem. Shodno tome, nivo uveravanja dobijen u angažovanju sa ograničenim uveravanjem je znatno niži od nivoa uverenja koji bi se stekao da je izvršeno angažovanje sa razumnim uveravanjem. Naše procedure su osmišljene na način da se dobije ograničen nivo uveravanja na kojem ćemo zasnivati naš zaključak i ne pružaju sve dokaze koji bi bili potrebni za pružanje razumnog nivoa uveravanja.

Iako smo razmotrili efektivnost internih kontrola rukovodstva kada smo određivali prirodu i obim naših procedura, naše angažovanje uveravanja nije bilo osmišljeno da pruži uveravanje o internim kontrolama. Naše procedure nisu uključivale kontrolna testiranja ili sprovođenje procedura koje se odnose na proveru sabiranja ili izračunavanja podataka unutar IT sistema. Angažovanje ograničenog uveravanja se sastoji od intervjuja, pre svega lica odgovornih za pripremu kvalitativnih i kvantitativnih obelodanjivanja sadržanih u Izveštaju o održivom poslovanju za period od 1. januara 2024. do 31. decembra 2024. godine, kao i primene analitičkih i drugih odgovarajućih procedura.

Naše procedure su uključivale:

- Sticanje razumevanja strukture održivosti u organizaciji i uključivanja zainteresovanih strana;
- Procena procesa sprovođenja analize materijalnosti u skladu sa GRI kriterijumima;
- Intervjui lica odgovornih za pripremu Izveštaja u vezi sa procesom pripreme, sistemom internih kontrola u ovom procesu i obelodanjivanjima u Izveštaju;
- Identifikacija rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u Izveštaju koji se razmatraju u okviru GRI kriterijuma;
- Analitičke procedure na kvalitativnim i kvantitativnim obelodanjivanjima prikazanim u Izveštaju;
- Evaluacija prezentacije kvalitativnih i kvantitativnih obelodanjivanja u skladu sa GRI kriterijumima;
- Pregled GRI indeksa sadržaja i uključenih referenci, u odnosu na zahteve GRI standarda.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Zaključak

Na osnovu sprovedenih procedura i prikupljenih dokaza, nismo uočili da je potrebno izvršiti bilo kakve materijalne modifikacije u kvalitativnim i kvantitativnim obelodanjivanjima sadržanim u Izveštaju o održivom razvoju za period od 1. januara 2024. do 31. decembra 2024. godine, kako bi on bio u skladu sa Kriterijumima.

U Beogradu, 30. jula 2025. godine

Danijela Mirković
Ovlašćeni revizor
Ernst & Young d.o.o. Beograd

A member firm of Ernst & Young Global Limited